

Telefoni predništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Dunajska vremenska napoved: Večinoma jasno in milo.
Zagrebska vremenska napoved: Staino in neaprementsljivo.

Koncert Zlatko Baloković

Ljubljanska filharmonija,
ponedeljek 21. t. m. ob 20. uri
v unionski dvorani

Hitler proglašuje ustanovitev Velike Nemčije

Zastopniki nekdanje Avstrije ne sede več med diplomati

Berlin, 18. marca, c. Nocoj ob 20. uri se je začela seja nemškega Reichstaga. Napovedana je bila izjava nemške vlade o zadnjih dogodkih. Izjava je v obliki govora podal vodja Reicha in kancler Hitler. Seja se je vršila v običajnih monumentalnih in slovesnih okoliščinah in so govor po radiu zopet prenašali na vse strani sveta.

Sejo je otvoril predsednik Reichstaga feldmaršal Göring in je najprej pozdravil državnega namestnika avstrijske deželne vlade Seyssa Inquarta, ki je na to zgodovinsko sejo pripeljal tudi svoje tovariše iz Avstrije. Avstrijskega namestnika so vsi navzoči burno pozdravljali.

Nato je Göring dal besedo vodji rajha Hitlerju, ki je po silnem vzkljanju in pozdravljanju izvajal med drugim naslednje:

Že pred nekaj tedni sem tukaj pred vami podal obširno poročilo o tem, kaj je narodni socializem v zadnjih 5 letih ustvaril v Nemčiji. To je pač edinstven primer v zgodovini, da se kak narod iz popolnega propada tako sunkovito dvigne kvišku. Prepričan sem, da nikomur drugemu to ne bi bilo mogoče. Ko sem vam tedaj podajal obračun, sem obravnaval tudi tisto vprašanje, ki se ga razni evropski nevedneži niso marali dotakniti.

Priključitev Avstrije — po narodnostnem načelu

Hitler govori nato o razvoju narodnostnega načela v 19. stoletju in pravi, da je bil nemški narod edini, ki tedaj ni dosegel tistega, kar so si drugi narodi ustvarili. Dasi je tedaj to načelo izvajalo narodne pravice številnim narodom, je nad nemškim narodom najbolj nenaravno nasilje lahko vzdržalo razdeljenost. Nad šest in pol milijoni Avstrijcev se je po slej po mirovni diktatili izvajalo najhujše posilstvo. Tisti, ki toliko govorijo o načelu samoodločbe narodov, niso marali spoštovati volje šest in pol milijona Avstrijcev. Čisto nenaravno so jih ločili od njihove domovine. Ko so po vojni razni režimi v Avstriji organizirali glasovanje za priključitev — demokrate v Parizu in Londonu moram opozoriti, da tedaj narodni socialisti še niso bili na oblasti — tedaj so ti oblastniki to voljo Avstrijcev potlačili in glasovanja kratkoma preprečili. Avstrija je tako postajala iz dneva v dan nesposobnejša za življenje.

Umrljivost med avstrijskim narodom je silno narasla in v zadnjih letih je imel Dunaj na 10.000 rojstev 24.000 smrtnih primerov letno. Ne maram apelirati na demokracije, da so ob tej nesreči stale popolnoma mirne. Ti so mirni celo tedaj, če pol milijona Špancev umira za svojo stvar, silno pa se razburijo tedaj, če pri nas kakemu Židu zgozbe zavemo. To omenjam samo zaradi tega, da dokazem, kako so mirovne pogodbe ustvarjale nezmožne države in jih že pri nastanku obsedile na smrt. Avstrijo so nato hoteli od zunaj podpirati, kar pa je le še povečalo zagrenjenost med narodom. Teror oblasti je nato naravno narasel, večala pa se je tudi odpornost morale, ki vodijo narode.

Narodi žive brez ZN

Nekaj tisoč Francozov je naše Posaarje prišlo k temu, da so morali celo z glasovanjem izreči svojo pristojnost nemškemu narodu. Tedaj je bilo to glasovanje »pravično«, dasi se je komaj nekaj odetotkov izreklo za tiste, ki so glasovanje povzročili. Tedaj je bilo to glasovanje pravično, sedaj pa, ko gre za Avstrijo, pa bi ne bilo pravično. Pravica mora biti pravica tudi tedaj, kadar gre za Nemce. Narodi so po božji volji in bodo večno živeli in kakor so narodi tisočletja živeli, ko ni bilo Zveze narodov, tako bodo tudi živeli še tisočletja, ko Zveza narodov ne bo več obstajala. Ta ustanova bi mogla samo tedaj opravljati svoje delo, če bi se eklatno zahtevali višje morje, ki vodijo narode.

Berchtesgaden

Dokler je živela Avstrija izven naših meja, je razpolagala samo omejeno s svojimi pravicami. Avstrijski narod je moral zmeraj gledati na Nem-

čijo in čim bolj je rasla Nemčija kot velesila, tem manj je morala dopuščati nasilje, ki je v imenu manjšine vladalo nad veliko večino nemškega ljudstva v Avstriji. Iz teh razlogov sem poklical v Berchtesgaden Schuschnigga na razgovor in sem mu razložil, da se režim, ki nima tal med ljudstvom, s silo ne more vzdržati. Razložil sem mu, da se bo nasilje večalo, v Nemčiji pa bo raslo nerazpoloženje proti tistim, ki to nasilje izvajajo. Opozoril sem tedaj Schuschnigga, da je bil to moj zadnji poskus in da sem sklenil braniti to zadnjo pravico svojega naroda v Avstriji z vsemi sredstvi, če ne bi bilo mogoče normalno urediti tega vprašanja. Demokratskim metodam na ljubo namreč noben narod še ni maral umreti.

Napoved ljudskega glasovanja

Toda takoj po mojem razgovoru s kanclerjem Schuschniggom se je v njegovem tisku začela obsežna lažna propaganda proti doseženim sporazumom. Schuschnigg je bil odločen, da naj sporazum enostavno uniči. V torek zvečer so prišle v Berlin tajne vesti, da se namerava sklenjenemu sporazumu izogniti s pomočjo nekega čudnega plebiscita. Ker tega nisem mogel verjeti, sem poslal takoj posebnega zaupnika na Dunaj, da se informira. Naslednje sredo pa smo slišali v Innsbrucku Schuschniggov neverjetno čuden govor, v katerem je zares oznanil svoj lažni plebiscit, s katerim si je hotel potrditi še za nadalje diktatorsko oblast nad avstrijsko deželo in pravico, da še nadalje zatira resnično voljo naših nemških bratov. Rešiti se je hotel s pomočjo lažnih volitev.

Meje so padle — brez krvi

V tem trenutku sem se odločil, da kot voditelj nemške države ne dovolim, da bi bila moja ožja domovina še nadalje zatirana in da bom uporabil pravilna sredstva, da svoji domovini omogočim, da izrazi svojo pravo voljo. Poslal sem na Dunaj ultimatum, če že rabimo to besedo, ki jo je časopisje tako imenovanih dem. dežel uporabljalo, a v tem ultimatu ni bilo zapisano nič drugega, kakor to, da Nemčija odslej ne bo dovolila nadaljnega zatiranja Nemcev v Avstriji. Znan vam je nadaljnji potek dogodkov. Vi ste videli, da so meje med Nemčijo in mojo domovino padle hitro in ne da bi bila kanila ena sama kaplja krvi. Če bi tega ne bil storil, bi bila v Avstriji izbruhnila revolucija in bi mi bili itak prisiljeni b korakom, ki smo jih pravočasno povzeli in smo s tem že preprečili prelivanje krvi. Schuschnigg ni hotel verjeti v mojo besedo, da sem odločen poseči vmes za pravice nemških bratov. Naj danes Bogu zahvali, da sem ta sklep storil in izvedel, kajti samo njemu se ima zahvaliti on in desetstoti drugih nemških bratov, da so ostali pri življenju, pri življenju, ki ga on gotovo ni zaslužil, ker je nemške brate zatiral, a ki mu ga po narodni socializem in njegova država pustila.

Sedaj sem srečen, da smem v imenu svoje ožje domovine tukaj pred vami govoriti in vam slovesno povedati, da se je kot zadnja tudi moja domovina pridružila veliki skupni nemški domovini.

Storil sem, kar sem pred nemškim narodom, pred njegovo prošlostjo in pred njegovo bodočnostjo in in pred svojo lastno vestjo iz ljubezni do svoje domovine, ki jo srčno ljubim, storiti moral.

Zahvala Mussolini'u

Naj me danes svet sliši, ko pravim, da teh 75 milijonov, ki tvorijo veliko Nemčijo, ne bo nikdar nobeden več raztrgal, kajti pred temi 75 milijoni stoji železna moč nemške armade. Odstranili smo hvala Bogu nezno napetost, ki je ležala nad srednjo Evropo. Tudi odnevi, ki smo ga pri velikih in pri malih državah slišali, nas v tej veri potrjuje. Dovolite mi, da s hvalečnim poudarkom omenim prijateljsko zadržanje Poljske, prijateljsko zadržanje Madžarske in izraze prijateljstva, ki so prišli od jugoslovanske države. Toda ne smem zaključiti tega govora, ne da bi se s

posebnim čustvom hvaležnosti zahvalil še Italiji in njenemu voditelju za zadržanje ob usodni uri nemške zgodovine. Čutil sem se dolžnega, da svojemu prijatelju Mussoliniju razložim vzroke svojega postopanja v posebnem pismu.

V tem pismu sem mu tudi zastavil svoje ime, da so italijanske meje prav tako kakor francoske meje za nas svete in nedotakljive. Naj sprejme Mussolini moje zahvalo za dragoceno pomoč, ki mi jo je nudil in italijanski narod naj eliši od mene, da za mojimi besedami, ki sem jih dal, stoji nemški narod. Italijanska dežela in njene meje so za nas svete in nedotakljive. Tako je os Rim-Berlin zopet doprinesla veliko k ohranitvi miru. Kajti Nemčija si miru želi, noče nikomur prizadevati bolečin, a tudi sama ni pripravljena, da bi po krivici bolečine prenašala. Pripravljena je, da na vsako hujškanje proti nam odgovori na način, kot je zadnje dni govorila. Naj nikdo ne dvomi o tem, da bo v bodočnosti zavest časti, ki preveva nemški narod, dopuščala, da bi kjerkoli milijoni nemških bratov po krivici trpeli preganjanje zato, ker so Nemci.

Državni zbor razpuščen, 10. aprila nove volitve po vsej Nemčiji

Dne 10. aprila se bo avstrijsko ljudstvo izjavilo o preteklih dogodkih. Ker pa nočem, da bi v

Sovjeti predlagajo - konferenco, da bi se rešil mir na svetu

Odklonilni odgovori z vseh strani

Moskva 18. marca. TG. Zunanji komisar Litvinov je pozval k sebi inozemske časnikarje na »prvo takšno konferenco od leta 1930 dalje« ter jim sporočil, da je *Sovjetska Rusija razposlala vabila na veliko svetovno konferenco proti napadalcem. Povabljeni bodo vse velesile, izzemski »napadalci«*. Litvinov sicer ni omenil nobene države po imenu, toda iz njegovih izjav je bilo dovolj prozorno, da je pod napadalkami mislil Italijo, Nemčijo in Japonsko. Litvinov je dodal, da se bodo napadi vedno bolj ponavljali, ako sedanja mednarodna brezbriznost traja dalje. To dokazujejo dogodki, ki so se pripetili v osrčju Evrope. Vse male države so sedaj v nevarnosti, v prvi vrsti pa Češkoslovaška. Treba je pogledati tudi na sedanji poljsko-litvanski spor, ki izhaja iz istih virov mednarodnega nerada. Sovjetska Rusija je pripravljena vse obveznosti, ki jih je sprejela, izpolnjevati, bilo to v okviru Zveze narodov, bilo v okviru svojih pogodb s Francijo in Češkoslovaško, in se bo udeležila vseh skupnih nastopov proti napadalcem. Toda te nastope je treba organizirati in to je tudi namen konference, na katero vabi sovjetska vlada.

Časnikarji so vprašali Litvinova, na kakšen način misli Rusija priti na pomoč Češkoslovaški, ko pa ni njena sosed. Litvinov je odgovoril, da se bo že našel način ob pravem trenutku in da se vedno najdejo pota, če obstoja le dobra volja.

Poljski časnikarji so Litvinova vprašali, v čem vidi nevarnost poljsko-litvanskega spora, nakar je odgovoril, da so tisočglave demonstracije v Varšavi, kjer so vpili in razobežali napise: Dol z Litvo, zasedimo Litvo! dovoljen dokaz za to, da ozračje ni prijateljsko.

Franco nadaljuje ofenzivo

Poročilo nacionalističnega poveljstva pravi:

V četrtak so nacionalistične čete zasedle Caspe in okolico. Sovražnik se je trdovratno branil. Na njegovi strani se je borilo pet mednarodnih brigad, ki so po krvavi bitki morale zapustiti svoje položaje. Nacionalistične čete so prišle že 5 km vzhodno od Caspeja. V prodiranju proti Guadalupe so nacionalisti ušli nad 1000 milnikov in zapolnili 35 strojne. Sestrelili smo dvojce letal. S padcem Caspeja in Alcaniza je zaključen prvi del nacionalistične ofenzive. Črta Caspe-Alcaniz bo sedaj služila kot izhodišče za prodiranje proti morju. Od začetka ofenzive smo v tem odseku ušli nad 7000 milnikov. (Mesto Caspe leži blizu izliva reke Guadalope v Ebro in šteje 20.000 prebivalcev. V okolici je bilo važno letališče rdečega letalstva.)

Saragosa 18. marca. AA. (Stefani) Na aragonskem bojišču so čete prostovoljcev vnovič prešle v napad in zavzele Alcorizo. Med letalskim dvobojem sta bili dve republikanski letali sestreljeni.

Barcelona 18. marca. AA. Havas. Po obvestilu obrambnega ministrstva so sovražniki prisilili vladne čete, da so se morale umakniti iz Caspe in Alcaniza. Pri Alcanizu se je razvila huda bitka. Odbiti so bili napadi nacionalistov. Poročilo pravi, da na drugih frontah ni bilo ničesar novega.

Dollfusovega morilca bodo odkopali

Dunaj 18. marca. AA. (Havas) »Zeite« poroča, da pripravljajo obnovo procesa Planeteta, ki je bil svoj čas zaradi udeležbe pri Dollfusovem umoru obsojen na smrt in obesen. Njegove posmrtno ostanke bodo odkopali in jih slovesno prenesli v nov grob.

Dunaj 18. marca. AA. (Havas) Avstrijske železnice so izročili nemškim železnicam kot posebno lastnino nemškega rajha.

V okolici Hittaua pri Linzu se je prevrnil nemški tovornjak z motoriziranim oddelkom. Takoj je obležalo ubitih sedem topničarjev, mnogo pa jih je teže ali laže ranjenih.

tem zgodovinskem trenutku avstrijsko ljudstvo hotelo samo osamljeno, sem se odločil, da naj ga pri njegovem glasovanju spremlja ves ostali nemški narod. Tako bo dne 10. aprila ves nemški narod pozvan, da skupno z Avstrijo glasuje o zgodovinskem dogodku, ko je nastala velika Nemčija in da izpove, če je z delom narodnega socializma zadovoljen.

Na koncu svojega govora se je kancler obrnil še proti zastopnikom Avstrije ter jih pozdravil kot borce iz vzhodne marke, kot krvne mučenike narodnega socializma, ki so dosegli srečo, da so svojo deželo privedli v skupno materino domovino.

Nato je predsednik Reichstaga feldmaršal Göring imel daljši govor, v katerem se je Hitlerju zahvalil za vse, kar je Hitler storil za ves nemški narod. Prečital je zakon, s katerim je sedanji Reichstag razpuščen in volitve za novi Reichstag, v katerem bodo sedeli tudi avstrijski zastopniki, razpisane za dne 10. aprila. Glasovanje dne 10. aprila bo torej prvi glasovanje o priključitvi Avstrije k Nemčiji in drugič volitev novih državnih poslancev.

Göring pa se je tudi dotaknil potrebe, da je zdaj v Avstriji treba pritegniti tudi vse tiste, ki so bili morde zapeljani in ki niso odgovorni za politiko, ki se je vodila. Zdaj pa moramo reči, da kdor je pošten, ta naj gre z nami. Nova čudovita bodočnost se odpira pred nami pod vodetvom ljubljanskega vodje. Naša hvaležnost do vodje sploh ne more imeti meja. Göring se sprašuje, ali je nemški narod sploh kdaj tako ljubil kakega smrtnika, kakor ljubi Hitlerja.

Seja je bila zato malo pred 9 zaključena, poslanci pa so zapeli obe himni in še dolgo burno vzkljkali Hitlerju in novi Nemčiji.

Dunaj, 18. marca. c. Reuterjev dopisnik ponovno poroča, da živi bivši kancler Schuschnigg v palači Belvedere. Sicer ni zaprt, vendar pa je močno zastražen in ne sme sprejemati obiskov.

Varšava 18. marca. AA. Havas. V poljskih krogih so z nezaupanjem sprejeli Litvinov predlog za sestanek velesil. Predlog hoče vzpostaviti neko kolektivno obravnavanje dogodkov. Poljska pa je tako delo zmeraj odklanjala.

Paris 18. marca. AA. Havas. Sovjetski predlog ni bil ugodno sprejet v Parizu. Načela, na katerih stoji predlog, v Parizu odobravajo, toda sovjetski zunanji minister ni ničesar predlagal, kako bi mogli priti do sporazuma. Sovjetske namere so važne samo zaradi tega, ker pojasnjujejo stališče sovjetske vlade.

London 18. marca. AA. Reuter. Med svojim obiskom v zunanjem ministrstvu je sovjetski veleposlanik Majski izročil angleški vladi *vabilo sovjetske vlade, da naj se skliče sestanek velesil, na katerem bi se naj obravnaval položaj v Evropi*. Sedaj proučujejo besedilo tega vabila, toda že na prvi pogled se vidi, da do tega sestanka ne bo moglo priti. Nasprotno mislijo celo, da bo vabilo imelo več negativnih kot pa pozitivnih posledic.

Washington 18. marca. AA. Havas. Zunanje ministrstvo še ni prejelo vabila sovjetske vlade. Sicer uradnih izjav o tej zadevi še ni, vendar pa se poudarja, da bi tako vabilo moralo priti v poštev samo za evropske države, ker ameriška vlada ne more sodelovati v Evropi.

Rim 18. marca. AA. Reuter. Pooblaščeniki krogi izjavljajo, da je korak sovjetske vlade premišljen maneuver, da bi se poslabšal mednarodni položaj.

Seja senata

Belgrad, 18. marca. m. Finančni odbor senata je danes dopoldne in popoldne nadaljeval razpravo o državnem proračunu v posameznostih. Na dopoldanski seji se je pretresal proračun za pravosodno ministrstvo. Razpravo je začel resorni minister Milan Simonović z daljšim poročilom. Seja je trajala do 14.

Popoldnanska seja se je začela ob 18. Na dnevnem redu je bila najprej razprava o proračunu za prosvetno ministrstvo. Obširno poročilo je podal prosvetni minister Dimitrij Magarašević. Po dolgi razpravi je bil sprejet proračun tudi za to ministrstvo. Za tem je finančni odbor pričel pretresati proračun za notranje ministrstvo. K proračunu za to ministrstvo je resorni minister dr. Korosec podal dolgo poročilo, v katerem je pokazal pregled notranjopolitičnega življenja v državi in podal smernice notranje politike. V času, ko poročamo, seja finančnega odbora še traja. Finančni odbor bo zasedal pozno v noč. Delal bo tudi jutri ves dan, ker mora do nedelje zvečer dokončati svoje delo.

Proračunska debata v senatu, kakor smo že poročali, se bo začela v ponedeljek zjutraj. Na tej seji bo podal najprej poročilo poročevalec večine finančnega odbora g. senator Smodej.

Danes popoldne ob 17 je imel v senatu sestanek Delovni klub senatorjev, ki v senatu podpira kraljevsko vlado. Na sestanku so bili določeni govorniki za proračunsko razpravo v plenumu senata. Sklenjeno je bilo, da bo v imenu Delovnega kluba v načelni proračunski razpravi v senatu govorilo 5 senatorjev Delovnega kluba. Med temi je tudi poročevalec večine finančnega odbora g. senator Smodej. Od slovenskih senatorjev JRZ bodo pa v proračunski razpravi govorili še dr. Schaubach, dr. Kulovec in g. Smodej.

Osebnosti

Belgrad, 18. marca. m. Upokojene so naslednje učiteljice v Sloveniji: Bučar Angela v Trbovljah, Karlina Kadunc pri Sv. Gregoriju, Julijana Dekleva v Zireh, Anka Sitar v Kranju in Franja Sotlar v Polzei.

Z odlokom prosvetnega ministra so bili imenovani za profesorje 8. skup. naslednji suplenti: v Ljubljani: Avenek Bogomir na II. realni gimnaziji ter Sotošek Janko in Stanec Leopold na III. realni gimnaziji. V Mariboru: Stražar Konrad na realni gimnaziji, v Kranju: Dular Jože in Opeka Anton, v Ptuj: Gabrovšek Ludvik, v Zemun: dr. Mihael Orthaber in v Podgorici: Edvard Mizerit.

Krvavih procesov v Moskvi ni konca

Varšava, 18. marca. TG. Sedaj, ko so ustrelili obtožence zadnjega procesa, imajo pripravljene zopet štiri nove procese. Položaj v Moskvi je bolj napet kot kdaj prej. Procesi, ki so na dnevnem redu, so sledeči:

V prvem procesu bodo posadili na obtožnico klop nekatere bivše komunistične voditelje iz stranke. Med njimi so: Oskinski, ravnatelj statističnega urada, Jakovljevič, bivši komisar za denarstvo in Manžev, eden od najvišjih strankinih odličnikov.

V drugem procesu bodo dvignili obtožbo proti celi vrsti nekdanjih ljudskih komisarjev, in sicer so obtoženi bivši preddednik gospodarske petletke Rudzutak, njegov naslednik na tem mestu Mešlavih (Mehlschlauch), voditelj sovjetske državne kontrole Antipov in ljudski komisarji Bubnov, Krylenko, Kaminski in Lubimov.

V tretjem procesu bodo sodili nekatere sovjetske diplomate. Med njimi so bivši poslanik na Kitajskem Bogomilov, poslanik v Berlinu Jurenjev, poslanik v Rimu Stein, poslanik v Varšavi Davljan, nadalje vsi poslaniki v Litvi, na Finskem, v Letonski, na Norveškem, v Madridu in v Barceloni (Orsejenko, nekdanji tudi sovjetski poslanik v Pragi).

Četrti proces je namenjen višjim poveljnikom armade in mornarice. Na zatožni klopi sedijo pomočnik vojnega ministra maršal Jegorov, bivši vrhovni poveljnik rdečega letalstva general Alkanis, bivši vrhovni poveljnik rdečega vojnega brodogradniškega veliki admirala Orlov, nadalje dva poveljnika armadnih zborov generala Bjele in Bubjenko (Dibenko?).

Tudi Ježov se je že zameril

Zaradi poteka procesa je naslednik Jagode sedanjí šef GPU Ježov padel pri Stalinu v nemilosti. Ježov se je namreč izkazal kot slab režiser, ker se mu ni posrečilo, da bi bili vsi obtoženci brezpogojno priznali svojo krivdo. V prvi vrsti gre tu za berlinskega poslanika Krestinskega, ki je takoj prvega dne razprave glasno in odločno izjavil, da so vsi nedolžni, da je vsa obtožnica izmišljena in da gre samo za namen diktatorja, da spravi s poti vsakega, kdor ne misli tako kakor on. Cetudi je Krestinski drugega dne svojo »krivdo« priznal, ni bilo več mogoče pred tujimi juristi in diplomati izbristati močnega vtisa njegove prve izjave, ker je obnašanje Krestinskega drugega dne jasno dokazovalo, da svoje prvotne izpovedi ni predkladal brez hudega pritiska. Pa tudi Buharin je zelo razotegnil rdečega carja, ker ni hotel priznati, da bi bil zarotnik v zvezi z inozemstvom izdajali državo, ampak so bili v opoziciji samo iz ideoloških razlogov. Pa tudi Jagoda, ki ima brez dvoma veliko zločinov na svoji vesti in katerih tudi ni tajil, je zelo kompromitiral vladajoči režim, ker je dejal, da so bile izpovedi obtožencev pred preiskovalnim sodnikom izsiljene in je namigoval na izvestne metode, ki so njemu samemu kot bivšemu vodji GPU najbolj znane. Najbolj ogorčen pa je Stalin seveda zaradi tega, ker je Jagoda s spretnim namigavanjem obdolžil Stalina samega, da mu je naročil zastrupitev Gorkega in druge zločince. Hudo je Stalin ogorčen tudi zaradi tega, ker se je bivši komisar za zunanjo trgovino Rosenholz branil, da bi vložil formalno prošnjo za pomiloščenje, češ da se ne mara ponižati do take komedije in prositi tirana za milost.

Od nedelje do nedelje

Zunanji pregled

Odkar so branci naše nedeljske številke zadnjič dobili »Slovenca« v roke, je v Evropi izginila ena država. Avstrije ni več. Izginila je v obzoru Nemčije. Takorekoč v enem dnevu in brez velikega hrupa.

V petek, dne 11. marca je moral avstrijski kancler Schuschnigg na pritisk Nemčije odstopiti. Še istega večera so prisilili predsednika republike Miklasa, da je izročil kanclersko mesto hitlerjevemu Seyes-Inquartu, ki je seetavil novo vlado in takoj prosil berlinsko vlado, naj pošlje svojo oboroženo silo v Avstrijo, kjer da bo ščitila red in mir.

V soboto, dne 12. marca zjutraj so začeli koračati nemški polki čez mejo in zasedati Avstrijo. Prišlo je 16.000 mož policije in — kakor pravijo — 200.000 redne armade. Opoldne je bil že nemški kancler Hitler v Avstriji in je bil v Linzu nad vse slovesno sprejet od avstrijskega kanclerja, ki je v pozdravnem govoru izpovedal, da njegova vlada odpoveduje veljavnost člena 88 mirovne pogodbe, ki prepoveduje Avstriji, da bi kdaj smela opustiti neodvisnost brez dovoljenja Zveze narodov. Kancler Hitler potovanja na Dunaj ni nadaljeval, ker je tamkaj sedel se predsednik Miklas, ki ga niso mogli pripraviti do tega, da bi odstopil. Šele pozno zvečer, dne 12. marca so ga prišli, da je odstopil. Po ustavi so njegove pravice prešle na kanclerja, ki je to priložnost izkoristil, da je takoj podpisal zakon, s katerim Avstrija vstopa v nemško državo kot navadna dežela. Istega večera je Nemčija z zakonom potrdila priključitev Avstrije k Nemčiji.

V nedeljo, dne 13. marca je bil kancler Hitler že na poti na Dunaj, kjer je bil slovesno sprejet in je na Trgu junakov slovesno proglasil, da je Avstrije konec in da pripada Avstrija odtlej Veliki Nemčiji. Še istega popoldne je izšla cela vrsta zakonov, s katerimi je bila avstrijska armada pridružena nemški, avstrijska policija podrejena nemški policiji, narodnosocialistična stranka proglašena za vladajočo stranko, vse druge organizacije pa razpuščene. Istega dne so bili imenovani po vsej Avstriji novi deželni poglavarji, nove deželne vlade, novi župani.

V ponedeljek, dne 14. marca se je začelo preoblikovanje Avstrije v nemško pokrajino na vseh področjih politične uprave, gospodarstva in kulturnega življenja. Židje so s posebno uredbo izključeni iz vseh državnih in javnih služb. Po Dunaju je bilo javljenih skupno okrog 80 samomorov nekdanjih odličnih osebnosti, med njimi tudi majorja Feya. Toda po okoliščinah, v katerih so se samomorji zgodili, bi bilo sklepati, da niso bili povsem prostovoljni.

V sredo, dne 16. marca je imel Muesolini v Rimu velik govor, v katerem je pojasnil, kakor Italija ni hotela priti v Avstrijo na pomoč, zato so to od nje, ki se je večkrat zavzela za avstrijsko samostojnost, pričakovali. Dejal je, da Italija ni imela nobene koristi od tega, da je z Nemčijo povezana v prijateljski pogodbi. Avstrija pa njenih nasvetov ni poslušala in je torej sama kriva svojega pogina.

V petek, dne 18. marca je imel v Berlinu nemški kancler pred državnim zborom ponoven govor o Avstriji, ki ga pa berete na drugem mestu.

Najbolj značilno pri avstrijskih dogodkih je to, da je menda v Evropi ni bilo države, ki bi ji bile velelele tolikokrat zajamčile, da se bodo za njeno neodvisnost postavile v bran, da se zadnje dni ni ganila nobena. Francija je bila sploh brez vlade, ko je Nemčija zasedla Avstrijo, Anglija je bila drugod zaposlena, Rusija je streljala dalje svoje nekdanje voditelje, Zveza narodov pa je dremala svoje spanje v Ženevi.

Po dogodkih zadnjih dni je Jugoslavija postala neposredna sosedka Velike Nemčije, ki šteje sedaj 75 milijonov ljudi. Nemčija je sedaj na Karavankah in gleda doli na Jadran. Naša država je po modri politiki sedanje vlade z nemško državo v prijateljskih odnosih in je to dejstvo v sedanjem trenutku zelo razveseljujoče. Kakšen bi bil položaj naše države, če bi se danes na svojih severnih mejah imeli ozračje, kot smo ga imeli še l. 1935. Človek na to sploh ne sme misliti. Glede slovenske manjšine na Koroškem pa bo jugoslovanska vlada — v kolikor že ni — izkoristila prvo priložnost, da z Nemčijo po zgledu poljsko-nemške manjšinske pogodbe dobi za koroške Slovence pravice, ki jim bodo dovolile, da ohranijo svojo narodno bit in kulturo.

V Španiji čete generala Franca hitro naredujejo. Ker se je pretekli dni tudi Anglija izjavila za zmago nacionalistov, je verjetno, da gre državljanska vojna v Španiji h koncu. Republikanško Španijo podpira samo še Francija.

Na Kitajskem so se Kitajci okrepili in potiskajo Japonce nazaj iz pokrajine Šansi. Japonci poraz in umik priznavajo.

Med Poljsko in Litvo je izbruhnil zelo nevaren prepir. Poljska ima 33 milijonov, Litva pa dva milijona prebivalcev. Poljska je poslala v Litvo ultimatum, v katerem zahteva, da se meje, ki so bile 20 let zaprte, odprejo. Človek ima vtis, kakor da bo Poljska, izkoriščajoč sedanji položaj v Evropi in sledeč drugim zgledom, segla po Litvi in jo zasedla.

Židje v bivši Avstriji

Židovstvo predstavlja za Avstrijo košljivo prapranje, ki bo tudi pod nemško upravo težko rešljivo. Če je bilo že v Nemčiji židovstvo močno ter dela še sedaj po petih letih Nemcem velike preglavice, je avstrijsko židovstvo še močnejše. Saj je samo na Dunaju

NAD 300.000 ŽIDOV,

prav tako oblagodajna pa so tudi druga mesta. Med avstrijskimi židji je izval predvsem strahovito paniko. Oklepali so se Schuschniggovega plebiscita kot zadnje rešilne bilke. Samo dunajski židje so zbrali za ta plebiscit 3 milijone šillingov, graški pa 600.000. Prevrat jih je prehitel, nabrani denar so narodni socialisti zaplenili, odbore, ki so nabitranje darov za plebiscit organizirali, pa so zaprli. V Gradcu se sicer dosedaj še nobenemu židu ni skrivil las, samo nošenje hitlerjevskih znakov so jim prepovedali. Zato pa se hiše, ki so last židov, odključujejo z največjim številom hitlerjevskih zastav. Pač pa prihajajo z Dunaja poročila o pogromih proti židom. Veliko židovskih trgovin je bilo demoraliziranih, odlični židje pa aretirani. V Gradcu je bil aretirani tudi Nobelov nagradjenec univ. prof. dr. Löwy, na Dunaju pa so med drugimi zaprli tudi lastnika največje trgovske hiše Krupnika — zaradi davčne utaje.

BEG ŽIDOV

Je precej otežkočen ne le zaradi ostre kontrole, ki jo vršijo avstrijske oblasti, temveč tudi zaradi tega, ker so vse sosednje države svoje meje zaprle ter beguncev ne sprejemajo. Edino v Italijo je beg še mogoč. Vsi brzovlakci na progi Dunaj—Trst imajo več vagonov napolnjenih s samimi židji. Te vlake nazivajo Graščani sedaj »palestince«. Silno

sedla in si jo priključila. Verjetno gre v tem primeru za dogovor z Nemčijo, po katerem bi Nemčija dobila od litvanskega ozemlja košček pri Memelu, ostalo pa bi pohrustala Poljska. Bodoči teden bo prinesel jasnost.

Od ostalih velikih držav Francije, Anglije in Amerike pa slišimo, da se vedno hitreje oborožujejo in da oboroževanje požira vedno večje število milijard.

Notranji pregled

Proračun za leto 1938/39 je skupščina v Belgradu sprejela v neizpremenjeni obliki. Za predlog je glasovalo 196 poslancev, proti pa 92. Obenem je bil sprejet tudi finančni zakon k proračunu z obsežnimi dopolnili, pri katerih je tudi naša ožja domovina deležna dobrot državne blaginje v večji meri kakor katerikoli leto doslej. S tem so bila pomladna zasedanja skupščine zaključena in odgodena za nedoločen čas. V eni izmed zadnjih sej si je nekdo od poslancev spet dovolil omalovaževati in zaničevati pomen manjšinske deklaracije — tovrstni govori tako redno pridejo na vrsto v vsakem zasedanju, kakor sneg pozimi. Poslanec je moško odgovoril minister dr. Miha Krek, ki je ponovno poudaril, da si slovesa te deklaracije ne damo vzeti. Čudno pa je, da si moramo pred nekaterimi nestrpnimi leto za leto braniti svoje dobro ime, da smo si po zastopnikih Jugoslovanskega kluba v dunajskem parlamentu izgovorili pravico, da hočemo sami kovati svojo usodo. Na zadnji seji skupščine je bil tudi poslanec Rašović izključen od 30 sej, ker je na seji 4. marca govoril, da zato ne more vsega povedati o razmerah v naši vojski, ker je bil na poti v skupščino za hrabro napaden in so mu napadali pobrali dokazilni material. Po natančni in nepristranski preiskavi pa se je izkazalo, da je bilo vse skupaj iz trte izvitvo s prozornimi političnimi nameni. Ker je poslanec hotel nalagati vso skupščino, je bil tako disciplinsko kaznovan, vojni minister pa je vložil proti njemu tožbo zaradi žaljive osebnosti časti.

Predlog državnega proračuna je sedaj pred senatnim finančnim odborom.

V senatu je imel zunanji minister dr. Stojadinović velik govor, v katerem je povedal mnenje in stališče jugoslovanske vlade k zadnjim zunanje-političnim dogodkom, zlasti na naši severni meji.

V domačem življenju so zlasti razveseljevali uspehi Akademskoga pevskega zbora, ki je na svojem pohodu po Sloveniji ponesel slavo naše narodne pesmi prav na vzhodno mejo, v Mursko Soboto. Vsi taki nastopi pred ljudstvom so važni,

Kolesarji!

Za Vaše kolo proizvajamo notranjo in zunanjo gumo, Proizvajamo jo iz Kotorda iz istega materiala kot proizvajamo avtomobilsko gumo

Za našo gumo jamčimo Vam!

Pridite v naše prodajalne, oglejte jo in prepričajte se

Atata

ker naša pesem je že od nekdanj eno izmed najmočnejših sredstev našega odpora in obenem dokaz naše samobitnosti.

Slovenija se je spet imenovala v mednarodnem svetu v zvezi s Planico in njeno smučarsko skakalnico, na kateri je Avstrijec Bradl »potegnile 107 metrov. Po vsem svetu gre ta vest, z njo pa tudi, kje je ta skakalnica in kdo jo je postavil.

Drugi, ki je mednarodni svet opozoril na našo domovino, je pa — iz prazgodovine, velikanska žival, katere kosti so začeli odkrivati v Nevlijci pod Kamniškimi planinami. Po vsem svetu, zlasti v znanstvenih krogih, bo šla ta vest, svetovni listi bodo prinašali zemljevide dežele, opisovali bodo okoliščine, v katerih je bila ta dragocena priča prazgodovinskega življenja najdena. Hudo je le to, da naš Narodni muzej, ki odkop vodi, nima

natančno jih preiskujejo ter pomagajo pri tem poslu uradnim organom: tudi oddelki SA. Brzovlakci prihajajo zaradi tega v Maribor z veliko zamudo. Kontrola se vrši od Gradca do Spilja, kar pa je ni mogoče v tako kratkem času izvesti, stoji pa brzovlak v Spilju včasih tudi po več ur. V vsakem vlaklu sta rezervirana po dva oddelka za telesno preiskavo žensk in moških. Preiskava se vrši silno natančno, in sicer po moških in ženskih organih narodnih socialistov, podvrže pa se ji mora vsak židovski potnik brez izjeme. Pri komur dobe več kot 20 šillingov v avstrijski valuti — toliko je dovoljeno vzeti gotovine s seboj iz Avstrije — mora brez pardona nazaj Zaplenili so pri nekaterih beguncih že milijonske vsote gotovine. Ko pa se oni, ki so srečno prešli avstrijsko mejo, vesele, da so prispeli na jugoslovansko ozemlje, jih čaka

V MARIBORU NOVO PRESENEČENJE.

Potovanje smejo nadaljevati samo oni, ki imajo potne liste in vozovnice za Italijo. Vsi drugi pa morajo izstopiti ter jih naše oblasti pošljejo s prvim vlakom nazaj v Avstrijo. Včasih zberejo sopotniki za kakšnega pripadnika svoje rase denar ter mu kupijo vozno karto do Postojne, samo da pride na varno zavetje v Italijo.

PRVI URADNI UKREP PROTI ŽIDOM

je odpušitev židovskih sodnikov in državnih pravdnikov iz službe, oziroma njihova upokojitev ter zapora za sprejem novih židovskih kandidatov v advokatski in notarski poklice. Tudi so izmenjali vse židovske zdravnike v bolniških blaginjah in drugih javnih ustanovah. Poznalo se bo to sedaj predvsem na Dunaju, kjer je bila večina zdravnikov in odvjetnikov — židov.

dovolj denarja za take namene. Zato pa dela še ne smejo obstati. Če smo imeli tisoče in stolisoe za predpusno norenje, se mora dobiti tudi za to, da tega mamula vzdignemo na vrh, naša prst se ga drži.

Vsa slovenska pozornost pa je bila seveda te dni obrnjena na dogodke na naši severni meji, ki se živo ličejo naše narodne manjšine na Koroškem in tudi nas samih. Na Karavankah se sedaj začne država, ki meji na Dansko, Zvezna Kaplja je v državi, katere upravni, šolski, vojaški in gospodarski zakoni veljajo do Baltika! To so neposredno pomembni dogodki za dva: za Nemce in Slovence, za Nemčijo in Jugoslavijo, posredno pa seveda tudi za ostalo Evropo. Tisti, ki so se doslej že vsa leta na las glas pritoževali, da nas leto 1918 ni našlo pripravljene in zato zmerjali vse vprek — pa samo zmerjali —, so prav sedaj pokazali, da jih zgodovina še ni prav nič izužila, da so ostali to, kar so bili: bahati, spletakarji, hinavski lažnivci, politiki, ki bi radi s širokimi kretinami opozorili narod, naj se v nje zagleda. Po deželi že begajo nekakšni agitatorji, ki vlečejo vsak na svojo strankarsko stran, vsi pa samo stran od naroda. Izšlo je tudi že več letakov, ki so drug drugemu na las podobni, vsi zmerjajo in pljujejo na domače ljudi, vsi vpijejo: Vlada naj odstopi, sedanji slovenski zastopniki naj gredo v opozicijo, da bomo še z njimi lahko držali, v vlado naj gredo drugi, da bomo še proti njim lahko rovarili — pa bo vse dobro, vseh težav bo konec. Polni so očitkov, da je priključitev Avstrije k Nemčiji kriv

papež, dr. Korošec, dr. Stojadinović ali tudi »Slovenec«, čeprav je vsakemu pametnemu človeku znano in je tudi prepričan o tem, da nihče — razen Nemcev — ni teh dogodkov pospeševal, pa jih tudi nihče ni mogel ustaviti, niti velelele ne, kakor so dovolj jasno povedale. To so navadne politične hujskarije, ki bi neresnim utegnile zamageliti pogled v edino možno in v edino resno delo: v mejah velike Nemčije dobiti za našo narodno manjšino to, kar ni bilo mogoče dobiti v majhni Avstriji. Vodstvo Nemčije je baš a priključitvi pokazalo, da ima več razumevanja za narodnostne težnje, kakor pa ga je imelo vodstvo nekdanje Avstrije.

Še pred dobrim tednom dni je bilo po izločbah naših knjigarn vse polno nemških knjig; v zvezi z najnovejšimi dogodki pa bi se to razstavljanje nemških knjig moglo kje napak razlagati, zato so jih knjigarne umaknile iz izločb, nekatere kar vse od kraja. In sedaj šele vidimo, koliko na tem polju premoremo. Polno izločeno okno samih slovenskih knjig, ki ne po opremi ne po vsebini prav nič ne zaostajajo za tujimi! Tudi izločbe se dajo prav lepo opremiti s slovenskimi knjigami, kdor to zna, seveda. Tako se nam dan za dnem odpira pogled v lastne vrednote.

Kdo bo kupil „Jutro“

Z nekakšno suvereno zafrkacijo poizkuša »Jutro« zavrniti naše poročilo, da je »Jutro« z živim in mrtvim inventarjem napredaj. Kdor več zanj ponudi, tistemu bo pa pripadlo. Samo to je resnica. »Jutro« pa je kljub temu drzno dovolj, da si upa govoriti o »Slovenčevih« izmišljotinah, bedastih lažeh itd. Obviselo je pač na besedi »delnice«. Slovensko bi res pravilno moral rabiti besedo »delež«, ker je lastnik »Jutra« konzorcij, ne delniška družba. Toda v ostalem pa je nedeljsko »Slovenec« poročilo od pričetka do konca popolnoma točno in resnično. Da »Jutro« osvežimo spomin, ga pozivamo, naj še enkrat zapiše, če si upa, da »Slovenec« laže, ako trdi naslednje:

Ali so res spori med lastniki »Jutra« in ali je prišlo med njimi do tožbe ali ne? Ali je res ali ne, da g. Ribnikar prodaja svoj delež? Ali je res, da g. Ribnikar trdi, da predstavlja delež, ki je napredaj, nad polovico »Jutrovec« vrednosti? Ali je res ali ne, da sta gg. Ribnikar in Kramer pripravljena napraviti ob tej priliki tudi politično kupčijo in presedlati iz JNS v kako drugo stranko, recimo v JRZ?

Ali je res ali ne, da smo upravičeni dvomiti v iskrenost takšnih političnih kupčij?

To in nič drugega je trdil »Slovenec« v nedeljo in to trdi tudi danes. Ali si upa »Jutro« sedaj, ko smo namesto besede »delnice« zapisali »delež« še trditi, da »Slovenec« laže in si izmišlja bedaste senzacije?

Zaključek smuške skakalne šole v Planici. Smuška skakalna šola v Planici, nad katero je pred kratkim prevzelo ministarstvo za telesno vzgojo pokroviteljstvo in nadzor, zaključila na praznik 25. t. m. tretje leto svojega obstoja s tekmo šolske mladine na 25 m skakalnici.

Pesem rdečega laboda

V »Delavski politik« je neki rdeči lakod zapel zadnjo pesem avstrijski republikli, v kateri skuša dopovedati naivnim marksističnim ovčicam v Sloveniji, da je pokopal samostojno Avstrijo tako zvani klero-fašizem. Pripoveduje namreč, da se je predsednik Miklas, ki se je sprva branil sprejeti nemške pogoje, vdal, da je vzel odstop Schuschnigga na znanje in da je imenoval novo vlado s Seyes-Inquartom na čelu, ki je potem poklical v državo nemško vojsko. Vsak pa ve, da se je predsednik Miklas obenem s Schuschniggom aneksiji Avstrije junaško upiral do zadnjega, dokler se ni moral ukloniti neodoljivi sili, da prepreči strašno krvoprolitje. Radovedni smo, kako bi se obnašal na Miklasovem mestu kakšen socialdemokratski predsednik ali pa kancler, saj je splošno znano, da so tako zvani socialpatrioti tako v Avstriji kakor povsod drugod pred vsako silo strahopetno klecnili in padli na kolena ter iz strahu za svoje osebe in položaje brez velikega obotavljanja izdali svete dogme Karla Marxa. Menda je to dokazano v zgodovini 19. in 20. stoletja več kot dovolj, tako da se lahko omejimo na leto 1914, ko so rdeči bratci tako v Nemčiji kakor v Avstriji iz strahu pred cesarjem Viljemom in pred starim Francom Jožefom ter pred meščanskim razredom in njegovo oboroženo silo slovesno zatajili marksizem in proglasili vojno zoper demokratsko Anglijo in Francijo za sveto stvar ter pozvali rdeče mase, naj gredo z navdušenjem prelativ kri za avstro-ogrski imperij. V zahvalo za to so seveda marksistični nadfuderji v Berlinu in na Dunaju smeli ostati med vojno na dobičkanosnih mestih v zaledju, kjer so se med vojno zaslužile ogromne vsote, in so rdeči bogovi, oblečeni v miniatrsko frake, dobili tudi vstop v vlado, v kateri so sedeli v priskrbi slogi skupaj z veleplemstvom in buržoazijo. Rekli bi torej, da nam sodrugi nikakor ne morejo biti za zgled, kadar je treba postaviti moža, kakor sta ga postavila Miklas in Schuschnigg, ki do današnjega dne odklanjata ponudbo sedanjega režima, da ju svobodno pusti odpotovati v inozemstvo, česar bi gotovo ne storil noben socialistični prvak, o katerih je znano, da jim je lastno življenje in blagostanje strahovito dragoceno.

Vprašamo se tudi, zakaj se pa niso dvignili marksisti, da branijo Avstrijo do zadnje kaplje krvi in rajši umro za domovino, kakor da bi gledali njen poraz, ko jim vendar nihče ni branil, da gredo proti nacistom na barikade, kamor sicer tako radi pošiljajo delavce — kadar namreč ni prevelike nevarnosti, da bi tekla kri, ampak se narobe obeta ugodna prilika, da rdeči fuderji brez velikih žrtv pridejo na svoj račun. Zabavno je tudi čitati, kako naš dobiro slovenski

sodrug ugotavlja, da je likvidiral ostanke nekdanje apostolske Avstrije avstrijski klero-fašizem, kateremu zdaj hoče napraviti krivdo, da je on poklical nemško armado v Avstrijo in da se je uveljavil »Anschluss«. Kdo pa je bil tisti, vprašamo, ki je prvi proglasil »Anschluss« in izrekel načelo, da Avstrija in Nemčija po narodnostnem principu spadata neločljivo skupaj? Bil je to veliki rdeči bog dr. Karel Renner, ki je dne 30. oktobra 1918 proglasil republiko »Deutschösterreich als Bestandteil des Deutschen Reiches« in v svojem nastopnem govoru izjavil, da je Avstrija bistveni del nemškega rajha, s katerim se mora združiti v neločljivo enoto! Šele 10. septembra naslednjega leta je po določilih saintgermanske pogodbe moralo ime »Deutschösterreich« pasti in so velelele izrekle, da more »Anschluss« na Nemčijo, ki so ga avstrijski socialisti proglasili za nujno in naravno potrebo in zahtevo, skleniti samo Zveza narodov.

Če se zdaj vrnemo k rdečemu labodu v »Delavski politik«, pa bi si spričo njegovega ogroženja, da nihče ni priskočil ogroženi avstrijski republikli na pomoč, dovolili samo še to vprašanje: zakaj ni priskočil Avstriji na pomoč največji in najprisrčnejši prijatelj »Delavske politike« g. Leon Blum z regimenti svoje ljudske fronte, ki je zaprisegla večno zvestobo mirovnim pogodbam in določilom ter sklenila, da bo z vsemi silami branila Evropo pred avtoritarnimi in fašističnimi državami? In če tega ni mogel storiti Leon Blum takrat, ko še ni mogel sestaviti svoje pisane vlade, pa naj se postavi sedaj in reši Miklasa in Schuschnigga ter zadovolji rdečega tovariša v »Delavski politik«, ki toži, kako da našnjemu svetu manjka odločnih junakov, ki bi prelili svojo kri za sveta načela evropske demokracije in neodvisnosti malih narodov. Rdečega laboda iz »Delavske politike« pa bo tovariš Blum lahko pri tej priliki povzdignil v Homerja, ki bo dostojno ovekovečil v junaški pesni pohod zapadne demokracije za rešitev Avstrije izpod oblasti nacizma...

Črnogorske pokojnine

Desetniki (kaplari) in naredniki nekdanje črnogorske vojske so se po poslancu Boškoviću začeli potegovati za to, da bi dobivali pokojnino. »Črnogorski glasnik« sedaj objavlja pismo, ki ga je temu poslancu v tej zadevi pisal vojni minister general Marič, v katerem mu pravi, da ti podčastniki nekdanje črnogorske vojske nimajo pravice do pokojnine. Tako da je bilo rešeno že l. 1930., in sicer na osnovi zakona o organizaciji črnogorske vojske, po katerem tudi takrat niso mogli pričakovati pokojnino, ko so službo nastopili.

Drobne novice

Koledar

Sobota, 19. marca: Jožef, ženin M. D.
Nedelja, 20. marca: (S. postna nedelja), Aleksandra, mučenica.
Ponedeljek, 21. marca: Benedikt, opat; Serapion, škof.
Torek, 22. marca: Lea; Katarina Lenovska, devica.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospa Leopoldina Plavec, upokojenka tobačne tovarne. Pogreb bo 19. marca ob pol 4 iz mrtvašnice splošne bolnišnice na višjo pokopališče. Naj v miru počiva!
† V Ljubljani je umrl v četrtek dne 17. marca ob 11 ponoči gospod Djuro Cipak, črkostavec v Zadrucni tiskarni v Ljubljani. Pogreb bo danes, 19. marca ob 5 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče pri Sv. Križu. — Naj v miru počiva!

Osebnosti

— Izpit za specialista iz rentgenologije je 16. t. m. opravil ljubljanski zdravnik g. dr. Rudolf del Cott. Cestitamo!

Dr. Šavnik

od 23. t. m. zopet redno ordinira

Novo orgle na Šmarni gori

Te dni je postavil orglarski mojster g. Fran Jenko nove orgle na Šmarni gori. To so že tretje orgle, postavljene na Šmarni gori. Prve orgle — kolikor se more zvedeti iz vodiškega župniškega arhiva — so bile leta 1842 prodane v Kokro za 60 gld. Kokranji so jih bili zelo veselji; sprejeli so jih z zvonenjem in streljanjem. Namesto teh je leta 1888 orglarski mojster Ivan Bogomir Kunad naredil nove z 10 registri za 650 gld. Te druge orgle so pa do svoje častitljive stotnice, katero naj bi letos obhajale, popolnoma opesale.

Bilo je treba novih. Na 8 vozovih so jih pripeljali na goro. Orgle že pojo, in sicer prav lepo pojo. Slovesen blagoslov novih orgel bo na praznik Marijinega Oznanjenja 25. marca. Ob 10 bo slovesna maša, pred katero bo slovesno blagoslovljenje novih orgel. Na ta praznik bo tudi ob pol 9 sv. maša s pridigo, popoldne ob 2 pa pete liturgije M. B. z ljudskim petjem.

Na veselo evdenje takrat na Marijini gori.

Redna stolica

— 8 posebnimi vlaki v Budimpešto na 34. evharistični kongres. Potovanje na podlagi kolektivnega potnega lista. Da se pravočasno zagotovi udobna stanovanja, je nujno potrebno prijaviti se čim prej. Zadnji rok za prijave je 31. marec 1938. Vse potrebne informacije, prospekti in prijave za območje ljubljanske škofije pri »Putniku«, Ljubljana in njegovih podružnicah v Kranju in na Jesenicah; za območje lavantinske škofije pa pri »Putniku« v Mariboru in njegovih podružnicah v Celju, Ptuj, Gornji Radgoni in Dravogradu. Zahtevajte prospekte.

Pristni sicilijski citronov sok v prahu

„LIMONINA“

nadomestila limone v vseh uporabah

Samoprodaja za Ljubljano: J. Oset, Tyrševa 1

Samoprodaja za Maribor: „Bon-Bon“, Vetrinjska 12

— XX. mednarodni jubilejni kongres katoliških esperantistov se bo vršil letos na splošno željo vseh deželnih lig v naši prestolnici Ljubljani od 6. do 11. avgusta. Kdor se želi udeležiti tega važnega kongresa, naj se javi na naslov: 20. jubilejni mednarodni kongres katoliških esperantistov, Ljubljana, Reslova cesta 29. — Pripravljalni kongresni odbor bo izdal lepo kongresno knjižico, ki bo vsebovala poleg propagandnih člankov o naši Sloveniji tudi naslove prijavljencev. — Prijavnina znaša 50 din za ves čas kongresa, kadar se pa želi udeležiti kongresa le en dan ali dva, znaša dnevna prijavnina 15 din. Prijavljenih je že lepo število delegatov iz 6 držav. — Za pripravljalni kongresni odbor: Golobčič Peter.

— Direkcija državnih železnic v Ljubljani nas obvešča, da prejema dnevno številne prošnje za sprejem v železniško službo, katerih pa ne more ugodno rešiti, ker nima niti za to razpoložljivega kredita niti ni za to pristojna. Zato opozarja v poštev prihajajoče, da ne vlagajo prošnje, ker si s tem povzročajo samo nepotrebne izdatke.

— Občni zbor »Union«, hotelske in stavbinske d. d. v Ljubljani, bo v torek, dne 29. marca 1938, ob 17 v srebrni dvorani Grand hotela Union v Ljub-

Novost pri uporabljanju kreme za čevlje

sedaj

s praktičnim odskočnim pokrovom

ljani. Udeleženci morajo položiti delnice vsaj do 23. t. m. v pisarni hotela Union.

— V Italijo! Sveta gora, Gorica—Trst in Padova—Benetke 2 romarska avtoizleta, 25.—27. marca in 7.—9. aprila; različne, znižane cene. Zahtevajte takoj brezplačna navodila pri »Družini božjega sveta«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

— Sejavaec, Nedeljsko branje. Pouk, zgodovina, legende. Izšel je nadaljnji, t. j. sedmi snopič te v preprostem, lahko umljivem slogu spisane poučne in v večje višave dvigajoče nas knjige. Spisal jo je dr. Egidij (dr. Andrej Pavlica). Obsega 54., 55., 56., 57. branje za deveto, deseto, enajsto in dvajseto nedeljo po binkošti in 58. branje za vnebovzetje D. M. V tej sedmi knjigi so izbrani zlasti zgledi o sv. Bernardu iz njenega najboljšega življenjepisa, ki ga je objavila m. Marija Terezija Bordenave iz redovne hiše, v kateri je živel in kjer je umrla sv. Bernarda. Naročilo sprejema Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, kjer se dobi tudi ostalih šest zvezkov te zbirke, ki je jako porabna za nedeljske in priložnostne govore.

Nagradno uganko

v »Družinski Pratiki« za 1. 1938

je pravilno rešilo lepo število reševalcev.

Rešitev se glasi:

Družinska pratika je moša stalna spremljevalka.

Nagrade so bile prisojene naslednjim tekmovalcem:

1. nagrada: Jože Ribič, Pekre, p. Limbuš pri Mariboru
2. Albina Balentin, Loke 107, Trbovlje 1.
3. Mici Kečemer, Brod 3, p. Sv. Križ ob Krki
4. Ante Verič, trg. sotr., Črna pri Prevaljah
5. Franc Porovnc, Glinje 12, Cerklje p. Kranju
6. Pepca Šlibar, Moste 85, p. Zirovnica
7. Anton Iere, Javor 8, p. Dobrunje.

Vsi navedeni prejmejo pismo obvestilo in zagnanek knjig, iz katerega si poljubno izbere knjige do višine prisojene jim nagrade.

Uprava Druž. Prati

— Za prelepo romanje na Trsat in na prekrasni otok Rab in K. M. B. Zdravja v Split-Hvar dobi vsakdo navodila s slikami brezplačno pri »Družini božjega sveta«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

— »Union«, francoska zavarovalnica, ena od najstarejših in največjih svetovnih zavarovalnic, osnovana leta 1828, s sedežem v Parizu, sporoča, da je njen reprezentant v Ljubljani g. Matko Jevak, Miklošičeva 34.

Ne pozabite, da si morate danes ogledati prekrasni film KINO UNION

Operne arije in nesmrtno Schubertovo Ave Marijo poje slovit baritonist

Aleksander Šved

Dodelujejo pa še Camilla Horn, Paul Javoy, Ilmor Halmay in Hilde v. Stolz

Predstave danes in jutri ob 15., 17., 19. in 21. uri

Danes in jutri ob 10-30 matineja! Jan Klepura: Pod srečno zvezdo Cene od 2:50 Din do 4:50 Din

— Nesreča pod vozom. V ljubljansko bolnišnico so včeraj pripeljali 48 letnega Franca Pančurja, hlapca iz Kamnika. Pančur je peljal voz hlovdov. Med vožnjo je padel pod voz, čigar prvo kolo je šlo čez njega ter mu zlomilo ključnico. Pančur je dobil še druge notranje poškodbe.

— Nova založba v Ljubljani (Kongresni trg 19), knjigarna, trgovina s pisarniški potrebščinami in umetninami. V zalogi vsa dela domače književnosti in najboljši izbor sodobnih tujih knjig iz vseh področij: leposlovne in znanstvene. Naročila po želji se izvršujejo čim hitreje. — Papir vseh vrst, poslovne knjige, šolske in pisarniške potrebščine, primerna darila za goste in praznike. — Ogledajte si izložbo »Nove založbe«!

Samobrivce

vseh slojev prosimo, da nam v lastnem interesu z dopisnico javijo svoj točen naslov, nakar sledi brezplačna poštna pošiljka.

Dopise nasloviti na:

Končin, Maribor, pošl. pred. 70.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine od 19. t. m. je objavljena »Izvršilna odredba k uredbi o pomočnem osebju v gostinskih obratih«, dalje »Pravilnik o poslovanju z občinskimi (mestnimi) veterinarskimi skladi ter z banovinskim veterinarskim skladom dravske banovine« in »Navodila glede zaposlitve tujih državljanov z dovoljvijo na nedoločen čas«.

— Dvodelni avtobusni izlet v Canin (Italija) k zimskošportnim prireditvam, ki se vrše dne 3. aprila t. l., priredi Zveza za tujski promet v Ljubljani. Informacije in prijave pri Putniku v Ljubljani, Kranju in na Jesenicah.

— Zveza strojnikov kraljevine Jugoslavije se najtopleje zahvaljuje gg. inž. parnih kotlov Grditi in banskemu svetniku inž. Ditrhu za trud predavanj našega tečaja. Nadalje se zahvaljuje mo kr. banski upravi v Ljubljani za denarno podporo, ker je s tem pokazala razumevanje za potrebe strokovne izobrazbe našega poklica. Obenem prosimo za naklonjenost pri nadaljnjem izobraževanju našega članstva. Zahvaljujemo se tudi direktiji tehnične srednje šole, ki nam je pomagala pri organizaciji našega tečaja.

— Pomemben praktičen izum pri uporabi kreme za čevlje. Naša domača tvornica, ki izdeluje prvovrstno »Ilirija« kremo za čevlje, je uvedla posebno praktično, patentirano novost pri svojih skatlicah, tako da na en pritisk pokrovec odskoči, vendar pa ostane isti še vedno pritrjen na skatlico. To je posebno važno zaradi tega, ker se je pri odpiranju pokrov od sedaj dostikrat pokvaril ali pa izgubil, zaradi česar se je krema hitro posušila. Tej pomanjkljivosti je sedaj konec, ker bo ta novost pripomogla k temu, da se krema ne bo več izsušila. Gospodinjam pa bo mnogo prihraneno, ako bodo uporabljale kremo s to praktično novostjo.

— Jugoslovanska kinološka zveza priredi letos svojo VI. mednarodno razstavo vseh vrst psov v dneh 7. in 8. maja v prostorih velesjaja v Ljubljani pod pokroviteljstvom Nj. Vis. kraljeviča Andreja. Razstava bo pod okriljem mednarodne kinološke zveze (FCI) in se bodo podeljevali naslovi: Prvak (-inja) Jugoslavije, Ljubljana 1938, in nadeja na mednarodno prvaštvo v lepoti (CACIB). Prijavnice so na razpolago pri tajništvu J.K.S., Ljubljana I., Cesta v Rožno dolino 36 (tel. 23-55).

— Nova arheološka odkritja v Dalmaciji. V Kaštel Starem so pri razširjanju ceate delavci

Samo še danes in jutri!

Ne zamudite čarobnega vefilma z nenadkriljivo Jeanette Mac Donald v pesmi in plesu.

TARANTELA

Kino Matica Telefon 21-24

Danes ob 16., 19. in 21.15. uri in v nedeljo ob 14.30., 17., 19.15. in 21.30. uri

odkrili več kamenitih blokov, ki so po izgledu podobni rimskim pragom in sarkofagom. Našli so tudi nekaj starinskega denarja. Nekaj sto metrov dalje so odkrili staro pokopališče in ostanke termalnega kopališča. V Kaštel Stari je prišel ravnatelj episkopskega muzeja, ki je proučil najdene predmete. Na Klisu pa je neki kmet odkril star 12 metrov globok turški vodnjak, na katerega dnu je še živa voda.

Hubertus miło, res domače, slovensko miło!

— Zračne zveze z Jadranom. Iz Zemuna poročajo, da se družba Aeroput bavi z načrtom zgradbe letališča v Splitu, ki bi veljalo skoraj 5 milijonov dinarjev. S tem bi bilo mogoče vzpostaviti redno zračno zvezo med Zagrebom in Splitom, z drugimi mesti v državi in z vso Evropo. Češka državna letalska družba je že pred dvema letoma vzpostavila letalsko zvezo med Splitom in Suškom ter je bilo v Splitu urejeno zasilno amfibijsko pristanišče. Toda ta proga je bila zaradi tehničnih ovir kmalu ukinjena. Obstaja poleg tega tudi resen načrt za zračno progo Rim-Split-Zemun-Bukarešta.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Gradnja ceste Varaždin-Čakovec. Iz Varaždina poročajo, da bo ministrstvo pričelo graditi državno cesto Varaždin-Čakovec, ki bo dolga 15 km, široka 6 m ter bo tlakovana s kockami ali z betonom. Zaenkrat delajo še načrte.

— Pred volitvijo novega mohamedanskega poglavarja. V Sarajevu se zbere 22. t. m. vakufski zbor na redno sejo. Na tej seji bodo obravnavali tudi, kdo bo rešil ul ulema muslimanske verske zajednice v Jugoslaviji.

— Mislili boste, da imate v kopalnici cel smrekov nasad, če boste uporabljali pri kopanju CIMEAN kopalne tablete.

Svetovni evharistični kongres v Budimpešti

Termin za pripravevanje romarjev na kongres je podalšan do 31. marca.

Kongresno himno (slovensko besedilo, note za vse jezike iste), ki jo pojo vsi udeleženci vsak v svojem jeziku, je objavil Glasnik Sreca Jezusovega št. 3 (za marec). V kratkem jo dobe tudi vsi župni uradi. Romarji-pevci, se naprošajo, naj se jo nauče! Kongresni odbor v Budimpešti bo izdal album, v katerem bodo slike in izreki znamenitih osebnosti vseh narodov, ki se udeležijo kongresa, o Sv. R. Telesu, tudi naših slovenskih. Pri glavni obveznosti bo govoril tudi en Slovencec v slovenski 4 minute v radiu, ki ga bodo poslali po vsem svetu. Po radiu bo pozdravil kongresiste tudi sv. oče ob sklepu. Posrečilo se je izposlovati, da gremo iz Budimpešte nazaj dne 20. maja šele po končani sklepni slavnosti kongresa, t. j. okoli 22.30 (prej določeno ob 20).

Vsi župni uradi so prejeli tiskane informacije za udeležence, sporede in prijavnice. Kdor se želi torej podrobno poučiti o pogojih romanja na kongres, naj prosi za en izvod teh tiskovin svojega župnika.

Budimpešta se trudi na vso moč in z vso iznajdljivostjo, da pripravi veličastno slavo in ustreže romarjem v vseh potrebah. Pooblaščenec ljubljanske škofije, g. Hafner Jernej, je te dni potoval v drugo v Budimpešto po informacije in v svrhu priprave za čim ugodnejšo in častnejšo udeležbo slovenskih romarjev na kongresu, med zastopniki kakih 35 narodov.

V skupno procesijo bodo pripuščene le naše narodne noše! Drugi bodo le med gledalci v špalirju. Upamo, da bo mogoče izposlovati tudi gg. učiteljem in učiteljicam ter gg. uradnikom dopust za to romanje.

Pripravljeni romarji bodo poleg duhovnega užitka, zanimivih doživetij in zasluženja romanja, imeli tudi sladko zavest, da bodo izpolnili s svojo udeležbo na kongresu važno narodno in versko nalogo. Slovenci — Jugoslavlani, moramo to izredno priliko dobro uporabiti, da nas mednarodni svet spozna od naše najboljši strani! Tudi za naše sosede, Madžare, ki nas žele gostoljubno sprejeti, to velja. Mednarodni evharistični kongres najbrž zopet 20 ali več let ne bo v taki bližini! Kongres v Budimpešti ima namen pospesevati mir med narodi, zblizanje vernih narodov in za jemanost v odporu zoper mednarodno organizirano brezverstvo (S. R. P. — vez ljubezni).

Jugoslovanski stalni evharistični odbor (predsednik g. škof. dr. Srebrnič — Krk) je poveril organizacijo romanja na kongres »Putniku« — Zveza za tujski promet — ki sprejema prijase in daje vse informacije v Ljubljani in Mariboru.

Prof. Kardinar - 70 letnik

Ne sme neopazeno mimo nas 70 letnica priljubljenega in gorečega duhovnika, konzistorialnega svetnika g. prof. Jožefa Kardinarja. Skromnemu, pa tako vnetemu delavcu v vinogradu Gospodovem čestita k 70 letnici vse Celje in okolica, čestita vsa lavantinska škofija.

G. prof. Jožef Kardinar se je rodil dne 19. marca 1868 pri Sv. Križu na Murskem polju, v oni župniji, ki je dala slovenskemu narodu mnogo najodličnejših duhovnikov. Gimnazijske študije je dovršil na mariborski humanistični gimnaziji, bogoslovje pa v mariborskem bogoslovju. V duhovnika je bil posvečen 25. julija 1891.

Kot kaplan v Dobrni pri Celju, kjer je zelo požrivalno deloval, je bil med farani zelo priljubljen. Tu je ustanovil Katoliško prosvetno društvo, katerega častni član je postal. Kako so ga Dobrnjani ljubili in spoštovali, je pokazal dan slovesa, ko je bil l. 1895 menovan za veroučitelja in profesorja slovenščine na celjski gimnaziji. Po smrti g. prof. dr. Jermeja je postal l. 1900 profesor verouka in ostal v tej službi do upokojitve l. 1927. To službo na celjski gimnaziji je prekinil zloglasni PPZ režim, ki ga je prestavil za nekaj mesecev na državno realko v Ljubljani. G. prof. je bil vedno in povsod neustrašen pobornik slovenstva, v težkih časih pred vojno in med vojno pa je bil močna opora nim, ki so branili pravice Slovencev. Med dijaki je bil zelo priljubljen, mnogim revnim pa je bil kot oče in jim pomagal. Kako velika je njegova ljubezen do mladine, kaže njegovo dolgoletno delovanje v odboru Dijaške kuhinje v Celju. Dolgo časa je bil tudi član načelstva Celjske posejilnice. G. prof. že 12 let vodi deklislo Marijino kongregacijo pri č. šolskih sestrah, kjer opravlja že 42 let vse druge duhovniške službe. Četudi ima že 70 let, je še vedno krepak in čil in prav rad pohiti na pomoč gg. župnikom na deželo, kjer je še posebno priljubljen. Vsi čestitamo g. prof. ob 70 letnici in mu želimo, da bi ga Bog ohranil zdravega še dolgo vrsto let!

KINO KODELJEVO Telefon 41-64

Danes in jutri ob 1/2 11., 1/2 3., 4., 1/2 6., 7. in 1/2 9. uri premiera največkratnega verskega filma

Življenje in smrt sv. Terezike

Pri večernih predstavah ob 1/2 9. uri za dodatek prekrasni vefilim

V sedmih nebesih (Simone Simon)

Radi ogromnega zanimanja predvaja ta film tudi KINO MATICA v torek 22. in sredo 23. t. m. Predpogaja za ta spored bo v kino Matici od torka jutraj dalje in ne že danes, kakor smo to prvotno javili.

je visoke postave, suhljat in mirnega značaja. Pokrit je s čepico, oblečen v ampo temnomoder suknjič, sivo-rjave hlače in napol težke čevlje. Kdor bi vedel za kakšno sled, ga prosimo, da obvesti družino Savli, Polubino 94-1, p. Tolmino, Gorizia, Italia.

Vodnikovo poročilo o prvi najdbi mamulovega zoba na Slovenskem

O znameniti najdbi mamulovega okostja v Neviljah pri Kamniku je vredno, da se spomnimo Vodnikovega poročila o tem, kako so pri Beričevem našli kos mamulovega zoba. Poročilo je izšlo v Ljubljanskim Novicah 1. 1798 — torej pred 140 leti — in je datirano v Ljubljani dne 15. grudnia 1798. Glasi se:

>Neka nova reč se je onidan v kranjski deželi našla. To je slonov zob ali slonova kost. Četrtri dan tega meseca je šel Miha Dragar ali Burja ob Savi; on je iz Beričevega na ónem kraju Save v Doliski fari; zagleda belo reč v savskem prostoru, jo vzame ven, nese en kos fajmoštru v St. Jakob pokazat, polovico pa sebi ohrani. Gospod fajmošter Modest Šraj pošljejo to reč v Ljubljano zastopnim možem pokazati ino vprašati, kaj bi to bilo. Ti spoznajo, da je prava, resnična slonova kost, katera je bila nekdaj od Save podstata. Kraj je bil ogledan ino se je našlo, da stoji ravno konec Grabčeve ali Martina Svoja njive nad cerkvijo Sv. Križa na Beričevem v melini, kjer Sava novič dere, njive podkopuje ino štiri sežnje visok svet podjeda. Kost je ležala ravno tako globoko, da je štiri sežnje pod starim nekdanjim od Save nanesenim prodrom. Stednji kosce je pol pedi dolg ino zdaj sta oba v Ljubljani za spomin ino učenost v narstnem nabirališču hranjena.

>Ta reč je nova za Kranjce, pri nas še ni bila nobena slonova kost najdena, zdaj najprvič ino zadosti globoko zasuta. Na Štajerskem Lipniškem polju so se že našle, na Toskanskem v laški deželi ino na Erdeljskem se večkrat najdejo. Učeni možje se bodo modrovali, kako je ta prikazen k

nam Kranjcem prišla, ali od povsodnega potopa ali morda od Rimcev, kateri so pri svojih vojskah slone imeli ino se tukaj vojskovali. Znana reč je, da sloni so le v toplih deželah pod soncem doma, pa tudi, da Rimci so jih od tam dobivali. Lehko je Rimcem ta ali drugi slon tukaj pri nas konec vzel, kosti so poginile, ali zob je bolj trden ino je dalje ostal, dasiravno je zdaj že mehek kakor ilovica bil.

>Hvala naj bo dana gospodu fajmoštru, kir je to modro skrb imel, modre može za svet vprašati; ino čast Mihi Dragarju, brodniku na beričevskem brodu, kir je prvič na Kranjskem novo prikazen znašel. Obeh imeni bodo pri teh dveh koscih slonove kosti v narstnem nabirališču zapisani stali. Glej Val. Vodnik, Izbrano delo (priredil dr. Iv. Grafenauer), Cvetje iz dom. in tujih logov, 5. Moh. družba v Celju, 1935, str. 88—89.

Da slonova kost, ki o njej govori Valentin Vodnik, ni mogla biti iz rimske dobe, ampak da je mnogo starejša, od povsodnega potopa, kakor pravi Vodnik, ali iz ledene dobe, kakor pravimo danes — mamut je živel v mrzlih krajih —, dokazuje že nje trhljost pa tudi kraj, kjer so slonov zob našli, 7 metrov pod prodrom, ki ga je ob koncu zadnje ledene dobe Sava z Bistrico vred nanesla na najdišče. Bržkone je to prva najdba mamulovega zoba na slovenskem ozemlju. V Narodnem muzeju te najdbe iz Vodnikovega časa ne hranijo. Tako se je spomin nanjo kakor tudi na brodnika Miho Dragarja in na arheološko zaslugu pisatelje in župnika Šraja ohranila ne po »narstnem nabirališču«, ampak po poročilu našega prvega časnikarja Val. Vodnika. Gl. n. d., 125. Grf.

Shrita — a ne pozabljena 80 letnica vrle krščanske žene

Sredi mesta Kranja, ki dobi va vedno bolj značaj vrveža velemesta — živi v svojem zatišju v Jenkovi ulici 16 vdova gospa Kumpova Josipina. Ravno danes dovršuje ta biser-žena, mati in stara mati 80 let vzornega življenja. — Četudi ni oblagodarjena z zemskimi bogastvi, jo poznajo reveži daleč na okrog in kadarkoli kdo potrkna na njena vrata, mu v »Kristusovem imenu« daruje, kar zmore. Jubilancka, od katere ni bilo zaradi njene skromnosti dobiti nobene slike, je najzvestejša podpornica Klaverjeve družbe, dolgoletna naročnica »Domoljuba«, a ob nedeljah prebira tudi »Slovenca« še brez očal. Cerkev ji je vse in molitev jo teši v vsaki bolezn, tako, da ne potrebuje nikdar zdravnika, ker ima z zdravni-ka vseh zdravnikov vedno v svojem blagem srcu. — Lani jo je za vedno zapustil njen soprog sodni poduradnik Aleksander Kump, dobričina prvega razreda in od tedaj je samo — Bog njen delež. — V svojem tihem zatišju moli za pokoj duše svojega moža, za dušni blagor svojih otrok: sina Aleksandra, poštnega upravitelja v Kranju, hčerko Anico, vdovljeno Vederjak, in za hčerko Justo, ki je poročena nekje na Hrvaškem z domačim orožnikom in za blagor vnukov. — Kakor je skrajno skromna v zasebnih potrebah za sebe, tako je bogato radodarna za vse dobrodelne ustanove; zato uživa tudi spoštovanje vseh, ki to blago ženo poznajo! K njeni 80 letnici in obenem k njenemu 81. godu želimo tej vzorni ženi in materi, ki je pravi vzgled krščanske žene — prijeten večer življenja. Na mnoga leta, Kumpova mamal! — Neznani, hvaležnosti dolžni častilci.

Pogrešne vesti o aretacijah Slovencev na Koroškem

Jugoslovanski konzulat v Celovcu uradno poroča pod števil. 199 z dne 17. t. m., da je bil od Slovencev v Koroški Avstriji aretirani edini Ivan Poljanec, župnik v Škocijanu pri Dobrlivsi. in sicer iz razlogov, ki niso v zvezi z njegovim narodnim delovanjem. Niso aretirani zlasti stolni kanonik Valentin Podgore, župnik v Ho- dišah Ivan Starec, župnik v Globasnici Se- kel, stolni kanonik dr. Rudolf Blüml in urednik »Koroškega Slovence« Zwitter, kakor so to pogrešno objavili listi. Profesor dr. Franc Tisler je bil priprti samo pol ure, nato pa izpuščen z opravičilom, da se je zgodila pomota. — Iz pisarne kralj. banske uprave v Ljubljani, II. št 6438, z dne 18. marca 1938.

Razdelitev bednostnega sklada

Kakor vsako leto bo tudi v letošnjem letu banovina s sredstvi iz banovinskega bednostnega sklada izvrševala številna javna dela po načelu, da se omogočijo dela zlasti tam, kjer je vprašanje nezaposlenosti prebivalstva najbolj pereče. Ker se sredstva iz banovinskega bednostnega sklada uporabljajo za različna javna dela, je g. ban dr. Marko Natlačen te dni potrdil načelno razdelitev gmotnih sredstev tega sklada. Kljub številnim drugim potrebam, so prav naše ceste nujno potrebne velikih popravil, kar je bilo upoštevano tudi pri razdelitvi bednostnega sklada. Dobro polovico vseh sredstev, ki se bodo natekla v bednostni sklad, bo banovina v tekočem letu namenila za popravila in ureditev cest. Četrtno sredstev bo porabljenih za hidrotehnična dela, v glavnem za regulacijo rek in potokov. Pičla četrtnina sredstev pa je namenjenih za melioracije in za zagraditve hudournikov. Glede na to načelno razdelitev sredstev bednostnega sklada bo tehnični oddelek banske uprave v najkrajšem času izdelal podrobno razdelitev prispevkov za posamezna javna dela, tako da bo z novim proračunskim letom že mogoče z nekaterimi od njih začeti.

Jubilej vzorne žene

Danes poteče 60 let odkar se je rodila na Viču pri Ljubljani gospa Jožefa Oblakova, soproga poštnega poduradnika, vzorna krščanska žena in mati. Njena življenjska pot je bila na gosto posuta s trnjem. Ker pa jo je življenje tako preizkusilo, je tudi ostala kremenitoga značaja pravi danes. Rodila je 7 otrok, od katerih pa živi samo najmlajša hčerka. Jubilancka je še vedno čvrsta in vesela in kaj rada prepeva. Kaj bi tudi ne, saj je več kot pol svojega življenja prepevala na koroški cerkve v božjo čast in čast sv. Antona. — Bog ji daj še dolgo srečno življenje, da bi ji v krogu ljubljene družinice potekala stara leta bolj rožnata. — Bog jo živil!

„Blago je bilo časih boljše in — tudi milo ni več prida.“ — „Blago je danes tako kot je bilo včeraj, le milo in milo je — dvoje. Jaz perem vedno le s priznanim dobrim terpen- tinovim milom Zlatorog, pa perilo dolgo traja, vedno je lepo belo in mehko-voljno. Lastni uspeh Vas bo prepričal o resničnosti moje trditve.“

TERPENTINOVNO MILO
Zlatorog

Za odpravo mostnine pri savskem mostu na Otočah

Te dni je g. ban dr. Marko Natlačen odredil, naj se pri okrajnem načelnstvu v Radovljici skliče v najkrajšem času zborovanje okrajnega cestnega odbora, na katerem naj bi se razpravljalo o odpravi mostnine pri savskem mostu na Otočah. Na zborovanju bodo zastopane prizadete občine Radovljica, Brezje, Ovišje, Kropa in Kamna gorica. Zastopniki občin se bodo razgovarjali o prispevnem razmerju občin za vzdrževanje mostu. S prispevki občin bi bilo namreč lahko vzdrževati savski most in bi se nato mogla ukiniti mostnina. Upajmo, da se bodo občine zedinile, da bo mostnina odpravljena, ker res ne gre, da bi romarji, ki prihajajo iz vseh delov Slovenije na Brezje, morali prispevati za vzdrževanje mostu, ki služi v prvi vrsti gospodarskim namenom prizadetih občin.

Gradbeno dovoljenje za palačo Bač'e

Ljubljansko mestno županstvo je vložilo na tehnični oddelek banske uprave načrte za palačo, ki jo namerava zidati trdnja Bafa v Ljubljani ob Selenburgovi in Aleksandrovi cesti. Na predlog tehničnega oddelka je g. ban dr. Marko Natlačen te dni podpisal gradbeno dovoljenje za palačo po priloženih načrtih. Po teh načrtih naj bi palača dobila tudi kavarno. Z izdajo gradbenega dovoljenja seveda še ni rešeno vprašanje kavarniške koncesije, temveč samo to, da glede na načrte z gradbenotehnične plati proti izvršitvi ni nobenih pomislekov. Vprašanje kavarne same, katere koncesija se dovoljuje po obrtnem zakonu, pa je še nadalje ostala odprta vprašanje.

Že Jožek mal ve,
da CIMEAN odlično neguje nam zobe!

Skala ubila dva konja

Voznik Alojz Kotnik iz Legna pri Slovenjem Gradcu je peljal iz kamnoloma kamenje s parom konj. Naenkrat se je privadila po hribu nizdol velika skala in padla naravnost na oje med konja z vso silo. Enemu je presekala vrat in je na mestu izkrcaval, drugemu pa je zlomila nogi in so ga tudi morali takoj zaklati. Sreča v nesreči je, da je voznik nekoliko zaostal za vozom. Škode je 4500 din, ker je tudi voz precej razbit. Vzrok nesreče je baje, ker kamnolom ni bil dovolj zavarovan.

Poziv potujočemu občinstvu

V zračnjem času je železniška uprava ugotovila, da povzročajo potniki zamudne potniške vlagov, da nepravilnim vstopanjem in izstopanjem v vozove. Voznoredne postanke vlakov na postajah in postajališčih določa železniška uprava na podlagi izkušenj ter povprečnega števila izstopajočih in vstopajočih potnikov. Da bi se preprečile zamude vlakov, je Generalna direkcija državnih železnic že svojočasno izdala naredbo, da morajo potniki izstopati pri prednjih vratih v smeri vožnje in vstopati pri zadnjih vratih, na kar se potujoče občinstvo ponovno opozarja, da se strogo ravna po tej odredbi.

Nadalje obvešča železniška uprava potnike, da je prešla številne pritožbe iz smučarskih krogov, da vstopajo v železniške vozove, ki so uvrščeni v gorenjske potniške vlake in so označeni z napisno tablo »za smučarje«, tudi nesmučarji. Ker so omejeni vagoni opremljeni in določeni samo za prevažanje smučarjev, se ostali potniki pozivajo, da ne vstopajo v te vozove, temveč v vse ostale vozove.

Številni poškodbi v železniških vozovih se je v zadnjih mesecih zopet povečalo. Železniška uprava je ugotovila, da so rezali potniki jermenja pri oknih in razbili šipe ter plinske oble. Vse te poškodbe povzročajo ali s svojim nepredvidnim postopanjem ali celo namerno. Ugotovljena škoda znaša mesečno več tisoč dinarjev. Zato se potniki pozivajo, naj ne poškodujejo naprav v vozovih in podpirajo železniške sprovednike pri izsledenju storilcev a tem, da prijavijo sprovedniku slehernega, ki bi povzročil kakršnokoli škodo na železniški imovini.

30 let dela za ubogo mladino

Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju stopa v 31. leto svojega delovanja. Na običnem zboru je predsednica ga. Ela Kalanova podala poročilo o delovanju društva v tekočem letu in se s prisrčnimi besedami zahvalila vsem dobrotnikom. Društveni tajnik šolski upravitelj g. Janko Kramer je podal zgodovino društvenega delovanja v dobi 30 let. Društvo se vseh 30 let ni ustrašilo težav in ovir, katerih ni bilo malo. V tej dobi je zaščita razdelila nad trideset milijona dinarjev. Društvo je bilo ustanovljeno l. 1908. Takrat je šel glas: Vse za otroka! Vlada je ukazala, da se mora v vsakem sodnem okraju ustanoviti »Društvo za varstvo otrok«. Namen društva je bil, zaščita bedne, zapuščene mladine. Tako se je tudi v Celju ustanovilo l. 1908 društvo za celjski sodni okraj. Toda to društvo je bilo nemško, Slovenci pa so hoteli imeti svoje društvo in so ga v tem letu tudi ustanovili. Ustanovni občni zbor je bil v hotelu Beli vol. Zborovanje je otvoril v imenu pripravljalnega odbora g. dr. Schwab, ki je bil tudi izvoljen za predsednika. V odbor so bili izvoljeni: Evhartič Ivo, sodni nadsvetnik, prof. dr. Dolar Anton, Gorisšek Franc, vikar, trgovec Kolenc Anton, šolski upravitelj Černež Ludvik iz Griž, urednik Spindler, dr. Slavčič Matija in Levstik Miloš. Od ustanovitve do prevrata je predsedoval društvu g. dr. Anton Schwab, ki je že l. 1912 skušal doseči, da bi se vsa slovenska društva na Sp. Štajerskem združila v centralo, ki bi bila protivna utež nemški centrali v Gradcu, kamor so morali poročati o svojem društvenem delovanju. Nekaj naših društev se je za to takoj odločilo, ustanovitev slovenske centrale pa je preprečil izbruh svetovne vojne. Do prevrata je bilo društvo navezano zgolj na prispevke dobrotnikov. Pri celjski okoliški občini je našlo že v začetku izdatno podporo. Tudi

celjski denarni zavodi in vsa javnost je rada podpirala društvo tako, da je lahko pomagalo povsod, kadar je šlo za zanemarjeno mladino. L. 1919 se je g. dr. Schwab odpovedal predsedstvu. Njegov naslednik je bil šolski upravitelj g. Bizjak Jožko, ki si je pridobil v teku 15 let, ko je predsedoval društvu, mnogo zaslug. Za požrtvovalno delo je bil izvoljen častnim članom. L. 1920 je društvo postalo Državna zaščita dece in mladine in je prejela od države izdatno mesečno podporo. Sedaj je lahko delovala še uspešneje in je dobila tudi potrebno avtoriteto. L. 1923 je država ukinila redno podporo, tedaj pa sta priskočili na pomoč z izdatnimi podporami celjska mestna in okoliška občina. Tudi celjski denarni zavodi in vsa javnost je podpirala društvo. Zaščita je napredovala od leta do leta. Z vsakoletnimi cvetličnimi dnevi, zadnja 3 leta s prodajo oljk, je zbirala sredstva in z njimi prirejala od l. 1920 do danes za revne šolarje celjskih šol, božičnice. Že od vsega začetka je Zaščita mislila na gradnjo svojega lastnega doma. Zaradi denarnih težkoč pa tega ni mogla doseči. Na prošnjo društva je bilo l. 1931 ustanovljeno dnevno zavetišče, ki danes prav lepo uspeva. Od l. 1934 vodi društveno delovanje ga. Ela Kalanova, katera mu posveča vso skrb in ljubezen. Društveni tajnik šolski upravitelj g. Jenko Kramer pa že 28 let opravlja težke tajniške poste. Blagajniško poročilo je podala goš. Zupančičeva. Na predlog revizorja g. Zemliča je prejel odbor razrešnico, blagajnik pa pohvalo. Izvoljen je bil stari odbor, na novo je prišla v odbor gospa dr. Reichova.

Ob tem lepem jubileju prosimo vse, da podpirajo Zaščito ter s tem lajšajo bedo naših ubogih otrok!

Občinske volitve v Brežicah

Občinske volitve, ki bodo v nedeljo, 27. marca, za našo novo občino, vlada med volilci vedno večje zanimanje in po vseh znakih sodeč, bo volivna udeležba ta dan zelo velika. Prietaši liste JRZ in prijatelji prire- rejajo po vaseh volivne seetanke. Navdušenje med pri- etaši naše liste je vedno večje, ker se zavedajo, da je njihova zmaga na dan 27. marca gotova stvar. Razen tega se zavedajo, da so na naši listi možje, ki jamčijo za bodoče plodonosno delo v korist vseh občanov. Naši kandidati so možje na svojem mestu in ugledni gospo- darji, ki bodo enako dobri gospodarji v občinskem od- boru.

Da našim nasprotnikom, ki se zopet skrivajo pod »gospodarsko listo«, sedanje občinske volitve niso prav, nam ni treba posebej poudarjati. To sami najbolj do- kazujejo s tem, da vsa njihova agitacija gre za tem, da zbežajo čim več volivcev. Zat otrošijo predvsem med okoličani, ker med meščani jim nihče ne verjame, vse mogoče laži, ki so čisto navadni triki, katerim naj na- sedejo nepoučeni volivci. Njihovo geslo je pač: laži kjer- koli in kakorkoli, nekaj se bo že prišlo. Ker se jim je trik o plačevanju zgradarine ponesrečil, so začeli oko- licane plašiti s plačevanjem dolgov, ki da jih ima mest- na občina bajne vsote. Resnici na ljubo moramo pove- dati, da mestna občina dejansko dolgov nima, razen malenkostnih, ki so pa kriti s protivrednostjo v naravi, dočim jih ima okoliška občina 230.000 din zaradi elek- trifikacije. V tem primeru bi kvečjemu mestna občina plačevala dolgove okoliške občine. Še bolj debela in nesmiselna laž pa je, da bodo morali občani, predvsem okoličani, plačevati davke in doklade za nov prosvetni dom v Brežicah, če zmaga lista JRZ. Gospode od go- spodarske liste prosimo, naj nam povedo, koliko naših prosvetnih domov so že postavile občine. Dejstvo je pač, da je prosvetno društvo v Brežicah pričelo s pri- pravami za zgraditev prosvetnega doma. Jasno je, da našim naprednim to ni prav. Zato je pa treba hitro vreti med ljudi laž o plačevanju davkov za dom. To- da vedo naj, da tako debelim lažem naše ljudstvo ne bo nasedlo nikdar. Koliko in če bo pomagalo pri zidavi doma, pa bo s prostovoljnimi delom brez vsakih doklad in davkov. Pa našim naprednim to še ni dovolj, kar je pač dokaz njihove nemoči. Med okoličani zopet trošijo vete, da bodo takoj po volitvah prenesli sedež občine na sedež sedanje okoliške občine, ter dosegli zopet razružitve obeh občin, če zmaga gospodarska lista. Mislimo, da nimajo naše ljudi za tako neumne, da bodo nasedli takim trikom, ker to danes ve vsak, ko- liko bo dosegel opozicijski župan in občinski odbor, kar je najbolj zgovoren dokaz ravno sedanja mestna ob- čina v Brežicah s svojo napredno električno lučjo. Na- vedli smo nekaj najbolj debelih in nesmiselnih laži in trikov, a katerimi agitirajo naši nasprotniki za bodoče občinske volitve, ki pa najbolj zgovorno dokazujejo njihovo nemoč in malo upanja na zmago. Toda po- vemo jim, da takim in podobnim trikom naše ljudstvo ne bo nasedlo. Okoličani dobro vedo, in naši nasprot- niki tudi, če znajo le malo računati, da z združitvijo ne bodo ničesar izgubili, ampak samo pridobili, kar smo že povedali.

Pa še na nekaj ne smemo pozabiti, kar posebno odlikuje naše nasprotnike in dokazuje njihovo nemoč. Zvedeli smo namreč, da hočejo gotovi delodajalci vpli- vati na svoje podrejene, da volijo opozicijsko listo. Tudi

z nasiljem bi radi naši nasprotniki, kot nekdanj, vpli- vati na volivce ter uporabljali metode kot pred leti. Toda vsem tistim, ki bi hoteli na ta način siliti volilce, kako naj volijo, povemo, da si bomo to dobro zapomnili.

Toda vse to gošpodom od gospodarske liste ne bo nič pomagalo. Naši zavedni volivci bodo prihodnje ne- deljo oddali svoje glasove za listo JRZ, za edino plo- donosno delo v korist vseh občanov v novi združeni občini.

SANATORIJ ZA ŽIVČNE BOLEZNI
ZAGREB, Zelengaj 37 Telefon 99-80, 67-46
Šef-zdravnik: **Dr. DJURO VRANEŠIČ**

Ne pozabite na drugo nagradno žrebanje, ki Vam lahko prinese srečo!

Lastništvo »Slovenca« prisupuje drugo nagradno žrebanje za vse sedanje in nove na- ročnike dnevnega »Slovenca«.

Z žrebanjem, ki bo dne 7. julija t. l., bo razdeljenih 146 raznih bogatih nagrad.

Nekaj nagrad navajamo danes: Oprava za spalnico — dve nevestini opre- mi — kuhinjska oprava — dva šivalna stroja — pet radijskih aparatov — deset dvo- koles — dve harmoniki — zaboj sladkorja — prašič (120—150 kg) — štiri vreče bele moke — obleke — štiri moške ure — štiri ženske ure — petkrat po 500 kg žlindre (gno- jila — 5 brzoparilnikov — 5 plugov osipalnikov — 5 izruvačev za krompir in še druge na- grade, ki jih bomo še objavili.

Do žrebanja imajo pravico:

1. Vsi sedanji naročniki dnevnega »Slovenca«, ki so nanj naročeni že najmanj tri mesece in ki bodo imeli naročnino plačano za mesec julij.

2. Vsi novi naročniki, ki se na dnevnega »Slovenca« naroče vsaj za tri mesece in ki bodo plačali vsaj do 4. julija t. l. trimesečno naročnino.

Nagrad je veliko več in njih vrednost mnogo večja kot pri prvem žrebanju, zato se pravočasno naročite na dnevnega »Slovenca«!

Lastništvo »Slovenca«

Ljubljanske vesti

Dne 19. marca 1938.

Gledališče

Drama, Sobota, 19. marca: »Gospoda Olenba-jevi« Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Nedelja, 20. marca: »Zadrega nad zadrego«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ponedeljek, dne 21. marca: Zaprt. — Torek, 22. marca: »Bela bo-lez«. Red A.

Opera, Sobota, 19. marca: »Grafica Marica«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Nedelja, 20. marca: »Pod to goro zeleno«. Izven. Znižane cene od 24 din navzdol. — Ponedeljek, 21. marca: Zaprt. — Torek, 22. marca: »Don Juan«. Red B.

„Tintenkuil“ je?

Slager 1938 leta

Prireditve in zabave

Franciška prosveta M. O. v Ljubljani pri-redi v torek, 22. t. m., točno ob 8 zvečer v frančiškanih dvorani »Večer v časi našim materam«, na katerem bodo otroci pod vodstvom gospodične Slave Vencajzove uprizorili dve igrici, in sicer »Mala nanica« in »Mamica in zdravnik«. Gospod Janez Nadrag in gospodična Zupančičeva bosta recitirala Škerljevo »Pesem moje matere« in Sarden-kovo »Vrnitev«, nakar bo gospod dr. P. Roman To-minec ob izbranih skriptičnih slikah govoril »Za-hvalo materam«. Da omogočimo sleherni naši ma-mič obisk tega večera, smo določili najnižje cene (po 3 in 2 din). Pripeljite otroke s seboj!

Duh po izpuščenju telesa takoj in trajno od-pravi **Senoped**. — Varuje obutev in perilo. Zahtevajte v lekarnah, drogerijah, parfumerijah in sličnih trgovinah. — Drogerija JANCIGA, Ljubljana, Krekov trg. (Reg. min. naz. zdr. 81.816)

V frančiškanih dvorani bo jutri, dne 20. t. m., ob petih popoldne igra v petih dejanjih »Vestalka«, ki jo bodo igrali »Male Klarice«. Igra je priredil Franc Rihar. Igralke bodo nastopile v krasnih rim-skih nošah. Vstopnice se dobijo v predprodaji Pax et bonum v frančiškanih pasaji. Cene sedežem od 10 do 4 din; stojišča 2 din.

Finžgarjevo igr. »Verigo« bodo uprizorili dan-es ob pol 6 popoldne v frančiškanih dvorani. Lastnik izrebrane vstopnice prejme prosto voznino za romanje k Materi Božji na Trsat in na otok Rab. Predprodaja vstopnic popoldne in eno uro pred predstavo.

Prosvetno društvo Moste — Dekliški krožek uprizori v proslavo Maternskega dne igr. »Ce-mati ne ljubi«. Igra bo na praznik Marijinega ozna-njenja, 25. t. m., ob 8 v Ljudskem domu v Mostah. Vse ljubitelje narodnih iger opozarjamo na Finžgarjevo »Našo kric«, ki jo uprizorijo jutri ob 20 na frančiškanskem odru. Vstopnice dobite v predprodaji v palači »Pax et bonum«.

Smarnogorsko okrožje ima v ponedeljek, dne 21. t. m., ob 8 zvečer svojo redno sejo v St. Vidu. Udeležba obvezna! — Tajnik.

KINO SLOGA

LAILA

Slavospev dalinemo severu, prirodne krasote in lepa ljubezen mladega dekleta.

Danes in jutri ob 10:30 uri po znižanih cenah: Benjamin Gigli: Ti si moja sreča. Najnovejši žurnal: Zdravitev Avstrije in Nemčije.

Sporod klavirskega večera, ki ga izvaja Ra-oul Koczalski, eden največjih sodobnih piani-stov, v erodo, dne 23. t. m., v veliki Filharmonični dvorani. Koncert bo pod okriljem Glasbene matice ljubljanske. V I. delu svojega koncerta igra pianist Koczalski najprej Beethovno sonato v cis-molu, nato Schumannovo skladbo Papillons in lastno so-nato v enem stavku gis-mol. II. del koncertnega ve-čera je posvečen Frederiku Chopinu ter izvaja Ko-czalski samo dela svojega rojaka in velikega moj-stra. Slišali bomo Fantazijo v f-molu, Nokturno v es-duru in fis-duru, dalje štiri valčke, in sicer as-dur, des-dur, a-mol, es-dur in končno še Scherzo b-mol. Znano je, da je Raoul Koczalski najznamenit-jejši sodobni interpret Chopinovih del. Koncert bo v erodo, dne 23. t. m., ob 20 v veliki Filharmonični dvorani. Sedeži so na razpolago v knjigarni Glas-bene matice.

V kratkem izide knjižica:

Šentjoški gospod Šimen in njegovi sodobniki.

Zgodovinska povest iz 18. stoletja.

Violinski virtuoz Zlatko Baloković deluje na koncertnem polju že 25 let. Zato bo s številnimi koncerti v svoji domovini, ki se vršijo od 18. t. m. dalje, proslavil ta svoj jubilej s priredbo posebno sijajnih velikih simfoničnih koncertov. Tak pomem-ben koncert bo tudi v Ljubljani v ponedeljek, dne 21. t. m., v veliki Unionski dvorani. Zagreb se z velikimi evančnostmi pripravlja na koncerte Zlatka Balokovića, prepričani smo, da bodo tudi ljubljani-čani pokazali vse svoje zanimanje za koncert do-mačega umetnika, na katerem sodeluje tudi naša Ljubljanska Filharmonija. Zato vam bomo vse v pone-deljek, dne 21. t. m., ob 20 v veliki Unionski dvo-rano. Vstopnice se dobe v knjigarni Glasbene ma-tice na Kongresnem trgu.

— Pri korpulentnih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katere se uporablja brez po-sebne dijetle. »Franz-Josefova« grenka vo-da se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami. Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Prosvetno društvo Trnovo. Igralska družina uprizori drevi ob 8 in v nedeljo ob 8 zvečer ljudsko igr. v petih dejanjih »Deseti brate«. Vstopnice v predprodaji od 10 do 11 popoldne.

Predavanja

O španiji priredi ekioptično predavanje moški odesk šempetrske prosvete v erodo, 23. marca, ob 8 zvečer v prostorih Prosvete. Predava gospod urednik Javornik. Vsi člani in prijatelji odeska ete vljudo vabljani.

Filozofsko društvo v Ljubljani bo priredilo v soboto, dne 26. t. m., ob 18 v mineraloški preda-valnici na univerzi predavanje »Svet in življenje z vida volje. Predaval bo univ. profesor g. dr. Al-berit Bazala, predsednik Jugoslovanske akade-mije znanosti in umetnosti v Zagrebu. Vabljani vsi, ki se zanimajo. Vstop prost.

Predavanje prot. Koblarja O kulturi in osebnosti, ki bi moralo biti v okviru predavalnega cikla »Danice«, »Savice« in »Zarje« v ponedeljek, bo za-radi Balokovičevega koncerta odpadlo. Prihodnje predavanje bo v ponedeljek teden, dne 28. marca.

„Tintenkuil“

prospekte zahtevajte od

Katoliško prosvetno društvo v Šiški. V pone-deljek, 21. t. m., ob 20 bo v samostanski dvorani predaval g. dr. Cesnik o »Prosvetnih domovih«. Vabljani so člani, ki se zanimajo za graditev Pro-svetnega doma v Šiški.

Prirodoslovno društvo. V torek, dne 22. marca predava ob 20 v mali filharmonični dvorani kina Matice univ. prof. g. inž. Osana o »Razvoju tele-grafskega in telefonskega kabla«.

Zenski odesk šempetrske prosvete ima v po-nedeljek, 21. t. m., ob 20 v društveni dvorani pre-davanje. Direktor učiteljske gosp. Ivan Dolenc bo predaval o muslimanski ženi.

Sestanki

Dravska sekcija združenja poštnih zvanitnikov in služiteljev v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 20. marca, ob 14. v dvo-rani Delavske zbornice, Miklošičeva cesta 22.

OBLEKE — promenadne in športne, površnike, dežne plašče, ne-premočljive športne jopiče itd. nudi ugodno tverdka

Drago Schwab

Ljubljana — Aleksandrova 7

Vsakovrstna suknja in ševijoti od cenah od manjših do najfinerih inozemskih vedno na zalogi.

Kino

Zvočni kino Vič predvaja danes in jutri filmsko umetnino po Shakespearovemu romanu »Romeo in Julija«. Za dodatke zvočni tednik. Zaradi ogromne dolžine filma predstave na praznik in v nedeljo iz-jezoma ob 4 in ob 7 zvečer. Pride »Tarzan zmago-valec«.

Lekarne

Nočne službo imajo lekarne: V soboto in ne-deljo: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič; v po-nedeljek: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Ho-ševar, Celovška cesta 62, in mr. Martus, Moste.

Poizvedovanja

Našel se je pred 14 dnevi otroški prstan od Rimske ceste proti uri. Dobi se v Rožni dolini, Ce-sia V, 10.

Dr. Jamar Tone

se je preselil na Tyrševu cesti 31/II (Bavarski dvor). Ordinira od 12—1 ure

1 Danes ob 11. ima vodstvo po razstavi upo-dabljenih umetnic Male ženske antante v Jako-pičevem paviljonu kiparka ga. Dana Pajnič. Ker se z današnjim dnem razstava zapre, naj zamud-niki pohite in si jo še pravočasno ogledajo.

1 Duhovna obnova za gospe in gospodične bo v stolnici od nedelje 20. marca do vključno četrtka 24. marca. Vsak večer bo ob pol 8. pridiga in nato litanije z blagoslovom. Prvi govor bo jutri, v ne-deljo 20. t. m. Najvljudnejše vabimo k tej obnovi, ki naj bo kot priprava za bližnji Marijin praznik in sveti velikonočni praznik!

1 Sestanek JRZ za Poljski okraj bo v pone-deljek, 21. t. m., ob osmih zvečer v salonu gostilne pri Majarončku. Na sporedu zanimivo predavanje.

1 Občni zbor Slovenskega katoliškega akade-mskega starešinstva bo danes, dne 19. marca ob pol desetih popoldne v dvorani Akademikega do-ma, Miklošičeva cesta 5. Na dnevnem redu so poročila odbornikov in preglednikov, volitve no-vega odbora in odsekov ter sklepanje o samostoj-nih predlogih. Odbor SKAS.

Za avbe

vzored, zlata nit, gotove oblike, rožasti trak.

Ljubljana M. DRENK Kongresni trg 7

1 Kršč. žen. društvo proslavi materinski dan dne 28. marca s prireditvijo v opernem gledališču in dne 25. t. m. s sv. mašo v stolnici ob pol 7 s skupnim sv. obhajilom. Sv. mašo bo daroval za umrle članice g. univ. prof. dr. Lukman pri oltarju sv. R. Telesa. Vabimo vse članice in prijateljce društva, da se bo pobožnosti udeležili v čim večjem številu. — Odbor.

1 Slovenska kri kriči iz tujine in prosi domovino pomoči in rešitve. Skoraj polovico jo je tam. Če nam res utone, polovica naroda je utonila. Se za-vedamo te strašne resnice? Kaj bo potem z nami? Ali mislimo na to? Bomo potem še narod? Ali ni spričo tega dejstva skrb za naše zamejne Slovence in izseljence samo skrb za naš narodni obet? Zato pomagajmo! Rešujmo, dokler se rešiti da! — Zlasti našo mladino moramo navdušiti za to delo! — Prvi korak v tej smeri bo I. izseljenska akademija, katero priredi Rafaelova družba s pomočjo naše šolske mladine v nedeljo 27. t. m., ob pol 11 v Frančiškanski dvorani pod pokroviteljstvom bana gospoda

Marka Natlačena. Pri akademiji bo govoril škof g. dr. Gregorij Rožman kot predsednik Rafaelove družbe. Vsi vabljani!

1 Dr. Bogdan Breclj, specialist za ortopedijo, do 27. t. m. ne ordinira.

1 Vdovam in sirotam civilnih državnih uslužbencev bo razdelil Hranilni in posojilni konzorcij, kreditna za-druška državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ul. 9, 50 podpor po 200 din. Nekočkovane prošnje, ki morajo biti glede siromašnosti potrjene po okrajnem načelstvu ali po pristojni občini, je vložiti najpozneje do 5. aprila t. l.

1 Prof. O. Šest praznuje v soboto 26. t. m. 25-letni jubilej svojega umetniškega dela. On je eden red-kih gledaliških ljudi, ki so vse svoje sposobnosti posve-tili izključno le našemu gledališču, tako da je v tem, kar imamo danes gledališke kulture, v veliki meri nje-gova zaslug. Za svoj jubilej si je izbral opero Rigoleto, ki bo s prvovrstno zasedbo vodilnih vlog in s popolno-ma novo režijo umetniško in scensko popolna pre-dstava. Vstopnice so v predprodaji pri operni blagajni.

1 Zveza katoliških nameščen v Ljubljani vljudo vabi na duhovne vaje in tečaj KA, ki bodo v dneih od 1. do 10. aprila v uršulinskem samo-stanu. Začetek prvi dan ob 8 zvečer. Prijavite se na naslov: Zveza katoliških nameščen, Masarykova 12.

1 Sadjarska podružnica Šiška. Jutri, v nedeljo, ob dveh popoldne, bo praktično obzorenje sad-nega drevoja in trt na vrtni pri trgovini gospe Lo-trič Marije v Zgornji Šiški št. 196 (pri Celovski

„Tintenkuil“

Samoprodaje za Drav. banov.

Celje, Pošt. predal 86.

cesti 157). V torek zvečer ob pol osmih bo predaval sadjarski inšpektor g. Kalof v prostorih »Stare šole« na Celovski cesti 90. Snov predavanja bo »Pomla-danska dela na vrtnu«, ki bo zanimala vse posestnike malih vrtov.

Armature Lutz za plin, vodo in paro tovarna Ljubljana-Šiška tel. 32-52.

1 Tečaj o negi in prehrani otrok se prične dne 24. t. m. ob pol 5 popoldne v predavalnici držav-nega zavoda za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani, Lipičeva ulica, kjer naj se zglašijo intere-sentke za ta tečaj.

1 Strokovno čiščenje oblek. — Parno likanje. — Simenc, Kolodvorska 8.

1 Pisalne in računske stroje Vam strokovno popravi Simandl. Dvořakova ul. 3. tel. 24-07.

1 Lepe in dobre moške obleke lastnega izdelka priporoča po zelo zmernih cenah A. Kunč, Ljubljana.

1 Havliček - Brata, elektropodjetje, Stari trg št. 24, telefon 23-96, se priporoča.

Maribor

m Alojzija Perger na zadnji poti. Včeraj po-poldne je bil v Kamnici ob lepi udeležbi pogreb gospe Alojzije Perger, sestre prevzvišenega kne-zkošofa dr. Tomažiča. Pogreba se je udeležil ves stolni kapitelj, ravnatelj dijaškega sementišča g. Richter, zbor bogoslovcev, ki je zapel pred hišo žalosti in na pokopališču, ter številni sorodniki in prijatelji iz domače fare Sv. Miklavža z župnikom Polnikom, ženska zveza z zastavo in redovnice. Pogrebne obrede je opravil prevzvišeni knezoškof g. dr. Tomažič, ki se je zahvalil vsem za zadnjo čast, ki so jo izkazali rajni.

m 50 letnico svojega rojstva obhaja danes naš splošno znani in velečislani misijonar-frančiškan p. Ga-briel Planinšek. Znano je njegovo plodno delovanje na prižnici in v spovednici. Gorečnost za zveličanje duš ga žene v najrazličnejše župnije, kjer z besedo in z ognjevitvijo in prepričevalno misijonsko gorečnostjo zatira razne razvade v človeških dušah ter na njih mesto vsaja čednost in ljubezen božjo. Zelo priljubljen je tudi kot pridigar na novih mašah. Za pokojnim p. Filipom je naš p. Gabriel prevzel tudi vodstvo III. reda v Mariboru in v 60 skupščinah po deželi. Udeležuje se blagodejno in hvaležno tudi v mladinskih prosvetnih organizacijah, povrh vsestranskega delovanja vodi še posle samo-stanskega predstojnika. Bog ga ohrani zdravega, vese-lega in aginlega do skrajnih mej človeškega življenja.

m Televadna akademija bo drevi ob 8 v dvo-rani na Aleksandrovi cesti s sledečim sporedom: 1. Državna himna, 2. Molitev, simbolična vaja čla-nov, 3. Kaj pa delaš Anželeč, simbolična vaja čla-nic, 4. Borba, naraščaj, 5. Peričice, naraščaj, 6. proste vaje miadcev, 7. Slovenska sem, simbo-lična vaja članic, 8. bradlja, člani, 9. govor, 10. Himna slovenskih fantov, 11. V bratskem objemu, naraščaj, 12. gimnastične vaje članic, 13. proste vaje članov, 14. krog, člani, 15. Gor čez izaro, simbolična vaja članic. Vstopnina: sedeži po 10, 8 in 5 din, stojišča 3 din.

Velika izbiral

Manufaktura »Češki magazin«

Maribor - Ulica 10. okt.

m Proslava materinskega dne priredi Mariji-na kongregacija mater frančiškanske župnije na Marijin praznik 25. marca v Mladinskem domu v Cvetlični ulici ob 16.30. Na sporedu so razne deklamacije, otroški prizori, razni nastopi, pravljic-na igra »Sneguljčica« in burka »Klatež Potepuh«. Med odmorji bodo igrali tamburasi iz Krčevine. Za mladino bo isti spored že popoldne po sv. ma-ši ob pol desetih.

m Poročila sta se policijski stražnik Megla Matija in zasebnika Ašič Terzija. Bilo srečno!

m Za ukinjenje policijske prijave pristojbine v mariborskih hotelih in prenočiščih se je zavzel mestni turistični odbor. Ta pristojbina znaša 1.50 dinarja na osebo. Ker pa je sedaj uvedena občinska davščina na prenočišča, bi bili ti dve obreme-njeni z dvojno takso, kar bi neprijetno vplivalo. Predpisane prijave tiskovine naj bi si preno-čišča sama preskrbela.

m ZAKS vabi vse člane širšega odbora na Štajerskem, da se udeležijo seje širšega odbora za Štajersko v nedeljo 20. t. m. ob pol 10 popoldne v Gambirnovi dvorani. Udeležba obvezna.

m Premiera Parinove operete »Nečaka«, s ka-tero bo mariborsko gledališče proslavilo 80 letnico rojstva pokojnega našega velikega skladatelja, bo v torek 22. marca.

m Izpit za pooblaščenega inženirja gradbene stroke sta v Belgradu opravila šef premoženjske

Zopet se bliža

novo kolo

državne razredne loterije!

Zato si čimprej nabavite svojo srečko v hiši sreče in pooblaščen glavni kolektori drž. razr. loterije

BEZIAK, Maribor

Gospodarska ulica št. 23 (telefon 20-97)

Cela srečka stane Din 300.—, polovica Din 100.— in četrtina Din 50.—

uprave mariborske mestne občine inž. Ivan Lah in uradni gradbenega urada inž. Krajncič. Ce-stitamo!

m Fantovski odesk II ima redni sestanek v ponedeljek ob 8 zvečer v običajnih prostorih. Za-nimivo predavanje. Udeležba obvezna.

m Vzgojni teden za starše priredi v Mariboru Slomškova družba od 21.—27. t. m. Predavanja bodo v veliki dvorani na Aleksandrovi 6 ob 8 zvečer. Predavali bodo: v ponedeljek 21. marca prof. Bogovici: Zakaj toliko neuspehov v sodobni vzgoji; v torek 22. marca: dr. Stanko Gogala: Vzgoja in dresura; v sredo 23. marca: ravnatelj prof. Fink: Obrtniki in mojstri kot vzgojitelji; v četrtek 24. marca: ravnateljica gospe Štupca A.: Ovirje in sredstva pri vzgoji delavekega otroka s posebnim ozirom na dekleta. Predavanja so vstop-nine prosta. Pridite vsi, ki se zanimajo za kr-ščenstva in sodobna vzgojna vprašanja!

m Kamnica pri Mariboru. Katoliško izobra-ževalno društvo uprizori v nedeljo 27. t. m. ob 3 popoldne v cerkveni dvorani lepo duhovno igr. »Slehernik«. Prijatelji vabljani!

m Ljudski oder ima v ponedeljek 21. t. m. ob 19 skupno vajo za velikonočno igr. »V času obiskanja«. Vaja bo na odr. Pridite vsi in točno. Vabljani so tudi tisti, ki bi imeli reeno voljo za sodelovanje.

m Nočno lekarniško službo imata ta teden lekarni Franc Rems, vogal Aleksandrove in Melj-ske ceste, tel. 25-32, in Franc Minarik, Glavni trg 12, tel. 25-85.

takojšnjem naročilu pa 16 din.

m Sestobno stanovanje, eventualno deljeno, se odda v najem. Ljudska 5, I.

Gledališče

Sobota 19. marca ob 15: »Veronika Deseni-šak«. Znižane cene. Ob 20: Trubadur. Nedelja 20. marca ob 15: »Pod to goro zeleno«. Znižane cene. Ob 20: »Čvrček za pečjo«. Zadržati. Globoko znižane cene.

Velik požar

Dne 15. marca je nastal sredi vasi Zagorje pri Pilštanju velik požar, ki je uničil posestniku Ivanu Ivačiču hišo in vsa gospodarska poslopja, sosedu Francu Gračnerju pa dve gospodarski poslopji. Le popolnoma mirnemu vremenu, Bogu in pa nad vse požrtvovalnim nepoklicnim gasil-cem se je zahvaliti, da ogenj ni do tal pokončal vse zagorele vasi s cerkvi. Šolo in vsemi poslop-ji vred. Ogenj je nastal jutraj ob 3.15 na dosedaj še nepojasnjen način. Najbolj je prizadel Ivan Iva-čič, kateremu ni ostalo drugega, kakor pepel, po-polno razdejane in pa pet majnih otročičev brez strehe, brez hrane, brez vsega. Če je kje kako dobro in usmiljeno srce, naj se usmili s kakim darom teh revnih in ubogih.

Od veselja znorel

Mrzli vetrovi so peli okrog naših domov in sneg je pobelil Apaško polje, ko so narodni so-cialisti Avstrijo priključevali Nemčiji. — V hiši nekega mlinarja v Konjišču so poslušali poročila o aneksiji Avstrije. Med drugimi je bil navzočen tudi neki jetični mladenič Hödl. Ob čitanju časopi-sov se je bil v teku svoje boleznj navdušil za Hitlerja. Radijska poročila o dogodkih zadnjih dni so to navdušenje tako razvnela, da je začel vzkli-kati: »Heil Hitler!« Dal je mlinarju zašnico ter je na vso moč razsajal, da so ga komaj ukrotili. Zdravnik iz Črncev je ugotovil, da je znorel in da je njegovo stanje smrtno nevarno.

Živa zgorela

Velika Pirešica 18. marca. V četrtek popoldne je v Hramšah v Galiciji grabila po poboju hriba 73 letna Miklavžin Ma-rija, doma iz St. Janža na Vinski gori. Nagrabljeno listje je spravila na kup ter znosila na svoj cvet-lično gredo, s katero je imela vedno izredne ve-selje, z namenom, da tam to listje zažge ter s tem zemljo pognoji. Ko pa je listje začelo goreti, se ji je zaradi nepredvidnosti vnela obleka ter je bila uboga ženica hipoma vsa v plamenu. Ker v bližini ni bilo nobene pomoči, je revi obleka po-polnoma zgorela in ona je seveda dobila zelo hude opekline ter je takoj umrla. Domnevajo pa, da je glavni vzrok tako hitre smrti srčna kap, ki je staro in že itak slabotno ženo sprilo strahu za-dela. Občinska komisija iz Velike Pirešice je od-redila, da se truplo prenese v mrtvašnico v Gali-cijo. — Umrla je bila povsod poznana kot dobra ženica, ki je že 15. leto služila pri posestniku Krulcu Francu v Hramšah. Največje veselje je imela s svojo cvetlično gredo, na kateri si je z veliko ljubeznijo vsako leto vzgojila obilico kras-nega cvetja, s katerim je najraje krasila farno cerkev. Naj ji sveti večna luč!

Kotlje

Zopet je zacvetel teloh in zopet je zapel v zgodno spomlad koroskih gozdov drozge, ki prinaša v naše kra-je prvi pozdrav vtrgdi. To nas sili, da napravimo ra-čune o zimi v Kotljah, najnovejši zimskoposrtni pos-tojanki na severni meji. Pred enim letom smo ustanovili »Tujskoprometno in olepševalno društvo Kotlje - Rimski vrelce«. Kako potrebno je bilo, je pokazal uspeh zadnje zime. Kotlje so bile vsa zimo — letos izredno hudo in dolgo — vedno polne smučarjev. Orožitvo Slovenije je priredilo tri zaporedne smučarske tečaje, ki se jih je udeležilo vsakokrat po 20 mož. A tudi od drugod so vrel smučarji. Od južnjakega Srbije do gostolečega Hrva in prebrisanega Kranja, vse se je zbralo pri nas. In kako lepo so prepevali čestokrat slovenski gostje v mrzlo zimsko noč. Društvo bo torej svoje prvo leto zaključilo z velikim uspehom, a tudi zimejše gostje so od-šli zadovoljni in bodo prihodnje prišli še bolj številni, sebi v korist, našemu kraju pa v gospodarsko prid. To bo dalo pobudo vsem, da k društvu pristopijo. Saj je članarina samo 15 din. Treba je za prihodnjo zimo športno udobje še povečati in čakajo društvo nove naloge.

Rajcenejše in kvalitativno najboljše hrastove in bukove

PARKETE

dobavlja in polaga tovarna

REMEC-CO

DUPLICA PRI KAMNIKU

železniška in avtopostaja

Oglejte si naše zaloge v tovarni ali v pisarni LJUBLJANA, Kersnikova ulica 7, poleg Slamiča

Nastopno predavanje dr. Fr. Steleta

Dr. Stelč izhaja iz dunajske umetnostno zgodovinske šole, in sicer iz seminarja enega največjih umetnostnih zgodovinarjev vseh časov M. Dvořáka. To dejstvo pa ni važno le kot kak biografski zapisnik, niti ni v omenjenem dejstvu iskati in vrednotiti zgolj odnos učenca do učitelja ali določene »šole«, marveč sovpadejo v tem primeru še druga s stališča splošnega kulturnega razvoja naravnost usodna dejstva. Ob času M. Dvořáka je namreč umetnostna zgodovina po prizadevanju slednjega in predhodnikov — pionirjev Wickhoffa in Riegla iz brezglednih in dostikrat fantastičnih teorij in romanopisja postala eksaktna znanost. Kritična primerjalna historična metoda in sintetično na filozofski fazi počivačajo gledanja na celotno umetnostno smotanje so iz preproste »dekloracije« ustvarili novo znanstveno panogo, ki je v najkrajšem času vzcvetela, kot malokatera. In v ta čas rojstva novega znanstvenega feniksa, scvpada Stelčev študij na dunajski univerzi in kar je še mnogo bolj važno: obenem z našo starjšo umet. zgodovinsko generacijo prenese dognanja dunajske šole v naš kulturni krog ter postane tako eden ustanoviteljev moderne umetnostno zgodovinske znanosti na Slovenskem.

Proti koncu svojega življenja se je M. Dvořák z veliko vnetostjo posvetil študiju varstva spomenikov, kar je naposled bilo povsem logična posledica njegovega znanstvenega gledanja na zgodovino umetnosti. Dostikrat nepopravljive napake, ki jih je historicizem zagrešil na tem polju, se v luči moderne metode spomeniškega varstva obsodijo, kjer se da kaj rešiti, popravijo in namesto samovoljnega in napačnega odnosa do umetnostnih spomenikov se na objektivnih normativnih kriterijih nove moderne metode osnuje pravična in znanstveno neoporečna presoja umetnostnih monumentov. Na tej poti je mojstra nekako pred petindvajsetimi leti sledil učenec in tako je po svetovni vojni dr. Stelč prevzel vodstvo spomeniškega urada za Slovenijo.

Ce se danes, ko stopa predavatelj na najvišji forum slovenske znanosti, oziroma na petindvajsetletno dobo dela na tem polju, moremo ugotoviti nad vso mero aktivnega rezultata. Od skromnih, največkrat amaterskih podvigorj je naš spomeniški varstvo prešlo v roke znanstveno neoporečno šolanemu človeku. Uspeh njegovega znanstvenega udejstvovanja bi mogli v glavnem označiti v dveh smereh. Prvič: spomeniško varstvo samo je danes pri Slovencih v danih prilikah na etopnji katerega-koli varstva v zamejstvu, in drugič: slovenska umetnost preteklosti (zlasti srednji vek) je na podlagi metode moderne umet. zgodovinske vede že v veliki meri obdelana. Posebno v drugi smeri — raziskovanja slovenske umet. zgodovine je dr. Stelč zastavljal velik del svoje moči in zgodilo se je čudo! Na tem malem koščku slovenske zemlje je poznavanje naše umetnosti preteklih časov doseglo etopnjo, ko so se na fundamentih dolgoletnih študij in klasifikacij poedinih konkretnih primerov pokazali problemi, ki po svoji aktualnosti presega-jo etnične in kulturne okvire naše domovine in nas od »provinc« postavljajo na široke plosčade mednarodnega kulturnega življenja. Predan svojo- mu delu in obenem nekako simbolično izražajoč poslednji akt petindvajsetletnega znanstvenega prizadevanja na polju slovenske zgodovine umetnosti si je predavatelj ob prehodu na visoki kulturni forum kot temo izbral problem, ki je po eni strani povsem naš, a po drugi splošno evropski, namreč: vprašanje gotičnih dvoranskih stavb na Slovenskem.

Danes 18. t. m. je imel v zborniški dvorani slovenske univerze ob udeležbi vseuč. profesorjev in občinstva svoje nastopno predavanje. Predstavil ga je dekan filozofske fakultete g. dr. J. Kelemina, ki je poudaril njegovo znanstveno kvalifikacijo ter njegovo delo v slovenski javnosti, ki je povsod visoko cenjeno in s katerim odkriva Slovincem našo likovno preteklost.

V uvodnih besedah predavatelj na kratko oriše stališče naše umet. zgodovinske stolice do današnje evropske znanosti, spominja se velikih ustanoviteljev dunajske umet. zgod. šole, nakar preide k temi sami.

Gotične dvoranske stavbe; župne cerkve v Kranju, Škofji Loki, Radovljici, Št. Rupertu na Dol. in v Cerknici ter prezbiterij romanske cerkve v Crnogrobu tvorijo s stilističnega vidika neko zaokroženo skupino, ki že sama po sebi vzbuja živahno problematiko. V poslednjem času se zlasti nemška znanost mnogo bavi z vprašanjem postanka in pomena gotične dvoranske arhitekture in tako tudi analiza naših dvoranskih cerkva pomeni del aktualnih prizadevanj najnovejše umet. zgodovinske znanosti.

Idealni tip, ki se mu je sicer najbolj približal Kranj, a tudi v ostalem gradivu, v klasični popolnosti pri nas ne najde rešitve, si moremo ustvariti, če poedine arhitektonske dele stavbe združimo v novo idealno arhitektonsko tvorbo (n. pr.: Crn-

grob in Kranj). Tip dvoranskega prezbiterja je v tlorisu pravokoten, na vzhodnem delu z oktogon- nalnim zaključkom oblikovan prostor. Idealni primer ladje pa stremi v tlorisu za kvadratom, prostor je pokrit z zvezdasto oblikovanim obokom, osred- nji otoni kvadrat je poudarjen s sklepnikom in elikami. Vse obok nosi bogato kamnoseško sklep- niško okraje.

Geografsko je večina teh primerov gotične dvo- ranske arhitekture omejena na Gorenjsko, stilistič- na sorodnost pa nas sili, da sklepamo na »šolo« ali dobro organizirano delavnico, ki je najbrže imela svoje središče v Škofji Loki. Z ozirom na stilistično primerjavo z našo ostalo gotično tradi- cijo, pa kaže ta skupina tako svojske poteze, da je nujno iskati neposrednih pobud iz drugih kul- turnih in umetnostnih eredišč tedanjega časa.

Predavatelj nas nato povede za sledovi got- ske dvoranske arhitekture v sosednja kulturna in umetnostna središča in nam ob kritičnem primer- janju materiala dokaže, da je iskati pobud za nastanek naše skupine v bavarski »burghausenski šoli«, kateri je ureničujoč nov kulturni ideal bo- gatega južno-nemškega meščanstva dal trdno obli- ki in svoj pečat arhitekt Statheimer. Posrednik pri presajanju tujih umetnostnih oblik na naša tla je bila najbrže Škofja Loka, ki ob tem času tudi sicer izkazuje gospodarske stike z Bavarsko. Tuja umetnostna oblika je nato oplojena z domačo tra- dicio postavila osnovo za živahen razcvet te vrste arhitekture, ki je trajal dobro polstoletje. In če

Pri dvokolesih je najvažnejše:

da je vzdržljiv in lahek pri vožnji. Ker Wanderer kolesa izpolnjujejo oba omenjena pogoja, so se razširili po vsem svetu. Okvir Wanderer kolesa se izdeluje sedaj na temelju 50 letne preizkušnje, je zelo stabilen in lahko zdrži mnogo dalje kakor bi se to navadno pričakovalo.

Emajliranje Wanderer koles je 3 vrstno, radi tega emaji ne poka ne pri udarcu in ne pri tre- senju. Krom plast se nahaja na niklani podlagi in štiti goie dele proti vsem vremenskim vplivom. Klub vsem tem prednostim se dobivajo danes moška in ženska Wanderer kolesa v trgovinah koles po zelo zmernih cenah.

Kupujte radi tega Wanderer kolesa, ker so prvovrstni proizvod nemške industrije. Generalno zastopstvo in skadišče R. PRPIC, ZAGREB, Vrhovčeva 13.

motrimo naposled dejstvo s stališča umetnostne geografije moremo po analogiji »kranjskega prezbi- terija« sklepati na izrazit slogovni pojav našega umetnostnega prostora.

Taka je v glavnih potezah vsebina dr. Steleto- vega predavanja. Vidimo, da kot umetnostni zgo- dovinar sledi metodi dunajske umet. zgodovinske šole, da za njegovo znanstveno naziranje nikakor ni okosteno obstati na mrtvi točki, temveč da intuitivno sprejema vase vse aktualne potrebe in dognanja moderne znanosti (prim. umetnostno geo- grafijo). Delo, ki ga je vsega absorbiralo, pa mu je narekovalo tudi stvarno presojanje umetnostnih pojavov, in sicer predvsem od njihove formalne strani. In če vidimo z metodološkega vidika v presojanju umetnosti dve skrajnosti: formalno zgo- dovinsko in duhovno filozofsko, moremo ugotoviti, da se dr. Stelč nekoliko oddalja drugi in približuje prvi.

S. Mikuž.

Dr. Štefan Divjak — 70 letnik

Ljubljana 18. marca. Velik in plemenit mož slavi danes 70 let- nico svojega rojstva, namreč g. dr. Štefan Divjak, bivši ravnatelj in šef zavoda za duševne bolnike na Studencu. Dr. Divjak zre sedaj, ko uživa več kot zaslužen po- koj, na svoje življenjsko delo z upraviče- nim ponosom, saj je nad 40 let lajšal bole- čine in trpljenje tiso- čem in tisočim trpečih.

Dr. Divjak se je rodil 1. 1868 v Šišniču na Hrvaškem. Gimnazijo je študiral v Zagrebu, medicinsko fakulteto pa v Gradu, kjer je bil promoviran, ko mu ni bilo niti 24 let. Dve leti je bil sekundarij v ljubljanski bolnišnici, nato pa je nastopil službo v Prevojah, po devetih mesecih pa je bil nastavljen za zdrav- nika v zavodu na Studencu. Od 1. 1894. pa do 1909. je kot edini zdravnik vodil umobolnico. Že 1. 1895. se je specializiral na Dunaju na Krafft-Elbingovi kliniki ter pri drugih dunajskih učenjaki, kakor pri Wagner-Jaureggu. Dr. Divjak je bil prvi, ki je uvedel pri nas edino uspešno metodo za zdrav- ljenje paralize, namreč Wagner-Jaureggov način cepljenja bolnikov z malarijo, kar se je izkazalo do danes kot zelo uspešno sredstvo. L. 1908. je po- stal vodja zavoda. Dolgo vrsto let je bil tudi zdrav- nik delavstva v Vevčah in se ga delavstvo hvalež- no spominja. V vojnem času je bil 4 leta zopet edini zdravnik na Studencu. Po prevaru je šte- vilo bolnikov v zavodu silno naraslo tako, da jih je bilo tudi 400 do 500 v zavodu. Ko je služboval na Studencu, je pregledal najmanj 22.000 bolnikov. Pri njem se je v psihiatrični stroki izpopolnilo 112 mladih zdravnikov.

Dr. Divjak je vedno sledil znanosti na zdrav- niškem polju ter je vedno uvajal moderne načine zdravljenja. Vedno je skrbel za to, kako bi lajšal bolnikom gorje. Izkazal se je tudi za dobrega ekono- ma ter je vedno skrbel za gospodarski razvoj zavoda. Povrh tega je skrbel tudi za razvedrilo in duhovno tolažbo svojih bolnikov, saj je skrbel za redno službo božjo, za koncerte, gledališke igre in za knjižnico. Eden prvih radio-aparatur v Sloveniji je bil montiran ravno na Studencu. Dr. Divjak je izvedel tudi napeljavo ljubljanskega vodovoda v zavod. Ob razumevanju in vsestranski podpori biv- šega oblastnega predsednika, sedanjega bana dr. Naladena, je dr. Divjak pričel misliti na razši- ritev zavoda, kar mu je tudi uspelo. Zgrajena je bila kapela, ustanovljen je bil dom sešter, ki so poprej stanovale v lesenih potresnih barakah, iz- popolnjeno je bilo gospodarsko poslopje z vsemi potrebnimi objekti, tik pred upokojitvijo 1. 1934 pa je bil zgrajen nov oddelek za ženske bolnice in vodnjak z električno črpalko, za kar je napravil dr. Divjak sam načrte.

Dr. Divjak je osebn sicer skromen, vendar je dobil tudi javno priznanje, saj ima odlikovanje sv. Save 3. in 4. stopnje. Dasi je po rojstvu Hrvat, je že tako aklimatiziran, da je postal kar pravi Slo- vene. Že dolga leta živi v srednjem zakonu z go. Apolonijo, ki je doma iz Doba pri Domžalah. Iz tega zakona se mu je rodilo 6 hčera, od katerih so tri poročene, med temi je ena soproga primarija dr. Blumauerja, gđ. dr. Stefanija Divjak pa je sle- dila poklicu svojega očeta in je zdravnica.

Dr. Divjak je bil vse svoje življenje trden ka- tolican in čeprav Hrvat po rojstvu, je vedno vneto simpatiziral s slovenskim ljudstvom in z njegovimi katoliškimi ter političnimi organizacijami. Naroč- nik »Slovenca« je okoli 45 let.

Dr. Stefanu Divjaku želimo, da bi še dolga leta živel v taki telesni čvrstosti in duševni ve- drosti, kakor jo je ohranil do svoje 70 letnice. Bog ga živi!

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Jožeti in pomlad

Na Jožete in Jožice so Franceti, Janezi in vsi, ki nosijo poštena slovenska krščanska imena, ne- koliko ljubosumni... Jožeti in Jožice imajo nam- reč prav tedaj god, ko se začenja pomlad. In stara slovenska šega je, da se pomlad začenja dva dni porej, kakor drugje po Evropi, ki jo začenja šele 21. marec. Pri nas na Slovenskem se pomlad pri- čne s praznikom sv. Jožeta. Včasih, ko še nismo imeli raznih Silv, Irm, Cvetan in Hermenegild, ki prihajajo zopet v modo, smo točno vedeli, ka- tera gospa ali gospodična Jožica in Pepca ima danes god ter smo jim nesli obenem s prisrčnimi čestitkami šopek cvetlic, to se pravi vijolice, zvonič- kov ali kaj podobnega. Tudi nageljni so že cenejši za god sv. Jožeta. Težje je bilo čestitati Janezom in Ivanom, Francetom in Frankam, zakaj pa- tronov s temi imeni je po koledarju vse polno in vsak godovaneec se more izmazati: »Danes ni moj god. Čez tri mesece!« Po treh mesecih pa dobi človek zopet enak odgovor. Jožeti se ne mo- rejo izmazati in se kažejo kar vesele, da se jih kdo spomni. Skoraj v sleherni družini dobite kak- šnega Jožeta. Dajmo jim torej danes čestitati in s prisrčnim stiskom rok začnemo torej na ofi- cialen način pomladansko razpoloženje. Sonce sije tako, kakor bi morala sijati naša srca, po mestu in po deželi hodijo deklice s polnimi naročji telo- hov, zvoničkov, trobentic, vijolic in narcis, vse je radostno, saj so nam nedavno mučenički objubili lepo vreme vsaj za 40 dni, nedvomno pa ga bojo deležni vsi današnji godovanci. Naj veljajo naše čestitke še tistim Jožetom, ki so od nas in ki so- delujejo pri »Slovenecu«, to je tistemu, ki se zdravi na Rabu in katerega zelo pogrešamo, ker bi zopet radi slišali njegovo dobro šalo, tistemu, ki ner- vnozo teka od telefona do telefona in sprejema vesti z vseh strani sveta, in pa tistemu, ki je za- časno odložil pero in sedaj korajžno gloda težko kost. Temu želimo, naj kost čimprej ogleda, za kar bo dobil doktorski klobuk!

Hripo

in drug prehlad lahko preprečite z AFLUKIN pilulami

Od Amsterdamsche Chininefabriek.

Zastopstvo: Kaštel d. d., Zagreb

Oglas reg. pod Š. štev. 4879/36.

Delo slovenskih planincev

Ljubljana 18. marca.

Slovenski planinci imajo v narodnoobrambenem oziru mnogo zaslug za slovenski narod in njihova organizacija, Slovensko planinsko društvo, je vedno veljala za eno najmočnejših slovenskih obrambnih postojank. Zato je ves narod redno z zanimanjem spremljal vsakoletno občo zborovanje SPD. To zanimanje tudi sedaj ni ponehalo, kar je dokazal snočni občni zbor Osrednjega društva SPD v Delavski zbornici.

Zborovanje je začel predsednik g. dr. Pretnar, ki je pozdravil navzoče, tako zastopnika g. bana načelnika dr. Rateja, zastopnika vojaških oblasti podpolk. Oblaka, zastopnika mestnega župana prof. Westra, zastopnika železniške direkcije dr. Jegli- ča, ban. referenta g. Solterja, zastopnika Zimsko- športne zveze in druge. Na predsednikov predlog sta bili odposlani vdanostni brzojavki Nj. Vel. kralju in Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu ter pozdravne brzojavke vsem članom kraljevske vla- de, ki so si pridobili zaslug za razvoj slovenskega planinstva, tako dr. Korošec, dr. Krek, dr. Vrbanec in dr. Miletič. Toplo zahvalo je predsednik dr. Pretnar izrekel banki upravi, raznim samostojnim oblastem in občinam za podporo, ki so je bili pla- ninci deležni. Spomnil ee je pokojnih zaslužnih planincev, katerih spomin so navzočni počastili.

V nadaljnjem poročilu je dr. Pretnar navajal uspehe društva pri vzgoji planinskega naraščaja, uspehe, ki jih je društvo doseglo pri mednarodnem zborovanju planincev v Parizu ter je navajal uspe- he posameznih društvenih odsekov, katerim gre vsa zahvala za trud.

Obsežno tajniško poročilo

je podal dr. Brilej.

Navajal je, da ima Osrednje društvo danes 21 domov in nad 5000 članov ter predstavlja tudi močno gospodarsko organizacijo, obenem pa pred- stavlja enega najlepših dokazov organizatorne sposobnosti in priidnosti našega naroda. Osrednje društvo SPD, kakor se imenuje ljubljanska podruž- nica SPD, je lani zelo živahno delala. Lani je to društvo štelo 3071 rednih članov, 1171 akademikov in 860 mladcov. Število članov ee je zlasti poveča- lo pri akademikih, in sicer za 396. Društvo je vzdr- ževalo prijateljske stike z vsemi sličnimi organiza- cijami, se udeleževalo vseh anket in poslalo svoje predloge k raznim zakonskim načrtom. SPD je

vedno uveljavljalo tudi zahteve planincev pri raz- nih prometnih vprašanjih. Osrednje društvo je organiziralo lepo uspešno fotografsko razstavo v No- vem Sadu ter sodelovalo v Asociaciji slovenskih planinskih društev in v Mednarodni uniji.

Slovinci so napravili več tur tudi v inozemstvu. V domačih gorah pa so planine zahtevale mnogo žrtve: 27. marca 1937 pod Storžičem 9 tržiških planincev, 30 marca je zmrznil na Velem polju Vukosavljev, pod Okrešljem je zasulo dan prej Hermino Brix, 8. maja se je smrtno ponesrečil pod Hribaricami dr. Marjan Bukovec, 6. junija se je na Plešivcu smrtno ponesrečil Jošip Pirtovšek iz Slo- venjega Gradca, 24. julija je pri trganju planik strmo- glavil na Storžiču Florjan Likar z Golnika, 3. av- gusta ee je pri trganju planik na Njivicah nad Ve- liko Planino smrtno ponesrečil Anton Rozman iz Kamnika, 26. avgusta ee je ubil na Košuti Ivan Kafka iz Zagreba in 28. avgusta se je na Prisiojniku smrtno ponesrečil dijak Anton Švaiger iz Ljubljane.

Ko so zborovalci počastili spomin teh žrtvev slovenskih planin, je podal poročilo o delu posa- meznih odsekov. Iz teh poročil je zlasti razvidno, da so naši planinski domovi v preteklem letu zna- no napredovali, ker je bilo skoraj v vsaki planinski koči nekaj izboljšanege. Dopršene so med drugimi vse priprave za novo kartoteko vseh plezalnih vzponov v naših planinah. Literarni in znanstveni odsek društva pripravlja tudi nekaj zanimivih knjig o naših planinah, med drugimi knjigo o pla- ninskem rastlinstvu. Izdana bo tudi tabela o za- štiti rastlin. Važno je tudi vprašanje planinskega muzeja, za katerega se SPD še vedno trudi in išče možnosti, da ga ustanovi. Odsek je priredil več predavanj, skrbi za pristno slovensko izrazoslovje, katero je dovršil že dr. Tuma, vendar pa ga mora- jo pregledati še jezikoslovci. Letos bo kongres mednarodne planinske unije v Pragi in naše dru- štvo pripravlja gradivo za razstavo planinskih foto- grafij. Povečala ee je tudi letna knjižnica društva. Planinci, zlasti mlajši, se knjižnice radi poslužu- jejo. Društvo je priredilo tudi več predavanj, ki so vsa uspeša.

Poročilo gospodarskega odseka je podal g. Ivo Marsel. Poročal je, da je lani obiskalo planinske koče in domove, ki so last tega društva, 22.695 obiskovalcev ali 2730 manj kakor prejšnje leto. Med temi gosti ee bilo nad 20.000 Slovincem in drugih Južoslovanov, za tem Nemcem oziroma Av- strijcem, Čehom, Angležem, Italijanov in članov dru- gih narodov. Društveni proračun za l. 1938 obsega 440.000 din dohodkov in toliko izdatkov, društve- na bilanca za lani pa izkazuje 2.768.000 din aktive in toliko pasive.

Pri volitvah so bili na novo izvoljeni v odbor inž. Henrik Pardubsky, Pavel Kunaver, dr. Stanko Tomineš in Adalbert Pučnik. Odbor je dobil po- oblastilo, da more sam imenovati 62 delegatov za glavno skupščino SPD. Občni zbor ee potekel v popolnem soglasju ter ga je malo pred 10 zaključil dr. Pretnar.

III. javna produkcija

Tretja produkcija gojencev ljubljanskega kon- servatorija je bila priznana vreden uspeh. Posvečena je bila spomnu predednika T. G. Masaryka in ee obenem zajela umetnine izključno čeških mojstrov, kar je dalo prireditvi z umetni- škega pogleda privlačno enotnost.

Po nekaj uvodnih besedah, ki jih je govoril univ. prof. Vavrac Burian, se je razvilo nasto- panje glasbenega naraščaja, ki je tokrat razkril še posebno svoja izvajalska svojstva. V vrsti pi- anistov smo spoznali lepe sposobnosti Antona Korošca, Steffe Kruljeve, lep smisel za podrobn- ne estetske postavbe sta pokazali Smeja Ogrinova in Edita Logerjeva; Marta Osterčeva pa ee v po- dajanju Novakove »Balade« dosegla že poteze do- zorelega umetništva, ki vodi že k samostojnemu nastopanju. — Med peveci je zamikala Ljudmila Polajnarjeva, ki bi utegnila svoj glas še bolj razvi- ti, lepo se ee v podajanju vzpostavil basist g. Lupa; Stefanije Pavlovičeve mezosopranski glas ni brez vrednot. — V violinski umetnosti ee nam je po daljšem času predstavil Kajetan Burger in z izvedbo Dvorakove Sonatine dokazal svojo postopno umetniško rast, ki ji ee treba le še moči in zrelosti. — Ugoden zaključek produkcije ee bil podan v nastopu kvinteta, ki ee zaigral dva stavka iz Dvorakovega »Klavirskega kvinteta v a-dur«. Izvedli so to umetnino: Marta Osterčeva (klavir), Kajetan Burger (I. violina), Vinko Nov- šak (II. violina), Ivan Žižmond (viola) in Bogomil Čehovin (čelo) in so v svoji igri dokazali smisel za komorno umetnost in za skupno delo.

10.000 din smrtno-nezgodne podpore

je prejela od lastništva »Slovenca« v začetku tekočega meseca gospa Te- rezija Jančič iz Maribora, vdova pokojnega stalnega naročnika »Slovenca« železniškega sprevodnika g. Franca Jančiča v Mariboru.

Kakor je »Slovenec« že poročal, se je rajni Jančič dne 22. februarja letos smrtno ponesrečil na postaji Gračnica blizu Rimskih toplic in še isti dan med vožnjo v bolnišnico umrl.

Ker so bili izpolnjeni vsi pogoji v smislu »Pravilnika« o smrtno- nezgodnih podporah, je uprava »Slovenca« takoj po prejemu dokazil izplačala znesek 10.000 din in prejela nato od gospe vdove naslednjo

zahvalo.

Podpisana TEREZIJA JANČIČ, vdova po žel. sprevodniku, se upravi dnevnika »Slovenec« v Ljubljani toplo zahvaljujem za točno, brez odbitkov, izplačano posmrtninsko podporo z znesku din 10.000- ki mi je bila izplačana po mojem pokojnem možu, ki je bil redni naročnik dnevnega »Slovenca« ki se je 21. feruarja v službi smrtno ponesrečil.

Maribor, dne 8. marca 1938.

Terezija Jančič.

1 marka je 1.50 šilinga

Iz Berlina poročajo, da je izšel zakon o razmerju med šilingom in marko. Ta zakon, oz. odredba določa, da je zakonito plačilno sredstvo v deželi Avstriji poleg šilinga marka. Ena marka je poldrug šiling. Gospodarski minister rajha je pooblaščen ukiniti vse obstoječe omejitve plačilnega prometa med Avstrijo in Nemčijo ali pa delno izpremeniti.

Državni finančni minister je pooblaščen dovoliti carinsko prostost za blago avstrijskega izvora (ali popolnoma ali samo delno).

Odredba je v veljavi od 17. marca 1938.

Likvidacija Avstrijske nacionalne banke

V Berlinu je nadalje dne 17. marca izšel zakon, po katerem preide poslovanje Avstrijske nacionalne banke na Reichsbank. Avstrijska nacionalna banka stopi v likvidacijo in se ta likvidacija razvija po Reichsbanki za račun nemškega rajha.

S prevzemom poslov prevzame Reichsbanka vse osebe Avstrijske nacionalne banke, tako da ostanejo varovane dosedanje zakonite in pogodbenice pravice v veljavi.

Zvezne železnice v nemški upravi

Pravna oz. gospodarska oseba avstrijske zvezne železnice je razpuščena. Vodstvo obrata pre-

vzamejo nemške državne železnice. Avstrijske zvezne železnice upravljajo nemške drž. železnice kot posebno premoženje rajha.

S temi tremi odredbami je podana jasnost glede številnih vprašanj, ki so nastala posebno za valuto v zvezi z novo državno politično ureditvijo. Po prvotnih vestih je bilo računano na razmerje med šilingom in marko z 1.35, očitno pa je prišlo zaradi lažjega preračunavanja do sedanjega razmerja: 3 šilingi so 2 marki. To se ujema tudi približno s prejšnjim tečajem, odn. razmerjem med šilingom in marko na naših tržiščih tako za valute, kakor tudi za klirinški promet.

Kar se tiče Avstrijske nacionalne banke, so nekatere vesti vedele že povedati, da je bilo zlato z Dunaja že preneseno v Berlin. Če se to še ni zgodilo, se bo zgodilo v najkrajšem času. To pomeni veliko okrepitev nemškega zlatenega in deviznega zaklada, o čemer smo svoj čas že poročali. Če računamo, da je bil avstrijski zlati zaklad bilanciran po tečaju 1 šiling 186.67 miligramov zlata, je znašal po zadnjem objavljenem izkazu 40.500 kg. Nemški zlati zaklad, preračunan po tečaju 358.42 miligramov zlata za marko, je znašal 25.448 kg. Skupni zlati zaklad Nemčije bo torej znašal 65.949 kilogramov ali preračunano na marke namesto dosedanjih 71 skupno 184 milij. mark. Tudi devizni zaklad Reichsbanke, ki je znašal komaj 5 milij. mark, se bo povečal s priključitvijo Avstrije za 127 na 132 milij. mark, kar je znatna vsota. — Skupni obtok bankovcev znaša 5068 milij. mark in 953 milij. šilingov.

venč posebno interesirani, ker moramo gledati, da dajemo našim ljudem, ki si hodijo iskat kruha drugam, dobro strokovno izobrazbo. Glede srednje tehnične šole je upravičena zahteva, da pride na mesto ravnatelja strokovnjak s širokim pogledom, ki bo skrbel zlasti za to, da dobi šola še celo vrsto prepotrebniš oddekov. Vajenske šole bi bilo treba izpopolniti in njih delo porazdeliti na dva dela: praktični in teoretični. Poleg tega naj se pritegnejo k praktičnemu pouku vajencev tudi mojstri, s katero zahteva pa žal doslej obrtni odsek še ni uspel ter bo moral nadaljevati svoja prizadevanja za reformo obrtno-nadaljevalnega šolstva.

Zavod za pospeševanje obrti lepo deluje, vendar mu manjka prostorov. Zidanje dvorane in predavalnice na dvorišču zbornice je ustavljeno. Zaradi tega mislijo obrtniki na zidanje posebnega obrtnega doma v Ljubljani.

Novo je tudi vprašanje združitve vsega obrtnopospeševalnega dela. Ustanovil naj bi se poseben zavod v ta namen ter bi zanj prispevali: zbornica 40%, banovina 40%, 10% občine in 10% ostali interesi. Tako ustanovitev si želi obrtništvo in je prav, če banovina pospeši tozadevno akcijo.

Odsek je izvršil tudi imenovanja zastopnikov v obrtnonadaljevalne šole.

Obrtni odsek nadalje vztraja na svoji zahtevi, da se naj izdela osnutek pravil, ki bodo določala samostojnost posameznih odsekov.

Mnogo dela ima Zbornica, oz. odsek s posredovanjem obrtniških združenj. To delo je tem težje, ker so edino v Sloveniji taka združenja še delala, drugod pa so ta dela opravljala prostovoljne organizacije. Zato smo bili prav blizu taki rešitvi, po kateri bi bila prisilna združenja razpuščena, tako pa je ministristvo dalo nalog, da naj naša združenja čim bolj spojinimo, posebno taka s malim članstvom. V bodoče naj bi bilo za mesto Ljubljana združenje z najmanj 500, izven Ljubljane pa s 400 člani. To bo pa težko izvedljivo, ker se je treba ozirati za krajevne razmere. Skupna združenja naj bi imela svoje strokovne sekcije, ki naj bi bile v strokovnem oziru samostojne. Strokovne sekcije naj bi bile nadalje združene v zvezo, kar naj bi bila zbornica sama. Predsedniki sekcij naj bi bili odborniki skupnega združenja. To se je dobro obneslo n. pr. v Nemčiji.

Glede ostalega delovanja odseka je g. predsednik še obrazložil nekatere druge akcije. Zlasti zahteva obrtništvo, da se naj zadostno skrbri za Zavod za pospeševanje obrti, ki naj dobi čimprej svojega uradnika s primerno strokovno kvalifikacijo.

Stanje naših kliringov

Po podatkih Narodne banke je bilo dne 15. marca stanje naših kliringov naslednje (v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 8. marca 1938):

Aktivni kliringi: Italija stari kliring 23.311.106 (—297.970) lir, Italija novi kliring 26.984.558 (—3.503.548) lir, novi kliring 82.577.606 (+10.163.426) din, Nemčija 13.562.453 (—221.845) mark, Poljska 13.016.114 (—143.340) din, Bolgarija (tirizem) 412.280 din, Turčija 11.778.430 (+241.444) din, Španija 2.854.932 (—15.824) pezeta.

Pasivni kliringi: Čehoslov. 139.164.416 (+7.338.638) kron, Švica 2.439.768 (+21.495) frankov, Belgija 4 milijone 129.144 (+222.263) belg. Bolgarija redni kliring 596.521 (—93.268) din, Rumunija 11.555.753 (—2.358.606) dinarjev, Madžarska 35.950.325 (+1.226.755) din.

Znižanje dolga pri dednih terjatvah

Zaradi ponovnih prošelj za pojasnilo glede načina znižanja dolga po čl. 3 odst. 5 uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov smo na tozadevno vprašanje prejeli od merodajne strani tolmačenje, ki ga zaradi važnosti objavljamo:

Na zahtevo dolžnika, da se njegov dolg zaradi padca vrednosti nepremičnin zniža, sodišča po sodnih izvedenih ugotovitvah najprej *prometno vrednost* nepremičnin in čas zadolžitve, potem pa *prometno vrednost* istih nepremičnin ob času, ko je dolžnik stavil predlog za znižanje. Na podlagi teh dveh cenitev sodišče ugotovi, za koliko odstotkov je vrednost nepremičnin padla (če je padla vsaj za 25%, kakor uredba predpisuje), za isto toliko odstotkov se zniža dolg, vendar največ za 50%. Sodišča so do sedaj postopala različno. Kot vrednost nepremičnin ob času zadolžitve, so nekatere sodišča vzela za vrednost tisti znesek, za katerega je dolžnik posestvo prevzel, ne pa prometno vrednost. Če je vrednost nepremičnin po sodni cenitvi padla na primer za 26 ali 30%, so nekatere sodišča znižala dolg za 1% ali 5% namesto za 26% ali 30%, kakor ustreza duhu uredbe.

Tujski promet Jugoslavija—Italija. V sredo dopoldne je bila v Postojni konferenca zastopnikov italijanskih tukjoprometnih organizacij ter Putnika iz Beograda, Zagreba in Ljubljane o vprašanih obojestranskih turizma. Na konferenci so tudi obravnavali predloge za večjo tozadevno italijansko-jugoslavansko konferenco, ki bo meseca maja.

Licitacija. Dne 21. marca bo pri referentu inženirskega štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo 8500 kg mešanega bencina.

Borza

18. marca 1938.

Denar

Ta teden je znašal devizni promet na ljubljanski borzi 6.824 milij. din v primeri s 4.89, 7.26, 4.14 in 4.13 milij. din v prejšnjih tednih.

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neopremenjen: v Ljubljani na 238 denar, v Zagrebu in Beogradu na 237.20—238.80.

Avstrijski šiling se je v Ljubljani okreplil na 8.53—8.63, v Zagrebu na 8.47—8.57, v Beogradu je beležil 8.45 denar.

Grški boni so beležili v Zagrebu 28.775—29.475, v Beogradu 29 denar.

Nemški čeki so ostali neopremenjeni na 14.25 do 14.45, nadalje so beležili v Zagrebu za konec aprila 14.15—14.35, za sredo maja 14.13—14.33.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 1.344.338 din, v Beogradu 1.028.700 din. V efektih izkazuje Beograd prometa 3.245.000 din pri čvrsti tendenci.

V Ljubljani so danes banke plačevale za tuje valute (bankovce):

ameriški dolar	47.25 din
kanadski dolar	46.75 "
francoski frank	1.50 "
italijanska lira	2.02 "
česka krona	1.52 "
švicarski frank	10.90 "

Ljubljana — tečaj s primom:

Amsterdam 100 h. gold.	2401.40—2416.—
Berlin 100 mark	1742.03—1755.91
Brusel 100 belg	729.96—735.02
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	215.26—217.31
Newyork 100 dolarjev	4311.00—4347.32
Pariz 100 frankov	134.77—136.21
Praga 100 kron	151.83—152.94
Trst 100 lir	227.70—230.78

Curih: Beograd 120, Pariz 1327.5, Newyork 436, London 21.63875, Brusel 73.325, Milan 22.925, Amsterdam 240.875, Berlin 174.90, Dunaj 66, Stockholm 14.40, Oslo 108.70, Kopenhagen 96.575, Praga 15.25, Varšava 82.20, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.5625, Buenos Aires 112.375.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% inv. pos. 97—99, agrarji 60—62, vojna škoda promptna 464—466, begl. obv. 92 do 93, dalm. agrarji 90—92, 8% Bler. pos. 95—97, 7% Bler. pos. 90—92, 7% pos. DHB 99—102. — Delnice: Narodna banka 7.300—7.400, Trboveljska 220—225.

Zagreb: Državni papirji: 7% inv. pos. 98—100, agrarji 60 den., vojna škoda promptna 460—

Sport

Šport o praznikih

Nogomet: Hermes: Zeleničar (Maribor). Prvenstvena tekma na igrišču Hermosa v nedeljo, dne 20. marca. Pričetek ob 15.30, predtekma ob 14. Mednarodni turnir na igrišču Jadrana. Danes ob 14 nastopijo: Ljubljana — Reka in Grün Weiss (iz Beljaka) — Jadran, jutri pa nastopita najprej premaganca, nato pa zmagovalca.

Mariborski šport

Mariborski šport. Na igrišču Rapida se prične ob 15.30 tekma med ISSK Maribor: SK Celje. Predtekma ob 14 odigrata rezervi ISSK Maribor in Rapid.

Celjski šport

V nedeljo 20. t. m. bo na igrišču pri Skalni kleti prijateljska nogometna tekma med SK Muro iz Murske Sobote in SK Atletiki. Tekma se bo pričela ob pol 2 popoldne ter bo egiurno zelo zanimiva.

Ostale vesti

Zimska olimpiada v Sapporo bo odpovedana? Prva delovna seja mednarodnega olimpijskega odbora se je vršila na vožnji od Assuana v Luxov. Po pozdravu novih odbornikov mednarodnega olimpijskega odbora Reichenau (Nemčija), Renné Couderet (USA) ter Antonija Prado (Brazilija), je bil Kitajski dovoljen še en zastopnik mednarodnega olimpijskega odbora. Potem so najprej spremenili določila olimpijskih iger v tem smislu, da se zimske igre lahko vrše v drugi državi kakor letne. Praktično se to pravi, da ni potrebno, da se zimska olimpiada l. 1940. vrši na Japonskem, temveč je lahko v drugem poljubnem kraju, eventualno v Evropi. V uradnem komunikatu je bilo sporočeno, da se mednarodni olimpijski komite čudi, ker je predsednik FIS-e zagrozil vsem podrejenim zvežam z izstopom, če bodo članice FIS-e sprejele olimpijsko amatersko pravilo. Dalje se čudi mednarodni olimpijski odbor, da bi FIS-a ne bila v stanu izključiti ne samo smuške učitelje, temveč tudi učiteljem odreči amaterske.

Avto in sport. Izšla je 3. številka »Avto in sport«, vestnika avtomobilskega kluba kraljevine Jugoslavije, ki prinaša zanimive članke in dopise ter lepe slike. V uvodu je članek »Ceste in spot cestec«, nato sledi članek »Zoper zakon o jamstvu za škodo«, dalje »Ekonomična vožnja«, »Zimska sezona gre h kraju« in drugi aktualni ter zanimivi članki. Zanimiva je posebno rubrika o avtomobilskih rekordih, o statistiki avtomobilov in drobiž, ki ga je dovolj na zadnjih straneh lista.

List izhaja 10. vsakega meseca in stane letno 60 din, katerega izdaja Avtomobilski klub kraljevine Jugoslavije.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Moto Hermes poziva vse svoje člane, da se udeležijo pogreba pokojnega Petra Skaberneta, ki se bo vršil 19. marca ob 16. uri izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice. — Tajnik.

Sportisti Ljubljanske nogometne podzveze je prejela od nemške športne zveze dva ponena filma o pravih nogometnih igrah in o tehniki nogometa, ki bosta predvajana v tukajšnjem kinu »Sloga« na praznik av. Jožefa točno ob 8.30 dopoldne. Vstopnina 5 din. Ne zamudite prilike!

Plačilna sekcija SK Ilirija. Seja odbora se bo vršila v ponedeljek, dne 21. marca ob 18. uri v klubski sobi. Tekmo in sigurno.

Motoklub Ilirija v Ljubljani javlja članstvu, da je umrl član g. Peter Skaberna, stud. tehn. Pogreb preračun umrlega bo danes, 19. marca ob 16. uri izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice in se članstvo poziva, da se polnoštevilno udeleži pogreba.

Jugoslavanski touring klub obvešča vse svoje članstvo ponovno, da se vrši redni občni zbor z že znanim dnevnim redom v ponedeljek, dne 21. marca t. l. ob pol 30. uri v lovakih dvorani hotela Miklić.

Turnir smučarski tečaj SPD se bo vršil v času od 4. do 10. aprila. Pričetek turnir bo v Moštrani, dalje skot Zagor. Krmo do Stanjeve koče, preko Kredarice na Hribarice in čez v dolino Triglavskih jezer, dalje

Vse društva, zruženja, družbe in izletne pisarne, ki nameravajo prirediti poučna potovanja, izlete in ekskurzije v tu- ali inosestvo, dobe najugodnejše, najboljše odprte izletne avtobuse za vsako poljubno število potnikov samo direktno pri avtopodjetju:

J. GORIČAN, TRŽIČ
JUGOSLAVIJA, Dravska banovina

461 (460), begl. obvezn. 91—91.50 (91.50), dalm. agrarji 90—91 (91), 4% ev. agrarji 60 den., 8% Bler. pos. 94.50—96, 7% Bler. pos. 89—90.50, 7% pos. DHB 99.50—101, 7% etab. pos. 97 denar, — Delnice: Narodna banka 7.300 den., Priv. agrarna banka 225 den., Trboveljska 220—225, Gutmann 66 bl., Tov. sladk. Bečkerek 500—600, Oej. sladk. tov. 110.50—135, Dubrovačka 370—406.

Beograd: Državni papirji: 7% inv. pos. 99.50 denar, agrarji (61), vojna škoda promptna 463—464 (463.50, 462.50), za konec aprila 462.50—463 (462.50, 462), za konec maja (462.50), begl. obv. 91.25—91.75 (91.50), dalm. agrarji 90.50 denar, (90.75), 8% Bler. pos. 95—96, 7% Bler. pos. 89—90 (89.25), 7% pos. DHB 99.75 den. — Delnice: Narodna banka 7.400 bl. (7.325), Priv. agrarna banka (230.50).

Žitni trg

Novi Sad: Koruza bč., arem. 92—93, bn. 90—91. Tendence neopremenjena. Promet srednji.

Sombor: Pšenica bč. 179—181, bč. okol. Sombor 178—180, gor. bč. 181—183, arem., slav. 179—181, bn. 171—173, gor. bn. 176—178, bč., bn. Tisa vlačilec, bč. ladja Begej in kanal nesprem. — Koruza bč., arem. 88—90, bč., arem. maj 90—92. Tendence neopremenjena. Promet 53% vag.

Pomožno osebje v gostinskih obratih

Na podlagi členov 1 in 5 uredbe o pomožnem osebju z dne 20. maja 1937 je odredil ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen po zaslišanju strokovnih organizacij naslednje:

1. V Ljubljani, Mariboru, Celju, na Bledu, v krajih Sv. Janez, Sv. Duh in Ukanca ob Bohinj-skem jezeru, v Kranjski gori, Rogaski Slatini, Dobrni, Laškem, Rimeških toplicah in Slatini Radencič smejo hoteli, restavracije, gostišča (postajališča), kavarne in penzije zaposlovati kot pomožno osebje, ki ima neposredno opraviti z gosti, samo osebe, ki imajo strokovno izobrazbo predpisano z uredbo o pomožnem osebju v gostinskih obratih.

Opomba uredništva: Ta uredba določa, da smejo biti zaposlene kot pomožno osebje te osebe z najmanj 4 razredi osnovne šole, za plačilne natakare pa velja, da morajo imeti najmanj 2 razrede meščanske ali erredne šole, v večini obratov pa morajo dokazati, da so opravljali take posele že najmanj dve leti. Kot sobarice v hotelih itd. se smejo zaposliti samo one osebe, ki so dovršile kakšno gospodinjstvo šolo ali pa delale vsaj dve leti v kakšnem večjem gospodinjstvu.

2. V krajih, označenih pod 1. te odredbe, se v hotelih, restavracijah, gostiščih (ostajališčih) in penzijah pobira od gostov nagrada za pomožno osebje, ki ima neposredno opravila z gosti in sicer največ 10% od zneska računa. Višino odstotka s predno omejitvijo določa vsak imetnik obrta za svoj obrt.

Nagrada za pomožno osebje, zaposleno pri neposredni storitvi gostov, se sme pobirati tudi v kavarnah in gostilnah v krajih pod 1. O pobiranju nagrade določijo imetniki kavarn in gostiln sami vsak za svoj obrat.

3. V gostinskih obratih, kjer se pobira nagrada za pomožno osebje po 2. te odredbe, je prepovedano pomožnemu osebju, ki ima neposredno opravila z gosti, sprejemati neposredno od gostov napitnino v kakršnikoli obliki. V vseh teh obratih je izobesiti na vidnih krajih napis, da je nagrada za pomožno osebje zaračunana v računu in da je prepovedano pomožnemu osebju sprejemati napitnino neposredno od gosta.

Ta odredba, objavljena v »Služb. listu« z dne 19. marca, št. 23, stopi v veljavo 1. maja 1938.

Obrtni odsek zbornice TOI

V sredo je imel obrtni odsek Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani plenarno sejo, katero je vodil predsednik g. Ivan Ogrin. Iz poročila predsednika g. Ivana Ogrina posnemamo naslednje ugotovitve.

Po zadnji plenarni seji Zbornice za trgovino, obrt in industrijo je bila seja uprave, ki je sklenila nastavitvi v Zbornici nekaj novih moči, od katerih pa ne pride nobena naravnost v poštev za obrtni odsek, ampak vse samo za delo skupne Zbornice. Obrtni odsek pa ima premalo moči, da bi lahko izvrševal posele, ker sta oba uradnika preobremenjena z delom in zato zahteva zase potrebno število osebja.

Zbornica, oz. obrtni odsek, je prejel v izjavo predloge ministra za trgovino in industrijo glede novelizacije obrtnega zakona ter bo podal svoje mnenje po zaslišanju vseh obrtniških organizacij. Glede zavarovanja obrtnikov za starost in onemoglost se je iniciativi obrtnega odseka Ljubljanske zbornice zahvaliti, da je stvar prišla sedaj v temeljito obravnavo v ministristvu za socialno politiko in narodno zdravje, ki je po dosedanjih poročilih iz Beograda namerava to vprašanje ugodno rešiti. Mnogo dela je imel obrtni odsek s šušmarstvom ter je bilo mnogo intervencij na pristojnih mestih za pobiranje šušmarstva.

Važna vprašanja so za obrtništvo tudi pri strokovnem nadaljevalnem šolstvu. Tu smo Slo-

Velika izbira koles

Najceneje pri

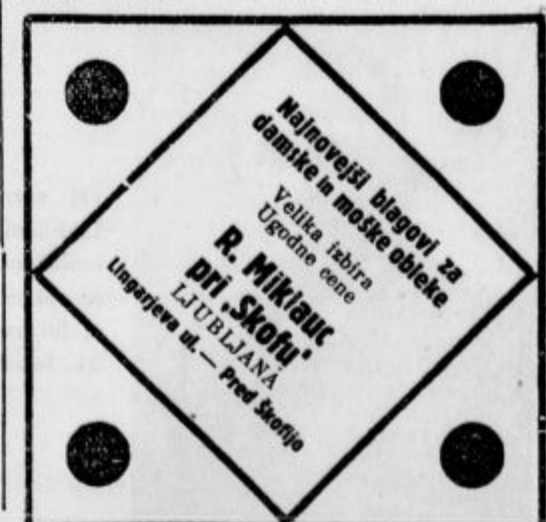
'Tehnik' Josip Banjai

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 20.

Radioaparati, športni predmeti

Razpis

Dravska finančna direkcija v Ljubljani sprejema pisemne, z 10 din kolkovane ponudbe za dobavo raznega papirja in drugih pisarniških potrebščin v približni vrednosti 48.000 din, do 26. marca t. l. do 11 ure dopoldne. Pogoji za dobavo in vzorci so proti položitvi takse 20 din na ogled v sobi št. 49 med uradnimi urami. Istotam se oddajajo tudi ponudbe (ali po pošti), ki naj bodo zapečate in opremljene z naslovom: »Ponudba za dobavo pisarniških potrebščin k šte. 7/57-138.« Pondbe, ki bi bile vlozene po tem roku, ne pridejo v poštev.

MLADI SLOVENEČ

† dr. Mihaela Opeki

Mladosti Tvoje vroče hrepenenje iz rojstnega Te kraja je vodilo. Hvaležen Kristusu za povabilo — apostol, si sledil mu skozi trpljenje.

En cilj je: večna sreča in vstajenje. In en Gospod — vse drugo je slepilo! Učil si ljudstvo, naj bi mu sledilo, oznanjal Pot, Resnico in Življenje.

Počivaj zdaj v Gospodu, srce zlato! Enako zrnu, ki za čas seguje, kali in klasje obrodi bogato,

izmučeno telo naj Ti počije.

Med znanci spiš pod zasneženo trato. Bog dušo vzel je v večne domačije.

Marija Brenčič.

Zakleta deklica

(Narodna pripovedka.)

Nekemu kraju pod Zalosno goro se pravi Za starim gradom. Puščoben je ta kraj in z grmičevjem je ves obrastel grič, na katerem je nekoč zdavnaj stal velik, trden grad. Danes vidimo na tem griču same razvaline.

V tem gradu sta živel moški in žena, ki sta imela tri otroke. Dva otroka sta kmalu umrla, ostala jima je samo drobna hčerka. Bila je zelo lepa. Po hrbtu so se ji vili dolgi, zlati, kakor svilni mehki lasje. Mati je imela nêrko rada kot punčko svojega očesa. Vsako željo ji je izpolnila. Deklica pa je imela samo lep obraz, njezno srce pa je bilo trdo, brezčutno. Služabniki so morali zaradi nje mnogo pretrpeti. Če je deklica jokala in mati ni vedela zakaj, je kratkoma dala pretepsti služabnike. Za vse, kar se je zgodilo, so bili krivi služabniki.

Ko je deklica dorasla, ni delala materi veselja, kakršnega je pričakovala. Tega pa je bila mati sama kriva, ker je hčerko preveč razvajala. Deklica pa ni bila samo trtega srca, ampak je bila tudi na vso moč ničemurna in gizdava. Zgodilo se je večkrat, da sta se mati in hčer odpejli s kočijo na izlet. Kočija z lepimi konji je stala pripravljena pred gradom, deklica pa dolgo ni bilo iz gradu. Nobena obleka ji ni bila všeč. Pomerila je to, pomerila ono — in tako sta včasih minili dve uri, preden je deklica stopila čez grajski prag. Mati je nekaj časa potrpelivo gledala to hčerkino početje, nekega dne pa se je razsrdila in zakričala nad njo:

»Zdaj mi je pa že dovolj! Bodi prekleto, kačica!

Njena kletev se je uresničila. Kmalu ni bilo žive duše v gradu. Grozna samota in puščoba je zavladala v njem. Odsihod so ljudje večkrat videli rjavlo kačo z belim znamenjem na glavi, ki se je sončila pred gradom. To je bila zakleta deklica. Belo znamenje na njenem telesu pomeni, da bo nekoč rešena. Kača doslej še nikomur ni storila zalega in vendar je vsak, ki jo je videl, prestrašeno zbežal iz kraja, kjer ponoči straši.

Cez mnogo, mnogo let bo odnekod prišel mlad človek in reši zaklato deklico. V ravni koči, nekje imela neka mati dvojčke. Eden izmed dvojčkov bo imel prav tako mehke, rumene lase, kakršne je imela zakleta deklica. Ta bo zaklato deklico rešil, če ne bo svojih staršev nikoli žalil. Pride čas, ko se bo poslovil od domače hiše in odromal po svetu. Spetoma bo izvedel o zakleti deklici. Odrezal bo iz enega samega grma tri mladice, vse enako dolge, stare sedem mesecev. Lubje na njih bo moralo biti brez vsakega madeža. S temi mladikami bo udaril kačo, toda prestraši se je ne bo smel. Rešil bo deklico in jo vzel za ženo. Z njo pa bo dobil tudi vse zaklade, ki leže v skritih grajskih kletih.

Koliko napak je na sliki

Rešitev nagradne uganka

1. Tako velika ladja ne bi mogla na noben način pripluti na drugo stran ozke struge, ker je most prenizek.
2. Gospodu, ki se vozi v vlakcu, je odneslo klobuk v napačno smer.
3. Balačec ne more odnesti dečka v zrak.
4. Če bi ribič ujel tako veliko in težko ribo, bi se morala palica upogniti.
5. Konj ne stopa pravilno. Oglejte si kakšnega konja na cesti, pa boste videli, da stopa čisto drugače! In tudi če bi pravilno hodil, ga voznik ne bi gibal v smeri poloka, ker tam ni nobenega prehoda.
6. Če gre kolo od voza čez cev, pač ne more iz cevi brizgati voda. In tudi če bi brizgala — le kdo bi gasil, ko pa nikjer ne gori!
7. Lovec nosi puško, ki visi v zraku in nima jermena.
8. Vojak, ki stoji na straži, ima dve sablji, namesto ene.
9. Ključa na vratih, ki vodijo v skladišče, leži na isti strani kot tečaj. Takšnih vrat ne bi mogel nihče odpreti.

Ta uganka je bila za nekatere trd oreh, zato se Kotičkovemu stričku prav nič čudno ne zdi, če je niso vsi pravilno rešili. Nekateri so na sliki prezrli vse polno napak in našli napake, katerih na sliki sploh ni. A kljub temu je Kotičkov striček prejel toliko pravih rešitev, da jih je moral v potu svojega obraza pregledovati tri debele ure. Pa ni bil zaradi tega prav nič jezen, o ne, še vesel je bil, kajti se mu niti sanjalo ni, da je toliko bistrih glav med njegovimi mladimi prijatelji.

Za nagrado so bili izžrebani:

1. Josip Korošec, učenec V. razr. ljudske šole v Mariboru (Polhorska cesta 6).
2. Marijeta Kos, učenka I. razr. meščanske šole v Mariboru.
3. Marijan Petrič, dijak I. razr. realne gimnazije v Ljubljani (Rožna dolina, cesta V-10).
4. Nada Gregorc, učenka 2. razreda v Ljubljani, Gortanova ul. 6.
5. Relly (?) Cesar, Celje, Prešernova ul. 5.
6. Krista Rakna, učenka 2. razreda, Slav. Požega (vojašnica kralja Aleksandra).

LISTNICA KOTIČKOVEGA STRIČKA

Majda Kadunc, učenka I. razreda na vadnici v Ljubljani. Kdo pa ti je rekel, da sem slabe volje? To ni res! Kar pridi me obiskat, pa boš videla, da sem židane volje kot ptiček na veji. Lepo pozdravljen!

Jernej Vombergar, Čerklje pri Kranju. Omenjeno sliko bom objavil prihodnje nedelje. Pri meni gre vse po vrsti, kot so hiše v Trebi. Potrpeljenje je božja moč.

Stričkov kotichek

Dragi striček! — Izvedela sem, da si v bolnišnici, in sicer na živčnem oddelku. Radi bi Te obiskala, pa mi je strežnik Tone (»Napoleon II.«, kakor si ga imenoval Ti) odsvetoval. Povedal mi je, da Te je lani on obiskal, ko si bil na drugem oddelku, pa si se tako kisel držal, da je kmalu izgubil ves pogum. Proti meni pa bi bil najbrž še bolj neprijazen, če bi Te prišla obiskat na živčni oddelku. Slišala sem, da si bil tudi na našem oddelku na pregledu. Zakaj me nisi prišel obiskat? O, saj vem, kakšen zajček si! Gotovo si se bal, da bi se pri nas nalezel kakšne nalezljive bolezni. Saj vendar veš, da pri nas samo slabo vidimo. Nič ee ne boj! Ali ne veš, da je obiskovanje bolnikov Bogu dopadljivo delo? Zelo bi razveselil vse otroke, posebno pa mene. Ze dolgo si želim, da bi Te kje videla. Za enkrat Ti oprostim, ker Ti nisem prejšporočila, da sem v bolnišnici. Veš, striček, pri pri nas imamo radio od najnižjega do najvišjega glasu. Takšnega gotovo še nisi videl. Pridi, če ga hočeš videti! Če si tako slab, da se ne bi mogel sam vrniti na svoj oddelku, Te bomo pa peljali s konjičkom. Veš, tudi konjička imamo na našem oddelku. Torej pridi!

Prosim, da mi odgovoriš. Če mi ne boš, priložim si h hudim strežnikom Tonetom nad Tebe. Potem bo Tvoj edini las v nevarnosti. Da Te ne zadene ta strašna nesreča, me deni v svoj kotichek. Sprejmi mnogo pozdravov od Tvojih mladih sosedov, največ pa od mene — Tončke Petelinove, očesni oddelku ljubljanske bolnišnice, I. nadstropje.

Draga Tončka! — Res sem se zmerom v bolnišnici, toda ni daleč tisti zgodovinski važni dan, ko bom pobral sila in kopita in jo mahnil domov. Kakor vidiš, botra smrt ne mara zame, ali pa se boji, da bi jo nemilo zgrabil za vrat, če bi se preblizala moji postelji. Najbrž ji je kdo povedal, da s takimle junakom, kot sem jaz, ni dobro česati zobati. Pa tudi če ne bi bil tak junak, bi se botra smrt gotovo stokrat premislila, preden bi privihrala nad mene, kajti bi se sestra Festina pri prici napodila, kakor hitro bi se prikazala na pragu z mrtvaško koso. O, sestra Festina že ve, kako je treba ustrahovati koščeno ženo!

Takrat, ko me je vaš vrli strežnik Tone obiskal na drugem oddelku, sem se res nekajkrat kisel držal, ampak tega je kriv vaš nesrečni Tone sam. Zakaj pa me je zmerom obiskal prav v trenutku, ko sem moral popiti zvrhan kozareček grenkih zdravilnih kapljic? Kdaj si pa že slišala, da bi se človek, ki pelin hrusta ali jesh piše — sladko smehtljal? Naj me zdaj pride obiskat vaš vrli strežnik Tone! Kar zajzajl bo od začudenja, ko bo videl moj kakor polna luna vedri in veseli obraz. Tu pa tam me seveda tudi tukaj še obišče teta žalost, ampak samo za kratko urico, potem pa spet gre, ko spozna, da mi njen obisk ni nič kaj ljub in drag. Zato prihaja čedalje bolj poredko in bo nazadnje gotovo za zmerom izostala. Naj kar izostane! Niti ene solzice ne bom potočil za njo, čeprav mi je bila dolgo vrsto let edina zvesta družica in mi je stala ob strani noč in dan. Zdaj sem vendarle spoznal, kako malo mi je pomagal. V ravni koči, nekje imela neka mati dvojčke. Eden izmed dvojčkov bo imel prav tako mehke, rumene lase, kakršne je imela zakleta deklica. Ta bo zaklato deklico rešil, če ne bo svojih staršev nikoli žalil. Pride čas, ko se bo poslovil od domače hiše in odromal po svetu. Spetoma bo izvedel o zakleti deklici. Odrezal bo iz enega samega grma tri mladice, vse enako dolge, stare sedem mesecev. Lubje na njih bo moralo biti brez vsakega madeža. S temi mladikami bo udaril kačo, toda prestraši se je ne bo smel. Rešil bo deklico in jo vzel za ženo. Z njo pa bo dobil tudi vse zaklade, ki leže v skritih grajskih kletih.

Rada bi videla, da bi Te prišel obiskat. Če Bog da in sreča junaska, bom res prišel, toda zaradi Tebe, ne pa zaradi radia, kajti imamo radio tudi na našem oddelku. Ta radio je gotovo imenitnejši od vsega, kajti je živ in hodi po dveh nogah. Od jutra do večera prepeva zraven moje postelje zvonko kot vrana, da včasih od ginjenja kar pesti stiskam in si zamašim ušesa z zamaški. In kar je najbolj čudno: celo očala ima ta naš prečudni radio in črne brke pod nosom in takšen apetit, da mu trebušček raste kot goba po dežju. Če ne verjames, pa si ga pridi ogledat!

Kdo pa ti je povedal, da sem bil tudi na vašem oddelku? Cisto na tistem, po prstih, sem se splazil tja in še klobuk sem si potisnil nizko na čelo, da me živa duša ne bi mogla spoznati. Kot miška sem smuknil v tisto sobo, kjer vlada črna tema, in zadovoljno zabrudal: »Tukajle bi me sam peklenček zastopal iskal!« Pa sem takoj utihnil, kajti se mi je približal gospod primarij z nekakšnim čudodelnim ogledalcem v roki. Pokukal je skozenj in grozeče ogledoval moje oči prav od blizu, da mi je bilo že kar nerodno in strah. »Naravnost v dušo mi vidi!« sem zastokal in zašklepetal z zobmi. Pa sem se kar koj spomnil, da moja duša ni prav nič črna in da mi zategadelj ni treba od srca povedati oči. To je menda spoznal tudi strogi gospod primarij, kajti me ni zgrabil za uhlje, kot bi bil umara storil, če bi imel kosmato vest, nego je prijazno načekal nekaj na papir in mi rekel: »Tako, zdaj pa lahko greste!« Tega si kakopak nisem pustil dvakrat reči. Zbal sem se, veš, da bi

bistro oko gospoda primarija nazadnje vendarle naslo kakšno drobno pegico v moji duši...

Torej, če Bog da in sreča junaska, Te bom ob priliki res obiskal, če pa Te ne bom, obišči Ti mene! Saj veš, kako pozabljeni smo takile stari strički. Še umreti bom nemara pozabil, če si ne bom pravočasno napravil volza na žepnem robcu.

Lepo pozdravljam tebe, strežnika Toneta in vse, ki na očesnem oddelku čakate ljubelega zdravnika! — Kotičkov striček,

*

Ljubi Kotičkov striček! — Pošiljam Ti svojo najmlajšo sestrico kot darilce za Tvoj god. Zelo mi je žal, da ne morem sama priti, ker me vrat boli. Veš, prehladila sem se v nedeljo, ko sem se z očkom sankala. Imela sem malo zabave, zdaj imam pa velike bolečine.

Sestrico Ti odstopim, da jo boš vzgajal in učil in zabaval, kakor znaš samo Ti.

Košarico sem Ti sama napravila, pomaranče pa Ti pošiljam kot pisanko za veliko noč. Malo zgodaj je res, pa Ti bodo kljub temu dobro tekline.

Te srčno pozdravlja Tvoja mlada prijateljica — Vikica Šekorouija, učenka otroškega vrtca, Celje, Vodnikova ulica 7.

Draga Vikica! — Poslano škaflo, v kateri so bile same dobre in lepe reči — pomaranče, rožice, papirnata košarica, pisani strički z napisom: »Tvoja!« in »Rada Te imam!«, potem punčka iz celuloide, cuceli in še to in ono — sem prejel. Toda zaman sem brskal po njej, da bi našel tudi Tvojo sestrico. Saj si napisala, da mi sestrico pošiljaš kot darilce za god. V hudih sem skrbih, kaj se je z njo zgodilo. Za božjo voljo, pa menda vendar ni

Mlada njiva

Delavec in ptica

Le zapoj mi, ptica mala, pesem v jutrnji pozdrav! Zgodaj kakor jaz si vstala, zdaj prepevaš iz višav.

Dan na dan kot jaz se trudis, iščeš, letaš vse navzkriž, da mladice vedno lačne v gnezdu svojem preživis. Drugim je usoda mila dala zvrhan koš dobrot, nama pa je naklonila kopo lačnih le sirot.

Jožet Mihelič, Dobrava pri Kropi.

Kotičkovemu stričku v spomin

Srebot zelena se nad brezdnimi vije, Trepečem v strahu: »Če se utrga skala... Razpoke so nevarne, hni, ni šala — v prepadu človek se lahko ubije!

Naprej, naprej, še preden mrak razvije tenčico čez zemljo! Kaj bi se bala! Utrujena pod lipo sem obstala vrh grička. Tu se zmerom sonce sije.

O, mnogo je na svetu lepih gričkov, a tak noben ni kot Jerebov griček: obrobja venec nizkih ga grmičkov,

med drevjem v senci poje droben ptiček: »Hej, mnogo je na svetu dobrih stričkov — noben ni boljši kot Kotičkov striček!

Marija Brenčič, Podlipa pri Vrhniki.

Strah

V davnih, davnih časih je živel za devetimi gorami in desetimi morji človek, ki ni bil zadovoljen s svojo usodo, ki mu jo je naklonil ljubi Bog. Ves dan se je jezil in preklinjal.

Ta človek je bil zelo bogat. Imel je lep grad, veliko kraljestvo in mnogo podložnikov. Bil pa je skop, gluh za vse prošnje in tožbe siromakov. Zato je Bog poslal strelo, ki je zažgala njegov grad.

Kako pravimo in kako bi bilo v resnici

„Slovenec“ piše o vojni na Kitajskem...

Naša teta, ki vsak dan bere »Slovenca«, je zadnjič rekla: »Danes pa »Slovenec« spet piše o vojni na Kitajskem!« Kako bi bilo, če bi »Slovenec« res pisal, nam kaže prizorček, ki ga je narisal Vinko Črnilec, učenec III. razr. v Naklem pri Kranju.

Ta je pa v „Slovencu“!

Pokazal sem teti pismo, ki sem ga napisal Kotičkovemu stričku. Teta me je prijazno pogledala in pokimala s silasto brado: »Te, te, te, ti si mi pa tiel! Tako mlad si še, pa boš že v »Slovencu!« Kako bi bilo, če bi bil jaz res v »Slovencu«, kaže moja druga sestra — Vinko Črnilec, učenec III. razr. v Naklem pri Kranju.

Gasper: »Ali znaš plavati?«

Luka: »Ne, a gotovo se še priučim. Ne grem prej v vodo, dokler ne bom znal plavati.«

na pošti smuknila iz škafle in se skrla v kakšno mislo »knujo?« Ko sem videl, da je v škafli ni, sem na vso sapo stekel za botrom pismonošem in zakričal: »Hej, hej, boter pismonoša, kje pa je Vikičina sestrica? Ali ste jo izgubili?« Boter pismonoša pa je ta dan gotovo na ušesih sedel, kajti niti obrnil se ni, nego je izginil za bližnjim oglom kot veter in ga najbrž nikoli več ne bodo videle moje oči. Kaj naj zdaj storim? Ali naj naznanim policiji, da je Tvojo sestrico nekdo ukradel, ali kaj? Daj, daj, hitro mi odpisaj, če si sestrico res položila v škaflo, da ne bom v takšnih skrbih!

Pomaranče sem z združenimi močmi pohrustal, kot bi mignil, pisane srčke in punčko iz celuloide pa sem obesil nad svojo posteljo, da mi bo delala kratak čas. Boter Debeluhar, tisti ki je zraven mene ležal in si je ves dan zadovoljno gladil trebušček, mi je namreč rekel, da utegne biti ta punčka Tvoja sestrica. »Ali te luna trka!« sem zarenčal in ga požgečkal s kazalcem na čelu. On pa je napravil na vso moč resen obraz, me skrivnostno pogledal in zamodroval: »Tako Ti rečem, Kotičkov striček, drugače ne more biti! Najlepsi gumb na svoji sukni stavim, da je Vikičina sestrica nekdo začaral v igračko. Počkaj, nemara se nam posreči iztuhliti čarovno besedo, s katero jo bomo spet v živo punčko spremenili!«

Tako je rekel učeni boter Debeluhar in meni ni kazalo drugega kakor da sem mu verjel. Drug za drugim smo začeli kar iz rokava stresati skrivnostne besede, ki naj bi Tvojo sestrico odčarale. Jaz sem zabrudal: »Rokus pokus!«, boter Debeluhar je zamrmral: »Hinder hunder!«, strežnik Jože je zakričal: »Čire čare!« — pa ni vse skupaj nič pomagalo. Punčka nad mojo posteljo je še zmerom iz celuloide, cuceli in še to in ono — sem prejel. Toda zaman sem brskal po njej, da bi našel tudi Tvojo sestrico. Saj si napisala, da mi sestrico pošiljaš kot darilce za god. V hudih sem skrbih, kaj se je z njo zgodilo. Za božjo voljo, pa menda vendar ni

Se enkrat se Ti prav lepo zahvaljujem za voščilo in darilo in Te prisrčno pozdravljam! — Kotičkov striček.

Bogatin si je rešil samo možno zlato. V obupu si je izpulil vse lase.

A komaj je minil dan, ko mu je ogenj upepel grad, je Bog poslal še potres. Velika razpoka je zajzajala v zemlji in pogoltnila bogatinovala polja, travnike, vinograde in gozdove. V strašni jezi si je bogatin odsekale levo roko.

Ker ni imel več ne gradu ne zemlje, se je bogatin odpravil po svetu, z možno cekinov za pasom. Hodil je ves dan, potem pa je ves truden legel pod hrast in zaspal.

Tedaj je prišel mimo tat, opazil možno s cekini in jo ukradel. Ko se je bogatin zbudil in videl, da možne s cekini nima več, si je od jeze odsekale desno nogo. Ležal je pod hrastom in čakal rešitve.

Prišel je mimo kmet, njegov nekdanji podložnik.

»Usmili se me in sprejmi me pod svojo streho!« ga je prosil skopuh.

»Mojea sina si obesil in se ga nisi usmili, ko sem te prosil zanj!« je odgovoril kmet in odkrevsal dalje.

»Nisi si mmo se mnogi ljudje — a nihče ni hotel pomagati skopuhu.

Ko je bogatin sprevidel, da zaman čaka in prosil milosti, je v svoji jezi vzel sekuro in si odsekale glavo.

Bog pa mu je rekel:

»Ne boš umrl, dokler ti ne pošljem prijatelje smrti! Pokori se za svoje grehe, to naj ti bo za kazen!«

Bogatin je začel begati po svetu, strašiti ljudi, posebno pa otroke. Še zdaj bega okrog, nikjer ga ne manjka. Ljudje mu pravijo »Strah«.

Zmola

Na koncu temne stranske ulice stojita dva možaka. Čakata nekoga in vsa nestrpna sta. Obrata imata zastrta z rdečim robcem, le ognjevit oči gledajo v temo. V roki prvega rokomavha se svetli samokres.

»Ali bo že kaj, ali ne!« reče prvi drugemu.

Čakala sta človeka s polnim ovitkom papirnatega denarja. Ob osmih mora priti po tej ulici.

»Toda Peter nama ni nič povedal, kakšen bo ta človek!« se domnili prvi.

»To nama je vseeno! Kakršenkoli človek bo prišel z ovitkom, je najin!«

»Denar si bova razdelila! Pa prav pošteno!« pristavi prvi.

Vse je temno po ulici. Človek ne bi videl koraka pred seboj. Ona dva pa čakata in nazadnje res pričakata: na drugem koncu ulice se zaslišijo drobni koraki in se vedno bolj približujejo:...

»Prihaja!« zašepečeta moža.

Kmalu je pred njima stal otrok, s kanglico kave za svojo mamico v eni roki, v drugi pa je držal — zalepljen ovitek.

Roparja sta kakor na trnju. Ne vsta, kaj bi. Otroka pa stoji pred njima in ju gleda...

Nenadoma eden izmed mož skoči k otroku in mu iztrga ovitek iz rok, potem pa oba izgineta za ovinkom.

Otrok stoji sam v temni ulici in joka. Pred njim pa leži na tleh prevrnjena kanglica.

Po ulici odmevajo koraki...

Malček gleda in zagleda pred seboj že priletnega gospoda.

»Kaj ti je, da jočeš, otrok?« vpraša gospod.

»Dva gospoda,« pripoveduje malček gospodu, »sta mi vzela pismo. Prestrašil sem se in skodelica s kavo mi je padla na tla.«

»Pismo sta ti vzela?« se začudi gospod. »Komu si pa pisal?«

Otrok se naemehne in pove:

»Pismo, moje prvo pismo za Kotičkovega strička.«

»Tako,« se začudi gospod, »pismo za Kotičkovega strička?«

Malček prikimava in še huješe zajoče. Tedaj pa potegne neznan gospod iz svojega žepa ovitek, ga odpre in potegne ven stotak.

»Ná, da si kupiš nov ovitek in kanglo, ki se ti je razbila! Kar bo pa ostalo, pa daj mamici!«

Otrok se še zahvaliti pozabi, tako je vesel. Brž pobere kanglico in že je za ovinkom. Gospod gleda za njim in obraz se mu raztegne v blag smehljaj. Kakor, da bi vedel, da mu je ta malček rešitelj!

Roparjev je bilo sram nad zmoto. Drugi so se jima smejali in se norčevali iz njiju. Odšla sta od njihove družbe in postala poštna človeka.

Dva dni po tistem dogodku v temni ulici pa je našel tisti gospod, ki je podaril otroku stotak, za ovinkom ulice raztrgan ovitek, na katerem so je bleščal napis:

»Kotičkov striček!«

Valentin Albin, dijak, Ljubljana-Vič.

D R U Ž I N A

Oče

Praznik sv. Jožeta — dan očetov

Na svoji zemlji — svoj gospod.

Družina je država.

Oče je kralj.

Vlada družini, jo vodi in ureja in skrbi za njen obstoj. Kot kralj svojega kraljestva skrbi za ugled svoje države — družine. Skrbno pazi, da njegove žene — kraljice, njegovih otrok — državljani, njegovega doma, hiše — kraljestva — ne oškropi blato tujih, neprijateljskih jezikov; da njegove žive lastnine — žene in otrok — ne zadenejo neizgode z dušne in telesne plati. Pazi na

Oče seje za svoj dom.

to, da more ponosno nositi krono svojega doma, svoje dobro ime, da ostane ohranjena tradicija njegovega imena v brezmadežnosti glede na vero, čast, poštenje svojih članov družine.

Oče je vzgojitelj.

Ni mu vseeno, ali otroci pohajkujejo, ali vršijo svoje dolžnosti. Gleda na to, da je čim več z njimi, da kot vzgojitelj izvaja tisto poglobljeno načelo vsakršne vzgoje: da je prijazen-re-

Oče — lončar — za kruh svojih otrok.

šen. Da je prijatelj otrok, a poleg tega jih vodi. Da jim ravna pota življenja, pa jim daje za to pot priliko zgleda z lastnim življenjem. Vzgoja otroke predvsem s tem, ko dela, ko izvršuje svoj poklic, skrbi z njim za vsakdanji kruh svoji družini. Oče pazi na šolske uspehe, vpraša zdaj in zdaj v šoli, se zanima za šolska dela. Je vzgojitelj nad vsemi drugimi vzgojitelji, ki jih še imajo njegovi otroci. Ko zahteva oče točnosti za čas

kosila in večerje, je oče med vsemi najbolj točen, če mu tako dopušča poklic in služba.

Oče je kralj, vzgojitelj in hranitelj.

Privošči svojim dobrine svojega doma, kolikor ne škoduje svojini njegove »države« — družine. Ni sebičen in samopašen, kakor da mora biti zanj vse najbolje. Prvo so mu otroci, ki pazi na njih zdravje, da mu zraste iz njih krepko potomstvo v slavo njegovega imena, v dobro njegovega doma, v blagor vsega naroda, v žilavo tradicijo slovenskih domov.

Oče je duhovnik, svečenik in stražar vere v svoji družini.

Ne dopušča surovih besed in graja brezbriznosti sprči verskih nalog. Tuje so mu kletve; kvante ne poznajo njegove mize, drži se starih navad svojih dedov in je Bog nad njim. Oče, ki se tudi oče zateka k Njemu po nasvete, po pomoč, po ljubezen do trpljenja. Strogo pazi, da je družina do dna krščanska, da so molitve v hiši ko vsakdanji kruh, ki brez njega ni življenja. Za praznike je oče tisti svečenik doma, ki pazi na starodavne navade, ki o božiču poškopri hišo z blagoslovljeno vodo, ki na cvetno nedeljo razdeli butaro med klajo za živino, ki o veliki noči prvi načne gnjati in razdeli »žegen« med svoje. Oče je duhovni oče svojim otrokom zmeraj in vselej, z življenjem in s smrtjo, predvsem s svojim verskim, zglednim življenjem.

Oče je trpin.

Zaveda se težavnosti svoje naloge, skrbi za družino. Ni mu mar zabav, ne razvedrila zase, dokler mu družina ni z vsem preskrbljena. Čim hujši časi, tem večja je njegova vnema za dosego dela in za službo za svojo družino. Ker je pošten, veren, žilav in vztrajen, že najde kak kotiček, že izbrska kako zaposlenost, da otme družino stradeža.

Oče je mož.

Tak mož, ki prizna pravice tudi svoji družici, ženi. Mož, ki ga ni sram ponagati ženi; ki je ne zataji vprico prijateljev. Mož, ki mu ne pri-

de na mar, da bi dajal ženo v zobe ljudem, da bi jo varal, da bi jo vrgel na sramotilni oder ločitvenih pravd. Ker se zaveda v dno svoje duše, da je kralj družine, da je oče in zares mož, mu ni treba surovosti vprico žene, da bi s surovostjo uveljavljal svojo močnatost in moč. Prepričan je, da so očetje, možje le zato surovi z ženo, ker so slabi in jih je strah, da se ta slabost ne pokaže. Oče kot pravi mož in glava družine je zmeraj na mestu kot zaščitnik svoje žene. Zaveda se, da je žena njegova polovica, da more le v skupnosti z njo imeti pravi dom, srečno družino, mir

Trd je kruh očeta — drvarja.

in zadovoljstvo in dobro vzgojene otroke, pa čeprav je streha luknjicava in je kruha le malo na mizi.

S takimi očeti se nam ni treba bati bodočnosti.

Z njimi se brez strahu vržemo v boj proti vsakršnim, duševnim in telesnim sovražnikom.

Ali imamo kaj takih očetov? Bog nam jih daj in ohrani!

Alkohol in družina

Družina. Kdo ti je že pel slavo? Kaj vse sta oče in mati žrtvovala, da sta vzgojila lepo številno družinico! Kdo more prešteti materine solze in očetove žulje? In vendar je nekdo, ki neusmiljeno posega v srce družine, ki ga raztrga, da krvavi. Kdo? Alkohol!

Čut odgovornosti narekuje očetu in materi, da opustita vse, kar ogroža zdravni razvoj družine. Vsa odpornost in delovna moč izgine, ako je poglavar družine zapadel alkoholizmu. Veselje do skupnosti je ugasnilo, kot ugasne petrolejka, ki ji je zmanjkalo goriva. Družinska ljubezen, ki je spajala doslej ženo in moža, otroke z očetom, počasi usiha in gorje, ko je ni več. Začne se novo življenje: strahu, sovraštva, preprirov in najhujših nesreč. Sam sem od blizu opazoval družino, ko se je oče vdal alkoholu. Upropastil je sebe in druge.

Alkohol je skrit in nevaren sovražnik družine. So prilike, ki se zdijo, da so že ustajeni narodni običaji, ki pa so prenevarne in uničujoče razvade, ki jih moramo sčasoma odpraviti. Toliko tožimo o gospodarski krizi in vendar so vse te »domače« navade ostale. Ne premakne jih največja revščina. Vsak krst, vsak pogreb, vsak godovni in rojstni dan se mora »zaliti«, kot je že udomačen ljudski izraz. Zdi se, da je edino pijača tisto elavnostno ereditvo, da se morejo čustva dostojno razviti. Tu je vsako pisanje odveč, ako sami ne pridemo do spoznanja, da so nam take prilike le tedaj v veselje, ako jih praznujemo z veselimi srcem in treznostjo. Zakaj se ne priporoča pitje alkohola turistom? Morda samo, da ne pade preko skal, ako ne tudi za ono jasno razpoloženje, ki ga potrebuje, da more resnično uživati prelepo božje stvarstvo, ki mu ga nudi visoka gora.

Alkohol v družini je propad družine. Hiter razpad. Najhujše je razdrto družinsko življenje in bolečno, obremenjeno potomstvo. Koliko je število ulici prepuščene dece in oni mladi zločinci, ki so največkrat žrtve alkoholiziranih staršev!

Vse posledice alkohola v družini moramo odpraviti le, ako odstranimo vzroke. Hočem navesti le nekaj temeljnih misli. Prvi zahtevok je krščansko poimovanje družine. To je vogelni kamen, brez katerega se zruši vsa stavba družine. Ako je krščanstvo živo v očetu in materi, bo verska vzgoja otrok nujno sledila. Ob raznih družinskih praznikih naj se na ljubo otrok ne pije. Mlad organizem hitro oslabi, zlasti pa duševne zmognosti. V letih dora-

šanja zmanjka zaradi tega notranjih odpornih sil in se dogodi, da otrok alkoholika prej propade, zlasti moralno. Vzgoja mladine do zrelih let mora biti treznostna. Ne smemo spregledati, oziroma zatistiti oči, kadar se pojavijo prvi primeri pijanosti. Treba je pri napol doraslem največje odločnosti in popolne prepovedi. Mladino prepustimo dobrim organizacijam, da se s svojimi sovražniki primerno razvije. Zlasti primeren šport in taborene mladega fanta vzgoji v zdravi naravi in se telo samo proti užitkom, ki so škodljivi. Koliko manj bo spolnih zabod, ako bo mladina trezna in čista. Skupni izleti v družini naj se izvršijo brez alkohola. Kako trpko je za mater, ako se vrača družina pod večer domov in morajo vsi podpirati pijanega očeta! Zgledi staršev so velika opora mladini, da se ohrani krepkost. Neodpušljivo pa je ponujanje pijače otrokom, ako obišče sorodniki družino. Še posebej pa ravnanje mater, ki že malega otroka teši z žganjem, da ga omoči, da zaspi, ali kar se tudi še dogaja, da prejme otrok za zajtrk kruh in požirek žganja, preden gre v šolo. Otroci se tako navadi, da mu pijača postane atrast in so se dogodili žalostni primeri, da se je otrok do nezvesti napil in umrl.

Odestranjevali moramo one prilike, ki so vzroki alkoholizma v družinah. Po toči zvoniti je prepozno. Več žrtve in odpovedi, da nam bo rasel zdrav in trezen rod! To delo je versko in narodno.

Izreki o alkoholu

T. Jefferson: Ako bi prišel do oblasti, bi vsakega, ki prosi za državno službo, najprej vprašal: ali si abstinent?

T. Masaryk: Alkohol ubija pravo ljubezen.

Herriot: Uničenje alkoholizma je predpogoj za obnovo Francije. Nemogoče je obnova naroda brez tega dela.

Rapissardi: Nikdar nisem iskal pesniških navdahnjenj ob pijači. Opijam se z idejami, a ne z vinom.

Platon: Pijanec je slab roditelj. Nemogoče mu bo prav vzgojiti otroke.

Lippenschütz: Opijaniti se zavoljo skrbi in žalosti, nesrečo podvoji.

A. Bauer: Alkohol je vavarec siromašnih ljudi, kdor jih pouči o nevarnosti, je največji ljudski dobrotnik.

»Pa ne bo delavnica prevelika za tukajšnje razmere in predraga, ali ni preveč denarja vloženega v njo«, sem ga vprašal. Dela, pravi, da res

Tudi kovaške roké družino redé

nima toliko, da bi ga ne mogel podelati, namerava pa izdelovati kmečko orodje, eekire, motike, krampe itd., ter s tem zalagati okolico. Potem bi pokazal blago tudi čez hribe.

Na vprašanje, ali se mu ne zdi sedanjí čas neprimeren tudi za njega, da gradi toliko delavnico, ko niti ne ve, ali bo imel toliko dela, da bo svoje moči in stroje mogel izrabiti, me je kar na kratko odpravil.

Moški se učijo kuhati

Razen mladih fantov, ki si izberejo poklic kuharja, se v nekatere kuharske šole vpisejo tudi starejši moški, ki so bili prisiljeni, da so si izbrali ta poklic. Tako je nedavno neki gledališki igralec (v Berlinu) zapustil odrske deske in se pokril z visoko čepico poklicnega kuharja. Ko je dokončal kuharski tečaj, je odpotoval v Južno Ameriko, kjer so ga v nekem velikem hotelu postavili, da nadzira kuhinjsko osebje in da nakupuje za kuhinjo. Najstarejši kuharski vajenec je bil v istem tečaju neki 56 letni, že upokojeni učitelj, ki je že prejel zmeraj kaj brkljal po kuhinji. Lotil se je te zadeve prav natančno in je zdaj višji kuhar v neki graščini. Poln samoljubja pa je bil tisti ameriški godbenik, ki je le zato posekal dunajsko kuharsko šolo, da je znal sam sebi okusno kuhati. Vse leto potuje okoli in njegov želedec ne prenese različnih jedi po hotelih. Zdaj nosi s seboj mimo skatle za violino — še zaboj za kuho.

Prav nič odveč torej ni, če se moški naučijo kuhati. Tudi v domačem gospodinjstvu, zlasti če ni služkinje, pa če žena zbolí, jim bo to prav prišlo. Če so samskega stanu, pa sploh.

Torta za materinski dan

Mešaj, da se peni, 17 dkg sladkornega poprha in 5 rumenjakov. Počasi dodajaj in mešaj dalje, 2 kosčka čokolade, 9 dkg nastignanih mandeljnov, 5 dkg moke in slednjič sneg iz 5 beljakov. Vso zmes daš v tortno posodo, ki je namazana s presnim maslom in potresena z moko, in pečeš 50 minut. Ko se shladi, torto prerežeš, napolniš s kremo in jo zunaj pomažeš z njo in še potreseš z nastignanimi mandeljni.

Krema za k torti, 12 dkg presnega masla, 1 jajce, 7 dkg sladkornega poprha, 1/2 vanilijevega pecilnega praška, 3 kosčke čokolade, ki jo zmehčaš v pečici — mešaj, da se peni. Preden daš kremo v torto, se mora 1 uro hladiti.

Na levi je prijetna obleka za dekleta. Krilo in živetek sta sešita skupaj pod pasom s pentljo. Kupiš 335 cm blaga v širini 94 cm.

Na desni je praznja moderna obleka za večje lante. Kupiš 3 m blaga, ki je široko 140 cm.

ELITNA KONFEKCIJA

Mastek,

MARIBOR

prinaša vedno najnovejše

Profesor (raztresen): »Natakar, če sem že večerjal, mi dajte račun, če pa ne, pa telečjo pečenko s krompirjem.«

Pravi, da ni delal kovačnice za sedanjí čas, ampak za prihodnji, ki mora knalu priti in biti kaj boljši od našega, in da bodo imeli on in kovačnica dovolj posla. Sedaj, ko je manj dela, ima priliko, da od časa do časa za seboj kaj napravi in pripravi, da dobo, ko bodo komaj imeli prostora podrti vozovi pred kovačnico.

»Viš ga, Kranjca«, sem si mislil, ko sem odhajal, »ta vendar še upa v boljše čase in se celo na nje že pripravlja!«

V hotelu. »No, gospod, kako ste bili zadovoljni s prenočitvijo?« — »Čisto dobro, le ste-nice so bile brez nagobčnikov.«

Metalec kladiva zabija doma zebel v steno.

Pozor!

Darmol, sredstvo za odvajanje se čisto polvarja. Radi tega pazite pri nakupu, da nosi vsaka tableta besedo Darmol in zarezo v obliki črke T. Zahtevajte samo originalni Darmol.

DARMOL

Pravni nasveti

Zidanje hiše. M. S. - Preden začnete z zidanjem, morate dobiti od občine gradbeno dovoljenje. Pred izdajo gradbenega dovoljenja bo sosedu omogočeno, da prijavi vse event. ugovore, nakar bo občina odločila, kako je treba postaviti hišo. Dokler ne vemo za sosedove ugovore, ne moremo povedati, ali so isti upravičeni. Tudi bi bilo prebrzo razpravljati o njih, dokler stavbna oblast ni izdala svoje odločbe. Pripominjamo, da stavbno oblastvo (občina) lahko upošteva samo ugovore javno-pravnega značaja, dočim sosedu glede ugovorov, ki so zasebno-pravnega značaja (n. pr. zaradi sence, svetlobe) zavrne na pot civilne pravde. V tem primeru ima odločiti sodišče.

Pilot. S. A. - Obrnite se na Aeroklub v Ljubljani, ki vam bo glede učenja za pilota lahko dal potrebna pojasnila.

Stari vrednostni papirji. A. P. - Vprašanje starih avstrijskih vrednostnih papirjev se še ni uredilo. Kdaj se bo, ni znano.

Zavarovanje državnega upokojenca pri OUZD. M. N. - Vaš službodajalec vas je pomotoma prijavil v zavarovanje. Pritožbo je Osrednji urad za zavarovanje delavcev odklonil. Vprašate, kako bi se rešili tega bremena? — V razlogih odklonitvenega odloka je gotovo navedeno, zakaj se je pritožba zavrnila. Verjetno po predpisih zakona o zavarovanju delavcev niste izvedli od dolžnosti zavarovanja. To boste najbolje zvedeli pri navedenem uradu samem. Pripominjamo, da so po navedenem zakonu od dolžnosti zavarovanja med drugim izvedli one osebe, ki so tedaj, ko je stopilo zavarovanje v veljavo, že prejemale od države, samoupravnih teles iz fondov in naprav javno-pravnega značaja ali iz enega od pokojninskih zavodov rento, vsaj v znesku 1500 din na leto.

Podpora iz Amerike. M. A. K. - Vaše vprašanje je nejasno. Niste povedali, kakšno podporo ste med vojno iz Amerike dobivali in od koga. Domovinsko pristojnost imate v občini, kjer jo ima vaš mož.

Občinska pokojnina. K. L. - Obrnite se vendar na dolžno občino, ki pokojnino izplačuje. Tam boste na vsako vprašanje dobili najbolj točen odgovor.

Davek od njive. J. S. S. - Če je hčerka pomotoma plačevala davek od njive, ki jo uživa mati in ki je po testamentu dolžna plačevati tudi vsa javna bremena od te njive, lahko zahteva od matere povrnitev plačanega zneska. Pomoto naj prijavi tudi davčni upravi, da se bo vnaprej davek izterjeval od pravega zavezanca.

Služba pri pošti in vojska obveznost. M. I. - Službo pri pošti lahko dobite, četudi zaradi ne- sposobnosti niste odslužili vojskega roka. Poleg ostalih pogojev, ki so potrebni za sprejem v drž. službo, je predpisano, da je prosilec po dovršenem 21. letu starosti odslužil obvezni rok v stalnem kadru, razen če je po odredbah zakona o ustroju vojske in mornarice kot edini hranitelj ne- sposobnih rodbinskih članov ali kot stalno ali za- časno nesposoben, oproščeni službe v stalnem ka- dru; odnosno, če je zavezan vojnici, da dokazuje, da je plačal vojnika.

Zaupana hranilna knjižica. F. P. - Če ste po- sredovalcu zaupali hranilno knjižico, posredovalec pa jo je prodal naprej, potem je tretja oseba že pridobila lastnino do knjižice in s tem tudi ter- zatev, ki jo knjižica proti zavodu predstavlja. Za škodo, ki vam jo je povzročil posredovalec, lahko le njega tožite. Morda boste s kazensko ovadbo, ki vas nič ne stane, več dosegli, kot z odškodnin- sko tožbo, zlasti ko posredovalec nima vidnega premoženja.

Zaščita. A. - Pišete, da je nastal spor med vami, ki ste prevzeli posestvo in z njim poročiva, ter upnikom in da se stvar nahaja pred sodiščem. Sodišče da je razpravo odložilo za 3 mesece. Radi bi vedeli, kako bo izpadlo in kdo bo plačal stro- ške? — Kakšna bo rešitev spora, vam bo pove- dalo sodišče. Ravno tako tudi, kdo bo plačal stro- ške. Vsako razpravljanje o vaših vprašanjih, ki so vrhu tega tudi nejasna, zlasti, ko ne poveste niti ali teče pravda, kaj trdi ena stranka, kaj trdi dru- ga stranka, odnosno ali se stvar nahaja pred izven- spornim sodnikom in kdo je stavil tozadevni pred- log, odnosno vložil tožbo, bi bilo prazno uganjanje.

Podobar. H. S. - Obrnite se na obrtno obla- stvo. Tam vam bodo povedali, ali in v kakšnem obsegu smete izvrševati svojo obrt.

Plačilo bolniških stroškov za hlapca. S. Z. A. - Če je bil hlapec že pol leta v službi, boste morali plačati za njega bolniške stroške za 4 tedne.

Pavšalirana pridobitina. B. E. - Pravico do plačevanja pavšalirane pridobitine ima mali obrtnik, ki dela z največ dvema pomočnikoma. Vpra- šate, ali ima to pravico mesar, ki je sam bolan in mu poleg dveh pomočnikov pomaga sin, ki očeta zastopa v obrti? — Po našem mnenju bo davčna uprava smatrala sina za tretjega pomočnika. Če ste pa drugačnega mnenja, poskusite to stvar raz- rešiti s pritožbo proti odloku davčne uprave. — Glede vašega obdavljenja vprašajte pri davč. upra- vi, v katero skupino čl. 42. zakona o neposrednih

terij, ki povzročajo grenkobo. In to bo najbrž vzrok pri vaši kravi, kajti po vašem opisu mleko ne prihaja iz vimega grenko, ampak postane šele v teku dneva, ko stoji več časa. Tedaj se razvijajo te grenkobe bakterije, ki ga kvarijo. V tem primeru treba pač kravo zdraviti že pri vitemu in paziti na skrajno snago pri molži in shranjevanju mleka. Strokovnjaki priporočajo pri taki kravi pred vsako molžo izmiti vime z mlačno dvodestotno raztopino sode in izplakniti z njo tudi golido. Po molži pa mleko takoj iz- bleva. Pri molži je prve curke mleka izmolži na tla ali še bolje v kako posodo z razkuženim sredstvom, da se te bakterije uničijo. Nadalje vam odsvetujemo pokladanje ajdove slame in pomij, ker oboje krmil ni ravno najboljša za mlečnost. S takimi sredstvi boste kmalu odstra- nili grenkobo iz mleka.

Finančna kontrola na morju. R. M. - Spreje- manje prosilcev v službo spada v delokrog finanč- nega ministra. V prošnji navedite, da bi radi slu- žili pri oddelku na ladjah.

Finančna služba. R. F. - Ker ste 24 leti in ste uredili vojaško obveznost, imate pogoje za spre- jem v službo finančne uprave. Ne moremo pa ve- deti, ali vas bodo sprejeli.

Jelše na meji. P. I. V. - Če mejaš noče okle- stiti jelš, ki z vejami segajo v vaš zračni prostor, smete to storiti sami. Posekane veje, ki so visele v vaš zračni prostor, smete obdržati zase.

Dota po očetu. J. R. L. R. - Dokler oče živi, ne more sin od njega zahtevati dote. Šele ko bo oče umrl, ima sin pravico do dediščine po očetu. Če bi oče medtem izročil posestvo drugemu otro- ku, bo lahko prvi sin ob očetovi smrti zahteval izplačilo dolžnega deleža od brata, ki je posestvo prevzel.

Kupčijski dolg žene. K. J. R. - Mož je plač- nik za žene dolgove le tedaj, če ti izvršajo iz- takih nakupov, ki spadajo v običajne gospodinjske posle. Če ste pa poročeni ženi prodali inventar trgovine in je ona ta inventar prodala dalje, denar pa porabila za plačilo raznih dolgov, imate pra- vico, da zahtevate kupnino le od žene. Mož ne jamči za ta ženini dolg, ki ga je napravila zaradi prekupčevanja. Ker je žena voljna vam plačati dolg, ko bo kaj imela, vam svetujemo, da greste z njo na sodišče, tam zapišete izvršljivo porav- navo, tako da boste takoj lahko z izvršbo zasegli dolžnico, čim bo kaj imela.

Dolg pri banki. A. W. P. - Tudi če je bančna terjatev zavarovana na prvem mestu in v redu pla- čujete obresti, lahko banka zahteva povračilo po- sojila in če ne plačate, vas lahko toži ter vam s tem napravi pravne stroške. Zato poskušajte pri kakem domačem zavodu dobiti kredit, da se rešite nadležne banke.

Stanovanje na tuji drvarnici. I. V. J. - Če ste na tujo drvarnico nadzidali stanovanje, vam sve- tujemo, da napravite z lastnikom drvarnice kupno pogodbo, s katero kupite svet z drvarnico vred in pri sodišču predlagate prepis sveta na vaše ime. Če je svet z drvarnico vreden 14.000 din, boste plačali prepisnine 6%, t. j. 840 din. Če si pa ho- čete zavarovati le stanovanje, potem se dogovorno z zemljejniznim lastnikom vknjižite služnostno pravico do tega stanovanja za vas in svoje pra- vne naslednike.

Zena pijanca. I. V. J. - Zena ni plačnica za dolgove, ki jih dela njen mož po gostilnah. Če bi gostilničarji tožili ženo na plačilo, potem naj gle- da, da pravočasno pride k razpravi, da je ne za- mudi in ne bi bila obsojena v odsotnosti. Tudi: ni žena dolžna dopustiti, da bi se upniki vknjižili na njeni hiši za moževe dolgove.

Nezakonski oče. B. I. Lj. - Če ste bili s sodb- o spoznani za nezakonskega očeta zato, ker ste v določeni dobi, od katere ni preteklo do otrokovega po- roda, manj kakor 180 in ne več kakor 300 dni, imeli opravka z nezakonsko materjo, potem boste po zakonu ostali oče, tudi če sedaj mat' govori, da je drugi oče. Le če vi splot niste priznali, da ste se združili z materjo in bi mati sama sedaj preklicala svojo prejšnjo za vas obremenitvo iz- povedbo, potem lahko predlagate kazenski pregon matere zaradi krive priasege in če bo zaradi tega obsojena, lahko predlagate obnovitveno tožbo za- radi očetovstva. Taka tožba bi v takih okoliščinah bila za vas najbrž uspešna.

Spor zaradi vode. P. S. F. - Če ste skozi 25 let imeli napeljavno vodo s sosedovskega studenca, vam ne more sosed zaradi kakšnega spora vode pre- povedati. Če bi vam vodo ustavil, ga lahko tožite tekom 30 dni zaradi motenja posesti in bo moral sosed v tej pravdi propasti. — Pač pa vas sosed lahko toži, da nimate pravice črpati in napeljavati vode iz njegovega sveta. V tej pravdi boste pa vi morali dokazati, če, kdaj in na kak način ste tako pravico pridobili, sicer boste vi pravdo in vodo izgubili. — Ali ne bo najboljša, da se oba v vseh spornih zadevah pobolita in se izognete stroškom, ki so pri pravih nezgodnih?

Dedič. S. J. P. - Najstarejši sin nima pravice zahtevati od očeta, da njemu izroči posestvo. Oče ga lahko da komur hoče. Če so ostali otroci mne- nja, da je za nje določena dediščina v znesku 12 tisoč dinarjev premlajna, potem lahko ob smrti očeta zahtevajo dopolnitev nujnega deleža. Nujni delež znaša polovico zakonitega dednega deleža. N. pr. oče zapusti posestvo, ki je po odbitku dol- gov vredno 200.000 din, in pet otrok. Zakoniti dedni delež znaša za vsakega otroka petino za- puščine, t. j. 40.000 din. Nujni delež pa polovico tega, t. j. 20.000 din. Če je v tem primeru oče enemu otroku zapustil posestvo, ostalim pa le po 12.000 din, lahko ostali otroci od dediča zahtevajo dopolnitev nujnega deleža in bo dedič moral vsa- kemu še dodati po 8.000 din. Tožba na dopolnitev nujnega deleža zastara v 3 letih.

Intubulacija. S. M. — Ko ste podpisali zadol- žnico, ste gotovo obenem podpisali tudi klavzulo, da se posojilodajalec lahko vknjiži na vaši nepre- mični. Ker je bil vaš podpis na zadolžnici ovr- rojen od sodišča, je posojilodajalec lahko sam stavil predlog za vknjižbo vam danega posojila. Ko boste posojilo popolnoma poplačali, boste smeli od upnika zahtevati izbrisno pobotnico in ž njo boste lahko sami predlagali izknjižbo vknji- žene zastavne pravice.

Hud mrz. P. L. — Če so zaradi mraza zm- rznile cevi pri vodovodu in so potem popokale, po- tem je pač dolžan hišni gospodar, da trpi škodo in popravi, ne pa najemnik. Če bi pa mogel hišni gospodar dokazati, da so cevi zamrznile in popo- kale zaradi malomarnosti najemnika, potem je dol- žan škodo poravnati najemnik.

Odkup police. P. M. S. — Informacija zava- rovalnice je točna.

Vdova. A. B. — Težko vam bo dokazati, da ste kot vdova nasledla zapeljivcu, ki vam je obljub- il zakon, pa te obljube noče izpolniti. Če imate ubožno epričevato, lahko poskusite z odškodninsko tožbo, če imate za to dokaze. — Glede otroka pa predlagajte pri varstvenem sodišču, da pokliče očeta in da se ta izjavi: ali prizna očetovstvo in ali je voljan otroka vzdrževati. Če tega ne bo hotel, potem ga bo otrok moral tožiti po svojem varuhu na priznanje očetovstva.

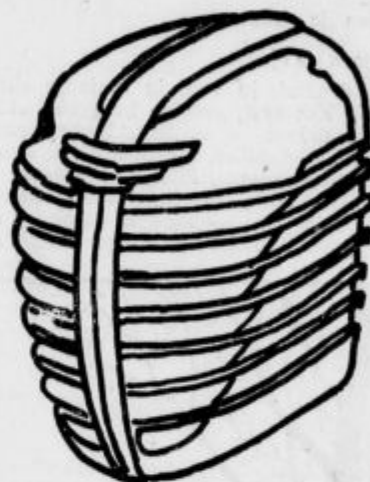

»Kako moreš k taki lepi suknji imeti take grde hlače?«
»Ali veš ti za tako kavarno, kjer bi si mogel hlače preobleči?«

Tehnika:

Pokrovi avtomobilskih hladilnikov - iz bakelita

Nekatere ameriške tovarne so začele izdelo- vati posamezne avtomobilske dele iz bakelita. Vzro- kov za to je več. V prvi vrsti gre tukaj za vpra- šanje cene. Izdelava kovinskih delov je mnogo dražja kakor izdelava bakelitnih, ker zahteva pre- oblikovanje železa ogromne stiskalnice. Bakelitni deli so tudi mnogo lažji in jih ni treba še naknad- no obdelovati (ličiti itd.). Drugo vprašanje je se-

Pokrov avtomobilskega hladilnika.

veda, kakšen je položaj, če se dve taki vozili za- deneta. Razbiti bakelitni deli se namreč ne dajo več tako poravnati kakor kovinski in je treba ves del naročiti iz tovarne. Naša slika kaže bakelitni pokrov avtomobilskega hladilnika.

Eksplozije v cevih za zrak

Ze večkrat se je zgodilo, da je v vodih za stis- njen zrak iz nerazumljivih razlogov prišlo do eks- plozije. Kakor so dognale raziskave, je temu vzrok medsebojni vpliv olja in železnega oksida, ki na- staja v notranjosti cevnih vodov pod vplivom zraka. Take eksplozije so včasih zelo nevarne, ker raztrgajo ne samo posamezne dele zračnega voda, ampak celo omrežje napeljave.

Zdravje iz rož

Glavnica, škrlatnordeča glavnica, rženi roži- ček, stari kruh, latinsko Claviceps purpurea, nem- sko Mutterkorn, se pojavi konec junija ali na jesen na raznih travah, predvsem na rži (od tod ime rženi rožiček), v obliki 2 do 4 cm dolgih viš- njih rožičkov. Je to glava, ki preplete s svojim nitkastim micelijem seme, da odebli. V jeseni ro- žiček odpade in če pade v vlažno zemljo, požene rdeče pecljate glave, v katerih se razvijajo šte- vilni trosi; te prenaša veter na plodnice trav, v katere se zarijejo in razvijajo v micelij; v njem se razvijajo trosi, ki jih potem prenašajo žuželke iz- cveta na cvet.

Rožiček je strupen in vsebuje razne strupe kot ergotoin, ergotamin, tiramin, histamin itd. V večji množini zaužit povzroča otrplost, mrtvoudnost, bruhanje, bolečine v trebuhu, padavico silno žejo, drisko, bolečine v udih, glavobol, krče itd.

V primeru zastrupljenja je treba predvsem bol- niku očistiti in izprazniti želodec, dati mu žival- skega olja, črešlovine in čimprej poklicati zdrav- nika, ki bo poskrbel, kar je treba za pravilen in reden obtok krvi in delovanje srca.

V zdravilstvu uporabljajo glavnico pri krva- vitvi maternice, nerednem krvnem obtoku, raznih živčnih obolenjih, toda le po zdravniškem navo- dilu.

Kristavec, evinjska dušica, hudobnik, kuže- ljica, divji bulnjak, bulnjak, bodeče jabolko, hrustec, polonino seme, latinsko Datura stramonium, nem- sko pa Stechapfel ali Tobkraut je enoletna rastlina s kožljasto, belo ali rjavobelo, z mnogimi vlakni poraslo korenino ter pol metra do 1 meter visokim, rogoviasto razraslim stebлом in pecljati, jaj- častimi, zaokroženimi listi ter velikimi, belimi, v kotih rogoviasto razraslih vej ali na koncu njih posamič stoječimi ljuskastimi cveti, iz katerih se razvijajo velike, bodečaste glave.

Doma je v južni Evropi, pri nas raste po pu- stih krajih, po grobljah, ob potih in poljih.

Vsja rastlina je močno strupena ter ostrega, zoprna duha. Strupi, predvsem histamin, atro- pin in skopolamin, vplivajo posebno na živčevje in čutila.

Zastrupljenje se javlja po suhih ustih in žrelu, težkemu požiranju, žeji, omotici, bljuvanju, hitrem dihanju, pospešenem bitju srca, razjirjeni zenui, motnjah v vidu, krčih itd. Končno nastopi smrt.

Pri zastrupljenju odstrani predvsem strup iz želodca, zakar uporabi živalsko oglje, tanin ali mleko, obenem pokliči tudi zdravnika!

V zdravilstvu rabijo liste za cigarete pri na- duhi, dalje tudi pri krčih, padavici, vnetju možgan- ske mreže, vidovem plesu itd.

V domačem zdravilstvu ga ne uporabljamo!

Kmetijski nasveti

Ravnanje z volno angorskega kunca. I. K. St. — Gojite angorske kunce in vaše ženske bi rade njih volno uporabile za domače izdelke. Poskušale so z njo ravhati kakor z ovčjo volno, toda preja jim ni uspela. Kričati se ne da in se naredijo sami osvaljki: brez krtačenja pa je preja neenakomerno debela. Na kak način bi bilo s to volno postopati, da se iz nje nekaj na- pravi? — Volna angorskega kunca je sestavljena iz različnih niti ali vlaken, ki jih po kakovosti delimo v dve vrsti: resasto in svilno ali kodrasto. Resasto vlakno tvori najdaljše dlake, je glad- ko, ravno (ne nakodrano) in je za prejo slabo uporabljivo. Je to najmanj vredna dlaka, ven- dar jo dobimo v vsaki vrsti angorskih kuncev; nekatere živali jo imajo več, druge manj. Tiste, ki imajo močno resasto dlako, je izločiti iz reje. — Svilnato ali kodrasto vlakno je najkrajša nit v volni in je podobno svilnatemu puhu; imenu- jejo jo podlanka. Žival, v katere kožuhu prevla- duje ta vrsta volne, ima največjo vrednost, ker doseže podlanka najvišjo ceno. — Pri pregledo- vanju volne razločujemo osvaljkano ali zmde- no, zgnetenno ali klobučevastno. Zmdeeno volno dobimo pri striženju: vlakna se drže skupaj, so nekako zmešana. Če volno pred striženjem sčesamo, dobimo močno osvaljkano, česano ali zgnetenno volno. Najboljše volno nam da angor- ski kunc, če ga redno vsak teden česamo. Stri- ženje in čupanje pripravi tudi dobro volno. — Iz angorske volne se prede nit v prejo, iz katere izdelujemo razno fino blago: perilo, jopiče, rute, nogavice in podobno. Pravijo tudi, da ima pe- rilo iz te volne posebno zdravilno moč. — Volna tega kunca se v domačem gospodinjstvu lahko prede, vendar ne tako kakor ovčja volna, ker je bolj nežna. Potrebna navodila o tem bodo izšla v posebni knjižici »Volna angorskih kun- cev v domači uporabi«, ki jo obljublja gospod V. Kuntara, pisec knjižice »Angorski kunec«, ki jo je založila založba »Rejec malih živali v Ljubljani«. To društvo sprejema tudi volno v ročno predenje.

Plöčevinasta posoda se da očistiti od petroleja. S. F. I. — Kako in s čim se da očistiti plöčevinasta posoda, v kateri je bil petrolej, tako da bi v isto lahko shranil jedilno bučno olje, ne da bi se to navzelo petrolejevega vonja in pokvarilo? — Da odstranite petrolejev vonj iz plöčevinaste posode, priporočajo sledeči postopek: Posodo napolnite s svežim laporjem ter jo prav tako zakopljite v la- por. Pustite jo v njem dva do tri dni in lapor ji bo odvzel ta vonj. Če bo pa vzliet emu še nekoliko dišala po petroleju, ponovite ta postopek še enkrat, kvečjemu dvakrat in posoda bo neprijeten duh popolnoma izgubila. — Drugi postopek obstoji v tem, da vzamete klorovo apno, ga ovlažite z vodo in s tako nastalim blatom namažete plöčevinasto posodo od znotraj in od zunaj in jo pustite dva do tri dni na miru. Potem jo dobro izmijte najbolje v vreli sodovi raztopini in vonj po petroleju bo iz- ginil.

Krava da grenko mleko. M. Z. B. — Vaša krava ima zelo grenko mleko; in to ne takoj po molži, ampak ko stoji od jutra do večera, še bolj pa naslednjega dne, bodisi, da je kuhano ali surovo. Krava je v šestem mesecu brejosti, ima še dva litra mleka na dan. Hranite jo z rez- zancjo ječmenove in ajdove slame in sena, ki jo večkrat osolite; napajate jo z vodo in pomijami. Radi bi vedeli vzrok grenkobe v mleku. — Krav- je mleko postane grenko iz različnih razlogov. Staromolzne krave dajo večkrat grenko mleko. Nekatere vrste trav in zelišč v krmi ga tudi po- vzročajo. Celo ajdove plevs so v stanu vplivati tako neugodno nanj. Največkrat pa je kriva bo- lezen v vimeni. So namreč nekatere vrste bak-

»Kako ti je všeč moja nova obleka?«

ODREZITE
„SLOVENEČ SVETOVALEC“

odgovarja samo na vprašanja, ka-
terim je priložen tale odrezek.

„Slovenec“ 19. marca 1938

VSAK nima toliko denarja,
da more potovati v
kopališče

TODA
VSAKDO

bi moral dati za zdravje
leto 100—150 dinarjev in
piti mesec dni mesto druge
vode

Radenski zdravilni vrelec
onega z rdečimi srci.

Večja žrtev

Ko je nekoč divjal orkan, je razbičano, penete se morje zagnalo majhen ribiški parnik na ostre pečine pred južno obalo Islandije. Nihče ni pričakoval, da bo mogla vsa posadka s hitro potapljanje se barke priti v čoln in se rešiti po več ur trajajočem, hudem boju z razpenjenimi valovi in doseči suho zemljo. Ker se je pa vse tako naglo zgodilo, so si mogli rešiti le golo življenje; vreče z orodjem in živili pa so ostale na parniku. Zdaj so stali ribiči vsi premočeni in lačni v nočnem mrazu in niso vedeli, kam bi krenili, da bi dospeli do kakega človeškega bivališča.

Vsi so bili več ali manj ranjeni, zlasti pa je bil prizadet mladi kapitan. Deska, ki se je bila odlomila s barke mu je hudo razčedrala nogo, tako da se sam niti prestopiti ni mogel. Moštvo mu je naredilo pomožno nosilnico in tako so zdaj korakali v temo, vsi prezeblji, lačni in slabe volje, a polni zdravega upanja.

To noč niso niti dve milj daleč prišli. Dospeli so na pusto planoto romali preko kamnitih grobelj, prebredli globoke hudournike in se zaradi vseh teh težav onemogli sesediti. Razveselili so se novega dne, zaupno so romali dalje, od severa proti zahodu, kjer so se še naprej nadejali ljudi. Spet so omagovali spritno težko, spet se je po neskončnih, mukopolnih urah zvečerilo in še zmeraj niso vedeli, pri čem da so. Tudi tretji dan, ko so se le še vlekli dalje, jim ni prinesel rešitve in opoldne četrtega dne, ko so do smrti upehani pravkar počivali, se je zgodilo tisto, o čemer govorila ta povest.

Spačenih obrazov so čepeli ribiči krog nosilnice svojega kapitana, ki je ležal vse bled v prijetnih bolečinah in je iskal njih oči. Niso se upali pogledati mu v obraz, zakaj, že jim je bilo njegovo breme odveč. Nič niso vedeli, da je bil slišal njih šepetajoči pogovor, kjer so dognali, da bi brez njega lažje in hitreje prišli do ljudi. Res, njih poglavar je bil in tudi njih tovariš — toda — ali je treba biti zvest in tovariški, če ti je ogroženo lastno življenje? Ali ni tako, da se mora žrtvovati eden, da jih s tem reši več? Ali je bil njih kapitan tak moč in da je bil, so spoznali v marnikateri skupni vožnji z njim. Če je torej mož, mora tudi vedeti, kaj zahtevajo od njega. Skoraj sovražno so ga gledali in eden od njih, bil je drugi krmar, je kakor slučajno sunil v nosilnico, tako da je ranjenec bridko zajčkal.

»Pripravite taborišče,« je zaukazal kapitan in se trudoma vzpel kvišku. Zapazil je upornega duha v njih pogledih, pa je vendarle tvegati ukaz. Sede je motril svoje moštvo in jih priganjal k naglici, dokler niso izvedli tudi njegovega najmanjšega ukaza. Potem je zahteval, da mu po predpisih poročajo o delu, zahvalil se jim je — po predpisih — in jim voščil lahko noč, kakor bi bili na ladji, ne pa nekje na Islandiji.

Ker so bili utrujeni, so kmalu pospali, a od njega je epanec kar bežal. Ali so imeli njegovi pomorščaki prav? Ali jim bo zares pomagal, če ostane on tukaj? Zamislil je in jih v duhu videl, kako tavajo naprej, vsi sestrudani, prezebojčki, obupanji, a vendar zmeraj upajoči na rešitev. Slišal jih je, kako so se spili, kako so se razkropili in kako so po raznih bedastih strahansko propadli in se uničili, samo zato, ker so bili brez vodnika, ki jih je bil vedno spet in spet pogovarjal in epodbuja.

Privid je bil tako resničen, da bi bil skoro kaj zakričal. Ves premočen od potu se je obrnil v stran in se zastimel v tovariše, ki so ležali tesno drug zraven drugega in se nemirno obračali. Tu je bil krmar Jansen, dobičnik in izboren mornar, ali bi mogel ta njega nadomestiti? Ali pa tale prvi strojnič? Za vse na svetu ne. Teh dveh moštvo ne bi dolgo slušalo! Samo on je bil torej, da je bil vodnik, kapitan na morju in na kopnem. Njegova dolžnost je, da pazi na moštvo. Huda dolžnost, presneto kruta dolžnost, paziti nanje, jih voditi zdaj, kakršne! Resnično, žrtvovati se bo moral, toda njegova žrtev mora biti popolna.

Zaradi je zbudil moštvo. Vsi polni zaspanca so se dvignili in se začeli drgniti, da bi se ogreli. In ne da bi zaužili le grizljaj za zajtrk, so se odpravili spet na pot. To se je hrupno izvršilo in bilo je, da ko hočejo s trudenjem zaglušiti burne udarce svojega erca. Korak za korakom so se opotekli v nastajajoči dan; nihče se ni niti enkrat ozrl.

»Jansen! Petersen!« je zadal zagrml glas, ki so ga poznali. »Kapitan,« je dejal nekdo in vsi so vztrepetali. In že spet se je odzval isti glas. »Vaju kučel!« je dejal krmar. »Jezik za zob!« sta zagrozila Jansen in Petersen, a sta se vendarle oba vrnila.

»Ali sta šla, da poiščeta pot?« ju je brez očitavanja vprašal kapitan. »Smer je prava,« je povzel. Potem se mu je glas poostil. »Primita me in me nesita!«

Ko so drugi videli, kako sta Jansen in Petersen pograbila nosilnico, so se vsi vrnili in pomagali. Mošče so korakali po kamnitih pokrajini. Spet so se večale muke, spet so se neskončno vlekle ure, a še zmeraj niso vedeli, kam gredo in kaj bo z njimi. Mrko in obupno so se vlekli dalje in večkrat jim je bilo, da bi položili nosilnico na tla in kar stekli proč, ... do smrti nas trpinči! ... je zabundal kurjač, ki je nosil spredaj in govoril v imenu vseh.

To noč ni nihče spal. Petersen se je oglašil, češ da so zašli. »Hudič, zakaj se pa pokoravamo bolnemu človeku,« je zavpil in se razveselil, ko so mu vsi pritrdili. »Zdaj je pa konec tega!« je razburjeno zakričal in planil kvišku. Brcnil je v nosilnico, da se je prevrnila.

Kapitan se je obvladal in je obležal na mrzlih tleh. In slišal je blazne načrte teh obupanih mož. Še enkrat so sklenili, da ga ne bodo vlečili s seboj. Njih pot naj bi jih privela do morja, ondaj bodo v dvema šot najprej dobili kake ribiče. Sli bodo v dveh skupinah; kdor bi prej našel rešitev, je dolžan čimprej sporočiti drugima, da je dobil pomoč. Vse to je bilo slišati pametno in preudarno in je bilo vendarle nora. Vzdržalo obale ne bi nikdar nikogar našli, zakaj, noben ribič se ni nikoli upal v razburkano valovje ob južni obali in nikjer ni bilo ondi kake hiše. Ni kazalo drugega, ko da je bilo treba iti vedno severovzhodno, z železno vztrajnostjo, dokler ne bi dospeli do kakega selišča. Nobene druge poti ni bilo za rešitev. Vsi bi bili izgubljeni, če bi obveljala njih trma, Kapitan ni dolgo premišljeval, marveč je storil tako, kakor mu je velevala vest.

Ko so hoteli ribiči v polmrazu drugega dne izvesti svojo namero, so zagledali pred seboj kapitana, ki je stal pred njimi, opirajoč se na drog nosilnice ko na berglo in jim je ukazoval. Spočetka so se mu nesramno zarezali v obraz, češ, vsak čas se bo onemogel sesediti vpricho vseh, a kmalu so sklonili glave in ga molče slušali. »Ne prehitro, fantje,« je zavpil kapitan in se obdržal sredi njih. Ker je bil dobre volje, ker je vedno in ne da bi stokal, čeprav ga je noga neizmerno bolela, stopal z njimi vstric naprej, so ga občudovali in se mu zaupali.

Dasi niso do večera prehodili več ko deset milj, vendarle niso ubopali. Res je nekatere podrla lakota, neznanske bolečine so imeli v trebuhu, a čim so se hoteli zgruditi, so se ozrli v svojega kapitana, ki jim je bil občudovanja vreden zgled. Ko so se zvečer ulegli, so videli, kako mu je ranjena noga otekla. Ker pa ni nikoli zajčkal in se ni pritoževal, so bili brez skrbi in so si mislili, da se mu je zboljšalo. Samo tisti, ki je delal mreže, ga je vprašal: »Ali vas boli, kapitan?« In kapitan je brezbržno odgovoril: »Nič; le malo vročine imam, a to je pač v zvezi z vsem tem.«

Drugi dan je omahnil kurjač in obležal. Kapitan je zapovedal, naj ga vzamejo s seboj. Ko so našli nekaj gorjač, so jih zvezali in napravili nosilnico, ki so nanjo položili kurjača. Čeprav je kapitan sam komaj hodil, je vendar poprijel za nosilnico in pomagal nositi. In kasneje, ko je omahnil drugi krmar in jih prosil naj ga ne pustijo ležati je kapitan storil nekaj, česar ni še nikdar: ker so se upirali in niso hoteli bolnega tovariša

V Catamari, La Rioji, Santiago del esteru, Tucumano, Saliti in Jujuyju je navada, da ključje fante z imenom chango. Chango je krajše ime za muchango in muchango je izpeljanka iz muchacho. Po vsej Boliviji uporabljajo to besedo. Povsod slišiš govorico, kot: »Kakšen changuito je to!« Kar pomeni, kakšen fant od fare! Ali: »Prida chango, je prida fant!«

Rodolfo mi je nekoč nasvetoval: »Ali bi si ne vzelo kakega changa s seboj? Kaj deš? Vzemi Magto... Magta je čeden na pogled, malo govori, še manj se smeje. Dobro zna pomeniti in zavedati s kopjem, presti zna s svojo indijansko preslico in z nekaj listi koke in prgiščem čaja mate je že kar v nebesih... Vzemi ga, ne bo ti žal... Če ga pa še naučiš šofiranja... Kar čudovito bo, če boš imel človeka iz rodu Puna za krmilom, ki nosi ovojke namesto usnatih gamaš in ima namesto čepice z nautičniki klobuk širokih krajevcev na glavi...«

Fant je vstopil v sobo. Prinesel je čaja. Obleka mu je trpko dehtela po hribovskih prebivalcih.

»Najprej postreži donu Rodolfo!«

Sel sem nazaj, da bi vtaknil glavo v svežo, čisto vodo, ki je bila pripravljena v posodi.

»Je že vzel, senjor,« je odvrnil Magta.

»Ali bi ti tudi kaj pil?«

Skromno si je natočil čaja mate. Revni prebivalci rodu Pune ne pijejo mata; namesto tega uživajo kroglice koka. Medtem ko sem dal skodelico k ustom, je prekrizal roke na prsih; tako se je držal, kadar je stregel.

»Ali si si že umil obraz, Magta?«

»Sem, senjor,« — Rodolfo ga je navadil umivati in česati se. Ko je imel čist obraz, je bila njegova polt ko rdeči tobak.

»Vzemi zvezek, Magta,« sem mu dejal.

Učil sem ga brati in pisati in računati. Brati? Čemu? Kdaj bo pač kasneje kdaj čital? In koliko truda me je stalo, preden je znal prve črke čestitati! A kmalu so bili njegovi pastirski presti gibčni in njegove črne, žive oči so se kar prilepile na liste njegove knjižice. Koko ponoči sem slišal, kako je pri tlehem ognju črkoval. Le komu bo pozneje kaj pisal?

Računstvo? Rad bi bil kaj več znal ko njegov priletni oče. Tega je videval, kako je računal s koruznimi zrnji, s čebulami ali kamenčki iz reke.

Naučil se je seštevati in odštevati. Ves trud mi je povrnil, ko mi je na večere, sedeč na ograji, zapisal na pastirsko piščal, medtem ko so seganjali črne, večno prežvekujoče lame skupaj. Le kdo bi ga bil naučil teh pesem in plesov, ki mi jih je zapisal!

»Daj, pokaži mi, kaj si včeraj napisal!«

»Tu, senjor.«

vzeti s seboj, jim je kričaje zaukazal in jim svoja povelja z gorjako vtepel v glavo. Potem je štoril: ljuje sepal za njimi, jih venomer podžigal, da so šli zmeraj dalje, v isto, pravo smer.

Zvečer so oslabei mornarji hrupno izjavili, da ne gredo nikamor več. Kapitan je slutil, da od teh poslednjih ur zavisi njih rešitev. Zatorej jim je zaklical »Naprej, naprej! Le še deset milj in bomo na varnem!« Tako prepričan je bil videti, da govori resnico, da so mu slednjič verjeli. Noga ga je neznosno bolela, že je pritisnilo vnetje do kolka in čutil je, da bo to njegova smrt, če bo zares hodil še teh deset milj. Navzlic temu je bil skoraj dobre volje: »Le naprej, naprej, fantje,« je zaklical spet in spet in se vlekel pred njimi dalje.

Ponoči so v temi tavalji po pokrajini. Trinajst ljudi, že blizu smrti, je molče in opotekaje se romalo naprej. Časih se je njih ječanje dvigalo v nebo, a večina je bilo slišati le njih drsajoče stopinje. Bili so ko sence, ki so tekale za življenjem. Tisti pa, ki je imel smrt že v sebi, jih je vodil in jim zdaj in zdaj hripavo zaklical, naj ne obupajo. Tako so ure kapljale v čas.

Tedaj je kapitan zavpil: »Tam — luč — fantje!« Iztegnil je roke predse in se preden so videli da se je stokajoč zgrudil na obličje, so spoznali tako blizu — in vendar tako daleč — nalahne obriase poslopja. Ne da bi se še zmenili za kapitana, so se zagnali naprej in čez eno, dve uri so slednjič dospeli do prve vaske hiše.

Le čez nekaj hipov nato se je nekaj islandskih ribičev odpravilo, da poiščejo kapitana. Dobili so ga na poti; ležal je vznak, obličje mu je bilo obrnjeno v nebo, roke so bile sklenjene na prsih. Ze zdavnaj je bil mrtev, a še v njegovem večnem snu se je zrcalila z njegovo zadovoljnostjo tistih, ki sami sebe premagajo ...

(H. Reinhold.)

Chango

Ena stran je bila popisana z njegovim imenom in priimkom in imeni, ki mu jih je dajal tujec, jaz, don Rodolfo. »Komu boš pa potem pisal, Magta, ko boš znal že gladko pisati?«

Povesil je pogled, prebledel je. Njegovo mlado, ko tobak rdeče čelo se je zgubancilo.

»Povej, komu boš pisal, Magta, ko boš znal gladko pisati?« sem silil vanj.

Premagaval se je, da bi se ne začel tresti, pa je vendar podhrleval kot jasna, mirna vodna gladina, ko ga pihljaj vetra obrsne. Trestel se je, prebledel je, stisnil je usnice krčevito skupaj in mahoma sta mu stopili dve solzi v njegove velike, črne oči.

Ubogi hribovski fant, ki te tvoja mačeha pretepa in psuje! Nekega popoldneva, ko je bil snežni metež in huda ploha, te je spodila iz slame in izlovnate kočje ko steklega psa. Začel si teči, ne da bi imel ogrinjalo na sebi in brez lističa koke v usnatih vrečici. Tekel si po gorskih stezah in pustinskih potih, ki liki kačastim črtam preprežajo visoko planoto Tolares. Nisi se ustrašil bliskov, ni te omamilo gumenje, ni te podrla divja vihra Kordejer. Jaz sem bil tvoj prvi učnik.

»Komu boš pisal, Magta, ko boš znal gladko pisati?«

Požrl je solze in plaho odvrnil:

»Očetu, senjor...«

*

Bilo je še temno, jako temno, ko je prišel njegov oče. Hotel ga je vzeti s seboj domov. Psi so silili vanj, a ni se zmenil zanje. Skrivši, da bi ga ne videl patron, se je splazil v grmičje, kjer so si peoni zakurili jutranji ogenj. Videl sem ga. Bil je žilav hribovec, imel je kakih petdeset let. Ogrnjen je bil v pončo in na glavi je imel širokokrajni pastirski klobuk.

Slišal sem, kako je nekdo zašepetal: »Magta, Magta, brž pojdi! Tvoj tata je prišel.«

Fant je spal v kotu hodnika.

»Tvoj tata je tu, s seboj te bo vzel...«

Oblečen je spal. Naglo je vstal. A iznenada se je zagledal — ne s telesnimi očmi — drugo ženo svojega očeta pred seboj...

»S seboj te bo vzel... Brž, brž, da te don Rodolfo ne zapazi...«

Magta je šel k grmičju, kjer so peoni kurili. Rezki dim se je dvigal ko esevjikan stebel kvišku, ki ga je gorski veter zakrival in razkrival.

Magta se je usedel na tla zraven svojega očeta. Ko sem prišel k njima, nista govorila. A pri rdečem svitu ognja sem ju videl, kako sta se oba tiho jokala...

(Fausto Burgos.)

Ne bom nič kupil!

Podal sem se na pot, ki me naj bi bila privela noter v Afriko, a sem prišel samo do Carigrada, ker sem izgubil vse denar. Resnično, okradli so me, izropali, oseparili, na kant spravili! Prav na poseben, zabriten način so uničili moje finance. Kar poslušajte, kako se je to zgodilo!

Nihče mi ne more zameriti, če sem šel zgolj iz zgodovinsko umetniške radovednosti in poklicnega zanimanja — potem, ko sem si ogledal vseh 385 mošej v mestu, ko sem prehodil vseh 48 sob v seraju, ko sem prešel vseh 366 stebrov v justiniškem rezervuarju za vodo in sem zmečkal 61 stenice v svoji hoteljski sobi — če sem si potem šel tudi ogledat slavno znani Veliki bazar, ki ima 36 vrat, da bi občudoval orientalske zaklade. Moja žena mi je dala za to dobo pomanjkanja deviz jako prikladno geslo: »Da veš, kupila ne bova ničesar!« Hotela sva se le sprehajati mimo dragocenosti in napasti svoje oči na starih, dragocenih vrših za vodo. Hotela sva le z očmi požirati jančarska, z dragulji okrašena bodala, občudovati ure in zapesnice, se diviti tenčicam in krznini. Ali nama more kdo to zameriti?

Torej sva skozi 27. vrata vstopila v labirint bazarja, ki svoje hodnike in rove razteza v vse smeri neba in ki je že samo s svojim, skoraj soparnim vzdušjem in z nepreglednostjo pokritih potov skrivnostno in čarobno vpliva na na ju. Bilo je po 9. uri dopoldne, kar le zato omenim, ker sva ob devetih zvečer še zmeraj tavalja okoli in iskala izhoda iz tega blagovnega ozračja. A ti Turki nama niso dali prej miru, dokler sva imela še kak drobiž v žepu. Le kako se je moglo to zgoditi? Saj sva vendar sklenila, da ne bova ničesar, pa prav ničesar kupila, niti nobenega skromnega spominčeka ne.

Spočetka so naju tako rekoč uspavali, da sva se šutila varna in so naju pustili, da sva le mirno hodila in so naju le s kretajočo roko častljivo vabili k sebi. A komaj sva izpuščila vhodna vrata izpred oči, se je začel boj za najin denar, ki se je, žal, končal z najinim popolnim porazom.

»Good morning, my dear Lady, bon jour, monsieur, guten Tag, meine Herrschaften,« (Dobro ju-

tro, draga gospa; dober dan, gospod; dober dan, gospoda moja) — je iznenada zadonel vabljiv glas zraven naju. Kodrolas, majhen Levantinec naju je pozdravil v vseh jezikih sveta in naju prosil, ko sva mu odzdravila, naj ga počastiva s svojim obiskom: »Ničesar ne bova kupila, sva mu trmoglavno odvrnila, a kar ploha najzbranejših besed je planila iz njegovih ust na naju. »Nič kupiti — samo pogledati — pogledati nič stati! Ubogi Armenec srečen, če slavnji gospodi pokazati blago. Prosim, vstopite! Prosim, vstopite! Armenec sem reven ko berač, a trgovina zakladnica dragocenosti iz »Tisoč in ene noči!« — Ahmed, skuhaj kavo za goste! — Mirza, prinesi veliko skrinjo! — Mustafa, stran pojdi! — Salda, ključje daj sem!«

In ne da bi bila hotela, se preden sva utegnili kaj premisliti, sva že stala v obokanem prostoru, kjer je kar mrgolelo predmetov, ki človeka kar zbodejo v srcu. »Tu, prekrasen turški nož, s katerim je sultan Soliman zaklal svojo najljubšo ženo,« je začel mož hvaliti svoje blago. »Tu — dragocena, na roko storjena skleda, iz katere je žrl najljubši pes velikega vezirja Alija — 13. stolletje — in tu, a zdaj se boš čudili, gospoda moja: perzijske slonokošene skatlice slavnega cesarja Darija!« A kar nama je lopov v resnici pokazal, je bilo ceneno bodalo z medeno nožnico iz dvajsetega stoletja — ali bolje — iz leta 1937, — dalje navadna skleda in slednjič celuloidna skatlica, ki jo dobiš povsod za pet dinarjev. Lahko mi verjameš, da je bil moj odgovor vreden njegove nesramnega laganja. A kaj mu je bilo mar mojih žaljivih, zaničljivih besedi! Prav nič si ni storil iz tega in se nama je začel ta capin celo dobrikati.

»Armenec takoj spoznal, da je visokorasla gospoda umetniško zgodovinar: več razume kot lastnik sam. A tule, look, poglejte, voyez — ena, dve, tri — časa velikega mogla! No, kaj pa zdaj rečeta visokorasla tuja?« In resnično, ta čaša je bila prekrasna stvar, ki bi ne smela nikoli priti v umazane roke Levantinca. »Ne bova ničesar kupila, sem slabočno ugovarjal, a moja žena je vprašala, pa zares samo iz radovednosti, kaj da to stane. »Pet in dvajset turških funtov, sramotna

cena, le zato poceni, da tujcem prikupiti; no, vzemite, tri in dvajset funtov, ker ste vile! In že je stisnil čašo meni v roko.

»Tisoč dinarjev — nemogoče!« je strogo odvrnila moja žena, a nenadoma jo je prevzela strast barantanja in je napol v šali dejala: »Največ bi dala deset funtov...« — »Deset funtov!« je zavpil razburjeno Armenec in mi izpuli čašo iz roke. »Alah mi je priča, da se tuja norčujeta iz mene. Zadržaj beseda: osemnajst in pol funta!« — »Ha-ha,« sem se porogljivo zasmejal. »Ali ste znorili? S tem denarjem si kupim celo mošejo! Deset pa četrť funta — če hočete!« — »Za Alahovo voljo, me hočete uničiti. Pa le, da bi napravil kupčijo — ubogi Armenec danes še zajtrkoval ni — petnajst funtov ali pa nič!«

»Torej pa nič,« sem odgovoril in sva hotela oditi. Mož je planil za nama, kričal je, da se brez dvoma samo šališva, saj vendar ne moreva iz njegove trgovine, ne da bi mu izkazala te časti, da bi kaj izbrala in ker je tako dobrončen in nesebičen, ki bi tujcem najraje vse podaril, nama hoče dati čašo za petnajst funtov in petnajst pijastrov. Moja žena je že dobro spregledala njegovo barantanje in mu je rekla: »Saj sva vam že dejala, da ne dava več ko deset funtov.« In za enajst funtov in trideset pijastrov sva zares dobila čašo.

Kaj bi vam pravil, prav tako se nama je zgodilo z neko knjižico korana, ki jo je sam Mohamed episal; s tobacničnim kalifa Ahmeda Prekrasnega; z zapesnico iz staroturških cekinov; z znamenami iz dobe križarskih vojn; s svileno vrvice, ki jo je sultan Abu Hasan XXVII. poslal leta 1498 svojemu vezirju Mustafu Kemalu Beju s prijaznim pozivom, da naj se nanjo obesi; in s preprogo. Povsod sva odločno izjavljala, da sploh ničesar ne kupiva in da je vsak trud zaman, nama kaj ponujati in razkazovati in da nimava denarja s seboj. A povsod so naju povabili na čašico kave, kar sva zmeraj sprejela, da bi si ne nakopala krvnega maščevanja na glavo. Toda iz ene čašice kave jih je nastalo dvajset; srce mi je že do grla utripalo, saj veste, da mi je zdravnik črno kavo, posebno pa turško, strogo prepovedal, — in iz kave je po razburljivem barantanju, da so kar žive pokali, nastalo tole: tri sto let stare ure, štiri sto petdeset let stare pipe, pet sto sedemdeset let stare verižice in tisoč dve sto let stari krožniki. A ko sva prišla do preproge — to je treba posebej povedati, zakaj, preproga je najinemu popolnemu premoženju zdajla smrtni udarec.

Komaj sva se ustavila pred prodajalno s preprogami, ko je že šinil k nama Turek, se globoko priklonil, naju zgrabil za roke in ju šele izpustil v obokani prodajalnici. Kako bi mu naj bila usla? »Ne bova nič kupila!« sva oba zaeno tako obupno zavpila, kakor je bilo primerno temu položaju. A niti nama se ni slišalo zadosti prepričevalno in utrujena sva se usedla k posodi z žarečim ogljem, da bi se malo odpočila. Medtem je prodajalec ko kak čarodej razvijal preproge pred nama: »Bodite zdravi,« je dejal, »stale preproge je tako dragocena kakor demant. Ah, ali vidite, kako se barve svetijo, saj to ni več preproga, saj je vrt v poletnem času! Če si kupite takele preproge, imate več od nje ko od ženske — bodite zdravi! Nimate ene preproge, ne, imate kar tri naenkrat!« In obračal je preprogo, pravo krasoto, sem in tja, tako da je bila zdaj motna, zdaj blesteča se ali v vseh barvah miगतajoča, polna lepih vzorcev ali pa divje porisana. »Saj ne bova nič kupila,« sva obupno ugovarjala in sva že natančno vedela, da bova tudi to preprogo morala kupiti. Menda so naju hipnotizirali. »Nobenega denarja nimava pri sebi,« — »Denar — pah!« je zakričal Turek zaničljivo. »Kaj pa je denar? Te preproge niti ni mogoče plačati z denarjem. Pri meni imate kredit — moj človek gre z vami v hotel — daste mu tistih ušvih šestdeset funtov, samo za pol! Zares, bodite zdravi, preprogo vam podarim!«

»Saj sva zdrava, a od vas bova zbolela,« sem komaj še mogel vzklkniti in se braniti nakupa. »Sicer vam pa ne bi mogel dati več kot tri in dvajset funtov,« Turek je moje besede z nemim zaničevanjem preslišal in se je obrnil k moji ženi: »Dajte tega moža proč in vzemite preprogo. Mož je skupuh. Preproga je zvesta in dragocena in dalj drži. Ah, jaz ubogi revež, zakaj nisem zadosti bogat, da bi jo sam obdržal... Vzemite jo torej za pet in petdeset funtov — to preprogo vseh preprog... In zamoknal je z jezikom in ustnicami, kakor bi pokušal kako božansko jed. Jaz sem bil v nemilosti in da bi rešil svojo čast, sem mu segel v besedo in zaeno vzel svoj poslednji denar iz žepa. »Tu imate trideset funtov, dajte mi preprogo in naju pustite pri miru. Alah bodi z vami!«

»Kaj pravite? Trideset funtov — smešno! Recite štrideset in jaz je ne dam; recite pet in štrideset — in jaz se smejem na to; recite pedeset — kaj? Kaj rečete več kot pedeset? Moj oče me bo zapodil, če bo zvedel za to kupčijo, moj brat me bo preklel. Vzemite preprogo za vsak pijaster čez pet in štrideset funtov. Kaj mi daste več ko pet in štrideset? Dajte mi roko, pet in štrideset in osemdeset pijastrov, ne? Pet in štrideset, dva in štrideset funtov — ena, dve, tri, stisnite mi roko — oh, Alah me udari, ne morem več nazaj! Vzemite preprogo in dajte, da se grem jokati, ko sem sam sebe tako ogoljufal!«

Drug dan sva šla z vodnikom spet čez Veliki bazar. Kaj bi se naj še zgodilo — saj nisva imela nobenega denarja več, resnično, niti počenega groša ne! Pa smo prišli slučajno mimo našega trgovca s preprogami in zaslišal sem divje krike in klete. »Kaj pa je?« sva vprašala vodnika in ta se je splazil tlakaj in kakih deset minut priuškoval. »Lastnik peuje svojega kupca,« je nama povedal. »Mož je nemara včeraj prodal preprogo za dva in štrideset funtov, a je bila več ko šestdeset funtov vredna. Veste, ti prodajalec preprog imajo od vsake preproge po dva kosa, pristno in pristočno preprogo. Navadno pokažejo tujcem pristno preprogo in jo urno zamenjajo za ponarejeno, ki se na videz prav nič ne razlikuje od pristne. Medtem ko je z razkazovanjem krasnih preprog kupca zamotijo, mu brž zavijejo ponarejeno preprogo. A prodajalec se je nemara včeraj zmotil; zdi se, da je kazal ponarejeno preprogo, dal je pa pristno...«

»Ubogi revež! Kar smili se mi,« sem odvrnil. In povem vam, da se mi še danes smili.

(R. Menzel.)

Za kratek čas

Uganil je vzrok. Mlado dekle: »Ne vem zakaj, ali obraz me tudi vedno tako peče.« — Zdravnik: »Hm, recite vašemu fantu, naj se malo bolje brije.«

Zdravje pa tako! »No, kako je kaj, gospa Petelinček?« — »Ah, slabo, zelo slabo! Odkar sem se ponesrečila, se ne morem znebiti glavobola, želodce mi nagaja, protin me ne pusti spati, roke se mi tresejo in prehlajena sem kar naprej.« — »No, potem pa morate biti pri krepkem zdravlju, da vse to prenesete.«

Večna ljubezen. »Ali greš z menoj v kino? Igrajo »Večno ljubezen!« — »Zal ne morem, sem samo dve uri prosta.« — »Čisto prav; več kot dve uri »Večna ljubezen!« itak ne more trajati.«

»Ta kapelnik je za nič. Nobenih basov ne spravi iz pevec!«

Frtaučku Gusl ma beseda

Undan je spet »Jugosluvenarek narud« nosi zabavlu čez moj jezik, pa čez jezik Kurenčkuve. Neške tud. Jest na vem, kua eta mu najna jezika tku na pot? Moj in pa ud Neške jezika eta ja zdrava, ket riba. Šeer pa »Jugosluvenarek narud« najne jeziku še sploh nekol vidu ni. Saj jest mu ga še niseem pukazu nekol. Kurenčkuva Neška pa tud gvišen še ne. Nej nama enkat apuruči, kdaj ga bova dubila u negau kancelari, pa mu jih bova pršla pukazat. Z Neška sem že guvuru zavle tega. Ona je rekla, de mu ga bo iz erca rada pukazala. sam tulc nej še pučaka, de bo nena ta nova ubleka fertik, ke u te, ke ja zdej nos, se mu neče u zobe dat. Ta ubleka ma sam še za na plac, za druga ni več. Ke bo enkat najna jezika vidu ud bliz, bo use drgč guvuru ud nh. Asten še mal nej putrpi, pa se boma zmenil.

No, pa postima dona ta reč prgmah. Sej se mende nekamer na medi. Ureden pa tud ni, de b ee člouk zavle taga šmorna jeziju, al pa na glu grimu. Men greja zdej use druge reči pu glau. Neška b s pa tud rada še pred en tak škrnicel za na glava kepila, koker jih nosja naše ta bulš dame, preden bova šla guspude urednike »Jugosluvenarskega naruda« jezike pukazat.

Jest sem te dni enkat slišu, de se Bata na nuben viža noče s tista soja bajta, ke ja misel na sprut glaune pošte pustaut, za tistih boreh dvanaš metru nazaj pumekent. Pa na kavarna se tud kapricira, da ja če met gor u enmu šluk. Tistga pa Bata na pumisl, de u Iblan morma met šroke ceste že zavle brezposelne, ke jih je tulc, de že na vema več, kam z nim. Sam prefesariju pa učitelju mama že več na cest, koker pa u sulah. Tu pa vender na gre. Če je eden brezposeln, ja na more kvarterja plačvat. Hišen puseetniki ta noveh in tud ta stareh hiš, pa nočja met nubenga zastojn u kvarteri, če je še tak guspud. Asten, pol jim res druga na kaže, koker de ustaneja na cest. S cestam je pa tud križ, ke sa use tku voske, de morma že zdej eden drugnu pu kurjeh učesah hoda.

Lejte! Za penzjuniste se je že puskrbel tam u Zvezd. Še kapela se jim je pustaula, de jim pukaže, kašen bo ureme. Koker sem vam pa že enkat puvodu, sa tli ta peru u tista kapela pustaut svetga Flurjana, de b na vogen merku. Sevede, našem gasilec se je pa tu fržmagal. Puseben guspud Furlan je bil kar ves u luft, ke je zvedu za ta konkurenca. Reku je, de je tu prouzaprou nezaupenca za gasilce. Če tu naredeja, je reku, na boja pršli gasilci več gasit, če prou cela Iblana puguri. Nej pol svet Flurjan sam gasi, gasilci boja pa raj žeja gasil.

Ke sa na tu guspud župan sami sprevidel, de tu na gre in zna gasilce še du kašenga štrajka prpelat, sa pa u tista kapela raj pustaut ena taka mašina, de hodja lohka penzjunisti gledat najna, če gre dež, in pa, de veja, če jih kej zebe. S ta udredba sa se guspud župan penzjunistem in tud gasilec hedu prkupil. Kene, gasilci boja zdej lohka vogen gasil, al pa žeja. Kar se jim bo glih luštla. Penzjunisti maja pa tud zadost prustora za ta čas, de dobeja usak soj prustorček gor pr avelmu Križ. Zdej nam je treba sam še za brezposelne in pa za druge take, ke se na veja kam djet, skrbet, ke te sa skori še več reveži, koker kronsk penzjunisti. Za te b nam pa ceste še ta narbi prou prše. Kene, kvarterja na morja plačvat, koker sem reku, pu luft pa tud na znaja letat. Asten, jim druga na preustane, koker ceste. Cest bo pa tud kmal premal za use brezposelne. Ke sa pa brezposeln glih tku lde, koker drug, zakua b se jim pol Bata na umeknou mal nazaj. Zakua b Bata skrbou sam za tiste frakarje, ke hodja pu kusil u kavarne douhees predajat, al pa za knofe domino špilat? Kavaren mama že tku dost u Iblan. Nej nekar tiela še kavarnarjem zgage na dela, ke ja že šuštarjem zadost.

Tam pred glauna pošta b biu že zatu za brezposelne prpraudn prostor, ke je zmeri precej čiku na razpulgajne. Kene, udkar sa prepudevad na pošt kadit, če maš kej za uprout, je tu čist jasen. Tuk naumen ni nuben kaduic, de b gureča cigareta u varžet spraulu. Raj ja bo usak pred pošta preč vrgu. Jest b že svetlu Bata, de nej bo kar tih in se umakne nazaj, ke s tem bo izkazu brezposelnem taka dubrola, de ga znaja še elu za častenga člana izvoli, al pa še za kej višja.

Zdej en čas se tud ud vojske velik guvari. Jest sem kar zmeri u strah, kua boma naredel, če kašna vojska ven zbruhne? Kanonu. flint in druge take rupitlje mama seer precej. Seveda, kanoni pa flinte pa na morja kar same souraženske ukul prnašt, ampak je treb pr tem tud žuga materijala. Tega nam zna pa pučas čist znankat, ke se lde bujeja žent in tku puskrbet tud za ta materijal. Kene, če se en držaun uradenk zalub u kašna držauna uradenka, al pa če je narobe. Tu je useglih. Uženila b se holt rada, pa jima skrb in pa

pamet tega na duvolta. Kene, če se držauna uradenka umuži s kašnem držaunem uradenkam, pa se ji prec tulc od nenga zasluška udtrga, de ji ostane kumi še za čeuile, kulker jih strga, če bod u služba. Al ni pol bl pameten, če se na uzameta, ampak ostaneta raj še kar naprej sam zalublena. Vite, zavle tega se je pa za bat, de nam znaja ošat sam flinte pa kanoni, ldi pa na bo, de b z nim strelal. Na use je treba miselt, če čma, de na boma pršli prekrat.

Jest že vem, kua se prau vojska. Čakte, vam bom še tu puvodu.

Enkat u ta zadn vojsk sem jest kurajžen čist sam maširu preke souraženke. Kar naenkrat pa zagledam, de en souraženk s flinta cila name. Jest na bod faulast, uzamem hiter flinta z rame, pa začnem tud najnga cilat. Ke se m je pa le prenapužen zdel, de b čist zdrauga čluveka za prazen nē na un svet spraulu, sem ga pa raj pred prau, če me misel ustrelit.

»Dabome, ako češ ti mene gadjati, i ja ču tebe,« m je udguvuru pu srbsk.

»Veš kaj, brate, če je tku, pa rajš na streliva, ke sva brata,« sem mu jest udguvuru in ubešu flinta spet nazaj na rama. »Pejva raj šk na kašen literček. Mene dons že ceu dan tku žeja, koker de b m goba u želodec zrasla.«

»No, pa ajdimo!« m je reku. Nateknou tud on flinta na rama. se me prjeu pud pajzdha, pa sva šk maširala ke preke en vas. Nisva pa še narečila dobreh stu kuraku, pa srečava ena naša patrola.

»Kam pa kam?« naj je prau patrolfirar.

»Tegale muža sem ujelu, pa ga pelem—« sem jest hiter pobahu.

»A na več, de moreš ujetenke puška uzet, če ga peleš?« ee je patrolfirar zaderu nad mana.

»Sej niseem naumen, de bom jest še negava puška nosu. Nej ja sam nos. Jest mam že soje zadost.« sem jest hiter upravičeu, lepu pu foršifit salutiru, pa sva šla naprej. Ke sva pršla du ta prve štarje, sva šla pa hiter not. No, in tam sva se ga tku našajfala, de sva pol uba ubležala tam za enem plankam. Kuku je blu naprej, pa na vem. Ke sem se prebudu, sem ležu nek u en barak na pojstel med ranencem. Ke sa me dohtari začel preiskavat in nisa najdel nubene rane na men, sa pa konštatal, de mam notrajne puškodbe in de

nisem več za raba u vojsk. Vite, in tku je blu zame vojske kone.

Hmal pu našem ujedinejn sem pa sreču tistga mojga prijatla dol z juga tam na Duniek cest bliz Figuea. Preci me je spuznou, jest pa tud nega. Kar hiter sva ja zavila not h Figuee, de se bova kej pumenila. No, in tam m je pa puvodu, de ja je on prec apet pupihu nazaj k soj kumpani, koker sem jest začeu smičat tam za plankam.

No, zdej pa jest uprašam: al b se souraženki na puglhal loži pr cvičke, koker pa pr kanoneh? F. G.

Šah

V L.S.K. je nova klubova uprava s profesorjem Ostercem na čelu, ki je morala celo premagati neka trenja, da je nadomestila etaro nesposobno upravo, že po enem mesecu dosegla uspehe, ki mnogo nadkriljujejo prejšnja pričakovanja. Število klubovih članov se je že popetorilo in klubova blagajna kaže že razveseljivo stanje. Predvsem je pa izvedba mednarodnega turnirja v Ljubljani vsestransko zagotovljena. Priprave za prošlavo klubove pet in dvajsetletnice potekajo v najlepšem redu in bo brez dvoma na višini, ki bo v čast našemu šahu. O mednarodnem turnirju so že določene tele podrobnosti: igrali bodo od jugoslovanskih šahistov dr. Vidmar, Pirc, dr. Trifunović, Kostić, dr. Astaloš, Bröder, Tot, M. Vidmar, Nedeljković, Preinfalk, Furlan in Sorli ter od inozemskih dr. Tartakower, Foltys, Stahlberg in Szabo. Turnir bo torej zelo močno zaseden in bo borba brez dvoma huda. Turnir se bo pričel 11. marca in bo igralni čas vsak dan od pol 15 do pol 19 ter od pol 21 do pol 23. Vsega bo prostih dni 2 do 3, tako da bo turnir končan 27. ali 28. aprila. Nagrad bo osem in bodo morali naši mojstri zelo paziti, da inozemci ne bodo odnesli polovice tega.

O novem odboru šahovske zveze smo že poročali in danes dopolnjujemo kako se je odbor konstituiral. Predsednik je C. Vidmar (L.S.K.), podpredsednik Juršič (St. Peter), tajnik I. Klakočar (St. Peter), tajnik II. Bizjak (Amater), blagajnik Bolha (L.S.K.), tehnični odsek Kovač (Amater), kateremu se bo pridružil bivši zaslužni zvezin blagajnik Erker (Triglav) propagandni odsek profesor Osterc in Tomazič (oba L.S.K.) in finančni odsek C. Vidmar in Bolha (oba L.S.K.) in Bajec Ivo (Triglav). Prva letošnja zvezina prireditev bo dne 7. aprila zvečer, pri kateri bodo nastopili vsi šahovski klubi Ljubljane z osemčlanskimi moštvi v brzopotezni medklubski tekmi. Dne 24. aprila bo v okviru L.S.K. monstre-brzoturnir v Ljubljani. Zveza bo sodelovala tudi pri prireditvi turnirja za prvenstvo dravske banovine ki bo sporedno z mednarodnim turnirjem v Ljubljani.

H. Tegelaar — R. Spielmann.

1. Sg1—f3, d7—d6 (poteza, ki si jo izborni poznavalec otvoritev proti slabšemu mojstru more brez nevarnosti dovoliti.) 2. d2—d4, Lc8—g4 3. c2—c4, Sb8—d7 4. g2—g3, c7—c6 5. Lf1—g2, e7—e5 6. 0—0, Sg8—f6 7. Sb1—c3 Lf8—e7 8. d4—d5, c6×d5 9. Sc3×d5 (črni si je postavil za cilj operacij d-linijo z močnim poljem d5 in s slabim črnim kmetom na d6.) Sf6×d5 10. Dd1×d5, Sd7—c5, 11. b2—b3, 0—0 12. Lc1—a3, Sg4—e6 13. Dd5—d2, Ta8—c8 14. Th1—d1, h7—h6 15. Ta1—c1, Dd8—b6 16. Dd2—b4, Db6—a6 (s to potezo Spielmann zelo lepo odkrije, da je beli lovcu in damo slabo postavil. Bela dama mora varovati lovca in lovca pa a-kmeta, tako da črna dama veže dve močni-beli figuri.) 17. Sf3—e1, e5—e4 (preprečuje grožnjo Se1—d3.) 18. Se1—c2, f7—f5 19. Sc2—d4, Leb—d7 20. La3—b2 (beli je s konjem zavaroval kmeta b3 in bi sedaj na D×a2 z napadanjem dame na a1 in bi dosegel remis.) Le7—f6 21. Db4—a3, Da6—b6 (belemu ee je posrečilo lovca boljše postaviti, dama je pa še vedno deplasirana.) 22. Lb2—c3, a7—a6 23. Da3—b2, Lf6—e5 (čas, ki ga je moral beli porabiti, da se je rešil nespretnih postav svoje dame in lovca, je porabil črni za ojačanje svoje pozicije.) 24. Sd4—c2 (to omogoči črnemu, da takoj odločilno poslabša belemu pozicijo.) Sc5—a4! 25. b3×a4 (drugača beli nima) Db6—b2 26. Lc3×b2, Le5×b2 27. Tc1—b1, Lb2—e5 28. Sc2—e3 (na T×b7 bi beli tudi izgubili kmeta.) Ld7×a4 29. Td1—c1, Tf8—f7 30. Se3—d5, Tc8—c5 31. Sd5—c3, La4—c6 32. Lg2—h3, g7—g6 33. Se3—f1, Tf7—c7 34. Sf1—d2, Lc6—d5 35. e2—e3, b7b5 beli tu ni mogel več najti pametne poteze in je prekoračil predpisani čas razmišljanja. Izgubil bi pa beli seveda tudi pri nadaljevanju.

Rešitev ugank z dne 13. marca

Rešitev križanke:

Vodoravno: 1. požar, 6. Usoda, 11. porod, 16. Atala, 17. roman, 18. otika, 19. korak, 20. arena, 21. resor, 22. Anam, 24. Oka, 26. telo, 27. leha, 31. peka, 34. pol, 36. tein, 38. Oran, 39. eter, 40. oda, 41. lopa, 44. sana, 45. Sas, 46. Alena, 47. lira, 48. nos, 51. Ivo, 54. torek, 57. oči, 58. Eva, 59. moš, 60. Spaho, 63. čaka, 64. rep, 65. edil, 66. ilo, 67. seno, 70. kosa, 71. moda, 74. šiv, 76. omot, 78. etan, 82. Amur, 84. Ero, 86. Rem, 87. aoma, 88. narod, 89. Odesa, 90. venec, 91. arija, 92. pelod, 93. Asana.

Navpično: 1. Paka, 2. Oton, 3. žara, 4. Ala, 5. rak, 6. ura, 7. Sora, 8. omet, 9. Dane, 10. anali, 11. peron, 12. Otelo, 13. ris, 14. oko, 15. dar, 23. Marat, 24. opolo, 25. Koder, 28. era, 29. han, 30. Ana, 31. pes, 32. eta, 33. kes, 35. lan, 36. tla, 37. Eol, 42. piča, 43. arak, 44. vaka, 48. Nero, 49. oves, 50. sapa, 51. ime, 52. vod, 53. oči, 55. eho, 56. kos, 57. oči, 60. sla, 61. piš, 62. ali, 68. nomad, 69. otava, 70. Keres, 71. mana, 72. Omar, 73. duri, 75. Vode, 76. orel, 77. meso, 97. tona, 81. Naca, 83. roj, 84. Eda, 85. rop.

Rešitev zlogovnice:

1. Stavanger, 2. Rijavec, 3. Evbeja, 4. dvorjanik, 5. Nalkowska, 6. jajčee, 7. aršin, 8. plavica, 9. odpustek, 10. trofeja, 11. netivo.

Srednja pot, najboljša pot.

Z'ogovnica

Iz naslednjih 36 zlogov: bo — že — da — de — do — dor — go — ja — ja — je — jec — kon — kra — la — li — lin — lo — mi — nik — njač — no — num — pa — pav — ple — ra — re — sla — te — ti — ti — um — va — ve — ži — sestavi štirinajst besed z naslednjim pomenom:

1. tuja beseda za vodstvo, 2. vrsta metuljev, 3. vozniška potrebščina, 4. vrsta kuriva, 5. tuja beseda za celokupnost, 6. del hlebec, 7. poljski plevel, 8. kraj pri Zidanem mostu, 9. industrijski kraj ob Savi v Sloveniji, 10. cerkvena zahvalna pesem, 11. važnejše mesto v severni Italiji, 12. domača žival, 13. velik ameriški ptič, 14. morska riba.

Če si izbral pravilne besede, ti tretje in četrte črke povedo Gregorčičev verz.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16			17				18				19			
20			21				22				23			
24	25	26	27	28	29		30				31			
32			33				34	35	36	37	38	39	40	
41			42				43				44			45
46							47				48			
49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61		
62			63				64				65			
66			67				68				69			
70	71	72	73	74	75	76	77				78			
79				80			81	82	83	84	85	86	87	88
89				90				91				92		
93								94						

V vsak prostorček vstavi po eno črko. Besede se začno pri številkah, nehalo pri debelih črtah ter pomenijo:

Vodoravno: 1. tuja beseda za državnika, 8. prebivalec dela zemeljskega površja, 16. večja gora na zahodu Male Azije, 17. alkoholna pijača, 18. pevsko znamenje, 19. del roke, 20. vodna žival, 21. najmanjši del vsake snovi, 22. starorimski bog vojske, 23. izraz pri kartanju, 24. tuja beseda za uradno listino, 27. obok ki se pne okrog zemlje, 30. jugoslovanska denarna enota, 31. izraz pri kartanju, 32. kuhinjska začimba, 33. tuja beseda za zavetišče, 34. velika ptica, 38. močvirni plin, 41. važnejše italijansko mesto ob Adiji, 42. manjši kraj med Cerkljanskim jezerom in Starim trgov pri Ložu, 43. važnejša postaja v Sreenu, 44. največji sodobni češki pesnik, 46. del ženske obleke, 47. važnejša irdnjava v severni Afriki, 48. predstojnik samostana, 49. tuja beseda za vrsto naglasa, 53. poljski delavec, 56. druga beseda za rodbino, 62. bližnja sorodnica, 63. manjši kraj v občini Višnja gora, 64. druga beseda za serpentina, 65. večji kraj nad Tržicem, 66. poljski plevel, 67. vrsta drugega kamenja, 68. ud izumrlega posoda, 69. tuja beseda za časovno razdobje, 70. važnejša država v Juž. Ameriki, 74. skrajšano srbsko moško krstno ime, 77. žensko krstno ime, 78. tatarski poglavar, 79. druga beseda za obzirnost, 80. manjši otok v Jadranskem morju, 82. važnejši kraj ob Donavi v Sreenu, 86. priprava za merjenje časa, 89. važen del telesa, 90. žensko krstno ime, 91. poljski pridelek, 92. širši pojem za družino, 93. tuja beseda za pisatelja, ki brani verske resnice, 94. žensko krstno ime.

Navpično: 1. druga beseda za gostijo, 2. slavnostna poveljujoča pesem, 3. vrsta loščila, 4. druga beseda za vrbo žalujko, 5. moško krstno ime, 6. star slovanski veznik, 7. srednji del rok, 8. ženska oseba iz svetlega pisma, 9. druga beseda za hude sanje, 10. sestavina zraka, 11. tuja beseda za plemo, 12. manjša državica pod angleškim protektoratom v Prednji Aziji, 13. kравje ime, 14. važnejša reka v Vzhodni Aziji, 15. moška oseba iz svetlega pisma, 24. tuja beseda za pripravu, 25. preprosto prometno sredstvo, 26. ozek košček blaga, 27. druga beseda za upanje, 28. moška oseba iz svetlega pisma, 29. skrajšano moško krstno ime, 30. druga beseda za sporočilo, 35. okrajšan naslov Čapkove fantastične drame, 36. žensko krstno ime, 37. industrijska rastlina, 38. tuja beseda za odmev, 39. vojaško strelno orožje, 40. trgovski izraz za predplačilo, 45. koziaški poveljnik, 50. del pokore, 51. poletna vrtna hišica, 52. prijatelj tuje lastnine, 53. važen del glave, 54. kaznivo dejanje, 55. ud družine v otroškem govoru, 56. naslov važnejše Vodnikove pesmi, 57. važnejše mesto na severnem koncu Gardskega jezera, 58. druga beseda za udarec, 59. glinasta posoda, 60. važnejši levi pritok reke Ural, 61. važnejša Ibsenova drama, 66. druga beseda za pripomoček, 71. starogrški pesnik basni, 72. skrajšano moško krstno ime, 73. pomembnejše gorstvo v evropski Rusiji, 74. nekdanji pri nas zelo modernna japonska otroška igra, 75. severno moško krstno ime, 76. poljsko orodje, 81. del parnega stroja, 83. druga beseda za polet, 84. važen del glave, 85. del rastline, 86. švicarski kanton, 87. večja skupina čebel, 88. skrajšano žensko krstno ime.

Razvezano snopie

Slovenci pod tujo nadvlado

V prvi dobi po naselitvi je obsegalo slovensko ozemlje 75.000 km². Včerajšnja Avstrija je merila 83.843 km². Potem si lahko predstavljamo, da je bilo slovensko ozemlje res veliko. Po tisočletnem razvoju se je to ozemlje skrcilo za celih 50.000 km². Danes je celokupnega ozemlja, naseljenega po Slovencih, nekaj nad 24.000 km². Ob končani naselitvi je njena meja potekala približno od izliva reke Rabe v Donavo, nato po Donavi navzgor do izliva reke Trave, pri tem pa je zajela še vso Dunajsko kotlino. Ob Anizi se je spustila ob njenem toku avazgor ob grebenu Nizkih in Visokih Tur do dolin Doferedden in Isel, nato do Lienza ob gornjem toku reke Drave. Od izliva reke Drave je šla preko izliva reke Zilje in preko gornjega toka pri toku reke Tagliamento do črte, kjer mejijo izrasti Alp, Goriška Brda in Kras na Furlansko nižino. Slovensko ozemlje je obsegalo polovico Istre, severno od Reke je šla tedanja slovenska meja po sedanjih med dravsko in saveko banovino do Drave in Mure. Zajela je že porečje Lendave in Krke in vse ozemlje do Blatnega jezera in do dolnjega toka reke Rabe. Slovenci pa se niso naselili istočasno, ampak so polagoma prodirali in takih naseljenih tokov imamo šest.

Ze takoj ob naselitvi so bili Slovenci politično odvisni od Obrov, in sicer do tretjega desetletja 7. stoletja. V tem času sta bili na slovenskem ozemlju dve državi: Karantanija, ki je obsegala požejnjo Koroško in Gornje Stajersko, in pa Kraina, ki je obsegala požejnjo Kranjsko in Spodnje Sta-

jersko. Pozneje je nastala Panonija. Okoli leta 623 pa je Slovane rešil izpod avarskega jarma frankovski trgovec Samo (623—658), v tem pa je tudi razširil svojo oblast na alpske Slovence. Mlada slovenska kneževina v Karantaniji središčem v današnji Koroški je dobila v Samovi sdržišči močno oporo. Skoraj sto let po Samovi smrti so bili Slovenci neodvisni, katere so vladali domači vojvode. Zaradi vpadanja Avarov so bili Slovenci prisiljeni, da so zaprosili za pomoč bavarskega kneza Odila zoper Avarje. Odilo in slovenski knez Borut sta leta 743 premagala Obre. Slovenci so zaradi te pomoči morali priznati bavarsko vrhovno oblast. Ze v tem letu pa so morali priznati za Bavarci Frankovsko oblast. Karel Veliki (776—814) pa je združil vse Slovence pod svojo oblast, to je tudi one Slovence, ki so bili pod bizantinsko in obrobno nadvlado. Slovenci so obdržali kljub temu svoje domače kneze. Po neuspelem uporu Ljudevita Posavskega (819—822) pa so Slovenci izgubili tudi domače kneze in avtonomijo. Začela se je germanizacija slovenske pokrajine. Se prej pa so razdelili slovensko ozemlje med Furlansko in Vzhodno krajino ali marko. Po drugi razdelitvi, ki je kmalu nato sledila, je bila uknjena Furlanska marka in razdeljena v štiri upravne enote: Furlanijo in pa Istro z Dalmatinsko Hrvatsko, te sta bili v ožji zvezi z Italijo, medtem ko sta grofija ob Savi ali požejnja Kranjska in Dolnja Panonija spadali pod Vzhodnotranskovo državo. Prejšnja Vzhodna marka je bila razdeljena v: Karantanijo, Gornjo Panonijo in v ozemlje med Anizo in Dunajskim lesom. Zaradi redke naseljenosti teh pokrajin so začeli Franki naseljevati Nemce zlasti v Podonavju ter v Gornji in Dolnji Panoniji. Poleg tega so razne nemške škofije dobile mnogo zemlje, da so tod naseljevale Nemce. Začeli so se vpadi Madžarov in 907 so premagali Bavarce.

Obupen klic iz Jeruzalemskih gor

O tem, kar bom skušal o Jeruzalemskih gorah v nekaj naglih potezih orisati študentem, ki lahko pisal številne stolpce, pa dejanskega stanja v vseh naglih ne bi mogel izprati. Polagan bežno skico v roke slovenski javnosti, v roke vsem tistim, ki imajo interes na tem koščku slovenske zemlje, vsem, ki imajo interes na slovenstvu sploh in vsem, ki jih je ta zemlja poklicala in izvolila.

Kakor hitro stopimo na prileška tla, se nam takoj jasno pokaže socialna slika te zemlje. Po dolinah se skriva med drevjem nekaj prostornih domov, čez grebene goric pa se raztezajo nedogledne vrste vinčarij. Danes je po obsegu okrog 45%, če ne več, vinogradov v rokah gospode, med temi večina v posesti maloštevilnih tujih, nemških »grofov« in kar je še teh. Kar se tiče prebivalstva, izpolnjujejo okrog 10% kmetje, 20% manjši posestniki in žetlarji, ostalih 70%, torej večino, pa tvorijo vinčarski nemci.

Družabno stanje teh stanov je nevdružno! Vsi so, kot pri nobeni drugi gospodarski panogi, tesno povezani drug na drugega, da gospodarski polom kmata obenem zadeva v enako ali še hujšo neusmiljenost njegovega vinčarja, ki je od njega odvisen. Gospodarski zastoj zadnjih let pa je najhujše prizadel ravno naše vinograde, ki živijo za vino in bi tudi naj živeli od vina. Odlično jeruzalemsko vino, ki je veljalo in še velja za posebno vinsko specialiteto, in ki se je pred 10 leti prodajalo iz kleti po 12—16 din liter, se danes ne more in ne more pretolči nad 2—3 din in še za to ceno ga domači vinogradniki pod pritiskom razmer morajo ponujati vinski trgovcem.

Brodolomci

Domači kmetje so po večini mali vinogradniki. Nekdo so iz svojih goric živeli dokaj dostojno življenje. Zadnja leta pa donos goric komaj zadostuje za kritje režijskih stroškov, davke pa pri pretežni večini vinogradnikov vsa ta leta stoji na ničlu ali se pomakne le za toliko naprej, za kolikor je bila prodana zarubljena krava ali svinja. Tako ne bodimo čisto nič presenečeni, če bomo stopili v katerega teh prostornih domov, pa bomo našli številno družino pri premalo ali celo nič slani juhi in krompirju v obliki. — Gorico obdružuje vedno slabše in hira; na pomladitev je v teh razmerah nemogoče misliti, kar je še zlasti obdelava komaj mogoča. Marsikomu se bo čudno zdelo, da danes v teh najbolj vinorodnih krajih na svetu ni vinograd glavni vir dohodkov, ampak le vzporeden s prirastjo polja in živine. In vendar je vse bistvo teh ljudi v gorici! Ta elaba leta s poraznim nastopom trsnih bolezni, ki bi jih moglo delno zadržati le najustreznejše oskrbovanje, pa jih ob zasilem obdelovanju tirajo v neizbežen polom. To je danes trpa najhujše, ki se ji ne more nihče zoperstaviti in ji uiti.

Jasna slika življenjskih pogojev vinčarjev, ki tvorijo žalostno večino prebivalstva, ki jih je življenje namenilo v to, da v gorici rijejo za svojo bitnost, se nam takoj vsili, če vemo, da ti bedneži niso imeli z rožicami posteljanega življenja takrat, ko so služili do 12 din za »stežak«, danes pa služijo 6—8 din največ, medtem ko kupini predmeti v ceni niso nazadovani. Pa še teh borih nekaj dinarjev ne dobijo plačanih, ker ni mogoče vzeti tam, kjer nič ni!

Njihovo stanje je naravnost nepopisno! Svoje zemlje nimajo, da bi si lahko pridela živež; morajo si zaslužiti pri kmetu, da jim priraste vsaj nekaj korenja, krompirja in repe, a na dveh, treh »posatih« priraste tega tako malo, da še za ljudi ne zadostuje, kako bi si potem redili evinje! Tako vse jedi jedo nezabeljene. — Zrnja za kruh hodijo moše — zadnje čase že tudi napol otroci — služijo z mučniško mlačavo za desetinski »meritke« v daljne hrvaške kraje. Ta je čedalje slabši, ker so tudi Hrvatje začeli vpeljati parne in motorne mlatilnice, ki so hitrejšje in »ne jedu« kao Stajerci! Vinčarske družine so po večini številne in tako so vsi obsojeni v neusmiljeno gladovanje.

No, pa preko leta že se gre: starši se prehranijo pri kmetih, otroci, kolikor jih ne vzamejo s seboj, pa tudi tu in tam najdejo kaj za pod zob, toplo je tudi, da lahko napol nagl tekajo po »sepih« in »grabicah«, z zimo pa se začnejo zanje obupni dnevi. »Tabrhe je končan; sedaj niti 6 din dnevno ni mogoče zaslužiti. Koliko so zaslužili, so pač lahko sproti porabili, ne da bi mogli zase in za otroke oskrbeti obleke in obutve, da jih vsaj zeblo ne bi v prazne žolode. Vso zimo bodo otroci zaprti v zatohlih sobah, ki jih ne zradijo, da bi še več mraza ne vdrlo v hram, ali pa bodo prestrašeni in razdrapani tekali s cekarji od hiše do hiše, neglede na to, ali tam je kaj ali nič. Razredi šol v Rušču, pri Svetinjah in Sv. Miklavžu so pozimi bobneče praznine, ali pa buljo v učitelja zgoljenih obrazih rahitčnih malih bodencev, ki so napol bosi in nagl, vsi otrpli pritekli po snegu v šolo, da bodo vsaj na toplem, ali da dobijo košček kruha iz hvalevredne zimске akcije učiteljev. Kakšen je učni uspeh, to vedo povedati učitelji in bo tem otrokom v tragični jasnosti pokazalo življenje.

Zevajoča brezna

Vso zimo večina vinčarjev ne more opravljati svojih verskih dolžnosti in še izključito tragiko, ki jo pri tem čuti mistična Priekova duša in mislimo na rezultat, ga ne bo težko pogoditi. —

Petdesetletni spomini na dijaške liste

Takrat — pred petdesetimi leti — smo bili dijak prav tako polni idej in idealov, kakor so jih polni dijak danes. Vendar pa mislim, da je med takrat in danes velika razlika, ki je enaka polstoletnemu razdobju. A to ne spada k stvari.

Takrat nismo še poznali športa. Edina športna zabava je bila pozimi — kepanje na ljubljanskem gradu. Vsako eredo in soboto popoldne smo gimnazijci s snežnimi bombami poštno poglali v beg realce. — Veliko zabavo smo imeli tudi tedaj, ko smo živžgali nemškim turnarjem, in ob demonstracijah, ko je dobil spomenik Anastasius Grün na vogalu Križank, pa še dolgo potem smo kričali »perale« in z nami vred razni vajenci. Zogobreci nismo poznali; tudi ne dila za smučanje. Le redki so bili iz »višjih« krogov, ki so šli pozimi na led med nemško družbo v Tivoli; nekaj redkih pa tudi na »kerne« v Trnovo. To je bil torej ves naš tedanji šport, ako ne štejem, da nas je bilo dobrega pol tučata, ki smo včasih veslali po Ljubljanski do Lip, od tod pa po travniku tekli do Mokarja na — pivo. Čemu pripovedujem to? — Da morda nekoliko oživim spomin na drugo, kar nam je bilo več nego šport. — Zbirali smo se v manjših krožkih, polni navdušenja za narodno stvar. Ne za puhli »nacionalizem«, kakršen blodi danes po nekkih zmedenih glavah. Udeleževati smo se hoteli.

Etična in politična morala propada; duše se kupujejo za nekaj cigaret in kos kruha.

Sami si ne morejo pomagati, kmet jim tudi ne more, gospod se drži občega stanja, vso zemljo je poplavaljo nezaupanje, mržnja in potuhnjena, ki ji prilivajo še brezvestni študentovski in drugi agitatorji, ne da bi mislili na posledice in zgrabili zadevo na praviem mestu.

Je pa še nekaj, mimo česar ne morem molče. Ker jim je doma hudo, ljudje drviyo v svet — povečini v Nemčijo —, da se vračajo gnili in zastrupljeni. — Večina zemlje je v rokah nemške gospode, ki s svojimi vinčarji popolnoma razpolaga, vinogradniki se spominjajo časov, ko so Nemcem vino prodajali po bačnih cenah, kupovanje duš je razvilo, Drava teče za Ormožem...

Letos

Pojdimo od splošnosti na konkretno stanje letošnjega leta! »Mertik« je bil skrajno slab. Pridni mlatiči, ki jih je misel na lačno družino držala, da cepcev niso vrgli proč, so po enomesečnem trudu zaslužili kvečjemu 5 »drvajnk« zrnja. — Krompirja je segnilo preko 40%, koruza je bila smetljiva in kilava, ker je bilo deževno leto, zelje so pojedle gosenice, repo bolha, ali pa jo je blato zadrgnilo. — Grozdje je segnilo do 60% nastavka, ki ni bil bogat, ostanek je radi deževne jeseni kisel. — Radi kuge so poerkale evinje kot muhe, da so nekateri kmetje brez njih, da o vinčarjih ne govorim. — Ravno letos, ko jih je letina sama neusmiljeno prizadela, je tudi vse leto poživalo delo na cestah, kljub temu, da je neumorni dekan g. Bratušek v skrbi za svoje vernike, kaj bodo pozimi jedli in si oblekli, ne preestano trkal na merodajna vrata. Neglede na to, da je na cesti Svetinje-Jeruzalem zemeljsko delo, ki je bilo izvršeno, po deževnem letu popolnoma uničeno, torej novi stroški, si ljudje niso

Operativna terapija nebnc

Ta spis je predvsem namenjen onim, ki se obračajo name, želeč ali tozadevnega sveta ali celo kar naravnost zahtevajo od mene operacijo, trdeč mnogokrat nekaj, kar ni v skladu ne z dejanskim stanjem in ne z mojo izkušnostjo. Izvid organov in dejstva so dostikrat v nasprotju z navedbami in zahtevami bolnikov, ki se ne ujemajo s sedaj veljavnimi znanstvenimi dogmatimi.

Na nobena ravnanja niso tako važne utemeljitve in smernice, na podlagi katerih naj se kaj izvrši, kot za operacijske odločitve. Zaradi tega naj podam v sledečem nekaj navodil glede operacij mandelnov, ker je to v sedanjem času najpogostejši predmet obravnavanja med nami specialisti in strankami, posebno pa še v bolnišnici. Čeprav sem o tej temi svoječasno že mnogo pisal in čeprav se od tistihmal glede potrebe indikacij za tozadevne operacije ni še ničesar spremenilo, temveč se je celo tam, kjer so bili morda drugačnega mnenja, v prilog mojih tedanjih izjavaj preobrnilo, se čutim kljub temu dolžnega o tem pisati, ker še vedno od časa do časa slihim in berem nasprotna raziranja in zahteve, in da upravičim svoje ravnanje napram dvomljivcem in nezaupljivcem. To storim tudi zaradi tega, ker je izšlo v zadnjem času več tozadevnih znanstvenih spisov, ki kažejo, da ni samo pri nas to vprašanje aktualno, temveč tudi drugod po svetu, kjer bi se o tej temi gotovo toliko ne pisalo, če ne bi bilo tudi drugod tako važno. Meni osebno so ti spisi zelo dobrodošli, ker dokazujejo, da je bilo naše ravnanje v tem vprašanju vedno pravilno.

Na vseučiliščih-univerzah se uče dijaki svojih strok na predavanjih in iz znanstvenih učnih knjig. Ravno pred kratkim je izšla nova učna knjiga iz naše stroke, ki jo je spisal vseuč. prof. dr. Körner, nekoliko prej pa knjiga univ. profesorja dr. Denkerja. Oba učenjaka sta svetovnega slovesa in obe omenjeni knjigi sta glavni knjigi, po katerih se dijaki na nemških in avstrijskih univerzah to stroko uče. Jasno je, da so te knjige spisane po najnovejšem znanstvu, in da se dijaki v novih učnih knjigah uče po najnovejših metodah.

Glede operacij mandelnov pravi Körner v svoji najnovejši knjigi: Pri povečanih a sicer zdravih mandelnih, ki povzročajo kakke ovire ali težave, zadostuje odstranitev, ali, kot to označujejo dobri prijatelji, da zadostuje, da se jih samo odšči. Pri gnojnih zamaških v mandelnih, če ti niso preveliki in če ne povzročajo drugega obolenja, naj se le zatočišča teh depov odstranijo. Posebno poudarja, da se večinoma delajo taki, slabo dišeči čepi pri slabih zobeh in da je najprvo treba te v red spraviti, da tudi drugo izgine. Körner toraj ne odstranjuje popolnoma ne povečane in tudi ne vse mandelne z gnojnimi zamaški.

Denker pa v svoji knjigi celo navaja, da je treba pri otrocih operirati le take povečane mandelne, ki tvorijo mehanično oviro, sicer pa je treba smatrati povečane mandelne za konstitutivno slabost in ki jim je treba s splošnim zdravljenjem priti do živga ne pa z operacijo. Pri gnojnih zamaških v mandelnih zadostuje, da se kotanje v mandelnih tako odpro in razširijo, da zastoj gnojja in tvorba gnojnih kamnov ni več mogoča. Toraj tudi Denker ne odstranja takih mandelnov. Oba avtorja še omenjata, da je tkaninsubstanc mandelnov zelo malo občutljiva. Pred par tedni je izšel članek, ki ga je napisal univerzitetni prof. dr. Vogel, profesor na eni največjih

Pa ni bila to lahka stvar, ko je trda predla dijaku, ako je hotel biti preveč navdušen. Že zaradi Grünovih demonstracij so se za marsikom zaprla vrata gimnazije — od zunaj. Izmed »prosvetnih« ministrov je bil posebno baron Guantseh, ki je zaviral, da narodna zavest slovenskega dijaka ni prišla preveč na dan.

Vse, kar navajam tu, naj se ne zdi kot odveč. Saj je bilo vse to uvod v začetek našega dela — začetek začetka dela — pred petdesetimi leti.

Na razstavi slovenskega novinarstva zadnjo jesen so bili razstavljeni tile dijaški listi: »Začetnik«, »Brstec«, »Sloga«, »Nanos« Vsi ti — z roko pisani in hektografirani (zadnji celo litografirani) listi so bili plod zbiranja v omenjenih tajnih krožkih. Zakaj, če bi bila za nje zvedela šolska oblast, bi se bila nemara še za marsikom zaprla vrata gimnazije — tudi od zunaj.

Navedeni štirje listi leže pred menoj kot spomini na dobo, ki je bila odločno lepša in svetlejša kot je današnja. Nobene literarne vrednosti ne vsebujejo. Rest! — Toda, ali ni tudi zrno, ki ga vsadiš v zemljo, brez dejanske vrednosti? Kdor je enkrat zarezal s plugom brazdo v zemljo, ga ne mo dal iz rok, marveč bo oral dalje. — Tako je bilo pač tudi z našimi prvenci dijaškega udejstvovanja. — Na nekaj pa smo tedaj res pozabili. En sam list ima na čelu zapisano tudi letnico rojstva, če smem tako reči. To je »Začetnik« — 1888.

Pravico nam daje torej že ta list, da prav

mogli zaslužiti z delom na cesti, ki je še za silo plačano, da bi se oskrbeli za zimo.

Pomagaite, pomagaite!

Priekle drži samo še njih fatalizem pokonci. Boda pa je velika, da vpije po pomoči. Trenotno bo torej treba misliti predvsem na hitro materialno pomoč n. pr. v koruzi, ki naj se deli pošteno in vestno po potrebi.

Globlji in edini vzrok vsemu polomu pa je v ceni vina. Davka ni moči plačati, ne kupiti zadostnega materiala za oskrbo goric, ne plačati delavcev; vinogradništvo hira in se tako samo v sebi porušiva, ker neobdelana trta vedno manj rodi; poleg tega je povečini doslužila, nadomestila je pa ni mogoče.

Stvar je torej treba vzeti resno in stvarno v roke:

Takoj na pomlad bodo pristojni morali najti neke fond, da bo mogoče v najbližji bodočnosti dovesti cesto Ivanjkovci—Svetinje—Jeruzalem—Cuber in od te oskrbo k Sv. Miklavžu, da bodo vinski konsumenti sami, mimo onih dveh, treh prekupčevalcev, ki so zaprili jeruzalemskemu ime, mogli prihajati z avtomobili po vino, ki ga bodo na mestu in originalnega dvignili in plačali. Tako je bilo v časih, ki so ostali vinogradnikom v najlepšem spominu.

Omejiti je treba uvoz vina, našemu odpreti trg, vpeljati strogo zaščito jeruzalemskemu po oblastih in vestno kontrolo nad vinskimi trgovci, Kletarski zadrugi v Ormožu in društvu za zaščito jeruzalemskemu v Ljutomeru pa dati vso podporo in omogočiti razmah.

Dokler ne bodo popolnoma sanirani denarni zavodi, da bodo kmetu lahko kreditirali, bo treba nujno misliti na pomoč države z brezobrestnimi posojili in javnimi podporami pri pomladitvi in zdravitvi goric.

Ce bomo rešili jeruzalemsko vino, bomo rešili Jeruzalem.

Stanko Kociper.

svetovnih klinik v Charite v Berlinu. V svojem članku navaja, da more kronično vnetje mandelnov obstajati tudi kot samostojno lokalno obolenje z izločanjem gnojne snovi, gnojnih zamaškov, ki povzročajo kronične katarje v vratu in grlu, z neprijetnim duhom iz ust, hripavostjo, kašljanjem, praskanjem, in občutki stisnitja v vratu, in ko da bi se bilo v vratu kaj zataknilo, kar tolikokrat privede marsikoga k zdravniku. Profesor dr. Vogel pravi na to izrečno, da tako kronično vnetje mandelnov zdravijo konservativno t. j. ne z operacijo, temveč z raznimi lažimi metodami in sredstvi, dokler je tako kronično vnetje le lokalno in ne splošno obolenje. Najvažnejša pa je v njegovem članku navedba, da so posebno pri otrocih glede popolne odstranitve mandelnov še bolj previdni kot pri odraslih in sicer največ zaradi tega, ker o delovanju-funkcij mandelnov še nič ne vemo. To dejstvo podčrtava tudi profesor inomoške klinike dr. Krausz v svojem nedavno izišlem članku. Profesor Vogel zaradi tega pravi, da pri otrocih totalno odstranjujejo mandelne le, če so vzrok kakkega splošnega obolenja n. pr. vnetja sklepov, ledje, srca, trajnih povišanih temperatur itd. Mandelni otrok so namreč proti raznim boleznim veliko odpornejši, ker vsebujejo mnogo več zdravega tkiva z dobro funkcijo kot pri odraslih, vsled česar morejo laže posamezna obolenja premagati.

Prav zanimivo pa je dejstvo, da se kljub temu, da se je po svetu toliko mandelnov popolno odstranjevalo, zelo mnogokrat zato, da bi preprečili nebroj onih obolenj, od katerih so mislili, da so nastala ravno zaradi mandelnov, to so revmatizmi srčne napake, vnetja ledvice itd., da se njih število ni zmanjšalo. Tako piše dunajski univ. profesor dr. Ruttin in to nam morejo potrditi tudi oni internisti, ki vodijo oddelke za notranje bolezni.

Te vrstice so bile potrebne, ker imajo gotovi krogi še vedno napačna mnenja o mandelnih in ker imamo še vedno zaradi njih neprijetnosti. Potrebne so nadalje, da vidimo oni, ki so drugače sodili, da so delali tisti krivico, ki so ravnali od vsega početka po teh smernicah, ker po logiki medicine tudi drugače ni moglo biti. Za svojo osebo imam pa tudi še to lastno veliko izkušnjo, da tudi ni res, čeprav velja to za resnično, da je po popolni odstranitvi mandelnov težav konec, kot se to splošno trdi. Imam priliko videti take operirane mnogokrat po operacijah, pri katerih operacija ni imela zaželenega uspeha, temveč se je subjektivno stanje celo poslabšalo. Če vse to upoštevamo ter vzamemo še v obzir, da je oddelek v bolnišnici vedno prenapolnjen, potem se ne sme nihče čuditi, da je nekaj bolnikov, ki prihajajo v bolnišnico v svrhu operacije mandelnov, odklonjenih.

Iz takega našega ravnanja pa ne sme nikdo sklepati, da smo nasprotniki totalne operacije mandelnov, kakor smo zelo pogosto čul. Nasprotno, te operacije spadajo med najpogostejše v bolnišnici in smo jih že izvrševali od vsega početka, če so bili dani zato pogoji. Te prve operacije sem tudi že večkrat demonstriral. Da so ob svojem času na nekaterih krajih mandelne tudi pri otrocih popolno izločevali brez omenjenih utemeljitev, kot da so ne samo nepotrebne, ampak celo škodljivi organ, je znano; to mnenje so celo tam imeli, kjer ga ne bi smeli imeti. Isto mnenje so imeli nekateri svoječasno tudi glede slepiča, glede nosnih

ob tem času obhajamo spomin 50letnice tega začetka dijaškega dela »Dajmo žalosti slova« je vzel za svoje geslo. — »Brstec« in »Sloga« žal nimata navedenih letnic, vendar pa se ne motim, ko trdim, da spada njihov početek v prav tisto dobo. (List »Sloga« ima motto: Sloga med brati!) — »Nanos« spada sicer v nekaj kasnejšo dobo (na njem imam zapisan dan 3. januarja 1895). A sotrudniki so bili isti — vsaj večinoma — kot pri prejšnjih listih. Morda me sam spomin nikoli ne vara, vendar pa mislim, da je ta list bil glasilo znane »Zadrugce«, ki je dala tako odlične slovenske pesnike in pisatelje, kot so: Cankar, Zupančič, Kette, Murn, i. dr. Motto (na čelu lista) stoji: Za domovje se dvignimo!

Zdaj gre za to: Glede vseh teh starih dijaških listov bi pripravljali odbor za razstavo slovenskega novinarstva rad imeli obširnejše podatke o času in sotrudnikih. Pisec teh vrst sem se trudil, da bi jih dobil; zapisanih podatkov žal nimam, a na sam spomin zanašati se pa nočem. Zato naj bi se vsi oni, ki so bili kakorkoli udeleženi pri sodelovanju, sami prijavili odnosno dali podatke o že umrlih sotrudnikih, ki jih je gotovo še več.

Navedem pa naj iz listov nekaj anonimnih imen, ki ntegnejo osvežiti spomin: Stanovič, Lomajev, Starogrski, Boris Goriski, Vitko, Dragan, Zoran, Radivoj, Rastislav, Negoj, Dolinski, —an(?) —, —(?) —, Silvius, Trošan, Rakičan.

Živim in mrtvim pa veljaj ta spomin na 50 letnico lepe dijaške dobe, saj nam je šlo za narod slovenski! — Fran Kristan.

Tudi Vi morete POSTATI MILIJONAR AKO TAKOJ NAROČITE SREČKE DRŽ. RAZR. LOTERIJE

CENA: DIN 50- DIN 100- DIN 200-

ŽREBANJE I. RAZR. 36. KOLA 13. IN 14. APRILA

GLAVNA KOLEKTURA

Dr. IVO PADIVAN ZAGREB

MASARYKOVA 22 (POLJAKI)

DOBITKI SE IZPLAČAJO TAKOJI SOLIDNA IN DISKRETNOSTREŽBAI

Školjk itd. in tako srečavamo pacijente dostikrat z odstranjenimi školjkami z vsemi težavami, ki jih povzroča taka odstranitev in ki jih imajo celo pacienti, pri katerih tega ne bi pričakovali.

Te pripombe sem navedel v ilustraciji, da niso samo o mandelnih, temveč tudi o drugih organih in zdravljenjih napačne sodbe. Skoro da niso osporavali celo možnosti uspehov z mojimi velikimi lastnimi materialnimi žrtvami pridobljenim z radijem, s katerim sem pa že mnogim najbednejšim bolnikom, obolelim za rakom, pripomogel do ozdravljenja in ozdravljene opetovano demonstriral.

Da mandelne operiramo čisto z izluštenjem tudi pri vedno ponavljajočih se anginah, po hudih vratnih abscesih in mnogih drugih obolenjih, ki to zahtevajo, je ob sebi umljivo. Na eno okolnost bi še rad opozoril, da so prav redki taki nujni slučaji, pri katerih mora biti ta operacija takoj izvršena. Zato je strah, kakršnega vidimo pri nekaterih pacientih, ki ga imajo pod bogve kakšnim uplivom, boječ se, da ne bo prepozno, če takoj ne operiramo, popolnoma odveč in čudno se slišijo besede, da je pacient prišel ravno v neosnovanih primerih zadnji čas še k operaciji, kot so mu kjerkoli sugerirali. Takojšnjo operacijo zahteva le življenjska nevarnost, ki je pa v prav izjemnih slučajih podana.

Iz teh izjavanj sledi, da je ravnanje onih, ki se naslanjajo na te smernice, pravilno, in da je priporočljivo z zaupanjem sprejeti njih odločbe, posebno še, če se ti morejo tudi sicer ponašati s komaj obliko doseženimi uspehi.

Dr. Pogačnik Josip,

predstojnik odd. za ušesne, nosne in vratne bolezni.

Litijs

»Nikar ne nadlegujte rdečkarjev.« Pod tem naslovom se je v Delavski politiki z dne 5. marca t. l. razpisal a svojim rdečim grebenom dopisnik prav hujskajoče, kakor se zna samo v tem listu. »Kdor prosi, lahko nosi«, pravi pregovor, ki je starejši in modrejši od vseh rdečkarjev, kar jih je v Litijs. Prosti pač smemo, ali nam boste rdečkarji branili? Ali vas Prosvetni dom tako boli in bode v oči? Iz tega se samo potrjuje, kako potreben je bil ta dom. Prosilce, pa naj bo črn, zelen, bel, plav ali tudi rdeč, je vsak malo vsiljiv, sicer bi ničesar ne dobil. Kar se tiče vsiljivosti in nadležnosti, pač ni nihče bolj vsiljiv od rdečkarjev, ki ne samo vsiljivo prosijo, marveč kar groze. Nobenega groma in peka ne kličejo nikdar za rdečkarje, ako ga pa, ga samo na vaše napačne ideje in nauke. Nikdar ne delamo izjem, ako je treba rdečkarjem pomagati, idej vaših pa sveda ne bomo podpirali in jim bomo še ugovarjali, dokler vas ne iztrznimo, pa če še bolj dvigate svoj rdeči greben. Dopisniku omenjenega lista pa svetujemo, naj v bodoče opusti tako pisanje, ki mu nič ne pristoja in s katerim bje sam sebe po obrazu. Na eni strani se buduje čje naše prošice, na koncu pa potegne iz tega zaključek (gotovo mu je dalmatinec z morskimi ribami etopil v glavo) »Delavci in delavke, vi pa se učite na teh primerih, kako je treba delati pošteno za našo stvar.« Za vse je prostora, tudi za delavce, ako le hočejo priti. Toda marsikateri ne mara, ker je dom zanj preveč ljudski, »pregmajne, preproste, ker se pri nas ne more gibati na parketih, kjer ne more preplestati celih noči in razmetati krvavo prstuženega denarja za nepotrebne in drage stvari. Mi smo z delavci in za delavce brez vsakega razrednega sovraštva in pa nikaki »hohštaperji« kakršnih imate rdečkarji vse polno, ako mste do malega vsi. Rdeči ste samo toliko, da lahko zabavljate in prilizirate druge, ki so letega poklica z vami. Toda a tem jih pač ne boste pridobili. Trenutni uspehi se bodo razkadili.

Fram

Poučno ekskurzijo v Ormož je priredila prejšnja nedeljo framska kmetijsko-nadaljevalna šola. Dopoldne so si ogledali moderne naprave in stroje Kletarskega društva, ki je najajglnejša kletarska zadruga v Sloveniji. Pod vodstvom ravnatelja g. Munda in uradnika g. Puklavca je zadruga v zadnjih letih zelo napredovala. Lansko leto je zgradila novo prostorno klet, kjer bo v velikih cementnih sodih pridelovala tipizirana vina. Od tod so ekekurzisti odšli v mestno cerkev ter prisostvovali sv. maši. Po službi božji so si ogledali še aparate za elektroterapijo pri dr. Majerčiču, ki jih nikjer drugod v naši državi ni. Dr. Majerčič se šol. vodstvo za njegov trud in lepe vzgojne besede o stremljenju in doslednem prizadevanju mladega sloveca za dosego življenjskega cilja, najlepše zahvaljuje. Popoldne so obiskali še veleposestnika g. Varadija v sosedni Savski banovini, kjer so si ogledali razne kmetijske stroje in naprave. G. veleposestnik je vee gojence še izdatno pogostil in jim ob slovesu želel, da bi naj bili vsi nekoč dobri gospodarji. Ekskurzijo je vodil šol. upravitelj Josip Tavželj.

Smrtna kosa. Ob veliki udeležbi pogrebcev smo pokopali bivšega pismonošo g. Stefana Širovnika. Bolezen mu je ugasnila življenje v 32. letu starosti. Pokojni zapušta ženo in malo hčerko. Nau v miru počiva!

Zgodovina naj nas uči

Zakaj so narodi izumirali

V zgodovini je kakor zvezda repatica nastopala v raznih časih mnogo narodov, ki pa so tako naglo, kakor so prišli, tudi izginili s površja zemlje. Asirci, Babilonci, Fenicjani, Medijci, Perzijci, Macedonci, Grki in Rimljani — vsi so bili v svoji dobi mogočni in veliki narodi, ki pa so vsi izginili s površja zemlje. Ostala sta le dva zgodovinska naroda, Judeje in Kitajci, ki sta v najstarejši zgodovini igrala vlogo in ki sta še na svetu. Ta dva naroda pa sta se cela tisočletja dolgo držala vsak svoje vere, ki je bila urejena družinsko življenje. Tako med tema dvema naroda nikdar ne opažamo, da bi naravno izumirala zaradi pomanjkanja otrok. Vsi drugi narodi pa so izginili, ker niso imeli več otrok.

Zlasti pa zanimiva zgodovina Grkov in Rimljanov. Velika rimska država je žalostno izginila, ker ni imela več naraščaja.

Grški pisatelj Polibij leta 150 po Kr. piše: »Za mojega časa je vsa Grčija bolehalo za to boleznijo, da ni imela več otrok in da je celo ljudi začelo primanjkovati. Mesta so se praznila, po deželi pa noben sadež ni več rasel, čeprav takrat ni bilo ne vojne ne kuge. Pač pa so začeli ljudje hlepeti za denarjem in se vdajati lenobi. Niso se hoteli več ženiti. Če pa se je kdo vendar le oženil, pa ni hotel imeti več otrok, kakor kvečjemu enega ali dva, da bi tema dvema lahko več zapustil. Če pa je bil samo en otrok ali dva, so vojne ali bolezni še ta naraščaj mogle pomoriti, nakar so se nazadnje morale naše hiše izprazniti.«

In zgodovina nam priča, kako prav je imel ta moč: Junaški Spartanci so v perzijskih vojnah (500 do 449 pred Kr.) lahko postavili na bojišče še 8000 krepkih bojnikov. V bitki pri Levktri leta 371 pred Kr. so jih spravili na bojišče samo še 1500, leta 244 pa le 700! Narod, ki je dobesedno izumrl, dasi še dandanes slovi za vzor junštva.

Peloponežani so leta 479 pred Kr. v bitki pri Platejah postavili v boj še 74.000 bojnikov, čeprav takrat večji del tega grškega polotoka niti vpoklicani ni bil, so 300 let pozneje z vso silo spravili skupaj le še 30.000 do 40.000 mož. In še 300 let pozneje okoli leta 120 po Kr. so imeli samo še 3000 bojnikov. Grčije je bilo konec. Rimljani so jih vladali, v njihove prazne vasi pa so se začeli naseljevati slovanski naseljenci. Od nekdanjih Grkov je ostal samo še jezik, narod pa je izginil.

Prav tako se je godilo Rimljanom. Staro rimsko cesarstvo je postalo veliko in mogočno, ker so bili ljudje zdravi in pošteti. Pozneje pa je začela rimska država razpadati in sloveči zgodovinar

Mommsen takole popisuje razmere ob razpadanju mogočnega tedanje svetovne velesile:

»Povsod je veljalo geslo razsipavanja in žutnega uživanja, prav tako so se po tem geslu ravnali na novo nastali bogataši in imenitniki kakor stari rimski plemiči, Liciniji, Metelli in drugi... Namesto v staro voljeno obleko so se začele ne le ženske, temveč tudi moški oblačiti v prozorne tenčice, ki so več kazale kakor pokrivale...« Celo mož, ki je bil strogega družinskega življenja in je imel veliko otrok Metell Macedonski, ki je svojim rojakom strogo naročal, da je njihova državljanska dolžnost, živeti v urejenem družinskem življenju, celo tak mož je pisal, da življenje brez družine ni mogoče, da pa tudi življenje ob strani žene ni drugega kakor breme. Vendar je treba — tako je pisal ta patriot — to breme zaradi države prevzeti nase. Prav tako dandanes pobijajo države belo kugo ter se sklicujejo na državljanske dolžnosti. No tako sklicevanje ni pri Rimljanih nič pomagalo, in bojimo se, da tudi moderne države ne bodo imele uspeha. Kako se je pri Rimljanih nadaljevalo?

V teku sto let so bile razmere v rimski državi že take, da jih Mommsen takole označuje:

»Sedaj ni bila več največja sramota in najhujši greh biti revež, temveč bila je sedaj edina sramota in edini greh, če si bil revež. Za denar je celo državnik prodajal državo, državljan svojo svobodo, za denar si lahko kupil službo vojaškega častnika, kupil si lahko glasove porotnikov in za denar si prav tako lahko dobil imenitno damo, kakor pčestnost vlačugoc...« V višjih krogih je bilo vedno manj zakonov in vedno manj otrok... Zaradi tega je ginilo latinsko pleme v Italiji tako naglo, da je bila groza. Nad prelepe pokrajine je teglo izkoriščajoče naseljevanje tujcev ali pa gol pušč. To nam dokazujejo tudi tele številke:

Okoli leta 222 pred Kr. je po cenitvi zgodovinarjev štela vsa Italija kakih 20 milijonov prebivalcev. Leta 150 pred Kr. le še 10 milijonov, leta 350 po Kr. pa v vsej Italiji ni bilo več kakor 5 milijonov ljudi. Okoli leta 200 po Kr. pa je bilo v Italiji že tako malo prebivalcev, da je cesar Pertinax izdal razglas, da si vsakdo lahko vzame kos zemljišča, če je brez gospodarja in neobdelano.

Ali se tej stopnji ne bliža že naša Evropa? Številke govore, da je leta 1930 bil položaj rojstev takle: V Podkarpatski Rusiji je med 1000 ženami bilo 163 rojstev, na Slovaškem 128, v Italiji 111, v Združenih državah 100, na Angleškem 84, na Češkem 67, na Nemškem 71, v Berlinu 38, na Dunaju 24. Škoda, da ni številk še o nas. Torej so

moralno še nepokvarjeni narodi, kakršni so na primer Slovaki in Rusi skoraj 2 do 3 krat boljši ko Čehi in 5 do 8 krat boljši ko Berlinčani in Dunajčani. Nepokvarjeni slovanski narodi se množijo, pokvarjeni narodi Evrope pa ginejo, pa naj govore katerikoli jezik.

Države hočejo to stanje izboljšati tudi z raznimi gospodarskimi ukrepi. Rodovitne družine obdarujejo itd. Toda vsakdo pozabi, da pomanjkanje otrok ni gospodarska zadeva, saj je znano, da se otrok začno ogibati najprej tisti, ki imajo vsega dovolj.

Kako so umirali španski duhovniki

Pred kratkim je v Bilbau Španec T. Toni izdal 300 strani močno knjigo, v kateri popisuje, kako so morili na Španskem duhovnike. Knjiga je izšla pod španskim naslovom »Iconoclastas y Martyres«. Pisatelj je v tej knjigi nabral obilo gradiva o tem žalostnem predmetu. Preiskal pa je le province Avila in Toledo. Popisuje smrt duhovnikov, ki so umrli nasilne smrti v obližju 70 do 80 km od velikih mest Toledo in Madrid. Natančno je dokazal, da so sovražniki hoteli povsod najprej iztrebiti duhovnike kot take. Prebivalstvo je po večini krajev skušalo svoje duhovnike rešiti, toda voditelji rdečih so jim grozili: »Imamo nalogo, vso zalego iztrebiti!«

Natančno pa je popisal Toni smrt 30 duhovnikov, ki je med njimi bilo tudi nekaj redovnikov, vendar je v glavnem bilo največ umorjenih iz vrst svetne duhovščine. Vsi pa so se izkazali junake, ki so znali umirati. Naj navedemo tri zgleda:

Dne 28. julija 1936 so prišli in zaprli župnika Petra Estrada iz župnije Navalean v dekaniji Oropasa. Do 10. avgusta so ga imeli zaprtega. Celih 13 dni so ga mučili in silili, naj začne preklinjati Boga. On pa je odgovoril: »Nikdar kaj takega ne bom izrekel! Lahko sicer oblečem rdeč plašč, kaj takega pa nikdar ne bom izrekel!« Za nogo so ga privezali na dolgi vrvi na balkon bližnje hiše. Nato pa so mu od časa do časa klicali: »Čas je pridigati! Peterček, dvigni se malo!« Pa so vlekli vrv in na njej duhovnika na balkon. Dne 9. avgusta ga je sodil krajevni svet. Sklenili so, da ga ponoči umore. Usmrtitev pa so morali odložiti, ker je šofer, ki naj bi vozil obsojenca na kraj smrti, nalašč pokvaril motor avtomobila. Nekaj žensk je pa komaj čakalo tega prizora, zato so do krvi pretepale zvezanega duhovnika. Drugo jutro so ga ustrelili 10 km od kraja. Truplo so našli naslonjeno na mlad hrast, s prepanim trebuhom. Kakor se je izvedelo, je bil njegov zadnji klic: »Odpuščaj vam! Bog naj vam tudi odpusti! Živel Kristus Kralj!«

V Oropesi sami so ustrelili 24 ljudi, med

Pred seboj imamo narodno socialistično nemško glasilo »Neues Volk«, ki s skrbjo toži, da je najmanj otrok pri tistih, ki se vozijo z avtomobili. Pisec meni, da je ubogi avtomobil temu kriv. Zato dela tem ljudem celo pridigo: »Saj vas en avto na leto ne stane nič manj kakor vzdrževanje enega otroka!« Seveda se ljudje tudi za to pridigo ne menijo, ker imajo rajši enega ali več otrok manj kakor pa da bi se odrekli avtomobilu.

Zadeva torej ni gospodarska, temveč moralna ter se da le z vero ozdraviti, in sicer s krščanstvom. Dokler pa bodo države krščanstvo preganjale, ne bodo ozdravile družin. In njihove države pojdejo po poti, ki so po njej šli izumrli narodi svetovne zgodovine. Bili so in ni jih več! Da bi se vsaj o našem slovanskem narodu ne moglo kdaj kaj takega pisati!

njimi 3 duhovnike. Dekan Restituto Mediers je bil na smrt bolan ter je bil na dan svoje aretacije že maziljen s poslednjim oljem. Bilo je 5. avgusta, ko so začeli razbijati po vratih župnišča. Dekan je velel služabnici, naj gre odpret, češ: »Odpri, saj mi ne bodo nič drugega storili kakor le to, kar bo Bog dopustil. Naj se zgodi Njegova volja!«

Nato pa so potegnili bolnega moža iz postelje ter ga besege vlekli v avto. Ko so ga vozili v avtomobilu, so posnemali mrtvaški spreved. Vso pot so umirajočega zasramovali. Pripeljali so ga med skupino hrastov. Mož ni mogel več stati. Naslonili so ga med rogovile, nakar so ga ustrelili. Zvečer je potem rekel miličnik, ki je pomagal: »Rajši bi bil danes pobil pol Oropese kakor pa da smo tega ustrelili. Kako silno je ta mož zaupal v svojega Boga, ko je že umirajoč tako molil!«

Zadnji zgled: Cerebros je malo mestce 5000 duš v provinci Avila, kjer so bili hudi boji. Tjakaj je 22. julija prišla četa rdečih, ki je hotela aretirati župnika Jose Moro Briga, brata sedanjega avilskega škofa. Ker pa je krajevni svet bil župniku naklonjen, so ga zvečer izpustili. Toda neka ženska je vse to ovdala, nakar so ga znova zaprli. V civilni obleki je šel iz župnišča, ker so mu rekli, da se mu ne bo nič zgodilo. Nikdar več ga ni bilo nazaj. Ljudje, ki so ga videli tisti dan, ko so ga ustrelili, so pisatelju pripovedovali, da je bil tisti dan že tako onemogel, da ni mogel več stati. Vojake, ki naj bi ga ustrelili, je vodil poveljnikov brat. Ko je videl, da je duhovnik tako slab, da ne more stati, ga je z eno kroglo potisnil k zidu in poveljeval ognju. Ena krogla pa je zašla in zadela poveljnika, ki se je takoj umirajoč zgrudil k duhovnikovim nogam. Duhovnik se je sklonil naden ter mu podelil vesoljno odvezo. Takoj nato pa je počilo drugič, nakar se je tudi duhovnik zgrudil. Preden je izdihnil, je še zaklical: »Naj bi bil jaz vsaj edina žrtev v Cerebrosu! Vsem vam odpuščaj! Naj živi Kristus Kralj!«

Velike ali male h'še:

Kje Angleži najrajši prebivajo

Ze kaka tri leta na Angleškem živahno obravnavajo vprašanje, ali naj bolj građe male enodružinske hiše ali pa velike stanovanjske kasarne. Prve imenujejo »cottages«, druge pa »flats«. Ze pred več leti je Angležinja lady Astor javno razglasila, da velike stanovanjske hiše, čeprav z najmodernejšimi napravami, pomenijo hud napad na angleško miselnost ter da bo pravi Anglež rajši stanoval sam zase v pasji kolibi, kakor pa v tuji najemniški hiši, najsi tudi ima teko stanovanje z marmornjem obloženo kopalnico. In res je videti, da Anglež slej ko prej ljubi male enostanovanjske hišice, kjer prebiva sam zase s svojo družino. Seveda je pa marmorne nemogoče graditi samo male hiše, ker manjka prostora, vsled česar je treba graditi velike hiše.

Pred kratkim je v angleškem parlamentu bila velika obravnava teh vprašanj. Poslanci in ministri so navajali razloge za male hiše in za velike. Velikanska večina govornikov je bila za male hiše. Takole so dokazovali koristnost malih hišic:

Hišica z vrtičkom je Angležu toliko kakor komu drugemu cela graščina. Taka hišica je Angležev ponos. Tudi na evropski celini so začeli posnemati angleški vzgled. Sicer pa so male hišice v primeri z velikimi stanovanjskimi kasarnami mnogo cenejše. Angleži so taki, če morajo kdaj iekali novo stanovanje, imajo mnogo rajši enodružinsko stanovanje v na zunaj umazani hiši, ki pa ima zadaj vrtiček, kakor pa prijazno stanovanje v veliki hiši, ki so morda v njej celo kopalnico z bazeni za plavanje.

Nazadnje se je našel govornik, ki je tudi na vso moč hvalil male hišice, ki pa je vendar le dejal, da ima minister prav, če gradi tudi velike stanovanjske hiše. V tem oziru se je držal besed ministra samega, ki je tole povedal:

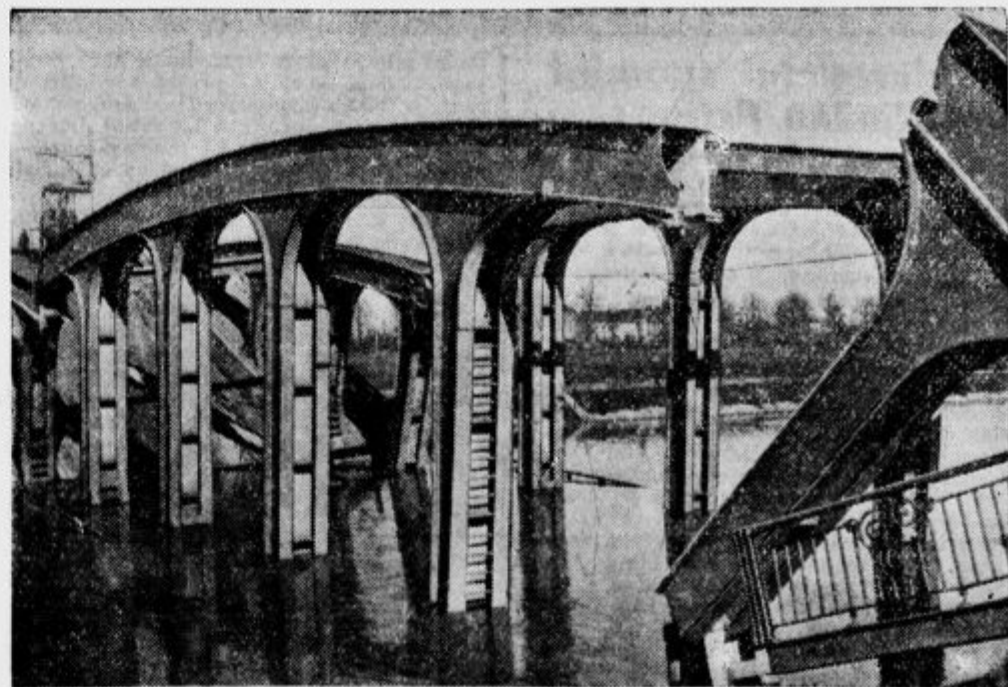
Vsekakor moramo gledati, da bomo gradili čim več malih hišic. Vendar pa je mnogokje v velikih angleških mestih dandanes že kar nemogoče tej želji ustreči, ker pač manjka prostora, zaradi

česar se moramo zadovoljiti z velikimi stanovanjskimi hišami. V predmestjih velikih mest, zlasti pa industrijskih krajev morajo uprave skrbeti, da spravijo pod streho ljudi, ki v mestu delajo. Ker pa v takih krajih ni dovolj stavbišč, se moramo za silo pač zadovoljiti z velikimi hišami. Kdor pa se nazadnje umakne iz delovnega življenja, ta bo gotovo slej ko prej rajši šel prebivati v malo hišico kakor v veliko.

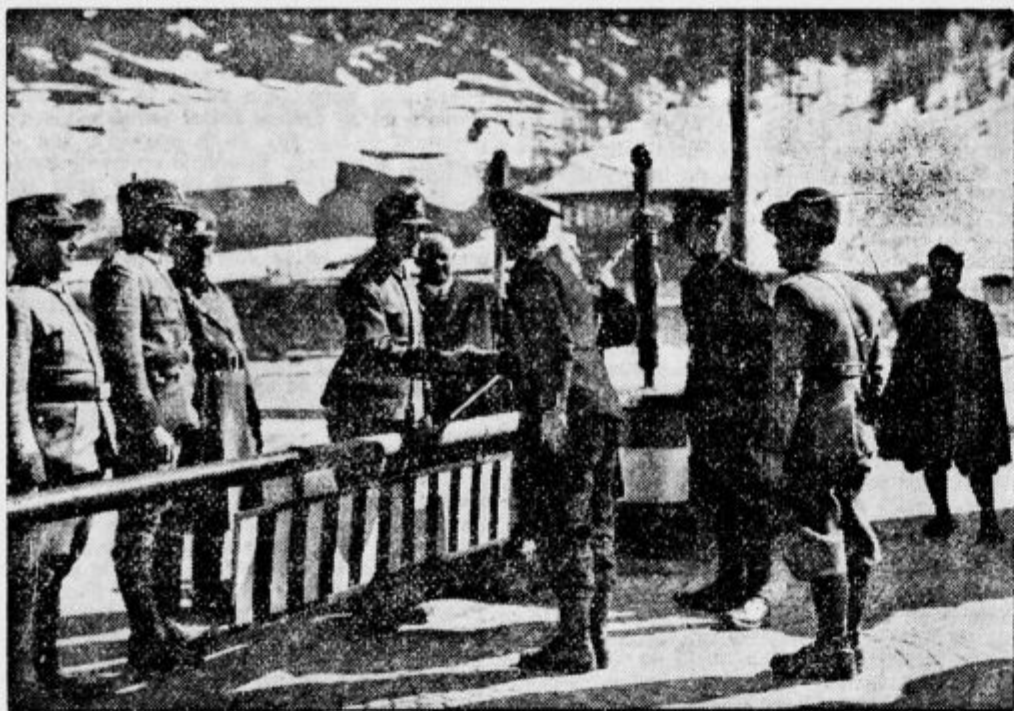
Tako je dejal minister. In res se zdi, da se Angleži tudi v tem oziru mislijo še kar naprej držati svojih starih navad ter bodo rajši prebivali v malih hišicah, kjerkoli jim bo to količjak mogoče. Samo v skrajni sili pojdejo prebivati v veliki hiši, ki jo Angleži imajo za izhod v sili.

»Nak! tega modela pa ne maram! Je kakor kak klobuk!«

ez tako imenovani Albertov kanal v Belgiji je bil pri Haseltu zgrajen lanskega leta tale most, ki pa se je pretekli ponedeljek nenadoma podrli. Čudno je, da pri tej nesreči ni bilo nobenih človeških žrtev. Kaj pa je nesrečo zakrivilo, to še ni dogmalo.

Na Brennerju ob nemško-italijanski meji se pozdravljajo nemški policijski uradniki in italijanski cariniki.

St 84.

Posvetovanje

»Sveta Devica!« je končno vzkliknil samotar. »Naj bo tole pisanje francosko ali arabsko, vse, kakor je tako, da mu moj razum ne more biti kos.«

»Naj pa jaz poskusim,« je velel črni vitez, vzjel pismo, ga najprej sam prebral ter ga nato drugim razložil.

»Kaj? Plemenitega Cedrica naj bi umorili?« je kričal Vamba. »Gotovo ste se zmotili, gospod vitez!«

»Nikakor se nisem zmotil, dragi prijatelj! Res je tako zapisano.«

Locksley pa je menil: »Kaj bi tisto! Le časa hočejo pridobiti. Ne drzno si položiti roko na Cedrica, ki ga ves svet spoštuje.«

»Ko bi le koga mogli spraviti v grad! Prav prijetno bi bilo vedeti, kako močni so prav za prav v gradu. Spovednika iščejo, ali slišiš, puščavnik! Ali ne bi hotel enkrat prevzeti tudi kake take dolžnosti?«

»Naj te vrag zajezdi, ko tako govoriš!« je samotar začel kleti in robaniti na črni vitez.

»Ali ti že nisem povedal, da sem puščavnik samo takrat, kadar imam kuto na sebi, lovec pa, kadar imam lovski sultnjič? A? Mnogo bolj se mi poda, da dvajset divjih merjasev poderem v gozdu kakor da enega uboga grešnika pošiljam v nebesa.«

Nekaj časa so se vsi molče spogledovali, nakar je Vamba dejal: »Oh, zakaj neki naj bi norec enkrat ne nesel svoje glave naprodaj? Preden sem padel na glavo, da se mi je takrat potro eno kolesce v glavi, sem hodil v samostansko šolo, da bi bil postal duhovnik. Upam, da sem od tistih mal rešil še toliko latinščine, da bom lahko glumil spovednika.«

PO SLOVENSKI DOMOVINI

Celje

c **Krajevna organizacija JRZ** v Celju ima v nedeljo 20. marca redni občni zbor v dvorani v Domu, Samostanska ulica. Začetek točno ob 8 zjutraj. Člani naj se obnega zbora udeležijo polnoštevilno!

c **V Zagrebu sta se poročila** 16. marca g. Ervin Dež, lekarnar v Novski in gđc. Zinka Pešec, hči uglednega in znanega posestnika v Arji vasi pri Petrovčah. Bilo srečno!

KINO METROPOL, CELJE

Danes in jutri 16.15, 18.15 in 20.30 film očarljive umetnice **SONJE HENIE** v nemškem jeziku

Kraljica ledu

Matineja ob 10.15 in 14. uri: **„THEODORA“**

c **Zborovanje hišnih posestnikov v Celju.** V četrtak ob 8 zvečer ob zborovali celjski hišni posestniki. Zborovanje je otvoril agilni predsednik društva g. Anton Fazarinc, ki je poročal o delovanju Društva hišnih posestnikov za Celje in celjski okraj. Društvo se je z uspehom zavzelo za odpravo onesnaženja Savinje, kar je za Celje v higienskem in tujkoprometnem oziru važno. Društvo se je zavzelo tudi za gradnjo pločnika v Gaberju. Po zastopnikih društva, ki so tudi občinski mestni svetniki, je mestni svet vstavil v mestni proračun lepe postavke za izvedbo velikopotezne kanalizacije v Gaberju, gradnje novega mostu pri Prečni ulici čez Voglajno in razširitev železniškega vialukta. Društvo je doseglo, da mestna občina ni uvedla nabave higienskih smetišč, kar bi seveda obremenilo hišne posestnike. Na obnem zboru Glavne zveze v Zagrebu in Pokrajinske zveze v Ljubljani se je doseglo, da se zgradarina za 1. 1938 odmerja na podlagi davčnih prijav. Društvo čaka tudi v bodoče še veliko dela v pravcu razbremenitve hišnih posestnikov. Na obnem zboru se je predvsem poudarjalo, da bi se občinske mestne doklade, vsaj 20% za regulacijo Savinje znižale. Najame naj se dolgoročno posojilo, da ga bodo plačevali tudi poznejše generacije, ki bodo imele prav tako velike koristi. Policija je v veliko breme mestni občini, zato naj merodajni činitelji skrbijo, da bo celjsko policijo prevzela država. Predsednik je apeliral na vse hišne posestnike, da se včlanijo v društvo, ker le v slogi je moč. Število članstva se je od lanskega leta znižalo od 317 na 292. Društvo je imelo 15.232 din denarnega prometa. Izdatki so znašali 7672 din, tako da je ostalo v gotovini 7560 din. Proračun, ki je sestavljen na največji štednji, izkazuje 7700 din prejemkov in prav toliko izdatkov. Po novih pravilih, ki so že stopila v veljavo, je bil soglasno izvoljen za dobo 2 let doosedanj predsednik g. Fazarinc ponovno za predsednika. V odbor so bili izvoljeni gg. Golob, Dobovnik, Prelog Vinko, Game, Smidhen, Kosmač in Žoher, za preglednika računov pa gg. Letnik in Grajšel.

KINO UNION. Danes ob 16. 18.30 in 20.45 film **VELEMESTO** Lutse Ratner in Spencer Tracy.

V nedeljo ob 16. 18.30 in 20.45 najnovejša komedija **VITEZA BREZ STRAHU**
V glavni vlogi krasni humorja staniš in Otto.
Danes in jutri matineja ob 10 in 14. **RTINEC**

c **Jugoslovansko-češkoslovaška liga** bo priredila v ponedeljek 21. marca v dvorani kina »Union« dve filmski predavanji o češkoslovaški. Ob pol 11 popoldne bo predavanje za gimnazijce, ob 2 popoldne pa za vojaštvo ter gg. rezervne in aktivne častnike in njih rodbine. Vstopnina dopoldne znaša 1 din, popoldne pa 2 din.

c **Koncert v počastitev 70. letnice celjskega skladatelja g. dr. Antona Schwaba** bo v ponedeljek 28. t. m. ob 8 zvečer v mestnem gledališču. Na sporedu so najlepše skladbe dr. Antona Schwaba. V nedeljo 27. t. m. ob pol 10 popoldne bo v mestnem gledališču mladinska predstava. Vabimo občinstvo, da se te glasbene prireditve udeleži v čim večjem številu.

Filipič Anton pasarski mojster, Celje, Prečernova ulica št. 20, sporoča vsem, posebno pa župnim uradom, da izvršuje vsa pasarska popravila in dela po solidni ceni.

c **Katoliško gospejno društvo v Celju** ima v nedeljo 20. t. m. ob 4 popoldne v opatijski obednici svoj redni letni občni zbor. Članice naj se obnega zbora zanesljivo udeležijo.

c **Skupščina okrajnega združenja trgovcev v Celju.** Združene trgovce za okraje Celje, Gornji grad in Šmarje pri Jelšah bo imelo 15. redno glavno skupščino v torek 22. t. m. ob 8 zjutraj v veliki dvorani Narodnega doma.

c **Oddaja voženj za dostavo poštnih paketov.** V sredo 23. t. m. ob 10 popoldne bodo na mestnem poglavarstvu v Celju javna pogajanja za nakup voženj za dostavo poštnih paketov za dobo 1 leta. Izključna cena je 12.930 din. Informacije dajeja uprava pošte in mestno poglavarstvo Celje.

c **Zaradi vpeljevalne centralne kurjave** prodaja hotel »Evropa« v Celju okrog 40 dobrih lončenih peči. Ogleda se na licu mesta.

c **V Celju vzamem takoj v najem mesarijo,** najemno za pol leta plačam naprej. Ponudbe na upravo »Slovenca«, Celje.

Slovenska Bistrica

Minister dr. Krek pride na shod. V nedeljo, dne 20. marca, bo popoldne ob 3 v Okrajni hranilnici javen volivni shod. Govoril bo minister dr. Miha Krek, ki bo obravnaval, kako važno je, da imajo upravo občin v rokah moške, ki uživajo zaupanje ljudstva in države. Kdor hoče slišati jasno in odkrito besedo, naj se za gotovo tega shoda udeleži.

Agitacija po starem načinu. Neresna agitacija je obljubljati, ko veš, da ne boš dal. Tako pri nas nekateri na primer Tinju obetajo gromozanske gospodarske ugodnosti, medtem pa v mestu zavijajo oči, češ, dajte nam občino, da vas rešimo teh nemanjivosti. Le roko na srce, gospodje, in ne manite siromašnega okolice niti osiromašnega obrtnika v mestu. Vsak menda ve, kdo dela za kmeta tudi takrat, ko ne potrebuje njegovih glasov. Vsak obrtnik pa še tudi dobro pomni, kdo je bil tisti, ki je z neznoznimi davki pred štirimi — petimi leti skoraj ubil delovne stanove. Kjer ni resnosti in poštenosti, tam je to mogoče. Lista pa se ne tehta samo po nosilcu, ampak še bolj po odbrnikih, ki zastopajo koristi in potrebe posameznih vasi. Le naši pošteti moške bodo našli odprta vrata tudi pri banovini in državi in bodo mestu in okolici res pripomogli do potrebnega gospodarskega izboljšanja.

Društvo obrtnikov v Slov. Bistrici ima svoj redni občni zbor, dne 20. marca ob 9 v hotelu Beograd. Vabimo vse obrtnike in obrtnice, da se obnega zbora

polnoštevilno udeležijo. Zvezo slov. obrtnikov bo zastopal njen delegat, ki bo razložil pomen prostovolji, obrtniške organizacije ter vsa važna pereča obrtniška vprašanja.

Ptuj

Zgubljen: Od Tezna proti Ptujju je v četrtek, 17. t. m. g. Polič Janez zgubil listino z naslednjimi dokumenti: poročni list, kratni list, delavsko knjižico, knjižico od koleasa, zavarovalno polico od Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani in denarnico (okrog 200 din v gotovini). Najditelj se naproša, da listine, ako že ne gotovine — izroči bližnji orožniški postaji proti nagradi.

Ne pozabite, da priredita danes ob 3 popoldne fantovski odsek in dekliški krožek v Mestnem gledališču svojo prvo akademijo. Člani in članice ter vsi prijatelji slovenske mladine vladno vabljeno!

Trbovlje

Poskropite cesto. Zaradi dolgotrajnega lepega vremena in velikega voznega prometa se je nabralo na naši edini cesti toliko prahu, da je vsakega kar strah hoditi po njej, ker avtomobili dvigajo tak prah, da skoraj sapo zapira. Vsak kdor more pa beži proč od ceste. Za take primere ima občina moderen škropilni avtomobil. Res je že čas, da se občina zgaane in začne škropiti ceste, saj so vsi pripomočki za to tukaj.

Sprememba posesti. Znano Pavlinovo hišo s trgovino poleg cerkve je kupil trgovec Podlesnik iz Radeč. »Žrtve«, lepo igro socialne vsebine bodo igrali danes, na praznik ob pol štirih popoldne v Društvenem domu.

Središče ob Dravi

Občni zbor Kmečke zveze bo v nedeljo, 20. marca, po rani maši v stari šoli. Kmetje, udeležite se polnoštevilno zbora svoje stanovske organizacije! Kateri se niste včlanili, se prijavite, da bomo z združenimi močmi delali za lepšo bodočnost kmečkega stanu. Na obnem zboru bo govoril podpredsednik Kmečke zveze in član banskega sveta g. Jančevič.

Strigova

Dne 20. marca 1938, ob 10. uri dopoldne ima v gostilni Koda društvo obrtnikov iz Strigove svoj redni letni občni zbor. Pozivamo članstvo, da se obnega zbora udeležijo. Vse ostale obrtnike in obrtnice iz okolice pa vabimo k udeležbi.

St. Vid nad Ljubljano

Fantovski odsek in dekliški krožek v St. Vidu nad Ljubljano priredita danes ob pol 4 popoldne veliko telovadno akademijo s sodelovanjem godbe »Sloga« iz Ljubljane. Na sporedu je poleg gimnastičnih in simboličnih vaj tudi orodna telovadba, kjer boste videli naše talentirane telovadke, ki še mnogo obetajo. — Vstopnice dobite v predprodaji v trafikah Kautman do 3. od tedaj pa pri blagajnah v Ljudskem domu. Vse prijatelje naše mladine vabimo, da obiščejo to akademijo v kar največjem številu!

Ježica

Danes na praznik sv. Jožefa je v Cerkevem domu ob pol 8 zvečer telovadna akademija Fantovskega odseka in Dekliškega krožka, h kateri vabimo vse prijatelje naših organizacij. — Prosvetno društvo pa priredi prihodnji teden »Tečaj za vzgojo«, in sicer od 22. marca do 25. marca v osnovni šoli na Ježici. Na tem tečaju bodo govorili o vzgoji ga. Milica Grafenauerjeva, dr. St. Gogala, Krista Hafner in P. Horn. Vabljeno so zlasti starši, posebno matere, pa tudi odrasla dekleta in fantje. Ne prezirimo teh važnih predavanj in pridimo na vzgojni tečaj. Predavanja bodo vsak večer ob 8 v šoli in je vstop vsem prost. Na praznik 25. III. pa se bo tečaj zaključil z lepo akademijo v proslavo materinskega dne, ki bo v Cerkevem domu ob 3 popoldne.

Domžale

Fantovski odsek v Domžalah uprizaro dne 19. in 20. marca ob 3 popoldne Sherifovo dramo v 6 slikah: »Konec poti«. Drama se je vršila od 18. do 21. marca 1918, torej prav pred 20 leti.

Tržič

Tri dni po vrsti bodo v dvorani našega prosvetnega društva posebnosti. V soboto odhaja društvo svoj god in gre v sprevedu k sv. maši na grič sv. Jožefa z godbo, zvečer je pa telovadna akademija Fantovskega odseka s sodelovanjem dekliškega krožka in spremljevanjem orkestra. Akademija obsega 16 lepih točk in govor ter bo nekaj posebnega. V nedeljo popoldne bo ponovljena krasna drama »Hasanaginica«. Kar nobeno oko ni ostalo pri prvi večerni predstavi suho, tako lepo so nastopili igralci v izvršnih oblekah in ob popolnoma novi scenografiji. Poleg operete je to letos gotovo najlepša uprizoritev v sezoni. V ponedeljek zvečer bo pa dvajseti in zadnji prosvetni večer letošnje sezone. Posvečen bo spominu velikega našega nadškofa Jegliča. Predavatelj iz Ljubljane nam bo o njem govoril in ob tej priliki bomo videli tudi film o pogrbenih svetcah. — Vsekakor naše delavno prosvetno društvo sv. Jožefa tudi ob koncu sezone še lepo dela.

Kamnik

Pasijon v Kamniku Prosvetno društvo »Kamnik« uprizaro s sodelovanjem K.D.M. in D.F.O. Deutsch-Finžgarjev pasijon v nedeljo, 27. marca, in potem še naslednji nedelji 3. in 10. aprila. Ker je režija v spretnih rokah akademika gosp. France Zena in ker so omenjene organizacije dale na razpolago svoje najboljše igralske moči, je upati, da bo predstava največje svetovne drame na priznanem kamniškem odru Prosvetnega društva imela popoln uspeh. Začetek predstave vsakokrat ob pol 4 popoldne.

Prvovrstno primorsko črtno točijo pri Skafarju.

Jesenice

Drama po podlistku v »Slovenca«. Na sv. Jožefa večer bo v Krekovem domu igrana drama »Ugasle oči«. Drama je prirejena po angleškem romanu »Rožni venec«, ki je izhajal kot podlistek v našem listu. Za igro vlada veliko zanimanje, ker nastopijo naši najboljši igralci. Ljubitelji res lepe igre vabimo na polno udeležbo.

Kino »Krekov dom« predvaja danes ob 11 uri dopoldne matinejo »Kirchfeldski župnik« in »San Francisco«. — V nedeljo ob pol 3 pop. in 8 zvečer »Kirchfeldski župnik« in »San Francisco«. — V ponedeljek zvečer ob 8 »Valček na ledu« in še en film od zgoraj imenovanih.

Mrlič na cesti

Med Sv. Lovrencom na Dravskem polju in Pragerskim so našli včeraj zjutraj na cesti moško truplo. Mrlič je ležal v mlaki krvi in imel veliko

Tatinska tolpa okoli Dol. Toplice

Toplice na Dolenjskem 18. marca.

Tukaj se je pojavila predrzna tatinska tolpa, ki vseprek kraje. V noči od srede na četrtek je vdrla ta tolpa v vasi Zgornja Sušica v stanovanje posestnika Janeza Tolarja ter od tam odnesla vse perilo, obleko in posteljnino. Tolar in njegova žena trpita okoli 2500 din škode. Nato so tatovi vdrli v župnišče, kjer je prav sedaj gospodinski tečaj in so se dekleta pripravljala za razstavo. Tatovi so odnesli več tort in peciva v vrednosti 300 din. Vdrli so nato v zidnico posestnika in trgovca Janke iz Uršnih sel ter odnesli nekaj žganja in vina. Takoj naslednjo noč, to je v noči na danes, pa so isti tatovi v vasi Podturn v isti občini okoli 1 ponoči vdrli v izložbo trgovke Marije Medičeve ter odnesli blaga v vrednosti 250 din. Hoteli so še vlomiti v trgovino, pa so bili zasačeni ter so pobegnili. Nato so vlomili pri posestniku in kovaču Martinu Šmalcu ter odnesli nekaj jestvin v vrednosti 250 din. Hoteli so vlomiti tudi pri posestniku

Goršetu v Podturnu. Tudi tam so bili zasačeni in ko so jih pričeli vaščani preganjati, so tatovi prideli streljati, da bi vaščane prestrašili. V vasi Obrh so vlomili v kašo, kjer je imela gospodinja spravljeno v skrinji perilo. Odnesli so skrinjo ter so jo odprli v sosednji dolinici. Pobrali so iz nje 15 rjuh iz domačega platna in 6 drugačnih rjuh, vrednih okoli 1500 din. Tatovi pa so prezrli gotovino 1500 din, ki je bila v skrinji in zložena v papir ter položena na dno skrinje. Ta denar so ljudje danes našli nedotaknjen. Dvema posestnikoma so tatovi ukradli to noč dve uzi. Poskušali so vlomiti še pri nekem drugem posestniku, pa so jih ljudje preprečili.

Zaradi nenadnega nastopa te tatinske in vlomilske tolpe je ljudstvo okoli Dolenjskih toplic zelo prestrašeno. Orožništvo sicer z vneto preiskuje, kdo bi bil v tej tolpi, tako samo je prebiskho in vsekakor je potrebno, da se javna varnost na deželi zboljša!

Celjski planinci so zborovali

V sredo je bil redni letni občni zbor Savinjske podružnice SPD v Celju. Predsednikovo poročilo je bilo poročilo uspešnega dela celjske podružnice SPD. V svojem govoru se je posebno v lepih besedah spomnil umrlega nadškofa dr. Antona Bonaventura Jegliča, ki je bil Savinjski podružnici SPD v Celju še prav posebno naklonjen. Spomnil se je tudi pokojnega soustanovitelja Mozirske koče Martina Šusterja, ki je položil temelj prvi Mozirski koči, in zaslužnega dolgoletnega oskrbnika Doma na Koroski Franca Dežmana-Suhca. Število članstva se je povišalo na 575. Podružnica je lani svečano proslavila 40-letnico Mozirske koče. Rekorden naval o letošnjem božiču je jasno dokazal, da je koča veliko premajhna. Za novo stavbo, ki se začne graditi letos, je les že pripravljen. Tako je upati, da bo stavba že letos pod streho in drugo leto lahko izročena svojemu namenu. Načrti za novi, nujno potrebni dom na Golteh, so že izdelani. Proračun znaša nad pol milijona dinarjev. Podružnica bo morala najeti za gradnjo tega doma posojilo, z denarnimi sredstvi pa jo bo morala podpreti tudi članstvo in drugi njeni prijatelji, če bo hotela izvesti svoj načrt. Podružnica bo letos proslavila 30-letnico Frischaufovega doma na Okrešlju. Nad slapom tik pod brvjo so bile obnovljene macesnove stopnice. Popravljen je tudi pot čez Kolče, a izpod slapa do Frischaufovega doma je trasirana nova pot, ki bo krajša in tudi varnejša. Novo avtomobilsko cesto v Logarski dolini bodo podaljšali letos do razgledne klopi pred slapom Savinje. Kočekov dom na Koroski je bil oskrbovan v popolno zadovoljnost. Vsa pota in markacije v območju Savinjske podružnice so sedaj v dobrem stanju. Med novimi pa je omeniti markacije poti na Veliki Rogatec, od tod čez Lepenatko in Kašni vrh na Veliko planino, katero markacije ter zlasti pot na Velikem Rogatec je strokovnjaško izdelal s pomočjo kmeta Zgornjega Špeha neumorno delavni g. prof. M. Trobej v Gornjem Gradu. Obisk koč in domov v pretekli sezoni z izjemo Mozirske in Celjske koče ter Aleksandrovega doma v Logarski dolini je neznatno padel. Uprava podružnice je storila vse, da bi se izvedla gradnja planinskega doma pri Celjski koči in izročil nujno potrebni novi dom svojemu pravemu

namenu, ker zahtevajo to interesi tujkega prometa in turizma. Dosegla je, da bodo imeli letos turisti na savinjski železnici lepše dopoldanske in večerne zveze. Podružnica je intervenirala pri banski ukralvi v zadevi popravila ceste med Ljubnim in Logarsko dolino ter našla na pristojnem mestu razumevanje in pohvalen odziv. Enako se je podružnica zavzela za cesto iz Mozirja na Smihel. Podružnica je imela v preteklem poslovnem letu 153.099 din dohodkov in 152.479 din izdatkov. Celokupno premoženje podružnice znaša 619.107 din. Poročilo sklenimo s tajnikovimi zaključnimi besedami, naj se članstvo oklene svoje ustanove z vsem srečo, da bo ta ustanova mogočen hrast v naši narodni zdravstveni skupnosti. Naj procveta, naj raste in se razvija v naš ponos!

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota 19. marca: 9. Poročila — 9.15 Iz Kalmanovih operet (plošče) — 9.45 Verski govor (ravatelj Jože Jagodica) — 10. Prens cerkvene glasbe iz mariborske stolnice 11.30 Otroška ura (ga. Vida Juvanova) 12. Plošče — 12.30 Prens mladinskega koncerta državne realne gimnazije v Mariboru — 13. Napovedi — 13.20 Nadaljevanje prenosa mladinskega koncerta iz Maribora — 14. Napovedi — 17. Radijski orkester in duet harmonik (brata Golob) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nacionalna ura: Gerasim Zelič (dr. Vladimir Corvilič, prof.) — 19.30 Pregled sporeda — 20. O znanosti in kulturi (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 11. večer muzi-komediantov — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Vsi konec tedna (Igra Radijskega orkestra).

Nedelja, 20. marca: 8. Nedeljski pozdrav (Godalni kvartet učiteljskih abiturientov) — 9. Napovedi — 9.15 Za božjo voljo (plošče) — 9.45 Verski govor: Z Bečelubom (g. dr. Franc Kimovec) — 10. Prens cerkvene glasbe iz ljubljanske stolnice — 11. Otroška ura: Gasperček — 11.30 Ura Janka Gregorja, Sodelujejo: Radijski orkester, Akademski pevski kvintet — 13. Napovedi, poročila — 13.30 Kar želite, do dobite (plošče po želji) — 16. Zbor učencev organske šole — 17. Kmetijska ura: Pomladno oskrbovanje travnikov (g. inž. Rado Lah) — 17.30 Tržna poročila — 17.30 Kmečki trio, vmes Radijski orkester — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nacionalna ura: Poreklo, mladost in življenje Karadjordja do izvolitve za vojlo ustaje (dr. D. Stranjkovič) — 19.30 Slovenska ura: a) Koroske pesmi (plošče); b) »Stopite z menoj na Ljubljani« (g. dr. Josip Šušelj) — 20.30 Pevski zbor »Sava« — 21.15 Sedaj pa na ples (plošče) — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Operetni zvoki (Radijski orkester).

Ponedeljek, 21. marca: 12. Uvertura (plošče) — 12.45 oročila — 13. Napovedi — 13.30 Španski zvoki (plošče) — 14. Napovedi — 18. Zdravstvena ura — 19.30 Zdenko Fibich: Sarka, fantazija (plošče) — 19.40 Kulturna kronika: Slovenska kulturnost (g. dr. Stanko Gogala) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nacionalna ura: Zagodinski razgovor slovenske dekorativne umetnosti (inž. arb. Rado Kregar) Ljubljana — 19.30 Zanimivosti — 20. Pevski koncert ge. Manje Sibinovič-Mlečnik in gđc. Režika Koritnik, pri klavirju dr. A. Švara — 20.50 Plošče — 21.10 Večer slovenske klavirske glasbe starejšega sloga (g. prof. M. Lipovšek) — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Prens plesne glasbe iz kavarne »Emona«.

Drugi programi

Sobota, 19. marca Belgrad: 20. Marinkavičeve skladbe — Zagreb: 20. Opera — Dunaj: 19.10 O filmu — 19.25 Orkester in zbori — 21.35 Orkester in violina — 22.35 Vokalni koncert — Budimpešta: 20.30 Opera — Ciganjska ljubezna — 24.10 Ciganjski orkester — Rim-Bari: 17.15 Plesna glasba — 22.15 Zbor — 22.15 Plesna glasba — Praga: 20. Laska glasba — 20.35 Operetna glasba — 22.30 Zabavna in plesna glasba — 8.11.19.20. Laska glasba — 20. Narodna glasba — 20.40 Jazz — 21.15 Vokalni koncert — 22. Klavirske sonate — 22.35 Plesna glasba — Lipsko: 20. Orkestralni koncert — Köln: 19.10 Plesni večer — Frankfurt: 19.10 Koronice — 20. Variete.

Nedelja, 20. marca, Belgrad: 20. Vojvodinski večer — 21.30 Celjo — 22.30 Plesna glasba — Zagreb: 20. Tamberlaci — 21. Zdravni koncert — 22.20 Plesna glasba — Dunaj: 19.35. Arlje — 20.05 Prens iz Arlberga — 20.30 Vojaska godba — 21.30 Izmenjava programa med Dunajem in francoskimi postajami — 22.05 Radijski orkester — Budimpešta: 19.50 Ciganjski orkester — 24.10 Plesna glasba — Rim-Bari: 17. Simfonični koncert — 21. Koncertni večer — Praga: 19.25 Laska glasba — 20.10 Igra — 21.10 Orkestralni koncert — Varšava: 19.35 Plesna glasba — 22. Vokalni koncert — Hamburg: 20. Plesna glasba — Stuttgart: 19.15 Faust — Monako: 20. Ros-sinjeva opera — Švicijski brivce.

Ponedeljek, 21. marca, Belgrad-Zagreb: 20. Opera — Dunaj: 19.35. Opereta — Ciganjska glasba — 21.35 Plesna glasba — 21.15 Ciganjski orkester — 24.05 Jazz — 21. Vokalni instrumentalni koncert — 22.10 Orkestralni koncert — Varšava: 22. Simfonični koncert — Sofija: 21. Simfonični konc. — Stuttgart: 20. Haydnove skladbe.

Ljudevit Marx

Tovarna
Iakov d. d.

Domžale MATIČNA TOVARNA USTANOVLJENA ŽE LETA 1834

Proizvaja vse vrste oljnatih, nitroceluloznih in drugih lakov najboljše kakovosti.

„Virco“ nitrocelulozni laki za lakiranje avtomobilov po najpovoljnejši ceni!

„Tessarol“ Email, novi sintetični email lak! Hitro suši, odporen proti vremenskim vplivom, udarcem itd. V vseh barvah.

Prodaja: Ivan Rozina BARVE IN LAKI
LJUBLJANA, TYRŠEVA CESTA ŠTEV. 14

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; izenitovanski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 5 mm visoka petlinjska vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Absolventka trg. šole
z najboljšimi referencami, išče službo kot začelnica. — Cenj. ponudbe v upr. »Slov.« pod »Le stalno« št. 4240.

Absolventka trg. tečaja
želi službo, event. praktičirati v pisarni. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Kjer koli« št. 4243. (a)

Službo oskrbnika
išče absolvent kmetijske šole. Ponudbe v upravo »Slov.« v Ljubljani pod št. 4275. (a)

Čevljarji pomočnik
izurjen tudi v prirojavah, išče službo. Jožef Trbovc, Rečica št. 145, p. Laško. (a)

Absolventka trg. tečaja
išče službo, najraje v pisarni. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Kjer koli« št. 3990. (a)

Plačilni natak
kaveje zmožen, govori več jezikov, želi stalno ali sezonsko mesto. Ponudbe na upravo »Slovenca« v Celju.

Trgovski pomočnik
mlad, z večletno prakso, poplunoma vešč vseh strok želim premeniti službo. — Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Agilno« št. 3994. (a)

Služkinja
za gostilno — dobi službo takoj. Pogoj: poštenost in priključna zunanost. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4004. (a)

Kuharica
išče službo pri samostojnem gospodu ali mali družini. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Mirna« št. 4137. (a)

Mesto blagajničarke
ali kontoristkinje iščem. — Spretna v stenografiji in strojeplju. Z dvaletno prakso. Ponudbe podružn. »Slov.« v Novem mestu. (a)

Zaupanja vreden
tizen, izkušen trgovine in vajen dela v pisarni, prošim kakršne koli službe. Lahko dam tudi koncesijo za trgovino. Dopise prosim na naslov: Frane Zrnce, Dev. Mar. v Polju. (a)

Služkinja
vešča vseh hišnih del in kuhanja — s dolgoletnimi spricavali, išče stalno službo k 2-3 osebam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4074. (a)

Gospodična
zmožna kaveje, s trgovskim tečajem — išče stalno službo za kuhinjsko blagajničarko, plačilno natakarnico, ev. v bufetu ali mlekarji. Ponudbe v upravo »Slov.« v Celju pod »Vestna« št. 4281. (a)

Mlad fant z dežele
želi primerne službe, vajen vseh del, vojašine prost, tizen, miren, pošten, nekadilke, se priporoča dobri ljudem. Ponudbe poslati na naslov T. Kuder, Kotredel, Zagorje ob Savi.

Trgovski poslovodja
z dolgoletno prakso, zmožen samostojnega vodstva trgovine, želim premeniti svoje dosedanje mesto. — Cenjene dopise v upravo »Slovenca« pod »Dober trgovec« št. 4051. (a)

18 let staro dekle
zmožna hišnega dela ter nekoliko gostilne in sivanja — išče službo. — Gre tudi k stari ali bolni osebi kamorkoli. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod št. 3025. (a)

Posten zdrav fant
vojašine prost, želi stalno službo sluge ali kaj ališnega. Pripraven za vsako delo. Vajen tudi konj. — Nastopi lahko takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4108. (a)

ČLOVEŠKO TELO

IN NJEGOVO SPOMLADNO ZDRAVLJENJE

PLANINKA

ZDRAVILNI ČAJ

Pomlad prihaja! Enako prirodi je onemogočeno tudi našemu telesu. Zato se moramo braniti proti boleznim. Zato mu moramo pomagati in ga napraviti odpornim in zdravim. Očistiti ga moramo telesu škodljivih usedlin ter mu dovesti novih in oživljajočih sokov. V ta namen se priporoča za naravno zdravljenje

PLANINKA ČAJ

ki je pripravljen večinoma iz najboljših planinskih zdravilnih zelišč, katerih koristni učinek je že priznan v znanstveni medicini.

Dolgoletna izkušnja nam potrjuje, da je »Planinka« čaj zelo dobro ljudsko zdravilo, ker so njegove sestavine vzete iz znanstvene, deloma pa tudi iz ljudske medicine.

»Planinka« zdravilni čaj je dober regulator za čiščenje in obnavljanje. Zaradi tega je 6-12 tednovko zdrav-

Ijenje »Planinka« čajem Bahovec izredno dobro:

- pri slabi prebavi
- in saprtosti,
- pri nerednem delovanju črev
- pri napetosti telesa,
- pri emocijah,
- glavobolu, nespečnosti in spagi,
- pri obolenju mokraćne kisline,
- in hemoroidih,
- pri obolenju jeter,
- pri nervozni in živčnih boleznih,

»Planinka« zdravilni čaj pospešuje tek. Zahtevate v lekarnah izrečno »Planinka« čaj Bahovec, ki je pravi samo tedaj ako je zaprt in plombiran ter nosi ime:

Lekarna Mr. Bahovec, Ljubljana.

Reg. Sp. br. 14.212 10. VII. 1934

Šofer - mehanik

trezen, nekadilkec, abstinent in pošten — išče mesto. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Zanesljivo« št. 4318. (a)

Potnika

dobro vpeljanega — išče za Slovenijo pitelisko podjetje. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 4303. (p)

Vajenci

Kleparskega vajenca
sprejemem. Zaloška št. 109, Moste, Ljubljana. (v)

Vajenca

za kleparsko obrt, sprejemem. Oskrb v hiši. Lebar Rok, Strazišče 175. (v)

Mesarskega vajenca
sprejmem takoj Ambroz Maks, mesar in posostnik, Komenda. (v)

Vajenca

sprejemem. — Peršin Franc, avtoličanje, št. Vid nad Ljubljano. (v)

Učenka

poštenih staršev, išče mesto v trgovini s mešanim blagom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4170. (a)

Ženitbe

Fant srednjih let

s 100.000 din gotovine, poroči gospodično 35-38 let, s primerno doto ali premoženjem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Srečno« št. 4115. (a)

Gospodična

z dobro izobrazbo v malom mestu, želi resno poznanje s možem srednjih let z eksistenco. Dopise v upravo »Slov.« pod »Popolnoma sama« št. 4229. (a)

Gospodična

simpatična, ki postane poznejše lastnica manjšega posestva, želi poročiti drž. ali stalnega nameščena. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »29 letna« št. 4313. (a)

Naobražen vdovec

s pol milijona kapitala, 53 let star, s lepim podjetjem, zdrav, simpatičen, išče tem potom gospodično ali vdovo brez otrok, dobro situirano, v svrhu ženitve. Tajnost pogoj. Dopise v upr. »Slov.« pod »Harmonija« št. 4216. (a)

Čitajte in širite »Slovenca«

Hlapca na kmetijo

sprejemem. Burkelja, Zadohova 3, p. Dev. Mar. v Polju. (b)

Krojaškega pomočnika
za male kose, sprejemem takoj. Lado Groznik, Dev. Mar. v Polju. (b)

Dva krojaška pomočnika
za boljša dela. Sprejemem. Smole, št. Vid nad Ljubljano št. 12. (b)

Ročnega opekarja
takoj sprejemem. — Alojz Babič, Bruhanja vas št. 19 Videm-Dobrepolje. (b)

Hlapca
pridnega in poštenega, vajenega konj — sprejemem. — Mihevo, Jurčkov stradan št. 101. (b)

Pošteno dekle
vajeno kuhe in vseh hišnih del, sprejme učiteljska družina na Gorenjskem. — Ponudbe v upravo »Slovenca« pod značko »Poštena« 4266. (b)

Kravarja
veščega molinje in krmljenja, ter pridno dekle za prašiče, takoj sprejemem. — Posvetilo Uršič, Bresterlica pri Mariboru. (b)

Potnika ali zastopnika
s 100 din in več dnevnega zaslužka. Sprejemem. Informacije daje Al. Sešek, Konec 18, p. Vodice nad Ljubljano. (b)

Pek
tizen, z mojstrskim izpitom, dobro izvešan, s večletnimi spricavali, sprejme kakršne koli službo, tudi kot poslovodja. Ponudbe v upravo »Slovenca«, Maribor pod »Zanesljivo« 512. (b)

Zobotehnika
samostojnega, veščega vseh del v kavčuku, zlatu, modernih nadomestnih kovinah ter keramiki — išče zobozdravnika na Gorenjskem s takojšnjim nastopom službe ali s 1. aprilom t. l. Plača po dogovoru. Ponudbe z navedbo zahtevane plače v upravo »Slovenca« pod »Absolutno poštena« št. 4089. (b)

Iščemo
zanesljivega gospoda v mestu ali vasi s poljubnim poklicem, ki bi prevzel samostojno oddajališče blaga. Nikakr trgovina! Nobenega potovanja! — Takojšnji in dolgoletni zaslužek, mesečno najmanj 3000 din. Kot postranski ali edino opravilo. Brez konkurence! Ponudbe v nemščini ali v našem deželnem jeziku na: Berger, Annabichl št. 47, Avstrija. (b)

Krojaškega pomočnika
sprejme takoj J. Ogrina, Ig

Hlapca

sprejme zaloga mineralne vode, Ljubljana, Jernejeva št. 14. (b)

Krajevni zastopniki

se sprejmejo proti proviziji in mesečno plačo. Ponudbe pod šifro »Dobre reference« št. 4257. (b)

Foto pomočnika

sprejme foto trgovina. — Nastop takoj. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Stalna zaposlitev« 4077. (b)

Trgovskega pomočnika
dobro izvešanega v manufakturi, vojašine prostega, sprejemem takoj. — Anton Valenčak, Velenje. (b)

Knjigovodjo

s prvovrstno industrijsko prakso, samostojnega — sprejemem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 4006. (b)

Inkasanta

s kaveljo sprejemem za Ljubljano. Ponudbe nasloviti v upravo »Slovenca« pod »Spretna« št. 4189. (b)

Trgovski pomočnik
za železnino, dobra mlajša moč, se sprejme na delo. Ponudbe na Ed. Suppanz, Pristava. (b)

Žensko moč

za pomoč pri hišnih delih sprejemem. Je lahko tudi začelnica z dežele. — Ljubljana, Karlovska cesta 4. (b)

Zdravo, pošteno dekle
20 do 26 letno, vajeno kuhe in vseh hišnih del, se išče za Bled k dvema osebam. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »I. I. 1938« št. 4248. (b)

Iščemo železninarja
mlajšo moč, za takojšnji nastop. — Vešč v prodaji steklenine in barv imajo prednost. Ponudbe: »Kovinar«, Kranj. (b)

Kmečki hlapec

delaven, vajen konj in domačih opravil, se takoj sprejme za stalno. Obširne ponudbe poslati na Vikič, Ljubljana, Močnikova ulica 18. (b)

Mizarski pomočnik
dober, vajen boljšega pohištva, se sprejme. Nastop takoj. Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4146. (b)

Instalaterja
samostojnega, za vodovode in centralne kurjave, takoj sprejemem. Oni, ki so tudi izučeni ključavničarji, imajo prednost. G. Gradt, Celje, Vodnikova ulica 6. (b)

Dekle
prijetne zunanjosti, do 30 let staro, za strešno gostom in katera bi pomagala tudi pri gospodinjstvu — sprejemem. Naslov v upravi »Slov.« v Mariboru pod 519. (b)

Majer (pristav)
zanesljiv, pošten in zmožen, s 5-6 delovnimi močmi — se išče za takoj. — Vprašati v veletrgovini s vinom Pugal & Rossmann, Maribor, Trg svobode 8. (b)

Hlapca
zmožnega vsega kmečkega dela ter vožnje s konji, z dobrimi spricavali, sprejemem takoj. Ponudbe v upr. »Slov.« v Celju pod »Dobra plača« (b)

2008-1938

BURGIT

triumfira na uspehih svojega tridesetletnega delovanja. Brez operacije in brez bolečin uničuje radikano kurja očesa in trdo kožo na podplatih. — Zahtevajte v apoteki, drogeriji in parfumeriji le BURGIT za din 4-7, za podplate din 5-10. Kjer ga ni, vam pošlje za 15 din 3 obliže:

GLAVNO ZASTOPSTVO BURGITA
J. SVETEC, NOVO MESTO, Dravska banovina

Pouk

Instruiram

nišjegimnazijca in realčana za stanovanje ali honorar. Tudi dopoldne. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor pod št. 518. (u)

Nemščino in esperanto

poučuje po najnižji ceni Jesenjakova dopisna šola na Jesenicah. Zahtevajte prospekt! Priložite znamko za odgovor! (u)

Uspešno instruiram

vse gimnazijske predmete. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Akademik« 4138. (u)

Oblastveno koncesionirana

šoferska šola

I. GABERŠČIK bivši komisar za šoferske izpite Slomškova ulica št. 6. Telefon št. 26-26 in 26-28.

Zasluzek

2500 din potrebujete da si ustvarite eksistenco. Delo doma. — Dopise pod »Stalno št. 1« v upr. »Slov.« v Mariboru. Priložite znamko. (z)

Šiguren zaslužek

dobijo sposobni zastopniki. Denar takoj na roko. Kupce vsak. Mesečni zaslužek najmanj 3000 din. Za vzorce potrebno 78 do 250 din. Ponudbe z znamko 2 din na »Tintenkuli«, Celje, poštni predal 86. (z)

Denar

Kupim knjižico

Hranilnice kmečkih občin v Ljubljani do 60.000 din ali zamenjam za Kmečko ljublj. — Anton Mavec, Tomačeva 33 pri Ljubljani.

Ključavn. pomočnika

ki je tudi vodovodni instalater, sprejme takoj Iv. Triller na Bledu. (b)

Več krojaških pomočnikov

za velike in male kose — sprejme Eržen Josip, Strazišče pri Kranju. (b)

Pomočnika

za mizarsko obrt takoj sprejemem. Škerjanc Franc, mizarstvo, Duplje 39. (b)

Krojaškega pomočnika

za velika in mala dela — sprejme Košorok Alojz, Sevnica. (b)

Krojaškega pomočnika

sprejme takoj Frano Trojanssek, Ljubljana, Rožna dolina, Cesta IV. št. 3. (b)

Mizarskega pomočnika

samo boljšo moč, sprejemem takoj. Jože Pavlin, Radovljica. (b)

Raznašalca kruha

oz. hlapca sprejemem takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4207. (b)

Salon »Truda«

modistinja, Ljubljana, Aleksandrova 5 — išče samostojno modistko za takoj.

Pridno in pošteno dekle

išče službo. Vajena je nekoliko kuhe. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 4235. (b)

Mizarja

mlajšega, sprejemem. — Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Stalno« št. 4323. (b)

Slaščičarskega pomočnika

samostojno moč, sprejme takoj slaščičarna Pelicon, Wolfova ulica. (b)

Urarskega pomočnika

sprejemem. Ponudbe v upr. »Slovenca« pod »Pomočnik« št. 4313. (b)

Hlapca

pridnega in poštenega — sprejemem h konjem. Jos. Oražem, Moste, Ljubljana

Boljšo sobarico

ki zna servirati in dobro likati — sprejemem. Rudež, Ribnica, Dolenjsko. (b)

Šivilja

katera bi rada menjala mesto, dobi stalno zaposlitev. — Salon »Vera«, Nebotičnik VI., Ljubljana. (b)

Strojeplisko

perfektno, sprejemem. — Znanje nemščine, italijanščine in stenografije pogoj. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Spretna« P 4120. (b)

Služkinja

katera se razume tudi malo pri kuhi, se takoj sprejme k mali družini. Prednost imajo kmečka dekleta. Ponudbe v upr. »Slov.« v Mariboru pod 524. (b)

Posojila daje

in hranilne vloge sprejema Splošno kreditno društvo, Ljubljana, Aleksandrova 1.

Denarne posle:

posredovanje kreditov — vsestranske vloge za takojšnje gotovino. Naložbe kapitala. Posredovanje. — Uprave nepremičnin — Bavične zapovedi — Informacije — Ureditve revizije, bilance, in stanc kontrole knj. gotovosti ter vse druge trgovsko gospodarske posle izvede

SVETOVALEC

koncesionirana trgovsko-gospodarska poslovalnica M. Kovačič v Ljubljani. Cesta 29. oktobra št. 1

BANČNO KOM. ZAVOD

MARIBOR Aleksandrova cesta 40 kupi takoj in plača najbolje

hranilne knjižice bank in hranilnic, vrednostne papirje: 3% obveznice, bone, srečke, delnice itd. valute vseh držav. Prodaja srečk državne razredne loterije.

Hranilne knjižice

zaščitenih zavodov, vrednostne papirje, delnice, kupone, dobropise

3% obveznice

kupujemo po najvišjih cenah.

Različna posojila

Oblastv. dovolj. pisarna

Rudolf Zore

Ljubljana Gledališka ulica 12 Telefon 38-10

STROJI

Lokomobil

60-80, v dobrem stanju — kupim. Navesti točen opis. Anton Kuclar, Zagreb, Njegušova 4. (k)

Mizarski stroji

ravne vrstni, dobro ohranjeni, po zelo niski ceni naprodaj. Naprodaj tudi 3 stroju za kovino. — Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Brezhibno« št. 4188.

Specijalna delavnica

Posedstva

Parcela
na Tyrševi 66, nasproti Stadi-
ona, ugodno prodam. (p)

Lepa stavbna parcela
na Ježici naprodam. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 4176. (p)

Stavbne parcele
ob Dolenjski cesti prodam.
Naslov v upravi »Slovenca«
pod št. 4173. (p)

Vogalna parcela
Langusova ulica - ugodno
naprodam. Informacije pri
Cernak, Ljubljana, Križev-
niška ulica. (p)

Štiristanovanska vila
z velikim vrtom, blizu ko-
lodvora, lastni vodovod -
ugodno naprodam. Naslov v upr.
»Slovenca« pod št. 4068. (p)

9-stanovniško hišo
masivno zidano, elektrika,
vodovod, pritlikline, pod
mesto spadajoča, stanova-
nja stalno zasedena, poce-
ni naprodam. Naslov v upr.
»Slovenca« pod št. 4068. (p)

Trgovsko hišo
z vsem inventarjem, njive,
gorice s hišo, tik železnice,
prodam. Vpraša se pri Ma-
riji Lindiš, št. Vid pri
Grobelnem. (p)

Hiša v Zagrebu
na zelo prometnem kraju,
s pekarno in stanovanjem,
zaradi starosti poseni pro-
dam ali oddam v najem.
Pismene ponudbe je poslati
takoj na pekarno Strk,
Zagreb, Vrbik 77. (p)

Stavbne parcelacije
vse informacije, delitve
parcel pri prodaji, situa-
cijske gospod. načrte,
regulacije, sporne meje
itd. itd.

Filip Babnik, Ljubljana
civilni geometer in sodni
izvedenec - vogal Miklo-
šičeva in Tavčarjeve 10.

Okokarna
v lepem kraju Slovenije,
ustanovljena pred več ko
30 leti, s skoraj novo
krožno pečjo, strojno naj-
moderneje opremljena, v
kapaciteti po 1 milijon
zidakov in strešnikov,
prvovrstni material, na
področju 20 km brez kon-
kurence - zaradi raznih
okolnosti naprodam. - Po-
treben kapital 1.200.000
din. - Ponudbe v upravo
»Slov.« pod »Stijajna ek-
stenca« št. 3149. (p)

HIŠO-VILO

trgovske ozir. gostilniške
hiše, stavbene parcele in
posedstva

kupite ali prodaste
še vedno najugodnejše, naj-
hitreje ter najsolidnejše,
le potom moje pisarne

F. PRISTAVEC
real. pisarna
Ljubljana, Erjavčeva c. 4a
Telefon 23-81

Kunaver Ludvik
gradbeno-strokovno na-
obračeni posredovalec -
Cesta 29. oktobra št. 6,
telefon 87-23, ima napro-
daj večje število parcel,
kompleksov, posestev, go-
zdov, trgovskih in stano-
vanjskih hiš in vil. Po-
oblaščen graditelj in sod-
ni centec za nasvete brez-
plačno na razplogo. (p)

Parcela
v bližini Vrtače, približno
1000 m², naprodam. Naslov v
upravi »Slov.« pod št. 4232

Več stavbnih parcel
ob novo projektirani ce-
sti - ugodno naprodam. -
Zg. Siska 84. (p)

Hišo z gostilno, trgovino
ev. tudi s poselitvijo, na
prometni točki - kupim.
Ponudbe v upravo »Slo-
venca« pod »Promet« 4112.

Enostanovniško hišo
z gospodarskim poslopjem
in nekaj zemljišča, 12 km
od Ljubljane - oddam z
majem. Naslov v upr. »Sl.«
pod št. 4173. (p)

Nova hiša naprodam!
Ležeča ob glavni cesti in
travniku, večstanovniška,
bruto donos 44.000 letno. -
Ponudbe upravi »Slovenca«
pod »Gotovina« 4134. (p)

Parcele
s celodnevni soncem, ra-
ven peščen svet, pri be-
tegrajski šoli - naprodam. -
Polize se pri šuvarju Sta-
diona. Vodovodna cesta.

Kupim za gotovino
novo enostanovniško vilo
ali hišo, periferija Ljub-
ljane ali Maribora, z vo-
dovodom in elektriko. Po-
nudbe s opisom in ceno na
Maks Hubalek, Zalog pri
Ljubljani. (p)

V Brežicah
in okolici so naprodam
hiše, krasna stavbišča,
vinogradi, sadovnjaki in
gozdovi ter saokroženi
dell Attemsovega vele-
posvesta. - Pojasnila pri
inž. Miklau Otmar, Bre-
žice. (p)

Za trgovca
izredna prilika v industrij-
skem kraju Dolenjske, če
preuredi malo urejeno go-
stilno s malo kmetijo v
trgovino. Cena 135.000 din.
Ponudbe v upravo »Slov.«
pod »Delavstvo in vozniki«
št. 4225. (p)

Tovarna za bučno olje
s stanovanjsko hišo, dober
donos, kapaciteta 450 kg
olja v 12 urah - realna
vrednost 625.000 din, ugod-
no naprodam. - Strokovno
znanje ni potrebno. Ponu-
be na: Tovarna olja, Ma-
ribor, Taborska. (p)

Lepo posestvo
ob državni cesti, 4 km od
postaje Celje, s 3 orali po-
nega gozda, 5 orolov travi-
nika, 3 orala njiv, 3 orala
domačije in sadonosnika -
naprodam. V enostanovni
hiši je tudi lokal za trgo-
vino ali obrt, gospodarska
poslopja, obokane kleti, le-
pi hlevi, elektrika. Poja-
nila daje Alojz Zerovnik,
Celje, Kralja Petra 43.

ZA DAME
Volneno blago

*Naši
blagovi
se odlikujejo
po izvrstni
kakovosti,
ter izredno
nizkih cenah*

Manufaktura
komanditna družba
Mestni trg 17

Volneni georgette
tkanina, ki se ne mečka, 110 cm. . . Din 42-

Volneni frisé
modna tkanina za lepo pomladno obleko,
130 cm. Din 58-

Crépe Arendella
v krasnih pomladnih barvah, 130 cm Din 68-

Crépe Ondé
modna tkanina, ki vsakomur ugaja, v vseh ak-
tuelnih barvah, 130 cm. Din 72-

Crépe Ramagé
prvovrstno blago, primerno za boljše popoldansko
obleko, velika izbira barv, 130 cm. . Din 85-

Volneni Rayé
za komplet ali plašč, v krasnih pastelnih barvah,
130 cm. Din 95-

Karirasto blago
čista volna, za kostum ali paletot, 140 cm
Din 50-

Blago za plašče in kostume
trpežne kvalitete, v modernih vzorcih in barvah,
140 cm. Din 52- 59-

Gladki in nopen-štofi
za pomladne plašče v neverjetno lepih barvah
Din 118-130-

Angleški Tweed in Homespun
blago za plašče ali kostum, ki je skoro neraz-
trgljivo, v krasnih barvnih kombinacijah
Din 145-

Gladki štofi
za športne kostume. Din 34- 66-

i. t. d.

Strankam izven Ljubljane pošljemo po želji vzorce, če
nam navedejo vrsto in ceno blaga, ki pride v poštev

Nov mlín
Irus Turfan, melje vse
vrste žita, dela ješprenj in
kašo - naprodam. Cena po
dogovoru. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 4213. (p)

Dvostanovniško vilo
zaradi odpotovanja prodam
- Ponudbe v podružni. »Sl.«
v Celju pod »98.000«. (p)

Majhno posestvo
blizu Radeš ugodno napro-
dam. Naslov v upravi »Slo-
venca« pod št. 2963. (p)

Hišo z vrtom
ugodno oddam. Naslov v
upravi »Slovenca« pod št.
3734. (p)

Lepe stavbne parcele
v št. Vidu nad Ljubljano,
naprodam. Informacije v
hrivnici Doležal, št. Vid n.
Ljubljano. (p)

Razne trgovske hiše
in stanovanjske, nove vile,
parcele v Ljubljani ter
razna posvetila na deželi
ugodno prodaja pisarna Al.
Planinšek, Ljubljana, Bee-
thovnova ul. 14, tel. 35-10.

Nov mlín
Irus Turfan, melje vse
vrste žita, dela ješprenj in
kašo - naprodam. Cena po
dogovoru. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 4213. (p)

Dvostanovniško vilo
zaradi odpotovanja prodam
- Ponudbe v podružni. »Sl.«
v Celju pod »98.000«. (p)

Majhno posestvo
blizu Radeš ugodno napro-
dam. Naslov v upravi »Slo-
venca« pod št. 2963. (p)

Hišo z vrtom
ugodno oddam. Naslov v
upravi »Slovenca« pod št.
3734. (p)

Lepe stavbne parcele
v št. Vidu nad Ljubljano,
naprodam. Informacije v
hrivnici Doležal, št. Vid n.
Ljubljano. (p)

Razne trgovske hiše
in stanovanjske, nove vile,
parcele v Ljubljani ter
razna posvetila na deželi
ugodno prodaja pisarna Al.
Planinšek, Ljubljana, Bee-
thovnova ul. 14, tel. 35-10.

Parcela naprodam
Cesta v Zeleni log. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 4017. (p)

Zadnjikrat ponujam
poceni prijetno dvostano-
vanjsko (petstano) vilo Pod
hribom 3-242, Siska. (p)

Nova enodružinska hiša
naprodam. Vižmarje, Pod
Klanecem 128, št. Vid nad
Ljubljano. (p)

Prodaj domačijo
tik kolodvora Brežice, pri-
merno za industrijo in tr-
govino. Naslov: J. Setraj-
šič, Brežice 2. (p)

Redka prilika
Naprodaj zelo prometna
gostilna na Gorenjskem,
blizu kolodvora in avto-
bilske postaje. Naslov pove
uprava »Slov.« pod 4220.

Hugo Wast:

Zlato večnega Juda

Prvi del.
EL KAHAL

I.
SOVRAZNIKA V SINAGOGI.

Petnajstega septembra 1887. je bilo v Buenos Airesu ljudsko štetje.

Od 433.000 prebivalcev jih je bilo po tem štetju 366 judovskega rodu in vere. Ti so prebivali strnjeno po severnih in vzhodnih mestnih četrtih, v trikotniku, ki ga tvorita Cordobeska in Juninska cesta, kateri reže povprek Paseo de Julio.

Od tedaj je preteklo pol stoletja. Koliko je Judov v mestu danes?

Kdo ve, zakaj nekakšna sumljiva liberalna skrbnost je iz razpredelnice za ljudsko štetje izbr-
sala postavko o veri popisanih.

Siromaka statistika, ki ga je obsedla misel, da mora odstraniti to postavko, je bolj zanimalo, koliko je v Buenos Airesu neobogljencev, glucev ter potepuških muzikantov, kakor pa, koliko je katoličanov, protestantov, budistov ali teozofov.

V bistvu pa je hotel le, da bi uradno prikril živo argentinsko resnico: da je ta dežela po ogromni večini katoliška.

A kljub temu drži, da se je tisti judovski trikotnik raztegnil kilometre in kilometre na daleč, proti jugu in proti zahodu in blizu Callaoa in Corrientesa so dandanes okrožja, ki štejejo več Judov, kakor pa jih je 1887. imelo vse mesto.

Dovolj je, če vidite te ceste pod večer, ko se vračajo iz šol otroci in se starci hlade po sencah. Med talmudskimi bradami Salomonov, Jakobov in Levijev žare glavice malih Rebeke in Sar v žgoči barvi zmlete paprike.

Okoli 1887. je bil med najbolj zamaščenimi kaftani na Paseo de Julio kaftan Zaharija Blumen. Blumen je že dvajset let po dvajset let prebival v tleh prostorih z nizkim stropom v ti-
stem starem hotelu Nacional, ki je stal do prav pred kratkim na vogalu Calle Corrientesa. Na nje-
govem pročelju je človek bral učinkovite besede:
»Ustanovljeno leta 1830.« Ta hotel je stoletje dol-
go stal na mestu, kjer se navadna hiša postara v
dvajsetih in pride sleherni ustanova ob veljavo
v petdesetih letih.

Nad vrati v svojo prodajalnico je Blumen imel obešen zvitek, ki so se mimo hodeči navdili
nanj, ne da bi si znali razložiti, kaj ta reč prav
za prav pomeni.

To je bila mezuza, molitveni zvitek, ki se ga
je zmeraj, kadar je pri prihodni ali pri odhodu
prestopil prag, dotaknil s tremi prsti desnice in
jih potem poljubil.

V zvitiu je bil spravljen kos pergamenta, na
katerega je kdo ve kateri prepisovalec s čudovito
obredno pisavo, ki ni prenesla nobene pomote,
napisal šest vstic iz Deuteronomija, knjige Stare
zaveze. Prva vstica je bila tista, ki se glasi: »Po-
slušaj, Izrael, Gospod, naš Bog, je eden...«

Zaharija Blumen je bil tisti Matija Zabulon,
ki je s svojim dvojčkom Davidom okrhoval zvez-
no vojsko med paraguajsko vojno leta 1867.

Zakaj je Matija spremenil svoje ime v Blu-
men in kako je David izginil, o tem bo še prilika
govoriti.

Zaharija je pod novim imenom začel menjal-
nico pod stebriščem hotela Nacionala. Njegovi
glavni in najpomembnejši ljudje so bili mornarji
in priseljenci z onstran morja, ki jih je kar mi-
goleto v bližini pristanišča.

Prodajal jim je rublje in cekine, funte in do-
larje, pa azijske in afriške novce vseh vrst. Posel
mu je uspeval tako, da je lahko v malo letih
osnoval na Calle Reconquisti pravo pravno banko.

A stebrišča pred hotelom ni zapustil zaradi
tega.

Tam se je poročil z Milko Mir, ki je imela
olivnate oči. Te so še petdeset let pozneje ču-
dovito sijale izza črnih trepalnic njene vnujke
Marte Blumenove.

Ljudje, ki niso nikdar poznali Milke, so se
izpraševali, odkod je Marta ukradla te mačje,
zasanjane in hkrati okrutne oči.

In tu, v senci stebrišča, se je rodil drugi
Zaharija Blumen, Martin oče, ki naj bi sčasoma
postal najbogatejši mož v Južni Ameriki.

V čast prvega Blumenja je pravično povedati,
da je pripravil sinovo veličino s svojim delom
in je postavil trdne temelje za njegovo fantastično
bogastvo.

Poslušajmo njegovo zgodbo!

Tisto leto je Zaharija Blumen nekega zim-
skega večera zaprl železna vrata svoje banke in
odhiti v hotel Nacional po neke listine.

Obločen je bil v črn kaftan, ki se je svetil na
komolcih in na kolenih. Na glavi je imel okro-
krajem klobuček iz zajčevine v barvi suhega
grozdja. Klobuk je pokrival prikriti lobanjo,
naredko poraslo z lasmi, ki so se v dveh svaljkih
spuščali čez blede ušesa. Hlače je imel ozke in
zelenkaste, kakor dva klarineta, segale so mu
komaj do vrh visokih čevljev.

Polt je imel blede. To je bila obredna ble-
dica, kakor bledeca kozlička, ki ga je zaklal rabin,
da bi bil košer, čist in vreden, da bo v hrano
judovskim vernikom. Oči so mu bile črne kakor
dva kosa oglja. Svetle so se živo, bile so rado-
vedne in očenujoče. Brado je imel črnorjavo in
roke osladne, velike, alabastrno bele, s počrne-
limi nohti.

Talmud, ki do zadnje podrobnosti določa, kako
morajo Judje živeti, jim predpisuje pogosto umi-
vanje. Treba si je umiti roke, preden sedejo za
mizo in ko vstanejo od nje. A talmud nič ne go-
vori o nohtih. Zato nosi lahko vsak dober sin
talmuda nohte kakršne barve hoče, ne da bi kaj
prekršil zakon ali zapoved prerokov

Na Calle Corrientesu je v višini hotela Na-
cionala klanec, ki kaže znamenja starega jera:
prod tričetrt stoletja je Rio de la Plata s svojimi
vodami segal prav do tu.

Zaharija Blumen je stopal po klanecu navzgor
tik ob zidovih, kakor da je prilepljen na steno.
Njegovi koraki so bili tihi in nagli kakor skoki
koblice.

Ko je došel na vogal Ceste 25. maja, je za-
alilal trobentanje cestne železnice. Pomignil je
vozniku ter skočil na ploščad. Potem je sedel na
klop, potegnil iz žepa denarnico in plačal voznino
z zamazanim bankovcem za pet centavov.

Sprevednik ga je prepoznal.

»Kakšno čudo pa je, da vidi človek vas tukaj,
don Zaharijas.«

Bankir je odgovoril s nasmehom:
»Sprehodek med dvorci, da ujame človek malo
sraka.«

Dvorce, to so bile velike hiše iz dobe kolo-
nialnih osvajanj, last starih mogotnikov in veli-
kašev, obdane z velikanskimi vrtovi in nasadi, ki
so včasih obsegali cele mestne četrti, so ležale po
večini na zahodu mesta. Zdaj so že polagoma iz-
ginjale, ker porast mesta je sili lastnike, da so
svojo posest parcelirali in jo po kosih prodajali,
da bi se okoristili z naraslo prometno vrednostjo
zemljišč.

Toda sprehajati se med dvorci je v mestu
zmeraj pomenilo iti v zahodni del.

V resnici pa je Zaharija Blumen šel v sin-
gogo, kjer so ta večer, oziroma to noč, saj je v
obcestnih svetilkah že vzplamnel plin, name-
ravali obravnavati vprašanje, ki je Zaharijo za-
nimalo: šlo je za prodajo starega plemiškega
doma Adalidov, katerih posest je obsegala četrt
mestnega predela ob sredini Calle Florida.

Te prodaje posestev so ena izmed čudnih in
nevarnih judovskih šeg: pravijo jim hazaka ali
meropile in jih sklepajo natanko po navodilih iz
talmuda v sinagogi in v pričo vseh krajevnih ju-
dovskih odličnikov.

Kupimo

Seno ali deteljo
kupi Černe, Moste, Zaloška
št. 183. (k)

Suhe bukove deske
25 mm - kupim. Ponu-
be v upravo »Slovenca« pod
»Soh« št. 4322. (k)

Dober pletilni stroj št. 8
kupim, dolžina 60 do 70 cm
Naslov v upravi »Sloven-
ca« pod št. 3923. (k)

**Stare zlato,
zlato zobovje
in srebrne krence**
kupujem po najvišjih
dnevnih cenah.
A. KAJFEZ
urar
Ljubljana, Miklošičeva 14

Hladilni stroj
za mesarja, kupim takoj.
Naslov v upravi »Sloven-
ca« v Mariboru pod 508.

Mladega psa volčjaka
čiste pasme, kupim. Pisme-
ne ponudbe v upravo »Sl.«
pod »Psa« št. 4173. (k)

Šolske knjige
za prvih 5 razredov real-
ne gimnazije, kupim. Po-
nudbe v upravo »Sloven-
ca« pod »Gimnazija« 3670.

Pozor!
Več delavskih oblog po me-
ri kupim. Kdor kupi št-
valni stroj ali dvokolo, ima
prednost. Ponudbe s vzorci
in ceno poslati na: Ljub-
ljana, Karlovska cesta 4.

**Vankovrstne
zlato kupuje**
po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir, Ljubljana
Woltova ulica št. 3

Okroglo železno mizo
stare, s marmornato ploščo
- kupim. Ponudbe v upra-
vo »Slov.« pod »Kavarniška
miza« št. 4163. (k)

Briljante
in druge dragocenosti ku-
pim. Ponudbe pod »Strogi
diskretnost« št. 4217 v upr.
»Slovenca«. (k)

Štetine
oprane, kupi tvornica Ora-
lam, Ribnica, Dolenjske. -
Prosim najnižjo ceno in
vzorec. (k)

Cunje
krojaške odrezke, stari
papir, tekstilne odpadke,
ovrže volno, govejo dlake
(aravco) - kupi vsako
množino
ARBEITER - MARIBOR
Dravska 18

Zahtevajte povsod naš list!

Radi adaptacije trgovskih prostorov v regulacijsko črto smo prisiljeni naše dosedanje prostore tvrdke

popolnoma izprazniti najkasneje do 30. maja t. l. Da do tega časa našo zalogo razprodamo, znižujemo cene vsej manufakturi, konfekciji in perilu ter prodajamo

F. I. Goričar

Ljubljana, Sv. Petra c. 29

20-30% ceneje

Na zalogi lepa izbira pomladanskih štofov za moške obleke in površnike, za damske pomladne plašče in kostume.

Izkoristite ugodno priliko ter si nabavite za pomlad in poletje Vaše potrebščine pri nas!

Ne pozabite,

ko obnavljate svoje domove, da kupite najceneje

BARVE, oljate in kemične,
LAKE in **FIRNEŽ**,
ŠELAK in **ŠPIRIT** den.,
LUŽILA »Arti« **PASTE** za
pode,
prašno in **strojno** olje
ter vse slikarske in plesarske
potrebščine pri

IVAN ROZINA
(preje »Orient«) Telefon 39-25
TYRŠEVA (Dunajska) CESTA 14
poleg Schneider & Verovšek-a

Natečaj

za izdelavo plastičnega osnutka za spomenik viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Nišu

Odbor bankega sveta moravske banovine za postavitev spomenika pokojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju, razpisuje javno tekmo za izdelavo plastičnega osnutka za spomenik, ki se postavi v Nišu v parku na trgu Kneza Mihajla. Pravico sodelovanja pri tej splošni tekmi imajo vsi rezbarji, jugoslovanski državljani in Rusi, stalno nastanjeni v Jugoslaviji. Ocenjevalno komisijo tvorijo sledeči gospodje: Jeronija Živanović, senator, guverner Nj. Vel. kralja Dušan Nikolajević, književnik, Gjorgje Jovanović, akademik arh. Djura Vajalović, arh. Dimitrije Leko, univ. prof. Miodrag Petrović, akademski slikar in nastavnik Nj. Vel. kralja, arh. Djordje Bošković, kustos muzeja, Belimir Jovanović, industrialec in predsednik odbora bankega sveta Kosta Pavlović, načelnik finančnega oddelka moravske banovine.

Nagrade so sledeče: Prva nagrada 10.000 din, druga 10.000 din in tretja 6.000 din, ter trije odkupi po 3.000 din.

Dela naj se oddajo finančnemu oddelku uprave moravske banovine v Nišu do 30. junija t. l. do 6 zvečer. Informacije za program tekme pri Odboru bankega sveta moravske banovine za postavitev spomenika blagopokojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju, Ulica Generala Lešjanina 28, Niš.

Naznanilo!

Od danes naprej tožimo priznana prvovrstna

Sunarova dalmatinska vina

Ob vsakem času na razpolago topla in mrzla jedila kakor tudi morske ribe

v gostilni **Terdan**

Moste, Zaloška cesta 18.

Prvovrstno uvedenega strokovnega zastopnika

za obdelovalne stroje v kraljevini Jugoslaviji išče velika čehoslovaška tovarna. - Ponudbe pod šifro »V. O. 144« na Rudolf Mose A. G., Praha I., Ovocny trh 19.

Prodamo

Naprodaj

sladko seno, jabolčnik, ječmenove tropine in hmeljski gnoj. Josip Kirbiš, Celje.

Trgovino z živili

prodam s koncesijo ali brez. - Naslov v upravi »Slovenca« pod 4140. (1)

600 kg pšenične slame na roke mlačenice prodaja. Beslaj, Preska 26, Medvode. (1)

Frizerski salon za dame moderno urejen, zelo dobro uveden, ugodno prodaja M. Ujčić, Zagreb, Ilica 189 a.

Naprodaj imam

lep, dober semenski krompir ter smrekov stavbni les. - Fr. Škerjanc, Radomlje. (1)

Kolesa

prvovrstnih znamk, nova in rabljena, s garancijo, od 300 din naprej - dobite v trgovini »Triglav«, Rečjeva 16. (1)

SIVALNI STROJI

CENTRAL-BOBBIN

1850 din

pogreznjivi, ki silajo naprej in nazaj, večje in krpajo.

15-letna garancija.

Ivan Jax & sin

Ljubljana, Gosposvetska 2.

Čitajte in širite »Slovenca«

Breskve in marelice

20 najboljših breskvinih sort, od julija do oktobra zorečih, v grmičasti obliki Din 120-.-, 10 mareličnih dreves v najboljših sortah Din 120-.-. Vsako drevo z imenom

Sadjarstvo Dolinšek - Kamnica, p. Maribor

IVAN KRAVOS MARIBOR
ALEKSANDROVA CESTA 13
Za polovanje - za vsakdanjo rabo

Lovišče Dretnik v obč. Črna

pri Prevaljah, 523 ha, oddamo v zakup za 12 let na dražbi, dne 5. aprila 1938, pri Gozdni upravi razlaščenih gozdov v Črni. Informacije pri Začasni državni upravi razlaščenih gozdov v Ljubljani, Cesta 29, oktobra št. 24, ali pri Gozdni upravi razlaščenih gozdov Črna.

Škatlice za zimske plašče in klobuke

po naročilu dobite pri

HERGO, kartonaža, Celje
Prešernova ulica šte. 5 — dvorišče

IZBIRA NI TEŽKA

kadar je treba določiti časopis v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potem katerega bo prišel zagotovo v stik s najširšimi kupnomočnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENE«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — z malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča.

Auto-motor

Motor DKW 250 ccm

nov, vožen 800 km, ugodno prodam. Naslov v podružni. »Slov.«, Tyrševa cesta 37.

Motor Superxix

zaradi vojašine poceni prodam. Vprašati pri gosp. Piron, brivnica, Cvetlična ulica 8, Maribor. (f)

Motorno kolo

dobro ohranjeno, znamke BSA 350 ccm - prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4236. (f)

Avtomobilisti!

Brezplačni pregled pnevmatik na vašem vozilu vam nudi specialna vulkanizacija

Stane Koprivec

Slomškova ulica šte. 6, Garaža Stupica, telef. 28-26

Motorji — novi modeli

»Triumph« 100 in 200 ccm, in »Excelsior« - so prispeli. Cene nizke. Ceniki franko. »Tribuna« F. B. L., Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Avto Fiat 509

dvosedežni, v najboljšem stanju, s 6 novimi pnevmatikami, primeren za trgovskega potnika - je ugodno naprodaj. Tautz Rihard, Maribor, Trg Svobode 6. (f)

»Opel« avto

dostavni voz poceni prodam ali zamenjam za vsako blago. Tudi za hranilne knjižice članice Zadrugne zveze. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod zn. »Poceni Opel« 4126. (f)

Vnajem

ISČEJO:

Dobrodošlo pekarno vzajem v najem. Ponudbe na M. Stiberc, Ivanec pri Varazdinu. (m)

Gostilno ali restavracijo

v kakem letoviškem kraju, iščem v najem. Ponudbe na naslov: Uprava »Slovenca« v Celju. (m)

ODDAJO:

Trgovino z meš. blagom oddam. Vprašati pri Josip Kirbiš, Celje. (n)

Njivo

ob Marmontovi ulici oddam v zakup. Vprašajte: Groharjeva cesta 8. (n)

Delavnico

svetlo, pripravno za mišarja ali sliše, oddam takoj. - V. Lesjak, Selenburgova 4. (n)

Lokal

delavnico in skladišče ter prazno sobo oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4304. (n)

Trgovino podružnico

na prometnem kraju dam v najem ali na račun podjetnemu in kavcijsko zmožnemu. - Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru pod št. 516. (n)

Specerijska trgovina

lepa, stara, v centru mesta, z dvema kletama, tudi za mešano trgovino pripravna, se odda podjetnemu trgovcu. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 4209. (n)

Mesarijo

v Mariboru oddam v najem ali sprejem pomočnika s kapitalom kot sodelavca. Ponudbe v upravo »Slov.« v Mariboru pod »Sodelavec« 522. (n)

Frizerski pomočniki!

Prodajam frizerski salon za dame in gospode ali ga dam v najem. Adolf Nemec, Maribor, Ob železnici št. 8. (n)

Stanovanja

ODDAJO:

Enosobno stanovanje z lokalom, se odda z majem. Slomškova ulica 23. (f)

Enosobno stanovanje

podprtilno, oddam mirni stranki z aprilom. Beljaška št. 32. (6)

Stanovanje

podprtilno (soba, kuhinja) - oddam z aprilom. Ciglerjeva 29, Moste. (6)

Oddam

enosobno ali dvosobno stanovanje s kuhinjo, takoj ali s 1. aprilom. Grebene, Vel. čolnarska ul. 15-I.

Stanovanje

dve sobi, kabinet, kuhinja in pritlikline - oddam s 15. aprilom ali 1. majem. Šolska 15, Kozleja. (6)

Na Gosposvetski c. 10-III

oddam sončna in čista eno-, dvo- in trisobna stanovanja za 1. maj t. l. Ogled od 21. t. m. naprej. Informacije pri Cesar, istotam. (8)

Naiceneje kupite

svilo, nogavice vseh vrst, perilo, šiviljske in krojaške potrebščine v novo odprti trgovini Manufaktura, moda, perilo, šiviljski in kroj. pribor

F. Kramaršič
Maribor, Gosposka ul. 13

Iščem potnika

špecerijske stroke za Maribor in okolico, Dravsko in Savinjsko dolino. - Ponudbe na upravo »Slovenca« Maribor pod »Potnik 4294«.

Trgovskega dopisnika

prvorazredno moč, ki obvlada hrvaški in nemški jezik in ki je verziran tudi v knjigovodstvu — sprejme večja trdka v Zagrebu. — Lastnoročno pisane ponudbe s sliko v upravo »Slovenca« v Mariboru pod »2002«.

Prispeli so najnovejši modeli motornih koles svetovnoznanih tvrdk

ARDIE, HOREX in DIAMANT
od 98 do 500 ccm. Izdelava letih je najsolidnejša in garantirana. Poraba benzina minimalna, ker porabi 125 ccm na 100 km samo 1/4 l. benzina in vozi z brzino 75 km. Vsa motorna kolesa so opremljena s 2 izpušnimi cevmi, električnim signalom in akumulatorji. Veliko zalogo teh motornih koles, kakor tudi moških in ženskih dvokoles, triciklov in šivalnih strojev si lahko ogledate pri tvrdki

J. PRAPROTIK, DOMŽALE, Ljubljana 4.

kjer si vsak radi izredno nizkih cen lahko nabavi svoje tozadovne potrebščine.

NA ŽELJO SE POŠLJE TUDI CENIK!

Čevljariskim zadrugam in čevljarjem!

Po nizki ceni prodajamo stroje in ostalo opremo za popravila obutve, in sicer:

šivalne stroje, stroje za zbijanje, stroje za freziranje, stroje za likanje, stroje za struženje, stroje za užiganje, kombinirane stroje itd.

Za pojasnila se je obrniti samo pisмено najkasneje do 1. aprila na »PUBLICITAS« d. d., Zagreb, Ilica 9, pod št. »209«

ZAHVALA

VSEM, KI SO SPREMILI NAŠO BLAGO POKOJNO MAMO

ANTONIJO SINGER

NA NJENI ZADNJI POTI TER JI POKLOILI TOLIKO CVETJA — BODI IZRAZENA NAŠA UDANA ZAHVALA!

CELJE, 16. MARCA 1938

ŽALUJOČI OSTALI

Zahvala

Vsem, ki ste sočustvovali z nami ob prebriski izgubi naše ljubljene mame, stare mame, sestre, tašče in tete, gospe

Antonije Knific roj. Rozman

ki so jo tolažili v boleznih, spremili na zadnji poti — vsem najlepša hvala! Predvsem se zahvaljujemo preč. duhovščini, posebno kaplanu g. I. Šešku za tolažilne obiske, g. dr. Fajdigu, častiti sestri Kolomani iz Marijanišča za požrtvovalno posrežbo, pevcem za prekrasno petje pod vodstvom organista g. Plevela, prosvetnemu društvu in vsem, ki so jo od blizu in daleč spremili na njeni zadnji poti, vsem Bog plačaj!

Pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin!

Stražišče pri Kranju, dne 18. marca 1938.

Žalujoči ostali

Umrila je previdena s sv. zakramenti, v 79. letu svoje starosti, naša ljuba mama, stara mama, oestra, teta in avakinje, gospa

MARIJA ŽARGI

vdova trgovca.

Pogreb predrage rajinke bo na praznik sv. Jožefa ob 15. uri iz hiše žalosti Sv. Petra cesta 11 na pokopališče k Sv. Križu.

Priporočamo pokojno v molitev in blag spomin.

V Ljubljani, dne 17. marca 1938.

ŽALUJOČI OSTALI

TRIGLAV

industrija perila in obleke

LJUBLJANA

Pod Trančo 1 - Stari trg 2

(pri novem čevljarskem mostu)

priporoča za spomlad iz svoje
velike zaloge: obleke, perilo, klobuke
čepice kakor tudi vse modne potreb-
ščine. Tudi se obleke in perilo po
meri in po želji izgotove po naj-
novejših krojih in po najnižjih cenah.

Za obilen obisk se priporoča

J. OLUP.

Prodano**Otroški voziček**

globok, dobro ohranjen —
naprodaj. Gerbičeva 44-II.

Za vrtove

dobite umetno gnojilo v
trgovini Felber, Podmil-
škova ulica (za Bežigradom).

Pozor! Pozor!**Nova kolesa**

od 500 din dalje: Diamant,
Görcke, Wanderer, Herku-
les, Presto — najceneje
pri trvdki

Plevel v Preski

Agrase

visokostebelne s krono, niz-
ke in visoke vrtnice ter
razne perone ima na zalogi
Koralka, Vrtača 3.

Šivalni stroji**Veritas**

pogreznjivi 2000 din
nepogreznjivi : : 1700 din

s 20-letno garancijo v
trgovini šivalnih strojev:

USSAR

Maribor, Trubarjeva 9.

Prava erfurtska semena

uradno preizkušena dobite
v trgovini M. Vidmajer -
Čankarjevo nabrežje št. 3,
podružnica Tyrševa c. 51,
ter na stojnici Nabrežje
20. septembra.

Ostresje (grušt)

dobro ohranjeno, 300 m² po-
vršine, ter ca. 10.000 kom-
dov rabljene strošne opeke,
prodaj. Stermecki, Celje.

nasprotni: Gospodarska
zveza

NOVA TRGOVINA
CELJE

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

jezdu — 0,50 m
do 100 m

Novosti vseh oblačil

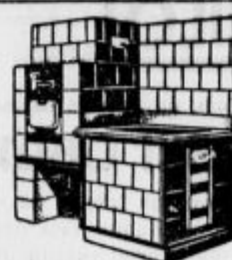
šport, kamgarn obleke,
perilo itd. — najceneje:
Presker, Ljubljana. (1)

Brzoparilnik

skoro nov, ugodno prodaj.
Ramovš, Metelkova 4. (1)

Šivalni stroj

za šiviljo ali krojača, ce-
no napredaj. Kolodvorska
ul. 35, I. nadst. desno. (1)

Štefniške iz tepla - rje
proste, kromirane, železne,
vseh velik, najnižje cene

Ciril Podržaj

ig 147

pri Ljubljani

Dva otroška vozička in

zapravičevke, poceni pro-
dam. Timpran, Seničica -
Medvoda. (1)

Krojači — šivilje!

Moške in damsko krojno

knjižnice dobite pri: Alojzij

Knafelj, Ljubljana, Kri-

ševniška ulica. Najmoder-

nejši kroji. — Zahtevajte

prospekt. (1)

Pomaranče

jaffa, italijanske rubeče,

svoje prispele. Na zalogi

rinfuza smokve. Veletro-

govina južnega sadja, Ljub-

jana, Tyrševa cesta 48. (1)

KO SE PRIPELJETE

V LJUBLJANO

Vam ni treba več iskati

po mestu

barve, lake, šelake,

firneže, čopiše itd.,

ker vse to dobite po zelo

ugodnih cenah

tik pri kolodvoru

pri trvdki

Rudolf Hafner

Ljubljana, Miklošičeva 36.

Sveže najfinišne norveške

ribje olje

iz lekarne

dr. G. Piccolija v Ljubljani

se priporoča bledim in

slabotnim osebam.

Originalna

erfurtska semena

dobite v trgovini Pinter,

Ljubljana, Gosposvetska

cesta 14 (Novi Svet). —

Telefon 23-67. (1)

Več koles

prvovrstnih, ženskih in mo-

ških - poceni napredaj pri

»Promet«, nasproti križan-

ske cerkve. (1)

Pozor frizerji!

Več aparatov za trajno

ondulacijo, razprodaj po

zelo nizki ceni. — Viktor

Straus, Kranj, Blejska 17.

Šivalni stroji

skoraj novi, Singer, Pfaff

in razni drugi - poceni na-

prodaj pri »Promet«, na-

sproti križanske cerkve.

Trgovci iz okolice

Maribora - pozor!

Naznanjam vam, da an-

gelske Dunlop pneuma-

tike za kolesa, motorje

in avtomobile ter origi-

nalna Styria kolesa od

Puch Austro Daimler

Steyrerwerke zastopa sa-

mo moja trvdka. Iščem

zastopke za Styria,

Dürkopp, Viktoria in za

razne druge znam. koles.

Justin Gustinčič

Maribor

nasproti Narodnega doma

2000 din

1700 din

20-letno garancijo

USSAR

Maribor, Trubarjeva 9.

Otroški voziček - globok

prodaj. Poljanska cesta 77
(dopoldne). (1)

1200 kg sladkega sena

prodaj. Pogačar, Zgornja
Šiška 84. (1)

Svetovno znane

nemške znamke

»BRENABOR« dvokolesa

petkrat kromirana in od-

poro emajlirana, z ne-

zlomljivim okvirjem dobite

po ugodnih obročnih od-

plačilih pri trvdki

KLEINDIENST & POSCH

Maribor, Aleksandrova 44.

6 kompletnih oken

dobro ohranjenih, prodaj.

Slavko Omelec, St. Vid n.

Ljubljana. (1)

Stare plinske cevi

za vrtno ograjo, prodaj.

Franc Belič pri »Jugolitu«,

Ljubljana. (1)

Krompl

za seme in jelo: beli, šne-

flok (Kresnik), okrogli beli

ter srodni rožnik, dobav-

lja po nizki dnevni ceni

Jos. Jagličič, Pragersko.

Trgovina z meš. blagom

napredaj oz. se da v najem.

Več se izve v trgovini

Krenos, Zalog pri Ljubljani.

Seмена

gospodarska

vrtna

ovetlična

vrtno orodje

kupite dobro in poceni

v trgovini

Dominik Bezenšek

Ljubljana

palaca Ljudske posojilnice

Staro zidno opeko

ca. 12.000 kom., prodaj.

Glince, Tršaška cesta 105.

Otroški voziček

globok, dobro ohranjen —

ugodno napredaj. Naslov v

upravi »Slov.« pod 4183.

Moško kolo

v dobrem stanju, predvojni

proizvod - prodaj ali ga

zamenjam za dva. Lapa-

jne, Celovška cesta 105. (1)

Prepričajte se,

da so naša kolesa

rezervni deli in

motor. kolesa

najboljša in najcenejša

Velika izbira.

Kolo že za Din 548—

Trgovina Splošno trg. družbe

Št. Vid nad Ljubljano.

Vrtnice

na prostem, brez umet-

nih pripomočkov odgoje-

ne, nove sorte, v pre-

krasnih barvah, 10 niz-

kih vrtnic 60 din, 20 niz-

kih vrtnic 100 din s poš-

tnino in zavojnino vred.

Slabše sadike polovico

cenejše. Veaka sadike

druge barve z tmenom.

10 visokih vrtnic franco

zel, postaja naročnika,

skrbno zavite v 10 sortah

135 din. — Navodilo za

oskrbovanje priloženo!

Sadjarstvo

bratov Dolinšek

Kamnica, pošta Maribor

2000 din

1700 din

20-letno garancijo

**Glavna
kolektura
srečk državne
razredne
loterije**

„Vrelec sreče“

Alojz Planinšek, Ljubljana

Beethovnova ulica 14. Tel. 35-10. Poštni čekovni račun 15.140

Vljudno vabi cenene igralce, da si nabavijo srečke pravočasno že za I. razred 36. kola v moji glavni kolekturi »Vrelec Sreče«. Pišite takoj, še danes, ali pa se zgledite osebno, da si sami izberete srečno številko.

Žrebanje 36. kola se prične že 13. in 14. aprila 1938.

Dobitki so preko 64 milijonov

Cena srečk za vsak razred

$\frac{1}{4}$ Din 50.—, $\frac{1}{2}$ Din 100.—, $\frac{3}{4}$ Din 200.—

Jamčim za strogo solidno poslovanje, hitro obvestilo in takojšnje izplačilo dobitkov.

**Vodne
turbine**

za vse razmere, avtomatične regulatorje, zatvornice, opreme za žage in mline izdeluje in dobavlja

G. F. Schneider
Skofja Loka — tovarna strojev

Zmerne cene. — Prvo vrstne reference.

Inserirajte v „Slovincu“!

**LJUDSKA POSOJILNICA
V LJUBLJANI**

reg. zadruga z neom. zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta 6
v lastni palači

obrestuje hranilne vloge najugodnejše

Nove in stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpoložljive, obrestuje po 4 %, proti odpovedi do 5 %

ZAHVALA

Za premmoge dokaze sočustvovanja ob bridki izgubi našega nepozabnega očeta, gospoda

IVANA STRGULCA

se tem potem vsem najlepše zahvaljujemo. — Posebno pa se zahvaljujemo št. duhovščini, Mihi in Minki Uranker, ki sta blagopokojnemu lajšala poslednje ure življenja. Zahvaljujemo se nadalje vsem darovalcem lepega cvetja ter končno vsem, ki so pokojnika v častnem številu spremili na poslednji poti. Maša zadušnica se bo darovala v sredo, dne 23. marca t. l. ob 7 zjutraj v farni cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani. Ljubljana, 18. marca 1938. Zaljubljeni otroci in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

VSEM, KI SO SPREMILI NAŠO LJUBLJENO MATER

**JOSIPINO KLEMENC
ROJ. TRDINA**

NA NJENI ZADNJI POTI, KI POKLONILI CVETJE, ALI PA SE JE SPOMNILI Z DAROVI ZA REVEŽE, SE ISKRENO ZAHVALJUJEMO!

V LJUBLJANI, DNE 18. MARCA 1938.

RODBINI KLEMENC - VRANČIČ

Informacije pri vseh potniških uradih in švicarskem konzulatu v Zagrebu.

Občine, klavnice, mesarji!
Pištolo za ubijanje goveda,
kot jo predpisuje ministrska naredba, dobite kot tudi patrone in vse rezervne dele pri trdki **SPECIA**, trg. kom. dr., Ljubljana, Mestni trg 5/II.

Angleško in češko sukno

ter raznovrstno modno in manufakturno blago za pomlad in poletje, kupite po ugodnih cenah pri

FRANJO MAJER, Maribor
Glavni trg 9

Prepričajte se pred nakupom!

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast CLAVEN. Dobite v ekarnah, drogerijah ali naravnosti z tvornice in glavnega skladišča **M. Hrnjak**, lekarnar, Sisek

Varujte se potvorb!

Otroški vozički naj-novejših modelov. Dvokolesa, motorji, tricikli, štvalni stroji pogonljivi. Po zelo niski ceni! Ceniki franco! „TRIBUNA“ F. BAYTEL, LJUBLJANA, Karlovska 4. Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 26

KOLESA

Meister-Herkules

v vseh cenah in izdelavah.

Ugodna mesečna odplačevanja.

RADIO STARKEL

specijalna trgovina radio aparatur, električnega materijala, koles in sestavnih delov.

Maribor - Trg Svobode št. 6.

Iščemo stoječ parni kotel

ali pa lokomobil s pregrevanjem 30 m² kurilne površine. Najugodnejšo ponudbo s prepisom certifikata pošljite trdki **Zabret & Comp., Britof pri Kranju.**

MESARJI, SLASČICARJI, RESTAVRATERJI, INDUSTRIJE!

»WITT« HLADILNI STROJI

že nad 40 let v obratu, za vse svrhe in za vse kapacitete do 1 milijona kalorij. Večletno jamstvo. Zahtevajte ponudbe! Zastopstvo: **Specia**, trg. kom. dr., Ljubljana, Mestni trg 5/II.

I O 241/38

Dražbeni oklic

V zapuščinski stvari po dne 14. decembra 1937 umrli Mikuš Elizabeti roj. Bolha, vdovi rač. nadv. v Ljubljani, Knafljeva ul. 4, se veled sklepa Okraj. sodišča v Ljubljani z dne 5. marca 1938, opr. št. I O 241/38 vrši na licu mesta v Ljubljani, Knafljeva ulica 4 v sredo 23. marca 1938 ob 9 dopoldne in po potrebi še naslednji dan, 24. marca t. l.

PROSTOVOLJNA JAVNA DRAŽBA

v zapuščino spadajoče stanovanjske opreme, damške obleke in perila. - Kupljeni predmeti se izročijo le proti takojšnjemu plačilu kupnine.

V Ljubljani, dne 15. marca 1938.

Dr. Krevl Josip
javni notar kot sodni poverjenik.

Preden se poročite

pridite gotovo k meni in si oglejte moio veliko zalogo vseh stanovanjskih potrebščin kakor: spalnice, kuhinje, otoman, divanov, afrikmadrac, žimnastih madrac, zavese, preprog, pregrinjale, odeje, koče itd. Dobite pa seveda vse te stvari tudi na mesečno odplačevanje in sicer brez obresti. — Prepričajte se boste, da se kupi najceneje samo pri izdelovalcu. — Toplo se priporoča:

E. ZELENKA

tovarna pohištva in tapetništvo
MARIBOR, Ulica 10. okt. 5

Novozgrajeni, petnadstropni najmoderneje opremljeni hotel se odda z junijem—julijem (po popolni izgotovitvi)

v najem

Elegantna, velika kavarna — restavracija in drugi prostori. — Lift, centralna, toplovodna in svetlobnoklična naprava — Mirna lega.

Pojasnila resnim renomiranim interesentom daje

MAKSO FOCK - Kranj

NAZNANILO!

Vljudno naznanjam, da sem se osamosvojil v

TORBARSKI OBRTI

in izdelujem vsakovrstne izdelke na svojem domu v Tacnu št. 21 pod Šmarno goro. — Nudim vam damske torbice, denarnice ter aktovke in kovčke najmodernejših oblik in prvovrstnega domačega izdelka. Sprejemam tudi večja naročila za trgovce. Jamčim za solidno ročno delo. Cene nizke, postrežba točna. Se priporoča

CEDILNIK JERNEJ, TORBARSTVO

Tacen št. 21 pod Šmarno goro, p. št. Vid nad Ljubljano.

Glaznanilo

Slavn. občinstvu naznanjam, da sem otvoril novo razstavo

**nagrobni
spomenikov**

v Pokopališki ulici, v neposredni bližini Sv. Križa

Prepričajte se o nizkih cenah in solidnem delu

Franc Bačnik, kamnoseštvo, Ljubljana-Moste

ZAHVALA

Vsem, ki ste z nami sočustvovali in nas tolažili ob izgubi našega očeta, starega očeta in gospoda

JOSIPA NOVAKA

upokojenca drž. žel. in posestnika,

ga obešli s cvetjem ter počastili na katerikoli način njegov spomin, in vsem, ki ste dragega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti — naša iskrena zahvala.

Ljubljana, dne 19. marca 1938.

Zaljubljeni ostali.

Brez posebnega obvestila

Umrli nam je naša predobra mamica oziroma babička

Marija Kremenškova
roj. Borštnikova

previdena s tolažili svete vere, v 94. letu svoje starosti. Pokopali jo bomo 20. marca ob 17 na pokopališču v Planini.

Laze pri Planini, dne 18. marca 1938.

Rodbini Kremenšek in Borštnik.

Potrtega srca sporočam vsem prijateljem in znancem, da je po dolgem in težkem trpljenju, spravljen z Bogom, umrl moj ljubi sin

Peter Skaberne
stud. techn.

Predragega rajnega spremimo v soboto, dne 19. marca ob 16 izpred mrliške veže splošne bolnišnice k večnemu počitku na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 18. marca 1938.

Inž. Viktor Skaberne,
načelnik kraj. banske uprave
v svojem in v imenu rodbin Skaberne, Hieng, Kristan, Hribar.